

Miroslav Mirko Simić

7 zakona o uvodjenju dozvola boravka
avke građaninu Simić Miroslavu sa-
Odsjek Unutrašnjih Poslova I O N O-a
o je pod IS br..... sledeće:

6-iv-1941...
rejonsa na dan 4-V- 1949...

**KAKO
SAM
MLATIO
PRAZNU
SLAMU**

Milton Keynes, 2004

Sef
Odsjeka Unutrašnjih Poslova
Direktor
(Zatko Stojanović)

Poglavlja knjige

1. Karakterističan primerak svog doba..... 2
2. Za reformisanu Jugoslaviju, protiv Miloševića...40
3. Vapaj za pomoć.....110
4. Za mir, protiv suludog rata.....132
5. Ono što nikako nisam mogao prihvatiti.....165
6. Za čistu savest.....212
7. Emigrant pod stare dane.....266
8. Rašomonijada.....307
9. Konac delo krasí.....318

Karakterističan primerek svog doba

*Intervju na radiju "Slobodna Evropa";
objavljen kao feljton u 10 nastavaka u "Danas" od 31
januara i 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12 i 13 februara
2003.godine.*

Dugogodišnji profesor beogradskog Medicinskog fakulteta, kao mlađić bio je diverzant u akcijama protiv mađarske okupacije Vojvodine, pa zatočenik u mađarskim kazamatima, u kojima je samo igrom slučaja izbegao smrtnu kaznu, zatim

logoraš u Dahau, posle oslobođenja jugoslovenski obaveštajac u Parizu, pa zatočenik u komunističkoj Glavnjaci. Pošto se posvetio univerzitetskoj karijeri i ostvario značajna dostignuća u oblasti imunologije, dr Simić je bio izabran za dopisnog člana SANU ali je sredinom devedesetih, u retkom gestu otpora i neslaganja, podneo ostavku na članstvo jer, kako je obrazložio „ne želi da bude u društvu onih koje smatra krivim za zločine protiv čovečnosti, jer su iznedrili nakazu Miloševića i što su, zloupotrebivši ugled SANU, raspamećivali srpski narod i podstrekavali ga da vodi prljav i besmislen rat”.

Tekst koji objavljujemo priređen je na osnovu intervjua koji je dao **Branki Mihajlović**, urednici Radija Slobodna Evropa. Uvodni tekst napisala je **Isidora Sekulić**.

Dva put izbegnuto vešanje

Valjalo je za ovaj portret dobroano zagrejati stolicu i tastaturu. Pokušaću da vam predstavim životopis jednog večitog buntovnika, u mladosti vernika Komunističke partije, logoraša Dahaua, jugoslovenskog obaveštajca u Parizu, robijaša Glavnjače u novoj FNRJ, lekara, naučnika, profesora Medicinskog fakulteta, utemeljivača celularne imunologije u nas i svetski priznatog naučnika u toj oblasti. A njegova brza misao u već odmaklim godinama, burne reakcije, preciznost izražavanja i nepogrešiva procena zbivanja, razlozi su zbog kojih ne mogu da garantujem neophodnu dozu objektivnosti u tekstu o našem gostu, dr Miroslavu Mirku Simiću. Priznajem:

ushitio me je.

Evo te priče. Rođen je u Beogradu. Oba roditelja bili su lekari sa diplomom Karlovog univerziteta u Pragu. Majka Čehinja, a otac Srbin iz Lovre, sela u okolini Budimpešte. Dve godine kao beba provodi u Gnjilanu a potom porodica

odlazi u Novi Sad. Prve komunističke lekcije uči od majčinih kolega lekara, 1938. Kao član SKOJ dobija prve batine i prvi zatvor jer je, protestujući protiv Hitlerovog upada u Češku, sa drugovima porazbijao izlog nemačke knjižare. Godine 1941. učestvuje u sabotazama, paljenju

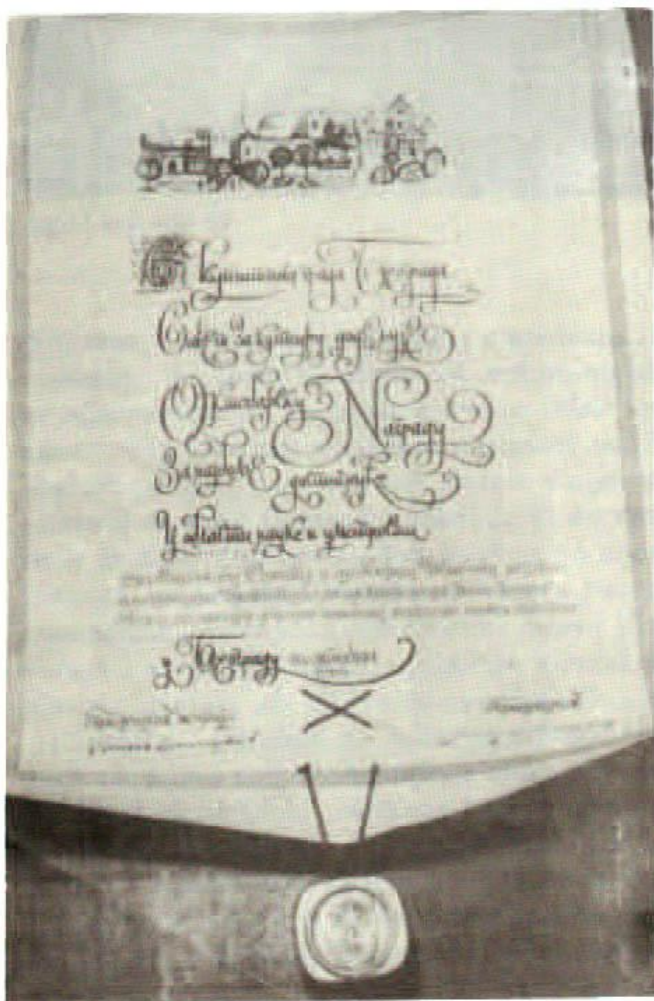

žita, ponovo zatvor a potom deportacija u mađarske zatvore. Pobuna u jednom od njih 1944. godine bila je krvavo ugušena a Miroslav, budući maloletan, drugi put izbegava vešanje i dospeva u Dahau u kojem ostaje sve do dolaska saveznika i oslobađanja 1945.

Po završetku rata, nove vlasti koriste njegovo znanje stranih jezika i šalju ga u Pariz na dužnost pomoćnika atašea za štampu gde Mirko zapravo radi kao rezident jugoslovenske obaveštajne službe u Francuskoj. U januaru 1948. se, po nalogu, vraća u zemlju, upisuje Pravni fakultet i nekoliko meseci kasnije biva uhapšen pod sumnjom da je radio kao dvostruki agent za strane obaveštajne službe. Posle sedmomesečne istrage u staroj Glavnjači pušten je sa obrazloženjem da "istragom nije moglo biti utvrđeno da je

izvršio krivično delo za koje je bio uhapšen". Bio je proteran iz Beograda i odlukom studentske disciplinske komisije (napisanom na poledini maturalnog svedočanstva) isključen je sa svih univerziteta i visokih škola u SFRJ. Iz KPJ takodje.

Ipak, poznanstva njegovog oca, uglednog doktora infektologa, omogućila su mu da najzad upiše medicinu 1950. i završi je kao najbolji student generacije. Od tada njegova karijera ide uzlaznom linijom. Najpre Nuklearni institut Boris Kidrič u Vinči i mesto asistenta radiobiološke laboratorije. Potom usavršavanje iz radijacione imunologije na Univerzitetu u Čikagu, pa 1963. doktorat iz iste oblasti na Medicinskom fakultetu u Beogradu. Nešto kasnije prelazi na novoosnovani Institut za biološka istraživanja gde osniva Laboratoriju za celularnu imunologiju. Bio je redovni profesor Medicinskog i Prirodno-matematičkog fakulteta za predmete mikrobiologija i imunologija, i imunologija sa imunohe mijom. Početni rezultati do kojih je, sa svojim saradnicima, došao u oblasti dejstva zračenja na imunski odgovor, otvorili su put kasnijim istraživanjima o recirkulaciji limfocita, funkcijama makrofaga i ulozi proinflamacijskih citokina. Rezultati ovih istraživanja citirani su u mnogim monografijama i stručnim casopisima, a takođe je nebrojeno puta izlagao svoja dostignuća na univerzitetima i naučnim ustanovama širom sveta.

Svečana diploma Oktobarske nagrade

Odlazak u London

Stekavši ugled izuzetno obrazovanog imunologa, vrsnog predavača, sjajnog pedagoga i organizatora, dr. Mirko Simić 75-e uvodi i organizuje nastavu iz moderne bazične i kliničke imunologije na Medicinskom i Prirodno matematičkom fakultetu, 81-e osniva Katedru za postdiplomske studije iz imunologije, i 89-e sa mesta njenog šefa odlazi u penziju.

Jedan je od osnivača i poslednji predsednik Saveza imunoloških društava Jugoslavije. Dobitnik je Oktobarske kao i nagrade Instituta u Vinči, nosilac ordena zasluga za narod a 83-e je izabran za dopisnog člana SANU.

Krajem 80 tih, zajedno sa svojom ženom profesorom Medicinskog fakulteta, Radmilom Mileusnić, aktivno se uključio u prve građanske otpore režimu Slobodana Miloševića: javno je protestovao protiv rata, protiv bombardovanja Dubrovnika, zvonio je ključevima na uzbunu, palio sveće i nosio je crni flor. Bio je član saveta UJDI-ja, i potpisnik svih značajnih antiratnih i antimiloševićskih peticija.

Od 93 godine živi u Londonu, a 95 godine dao je ostavku na članstvo u SANU. Tada je napisao: "Ne želim više da budem u društvu onih koje smatram krivima za zločine

protiv mira i čovečnosti, zato što su iznedrili nakazu Miloševića i što su s njim u dosluhu podlo zloupotrebivši ugled SANU, prvo - raspamećivali srpski narod a zatim ga raspamećenog podstrekivali da otpočne i vodi prljav i besmislen rat koji se uglavnom sastojao od porobljavanja , istrebljenja suseda, pljački i etničkog čišćenja."

Za jednog medicinskog laika kakav je vaš večerašnji portretista, kome su nepristupačne vaše naučne reference, ovo je profesore, vaše najveće dostignuće. Topli pozdrav.

Da li ste, s obzirom na ovako bogatu biografiju, srećni vremenom i načinom kojim ste živeli ?

-Mogu da kažem da sam srećan vremenom u kome sam živeo, i još uvek živim. Za mene je uvek jedno od najvećih zadovoljstava koje čoveka čine srećnim bilo zadovoljenje duhovne radoznalosti - sticanje novih saznanja o svetu u kome živimo.

Vreme u kome sam živeo, i u kome sada živim, je to bogato omogućilo. Pre tri godine na BBC-iju je prikazivana serija koja se zvala Vek naroda. To je

bila serija od petnaestak emisija od jednoga sata koje su bile posvećene najvažnijim zbivanjima u toku XX veka. Gledao sam ih sa ogromnim uživanjem i prilikom gledanja otkrio sam nešto što me je posebno obradovalo, a to je da sam bio živi svedok fantastičnih stvari: otkrića u nauci, razvoja tehnologije, učvršćivanja i širenja ljudskih prava. Tada mi se javila misao da je vreme u kome sam živeo po značaju tako izuzetno da je veliko pitanje da li će se to ikada ponoviti.

-Što se tiče pitanja kako sam živeo, tu su mi osećanja

pomešana. Kada ih sumiram mogu da kažem da sam, uglavnom, srećan svojim životom zato što sam postigao da me poštuju i cene oni koje i ja poštujem i cenim, a moji su kriterijumi veoma visoki, strogi. Srećan sam naravno i zbog toga što se moja kćerka Mima,

koja živi sada u Londonu, razvila u uspešnog dečjeg psihijatra. A isto tako što se moja supruga Buca, koja je bila profesor biohemije na Medicinskom fakultetu, razvila u vrlo uspešnog istraživača u oblasti neurobiologije.

-Međutim, ima i nesreće u mome životu. Nesrećan sam uglavnom zbog dva osnovna razloga. Prvi razlog je što je projekat stvaranja jednog boljeg i pravednijeg socijalističkog društva, u koji sam u svojoj mladosti duboko verovao i bio spreman život da dam, a to nije fraza, tako sramno propao. Nesrećan sam takođe što je nepovratno propala Jugoslavija, zemlja koju sam istinski voleo, u kojoj mi je bilo jako lepo, daleko lepše nego u ovoj maglovitoj, kišovitoj i tmurnoj Engleskoj.

Greška u krštenici

U vreme okupacije ste bili skoro četiri godine u mađarskim zatvorima i u nemačkom koncentracionom logoru Dahau. Zašto su vas Mađari zatvorili ?

- Mađari su aprila 1941. okupirali Novi Sad, u kome

Muzocsa Csunt
y chjoj 19 iogran, Kar waanurka zam-
renik. Muzocsa je Kajan 1941 i. ouyfa
og natarska pamensnka vojna kancera
y Bazgy na 8 iogra zamora. Mz Bazgyi zamora
je taverkon 1943 i. pamenten y zamby y Mmoy-
anjyres (Holo mesto wy mardn y mrdapnykty
Plyen), waga wy natarskom klytanyon ije je
ca chjnu ggyishura pcesobow y wobyu n
wkymaj. Decemba m zamby na gyt 22. marta
1944 iogre, na can 20. (paysan) pofegar
Muzocsaesb. Podya je y Klyn yymena.
Klmaraka n natarska pamensnka kagatenska
je won mpankom yonra 62 zatvorenka, betwora
Cyda n Crobaka. Oko 8 kua je, bngelmu ga je
entay mpana, nzymuro samoydmentow 11 (je
gardent) i labnra opimuzantora wadye je obe-
mew na can Benka ntyntak ko woson. Muzo-
csab je nekne rygon ostaw y wubow y mty
repegnatky n Kpobty bogon, wvare koje je bno lapa-
xvbnro gwetabaw n Mgyet, wawo ga cy y
jegy maw n can mgyntow nuelmny ja je
mtynt. Mzsega je wawba mty mky bogon ezy
n ouyfa je na jom 10 (ylect) i mawmny. Bbon
mtyntak in je ctawo ggyis rygo: igemka Chem-
metyka bogon in je y Kymtemnyu ggyntow za
iz yara mawm, wawmawm ga je Muzocsa
pofea 4 aprma ko woson, gyt je sa pofea 22 marta
ko woson.

sam živeo, i vrlo brzo su shvatili da sam njihov neprijatelj i da hoću da se borim protiv okupatora. A sve je počelo još 1938. kada sam bio u petom razredu gimnazije. To je vreme kada Nemci prete Čehoslovačkoj, kada će je i okupirati, i kada postajem član SKOJ-a. U to vreme, zbog nemačke pretnje, u Novom Sadu su organizovane velike demonstracije za pomoć Čehoslovačkoj. Prilikom tih demonstracija prvi put dobijam batine od novosadske policije, pendrekom po leđima. Noć provodim u zatvoru. Sledeće, 1939. godine, Sovjeti sklapaju pakt o nenapadanju s Nemačkom. Za mene je to bilo šokantno. Dezorijentisan sam i ogorčen, ali mislim: "Staljin je mudar i zna šta radi. Verovatno mu ni vojska nije spremna za rat". Tada dolazi 27. mart 1941. godine. Toga dana sam ceo dan na ulici i ceo dan urlam: **"Bolje rat nego pakt", "Savez sa Rusijom"**.

-Sutradan se javljam u dobrovoljce da branim domovinu od Nemaca koji će je napasti. Mađari ulaze 13. aprila i okupiraju Novi Sad. U okupiranom Novom Sadu SKOJ formira vojne desetine. Član sam jedne od tih desetina. Učim kako se rukuje pištoljem, kako se rukuje puškom, a noću pišem po zidovima **"Smrt okupatorima"** i **"Živeo drug Staljin"**, ili jurim na biciklu po okolnim poljima i palim žito da ne dospe u ruke okupatora. Septembra 1941. Mađari hapse jednu našu drugaricu kojoj ručna bomba nije eksplodirala u pokušaju

razbijanja izloga nemačke knjižare. Pod mukama ona priznaje i istinu i neistinu. Mene hapse 2. oktobra 1941. Sledećeg meseca osuđuju me Mađari, kao maloletnika, na osam godina robije.

Još jednom ste bili osuđeni od strane Mađara

- Marta 1944. godine bio sam u zatvoru u Novom Mestu pod Šatorom. U zatvoru smo, zbog konačne nemačke okupacije Mađarske koja je dotada bila relativno nezavisna, odlučili da se pobunimo, da pokušamo da razoružamo stražare i da se iz zatvora prebacimo u okolna brda gde su navodno bili slovački partizani. U toj pobuni poginulo je 61 mojih drugova i drugarica, a obešeno ih je 11. Nama koji smo preživeli je suđeno i tom prilikom bilo je očigledno da ću biti osuđen na smrt vešanjem. Događaj se desio 22. marta, na moj rođendan. Toga dana sam napunio 20 godina i po mađarskim zakonima bio sam punoletan. Kao punoletan trebalo je da budem obešen. Međutim, sveštenik koji me je svojevremeno krstio u Gnjilanu i koji je izdao krštenicu, greškom je zapisao da sam rođen 22. marta po julijanskom, odnosno 4. aprila po gregorijanskom kalendaru. Na taj način me je učinio mlađim za 13 dana.

-Upravo to mi je pomoglo da me Mađari ne obese, već da me kao maloletnika osude na novih deset godina zatvora.

U tom trenutku ste zaista imali sreće. Tako dospevate u koncentracioni logor Dahau. Koliko ste u njemu boravili?

-U Dahau sam boravio šest meseci. Došao sam početkom novembra 1944, a oslobođen sam krajem aprila 1945. U Dahau sam dospeo sa transportom mađarskih Jevreja i Roma. Krajem aprila oslobođen sam od strane američke armije, kojom je tada, u tom pravcu, komandovao čuveni general Paton.

Obaveštajac u Parizu

Niste vi samo bili u nacističkim zatvorima već i u zloglasnoj Glavnjači 1948-1949. godine. Koji je bio razlog vaseg hapšenja?

- Danas je više od 50 godina kako sam sedeo u Glavnjači. Međutim, ni dan-danas pouzdano ne znam zašto sam bio zatvoren. Iz zatvora u kome sam u samici proveo 6 meseci, pušten sam sa obrazloženjem, koje je potpisao pomoćnik javnog tužioca SFRJ, da "...istragom nije moglo biti utvrđeno da je izvršio krivično delo za koje je bio uhapšen". To međutim nije značilo da se sve završilo bez posledica po mene. Proteran sam iz Beograda, oduzete su mi kartice za

snabdevanje, ukinuta mi je studentska stipendija, a na matursko svedočanstvo mi je udaren pečat i napisano da sam "isključen sa svih univerziteta i visokih skola u SFRJ". Iako ne znam

pravi razlog,

postoje

pretpostavke.

Hteo bih o

njima nešto

da kažem, jer

mislim da će

to, na neki

način, da

ocрта vreme u

kome sam

živeo. Pre

svega važno

je istaći da

sam od

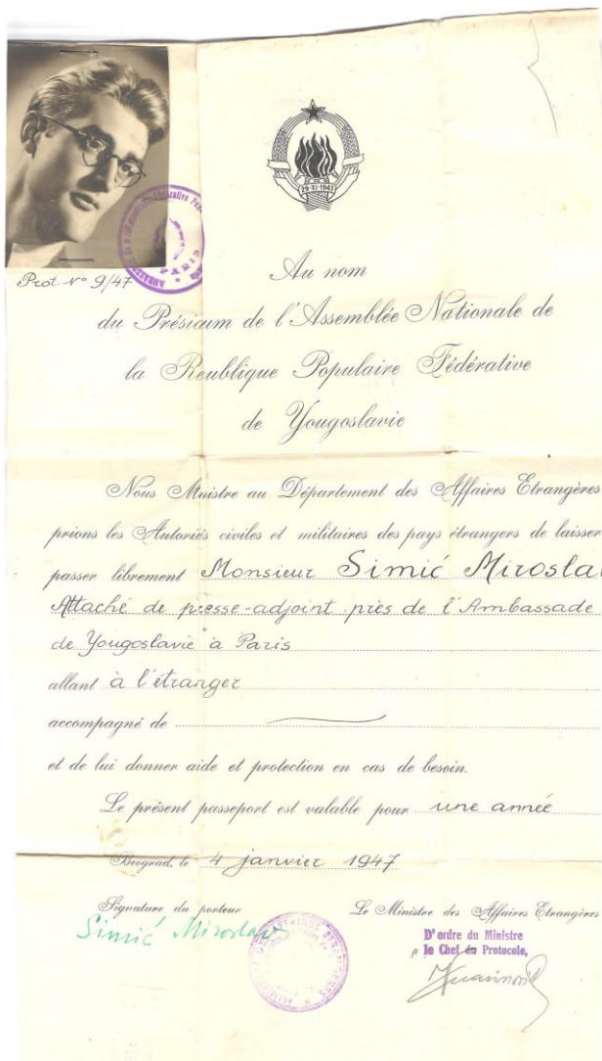
decembra

1945. do

januara 1948.

bio pomoćnik

atašea za

štampu u ambasadi u Parizu.

-Ta titula koju sam imao, zajedno sa diplomatskim pasošem, je u stvari bila pokriće za moju stvarnu delatnost obaveštajca, rezidenta kako se to zvalo. Naravno, nisam bio nikakav Džems Bond, niti sam nosio bilo kakvo sofisticirano oružje. Moj je glavni zadatak bio skupljanje informacija o političkim partijama, političarima, organizacijama. Na primer, u to vreme, na inicijativu Čerčila, počinje da se razvija ideja ujedinjene Evrope. U Francuskoj je već formiran Rene Kurtenov Savez ujedinjene Evrope koji na neki način predstavlja preteču današnje Evropske unije. Po ondašnjoj proceni naših rukovodilaca, to je bila neprijateljska organizacija i u njoj je trebalo imati svog čoveka. Takvog čoveka sam imao i on me je redovno obavestavao šta se kod njih događa, koji su im planovi i slično.

U to vreme takođe počinje degolistički pokret, koji je isto tako smatran neprijateljskim pokretom, pa je trebalo i o tome skupljati informacije. Bile su tu i antistaljinističke, trockističke grupe, koje je takođe trebalo nadzirati. Jedan od mojih navodno najvećih "uspeha" u obaveštajnoj aktivnosti je bio taj što sam još decembra 1947, preko jednog čoveka iz okoline Žaka Dikloa, koji je bio ne samo generalni sekretar francuske Komunističke partije već i visoki funkcioner u

Informbirou, saznao da se sprema napad na Komunističku partiju Jugoslavije, posebno na Tita i Kardelja. Tu informaciju sam dostavio u Beograd. U Beogradu, u početku, od strane kolega koji su analizirali moje izveštaje to nije bilo shvaćeno ozbiljno, i čak nisu verovali da je moguće. Kako sam docnije davao dalje dokaze da informacija može biti verodostojna, ona je konačno prihvaćena.

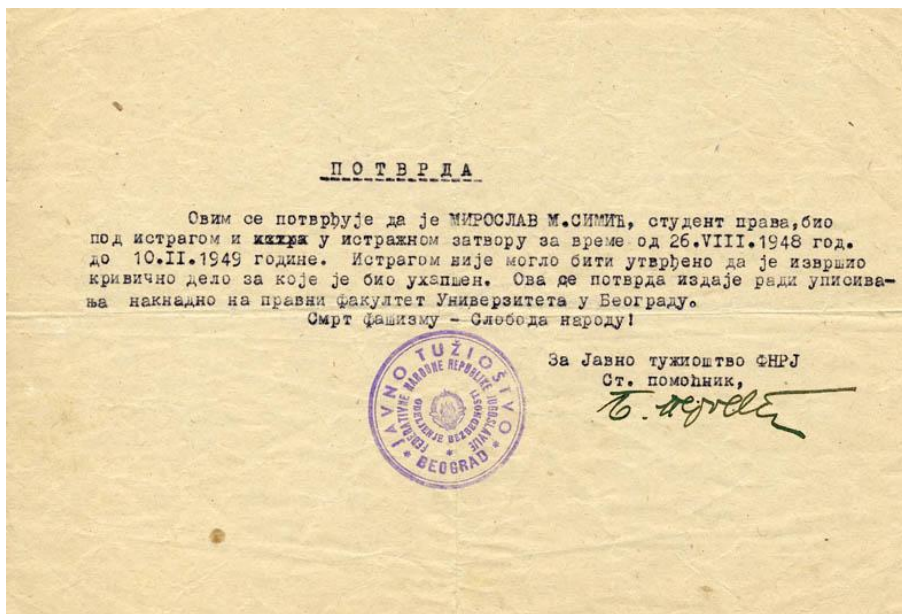
Hapšenje na prevaru

Krajem 1948. nalazite se u Glavnjači u vreme kada je već uveliko bilo hapšenja povodom Informbiroa.

-Pre Informbiroa desilo se jos nešto što je dosta važno za eventualno objašnjenje mog hapšenja i zatvaranja u Glavnjaču. Naime, u Dahau kao član komiteta SKOJ bio sam u vezi sa partijskim komitetom. Na čelu partijskog komiteta je bio Oskar Juranić, a članovi između ostalih bili su i Branko Dil i španski borac Barle. Svi oni su u proleće 1948, na takozvanom Dahauskom procesu u Ljubljani, osuđeni na smrt i pogubljeni kao agenti Gestapoa. Trideset godina docnije svi su rehabilitovani. Pokazano je da je to bila nameštaljka, dokazano je da su bili nevini.

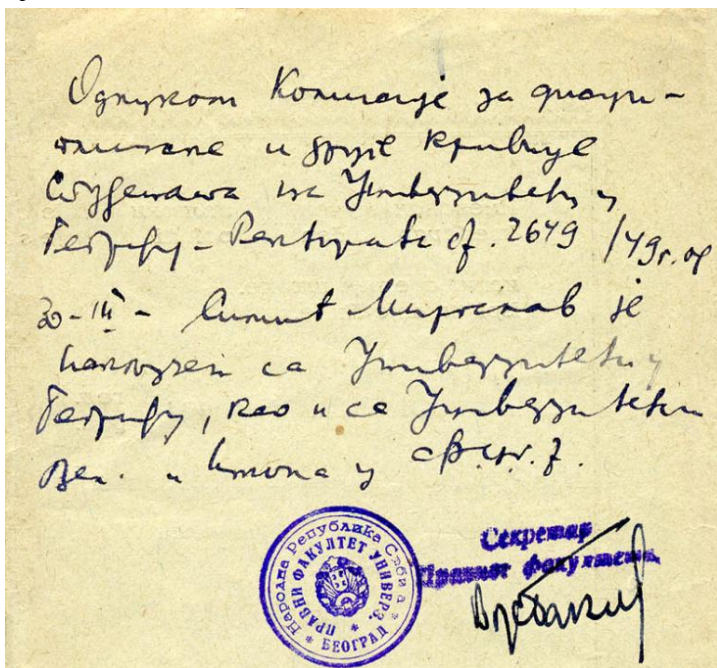
-Januara 1948. vraćen sam iz Pariza na jedan vrlo

neobičan način. Dobio sam naređenje da smesta dođem u Beograd bez ikakvog dodatnog objašnjenja. Došao sam u Beograd i osetio sam da se sa mnom postupa na neki čudan, sumnjičav način. Oko mene se stvorila neka posebna rezervisana atmosfera iz koje sam mogao zaključiti da nešto u vezi sa mnom nije u redu. Posumnjao sam da to može da bude u vezi sa Dahauskim procesom, da se možda sumnja da sam i ja bio gestapovac.

-Iako sam hteo da studiram medicinu, moji pretpostavljeni su rekli da medicina ne dolazi u obzir, već da treba da studiram pravo. Juna meseca na Pravnom fakultetu se

raspravljalo o rezoluciji Informbiroa. Pošto sam stvarno tako mislio, zastupao sam gledište da je i Kardelj i Tito trebalo da odu u Bukurešt i da pred ostalim komunističkim partijama dokažu našu nevinost. To je tada bio dovoljan razlog za hapšenje i odlazak na Goli otok.

-Okolnosti mog hapšenja bile su tipične za to vreme. Mene je uhapsio prijatelj sa kojim sam saradivao, i to na prevaru. Rekao je da idemo kod njega kući, a auto se zaustavio ispred Glavnjače. Kada sam ga pitao šta to znači, samo je rekao: "U ime naroda, hapsim te". Ispitali su me ljudi sa kojima sam saradivao. Neću pominjati njihova imena. To su

bili ljudi koji su kasnije pravili vrlo uspešne karijere u Ministarstvu inostranih poslova, u diplomatiji, i u kabinetu Kardelja. Moji prijatelji su me ispitivali i vršili na mene pritisak.

Da li ste i posle Glavnjače ostali komunista po uverenju?

-Prosudite sami. Posle svega ovoga kroz šta sam prošao nastupilo je jedno veliko razočarenje, u krajnjoj liniji kako zbog postupaka prema meni koje sam ocenjivao kao krajnje nepravednim, tako i zbog svega sto se dešavalo u zemlji. U mojoj projekciji pravičnog društva, za koje sam hteo da se borim i za koje sam se borio u svojoj mladosti, nisu postojali diplomatski magacini, ni posebne privilegije, ni ekskluzivna letovališta i sve ostalo sto je rukovodeći sloj, “nova klasa”, sebi nepravično obezbeđivao. Bilo je potpuno logično da sam rekao: Dosta, sa ovakvim komunizmom ne želim da imam bilo kakve veze. Tada mi je bilo 25 godina.

Trikovima protiv raka

Tada se okrećete nauci i uspevate da upišete Medicinski fakultet. Zašto ste se posvetili istraživanjima u oblasti imunologije?

-Jedan od razloga je porodični. Moj otac bio je lekar, infektolog. Lečio je bolesti u kojima ozdravljenje zavisi od funkcionisanja imunskog sistema. Zato je vrlo rano u našu kuću, u diskusije koje sam imao sa svojim ocem, koga sam vrlo poštovao, ušla imunologija. Pogotovo stoga što je moj otac zapazio jedan paradoks koji ga je jako mučio. Taj paradoks je da davanjem antidifteričnog seruma, kojim je on lečio bolesnike od difterije, dolazi do ozdravljenja. Ali, sa istim tim antiserumom, koji je u to vreme bio konjskog porekla, možete da dobijete i anafilaktički šok od koga bolesnik može da umre. Ista stvar u jednom slučaju deluje povoljno, a u drugom slučaju deluje smrtonosno. Mog oca je zanimalo da li se tu radi o dva različita lica istog imunskog sistema, ili se radi o dve potpuno različite stvari. U takvoj domaćoj atmosferi stalno je bila prisutna imunologija i ja sam se njom napajao. Posle sam odlučio da joj se posvetim.

Da li imunološki sistem kontroliše pojavu i rast raka?

-Tu postoje različita gledišta i određeno kolebanje. U nekom početku postojale su više teorijske no eksperimentalne indicije da imunski sistem može biti veoma važan u kontroli i suzbijanju rasta tumora. To je uslovalo da je čak jedan od velikana moderne imunologije, nobelovac Burnet, formulisao

hipotezu po kojoj je primarna funkcija imunskog sistema upravo sprečavanje i kontrola rasta tumora. Kada su na osnovu te hipoteze napravljeni eksperimenti, došlo se do zaključka da je to teško dokazati pa je usledilo razočaranje. Kao i uvek, izgleda da je istina negde na sredini. Naime, danas se smatra da rak ima mnoge načine kako da izbegne kontrolu imunskog sistema, ali da se pojedinim trikovima može učiniti da se imunski sistem stimuliše, specifično ili nespecifično, i da je bar kod nekih tumora on u stanju da štiti i možda čak i da leči bolesnika. Možda sam ja lično primer za to. Naime, kod mene su 1991. godine otkrili rak bešike u fazi kada još nije probio zid bešike, pa je mogao biti hirurški odstranjen. Da bi se sprečilo da se povрати, tretiran sam nespecifičnim imunološkim metodom, odnosno ubrizgavanjem BCG vakcine u bešiku. Deset godina posle toga sam proveo u miru ali se zatim tumor povratio u vrlo agresivnom vidu. Da li je moj desetogodišnji mir rezultat uspeha imunološke terapije, ili je njegov povraćaj znak neuspeha, teško je reći.

Osamdesetih godina postajete dopisni član Akademije. To je vrlo zanimljiv period za Akademiju. Da li ste znali za pripremu Memoranduma? Da li ste učestvovali u pisanju, da li ste raspravljali sa njegovim tvorcima i kako ga ocenjujete?

-Nažalost, na većinu vaših pitanja moj odgovor je negativan. Svojevremeno sam vrlo neodređeno bio načuo da se priprema nekakav tekst o srpskom nacionalnom programu, ali lično nisam učestvovao u pisanju Memoranduma. S druge strane, nisam imao prilike da o njemu raspravljam sa njegovim tvorcima. Kada sam dobio priliku da ga prvi put pročitam, a to je bilo neposredno pre skupštine SANU decembra 1986. godine, zaprepastio sam se. Video sam tada da je tekst Memoranduma jedno potpuno prazno, primitivno, nenaučno i opasno nacionalističko štivo. Koliko se sećam, sastojao se iz dva dela. U njegovom većem, prvom delu, se govori o ekonomiji i politici. Tamo se mogao prepoznati dominantan rukopis Koste Mihajlovića. Čini mi se da je on bio glavni tvorac tog dela, iako je tu bilo i drugih doprinosa.

U tom tekstu se iskazuje, tako sam ja to video, veliko žaljenje zbog neuspeha socijalističke politike i privrede, kao i zbog ideje samoupravljanja. O potrebi i vidovima nekakve postkomunističke političke i ekonomske tranzicije i o potrebi neke političke demokratizacije i privatizacije nema ni slova. Drugi deo je još problematičniji. Koliko pamtim, tu se ističe da je položaj Srba u Hrvatskoj najteži od kada oni žive na tim prostorima, da svi Srbi mora da žive u jednoj državi, da je ta

država Federativna Jugoslavija u kojoj su republičke granice administrativne, te da oni koji takvu politiku ne žele da prihvate mogu da se izdvoje, ali bez teritorija na kojima žive Srbi. Ko je pisao taj drugi deo mi nije poznato, ali je tu, čini mi se, moguće prepoznati rukopis Vasilija Krestića koji je bio u komisiji koja je sastavila Memorandum, a na čijem čelu je bio Antonije Isaković.

Apel protiv rata

Da li je Memorandum, po vama, jedan program za Veliku Srbiju?

-To i jeste program za Veliku Srbiju.

Pored te grupe akademika, postojala je još jedna koja nije bila zagovornik Memoranduma. Ko su bili ljudi iz Akademije, o kojima se malo govori, a koji su se angažovali protiv nacionalizma i protiv rata? Kakav je bio vas lični angažman u Akademiji?

-Hteo bih da istaknem nešto što smatram da je bitno. U javnosti naime vlada uverenje da u Akademiji nije bilo ljudi koji su bili protiv politike koju je vodilo predsedništvo Akademije, a koja je bila pro-Miloševićavska, vrlo nacionalistička politika. To nije tačno. Treba odati priznanje nekim članovima Akademije koji su bili protiv te politike. Pre

svega, treba dati priznanje osamnaestorici članova SANU koji su potpisali Apel protiv rata u kome se, između ostalog, kaže: "Ne verujemo u svrshodnost ovoga rata, ne verujemo u one koji ga vode, ne verujemo u one koji ga svesno ili nesvesno potpiruju". Ne može biti jasnije izrečena misao protiv rata no što je tamo rečena.

АПЕЛ ОСАМНАЕСТОРИЦЕ ЧЛАНОВА СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА И УМЕТНОСТИ

Мора се што пре наћи мирно решење сукоба

Рат може допринети само дубљем неразумевању међу народима – кажу српски академици

Рат који је у току на тлу југословенских земаља односи свакодневно младе животе, уништава материјална и природна добра, наноси ненадокнадиве штете душама наших људи, каже се у јучерашњем апелу против рата осамнаесторице чланова Српске академије наука.

Рат може допринети само дубљем неразумевању међу народима, а уништава наш углед у очима међународне јавности. Наш демократски и економски развитак је ратовањем заустављен, рат изазива негативан политички развој и код других, суседних на-

рода, од чега ћемо сви имати штете, стоји у апелу.

Ако ни данас нису сасвим јасни циљеви оних који су рат започели, постаје све јасније које последице он доноси. Што се Србије тиче, ратна постигнућа су за сада: упропаштена привреда; жртве насиља и неправде стекле су у цивилизованом свету глас завојевача и болшевика; први пут у својој историји Србија је без иједног савезника; велика, тешко излечива пометња – национална, друштвена и морална; нагла промоција агресивних појединаца у народне вође и ратне јунаке; излазак наоружаног подземаља на улице градова; и, најстрашнија последица ратовања од свих – стотине и хиљаде мртвих и осакаћених од којих већина не зна зашто је гинула и у име чега је обогаћена.

Не верујемо у сврсисходност овог рата. Не верујемо у оне који га воде. Не верујемо у оне који га свесно или несвесно, потпирују. Не верујемо у победе које воде у нове ратове.

Сматрамо да се мора у најскорије време наћи мирно решење сукоба који су у току и доспети

до трајног и гарантованог мира у којем неће бити прогоњене или обесправљене националне, политичке или верске групе, у којем неће владати пропаганда смрти и чије ће време припасти жељама и идеалима младих људи.

Апел су потписали следећи чланови Српске академије наука и уметности: Радослав Анђус, Иван Антић, Милутин Гарашанин, Мирослав Гашић, Миодраг Павловић, Предраг Палавестра, Мирослав Пантић, Борислав Пекић, Бранко Поповић, Станојло Рајичић, Радомир Рељић, Слободан Селенић, Мирослав Симић, Љубомир Симоновић, Младен Србиновић, Драгослав Срејовић, Димитрије Стефановић и Никола Тасић.

(Танјуг)

POLITIKA 19. 11. 1991

-Zato treba podsetiti javnost da su taj apel potpisali: Radoslav Andjus, Ivan Antić, Milutin Garašanin, Miroslav Gašić, Miodrag Pavlović, Predrag Palavestra, Miroslav Pantić, Borislav Pekić, Branko Popović, Stanojlo Rajčić, Radomir Reljić, Slobodan Selenić, Miroslav Simić, Ljubomir Simović, Mladen Srbinović, Dragoslav Srejšević, Dimitrije Stefanović, Nikola Tasić, a dodao bih još i Simu Ćirkovića, Gojka Nikoliša i Andreja Mitrovića. Apel je objavljen 18. novembra 1991. godine.

-Mogao sam u odgovoru na vaše pitanje da se pozovem i na Apel akademika za ostavku Slobodana Miloševića potpisan 4. Aprila 1992. Tada bih naveo daleko veći broj članova Akademije koji su potpisali taj apel. Međutim to namerno nisam uradio, jer to je već bilo vreme kada su mnogi akademici Apel za ostavku Miloševića potpisivali ne zato što su bili protiv rata, već zato što su smatrali da je Milošević kriv što je izgubio rat koji je započeo.

U vezi sa mojim ličnim angažovanjem pomenuo bih jednu moju intervenciju iz maja 1990. Sećate se da je za vreme komunizma svaka ustanova imala partijski aktiv, pa je tako i Akademija imala svoj partijski aktiv. Ja dolazim do uverenja da članovi partijskog aktiva u Akademiji u većini podržavaju Miloševića, pa će taj partijski aktiv, ako ostane da funkcioniše,

učiniti da Akademija stane na njegovu stranu. Moj zaključak je zato bio da bi taj aktiv trebalo na neki način ukinuti. Napisao sam odgovarajući predlog za Skupštinu koja se održavala u maju 1990. Predlog su potpisom podržala 33 člana Akademije.

Na skupštini sam izašao sa tim predlogom zahtevajući da se o njemu glasa. Kanazir je predsedavao i sve vreme se pravio lud i nije hteo predlog da stavi na glasanje. Nikola Milosević mi je pomogao da nateramo Kanazira da stavi predlog na glasanje. Tada je jednoglasno usvojen predlog u kome je osnovni zahtev bio *"uklanjanje sadašnje stranačke organizacije komunista iz okvira SANU"*. Posto sam smatrao da to mora u Akademiji da se radi na civilizovani način, pokušavao sam takođe da pismenim predstavkama preko svog odeljenja, ukažem na svoja neslaganja sa politikom Predsedništva u vezi sa ratom. Tako sam 30. oktobra 1991. godine uputio predstavku Predsedništvu u kojoj između ostalog kažem: *"...da se radi o mom stavu u vezi sa suludim i besmislenim ratom koji pustoši ljudske živote, kulturne spomenike, javne ustanove i privatnu svojinu u Hrvatskoj i koji će, ukoliko se što pre ne zaustavi, prerasti u etnički, verski i građanski rat sa katastrofalnim posledicama."* Zaključio sam da sam duboko uveren *"da je moralna obaveza svih dobronamernih, pametnih i civilizovanih ljudi da dignu svoj*

glas i učine sve što je moguće da se ovaj sumanutu rat odmah prekine."

Svestan izbor nacionalista

-Januara 1992, opet šaljem, preko svog, Medicinskog odeljenja, predstavku Predsedništvu u kojoj konstatujem: *"...da je Predsedništvo dozvolilo da Akademija, kao vodeća naučna i kulturna institucija srpskog naroda, kao nacionalna savest koja treba brižljivo da čuva pamet, obraz i čast svoga naroda, zataji i da na SANU u našoj i svetskoj javnosti padne mrlja koja će se teško izbrisati. Zato što je Predsedništvo dozvolilo da najviši časnici SANU devalviraju u partijske funkcionere stranke na vlasti, i zato što Predsedništvo nije ništa učinilo da pravovremeno distancira SANU od ratoborne politike srpske vlasti i od rasplamsavanja mržnje, koju je nacionalizam agresivnih ljudi bez savesti i morala i ikakve duhovne vrednosti stalno podsticao"*. Tako sam ja tada, početkom 90-tih, pisao Predsedništvu, ali ono nije našlo za shodno ni da odgovori na moje predstavke, a kamoli da ih uzme u obzir.

Da li je to bila unapred izgubljena bitka, s obzirom na to da ste se vi obraćali ljudima koji su napravili program po kome je Milosević radio to što je radio

početkom devedesetih?

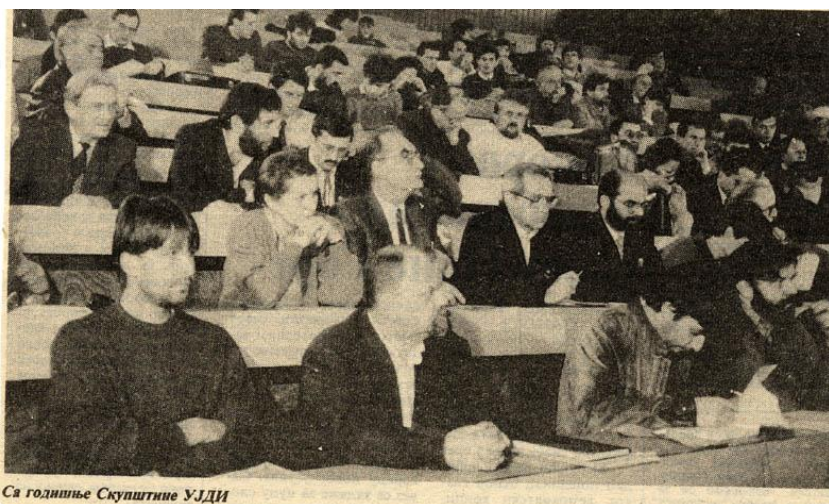
-Slažem se sa vama. To je bila unapred izgubljena bitka jer su struktura i organizacija Akademije, kao i način na koji možete da delujete u okviru Akademije, vrlo specifični i ograničeni. S druge strane, politika koju je Predsedništvo vodilo je bila vrlo lukava i podla, jer su stalno zastupali stanovište da Akademija ne treba da se bavi politikom iako su se oni itekako bavili njom. Na taj su način i meni zabranjivali da se bavim politikom u Akademiji i nisu uzimali u obzir to što sam govorio ili pisao.

Godine 1989. stvorili ste UJDI, Udruženje za jugoslovensku demokratsku inicijativu. Vi ste jedan od potpisnika osnivačkog akta. Da li je to bio pokušaj spasavanja Jugoslavije ?

-Svakako. Za mene je to bio pokušaj spasavanja Jugoslavije. U vezi s tim bih hteo da iskažem neki svoj credo. Naime, duboko sam uveren da bi svaka skrupulozna analiza pokazala da ništa od onoga što se u poslednjih deset godina zbivalo u našoj zemlji nije nikakav usud, nije nikakva sudbina, niti je krvavi raspad Jugoslavije bio nužan, niti je nacionalizam bio sudbina ovog prostora. Duboko sam uveren da bi takva analiza posebno potvrdila da Milosević, kao simbol jedne retrogradne ideologije koju odlikuju dominacija, ucena,

nacionalizam i krvavi ratovi, nije nikakav nužan proizvod komunizma i jugoslovenske države, već je to svestan izbor nacionalističke elite društva. Istovremeno sam duboko uveren da se prihvatanjem političkog programa UJDI mogla spasti i sačuvati Jugoslavija koju sam voleo i smatrao svojom domovinom.

Po meni, spasavanje Jugoslavije je bilo upravo u tome da se nastoji da se Jugoslavija konstituiše kao demokratska i konfederativna zajednica u kojoj su neprikosnovena lična prava svih građana, i to kako onih u većini, tako i onih u manjini, sa njihovim međusobnim idejnim, nacionalnim, političkim i verskim interesima i drugim razlikama koje se moraju striktno poštovati i tolerisati. To su bili principi za koje se UJDI borio i

principi kojima bi se mogla spasti Jugoslavija. Međutim, možda je sve sto pričam samo jedna velika utopija.

Pokazalo se, nažalost, kao utopija. Postoji veliki spisak potpisa osnivača UJDI. Našlo se tu šareno društvo koje se posle razišlo.

-Među potpisnicima su i Tijanić, Ljubiša Ristić, Nada Perišić. Meni lično nije baš mnogo prijatno što se i oni tu nalaze, ali luda vremena su kasnije ljude odvodila na razne strane.

Merkator u Beogradu

Pre nekoliko dana u Beogradu se otvorio slovenački Merkator. U to vreme ste bili u Beogradu. Bili ste 1989. godine jedan od potpisnika apela "Dosta je ludila" u kome ustajete protiv neprijateljstva između Srba i Slovenaca. Kada ste videli otvaranje slovenačkog Merkatora, da li ste se setili 1989. godine? Kako vam je to sada izgledalo?

-Volim taj tekst i prirastao mi je srcu. Između ostalog tamo piše: *"Nama nisu neprijatelji ni Slovenci, ni Hrvati, ni Srbi, ni Albanci, već naše nacionalne birokratije koje nama manipulišu"*. Potpisnici tog apela osim mene su i Sonja Liht,

Tanja Petovar, Dragan Kljajić, Lino Veljak, Neca Jovanov, Filip David, Ivan Janković, Vesna Pešić, Goran Cvetković. Pominjem njihova imena zato što su svi oni do kraja ostali poštени i dosledni svojim antiratnim i ljudskim stavovima.

Доста је било лудила!

Одбијамо да учествујемо у непријатељству између Срба и Словенаца (или било којих других југословенских народа), које режирају националне бирократије. Ми знамо да то доноси користи само владајућим нациократијама које политиком „завади па владај“ намеравају да нам вечно остану на леђима.

Сада када се Европа уједињује, а талас промена и демократизације мења лице и Источне Европе, наше су нациократије пронашле у изазивању шовинизма и тобожњој „борби против национализма“ последње средство оправдања своје доминације. Само од наше мудрости и способности да разумемо наше националне различитости и опстанемо у заједничкој борби за истинску демократију зависи да ли ће поново започети грађански рат

или ће Југославија, заједно са осталим источно-европским земљама, кренути путем демократије и развоја.

Нама нису непријатељи ни Словенци, ни Хрвати, ни Срби, ни Албанци већ „наше“ националне бирократије, које нас манипулирају, спречавају дијалог између народа и онемогућавају истинску демократију.

Соња ЛИХТ, социолог, Тања ПЕТОВАР, адвокат, Драган КЛАИЋ, театролог, Лино ВЕЉАК, филозоф, Неца ЈОВАНОВ, социолог, Филип ДАВИД, књижевник, Иван ЈАНКОВИЋ, адвокат, Мирко СИМИЋ, академик, Весна ПЕШИЋ, социолог, Горан ЦВЕТКОВИЋ, редитељ (Ову петицију, коју су иницирали Хелсиншки комитет и УЈДИ у Београду, досад је потписало више од 300 интелектуалаца)

Da li Vaš odlazak u Englesku znači i odustajanje od te borbe?

-Na neki način - da. U svakom slučaju bila je to posledica dubokog razočarenja moje supruge Buce Mileusnic, koja je bila profesor na Medicinskom fakultetu, i mene zbog nemoći da bilo što izmenimo u događajima koji su se tada odigravali u Jugoslaviji.

-Naravno, odluka nije bila laka, ali nam je omogućila, kao što sam tada pisao svom prijatelju Gojku Nikolišu, da u Engleskoj imamo *"bašticu sa travnjakom koji redovno kosim i lejom cveća koje sam posadio. Sađenje i svakodnevna pažnja oko cveća mi prijaju verovatno zato što se prema cveću odnosim kao prema nečem živom, za koje mi je stalo da se ne ugasi, bar ne mojom krivicom. Dođe mu kao nekakva psihoterapija od presićenosti besmislenim uništavanjem koju sam poneo iz domovine dolazeći ovamo"*. Mislim da ove reči najbolje odražavaju moje psihičko stanje iz vremena kada sam došao u Englesku.

Iz emigracije ste nastavili da se angažujete. Pišete apele povodom zatvaranja Vuka i Danice Drasković i protiv NATO bombardovanja. Pomagali ste mladim ljudima, pomagali ste Medicinskom fakultetu. Ipak ste

1995. tražili da vas ispišu iz Akademije.

-Da.

Zašto ste to tražili?

-Bio je to septembar 1995. a to je bila jedna od

naša borba

NAŠA BORBA
ponedeljak 18. septembar 1995.

PISMO AKADEMIKA MIROSLAVA SIMIĆA SRPSKOJ AKADEMIJI NAUKA

„Ne želim da budem u društvu Čosića, Isakovića, Markovića...”

Učtivo molim Predsedništvo da me zvanično obavesti šta treba proceduralno da učinim kako bih prestao da budem član SANU. Ukoliko je moja ostavka s kratkim obrazloženjem dovoljna, onda to ovim pismom i činim.

Odluku da prestanem da budem član SANU doneo sam posle mnogo premissljanja i teška srca. Pre svega zato što SANU kao vrhunsku naučnu i kulturnu instituciju srpskog naroda duboko poštujem. A naravno i zato što su članovi SANU mnogi ljudi čiju pamet, znanje, nadarenost i moralnost veoma cenim, i sa kojima biti u društvu je za mene predstavljalo izuzetnu čast i privilegiju. Međutim, članovi SANU su i neke osobe s kojima, zbog njihove delatnosti poslednjih godina, a radi svoje čiste savesti i mentalnog zdravlja, više ne želim da budem u društvu. Te osobe su: D. Čosić, A. Isaković, M. Marković, V. Krestić, Lj. Tadić, M. Ekmečić, P. Ivić, K. Mihajlović, M. Pavić, D. Medaković, M. Macura, J. Enriko i drugi njima slični. Shodno mojim ličnim i prevashodno moralnim merilima, navedene osobe su krive za zločine protiv čovečnosti i međunarodnog prava. Krivi su zato što su svojom javno izgovorenim i pisanom rečju i činom (veoma često pod

okriljem SANU što im zvanično nikad nije bilo osporavano, a trebalo je):

- a) u početku, s predumišljajem i na podao način ne poštujući istinu i civilizacijske interese svog naroda, raspamećivati srpski narod; a potom su
- b) opet s predumišljajem, neposredno podstrekivali taj pret hodno raspamećen narod da otpočne i vodi besmislen i prljav rat.

Rat kome su oni bili duhovni podstrekači i inspiratori uglavnom se sastojao od porobljavanja i istrebljenja suseda, pljački, etničkog čišćenja i bombardovanja nezaštićenih gradova, što će reći da je to bio rat kakav srpski narod

dosad nikad vodio nije. Zbog toga pomenute osobe po meni nisu krive samo za zločine protiv čovečnosti uopšte, već su krive i za zločin protiv sopstvenog naroda zato što su svojim delanjem bitno doprineli da srpski narod danas doživljava najveću katastrofu u svojoj istoriji, ostavljen sam sebi i suprotstavljen čitavom civilizovanom svetu, i bez prijatelja koji bi mu mogli stvarno pomoći. S takvim osobama, bar dok se javno ne pokaju svoim narodu zbog zaludivanja i obmanjivanja, a celom svetu zbog zločina čiji su bili duhovni podstrekači, ja stvarno ne mogu da budem u društvu.

S poštovanjem
Miroslav Simić

* * *

Akademik Miroslav Simić rođen je 1924. godine u Beogradu. Diplomirao je na Medicinskom fakultetu u Beogradu 1957, a doktorirao 1963. Od 1959. do 1969. radio je u Institutu za nuklearne nauke u Vinči, a posle toga godinu dana na Institutu za biološka istraživanja u Beogradu. Od 1975. godine je profesor na Medicinskom fakultetu u Beogradu, do odlaska u penziju 1989. godine. Bio je šef katedre za mikrobiologiju i imunologiju, šef interdisciplinarne katedre za imunologiju i direktor Instituta za mikrobiologiju i imunologiju na Medicinskom fakultetu u Beogradu.

Akademik je postao 1983. godine. Dobitnik je Oktobarske nagrade 1964. Živi u Londonu i radi na „Open University“. Po nacionalnosti je Jugosloven.

najkatastrofalnijih godina za srpski narod. To je bila godina beskrajnih kolona nesretnih izbeglica iz zapadne Slavonije i Krajine. Užasno vreme. U tom užasnom vremenu učinilo mi se da mi je ljudska dužnost da javno osudim ljude koji su moralno odgovorni za sve te besmislene muke srpskog naroda. Zato sam u znak protesta i podneo ostavku na svoje članstvo u Akademiji. U ostavci sam napisao da to činim radi svoje čiste savesti i mentalnog zdravlja, pošto ne želim više da budem u društvu sa Ćosićem, Isakovićem, Markovićem, Krestićem, Tadićem, Ekmečićem, Ivićem, Mihailovićem, Medakovićem, Macurom pošto *"shodno mojim ličnim i moralnim merilima, navedene osobe su krive za zločine protiv mira i covečnosti"*.

-Verovao sam, i još verujem, da ti ljudi, zbog kojih sam napustio Akademiju, treba da budu sankcionisani zbog svojih moralnih i intelektualnih zločina protiv mira i covečnosti.

Čija je majka kurva

Reakcije na Vas čin su bile veoma burne. Pominjali su i Vaše poreklo i poreklo Vaše supruge. To su bili argumenti koji su tada u javnosti bili uvažavani.

-Da. Mislim da je Bogdan Tirnanić u Politici to najbolje okarakterisao kada je reakciju nekih akademika na tekst moje

ostavke prikazao kao svađu kočijaša na Palilulskoj pijaci gde se uzvikuje: "Čija je majka kurva!". Znali su da moja majka nije Srpkinja, ali nisu znali da je Čehinja, pa su me "optuživali" da je Hrvatica. Krestić je čak javno pisao "kako sam mržnju protiv Srba posisao sa majčinim mlekom". Sama pomisao da se tako nešto može reći i napisati je užasna. I sve je uopšte bilo krajnje prostački. Mihajlo Marković, koji je preko svoje snaje dobro znao da je moja žena Radmila Mileusnić Srpkinja iz Like, "optužuje" je da je Hrvatica. Hteo sam da pokažem do kakvog sve besmisla je ta kampanja protiv mene dovela.

Da li je duh iz Akademije sredinom osamdesetih još opasan za Srbiju?

-To pitanje bih povezao s nečim što mislim da je vrlo važno da kažem. Mislim da se o srpskim zločinima ne misli niti piše objektivno, niti onoliko koliko bi trebalo, već se namerno ćuti. Od prvobitnog apriornog stava da je činjenje zločina nespojivo sa "bićem" srpskog naroda, preko relativiziranja da su zločine činili i drugi, prešlo se danas u hronično neprozirno ćutanje. Svakome ko pošteno misli jasno je da su Srbi počinili teške zločine nad svojim susedima. Kao što sam 1945, kad sam oslobođen iz logora Dahau, smatrao da je nemački narod, koji je u ogromnoj većini podržavao Hitlera, kolektivno kriv za

holokaust nad Jevrejima i Slovenima, smatram da ima osnove govoriti o kolektivnoj odgovornosti i krivici Srba, ne o krivici u krivično-pravnom, vec u smislu moralnom, političkom i istorijskom. Duboko sam uveren da bez katarze nema srpskog ozdravljenja.

-Zločini koji su činjeni su teška mora za Srbiju i zbog toga je, sa moralne tačke gledišta, izuzetno važno da Srbi shvate da nema ozbiljne promene javnog mnjenja dok vlast svojim stavom, a narocito institucijama, ne prione čvrsto i odlučno na rasvetljavanje mračne prošlosti i naše uloge u njoj. Mislim da je to neka vrsta moje poruke za kraj ovog razgovora sa vama.

Došli ste iz Beograda, kratko ste bili, ali da li ste osetili naznake da je počeo takav proces u Srbiji?

-Nažalost, nisam. Više sam osetio da pitanje zločina sada počinje da biva sasvim netransparentno. Neophodno ga je učiniti sto je moguće transparentnijim. Pitali ste me da li je zao nacionalistički duh jos uvek živ u Akademiji. Mislim da je živ. Mogao sam da vidim kako su isti oni, koje sam 1995. optužio za zločine protiv mira i covečnosti, jos uvek i te kako prisutni u Akademiji. Jer kako drugačije da objasnim da je oktobra meseca u Akademiji održan, navodno naučni skup, koji je i

sam Koštunica telegramom pozdravio, na kome su isti zlodusi iz Akademije pričali istu nacionalističku priču koju pričaju već više od deset godina.

Za reformisanu Jugoslaviju,
protiv Miloševića

“...Međutim, mi živimo na postkomunističkom vulkanskom tlu jednog ne samo represivnog nego i na svoj način patološkog društvenog poretka. Stoga nije čudo što sam u cilju održanja svog duhovnog i moralnog integriteta intelektualca pre više od dve godine osetio potrebu i građansku dužnost da počnem angažovano politički da mislim i delujem. Zbilo se to u vreme kada su naši nacional-komunisti shvatili da im se ubrzano približava sraman i definitivni kraj, i kada su oni u cilju sticanja neke nove ideološke “legitimiteti” smišljeno počeli da raspiruju i podstiču šovinističke strasti i osvetničku međunacionalnu mržnju...”.

Drugi Kongres imunologa Jugoslavije

Pozdravna reč Miroslava Simića,

Predsednika Saveza imunoloških društava Jugoslavije
(Vrnjačka Banja, 1988)

Ovaj Drugi kongres imunologa Jugoslavije održava se u vreme kada jugoslovensko društvo preživljava duboku i dugoročnu krizu: ekonomsku, socijalnu, moralnu i političku. Nije stoga čudo što i Kongres nosi pečate te krize. Dugoročnost i dubina krize razarali su kao maligni tumor razna tkiva i organe našeg društvenog bića, jasno, uključujući i nauku. Posledica toga je da se Jugoslavija nalazi na samom dnu Evrope ne samo po društvenom proizvodu koji stvara, već i po svom doprinosu nauci. U svetskom stanovništvu Jugoslavija učestvuje sa 0,52%, u društvenom proizvodu sa 0,42%, a u doprinosu svetskoj nauci sa 0,2%. Dve su činjenice vidljive iz ovih podataka. Prvo, Jugoslavija se po svom doprinosu svetskoj nauci nalazi na nivou najnerazvijenih zemalja Evrope,

u društvu sa Rumunijom, Turskom, Bugarskom, ali za utehu ipak ispred Albanije. Drugo, ispada da je naša nauka dva puta gora od naše ekonomije, a kakva je naša ekonomija to mi svakog dana na sopstvenoj koži dobro osećamo. Činjenica da smo po doprinosu svetskoj nauci ispod doprinosa u stvaranju svetskog društvenog proizvoda, ukazuje i na potcenjenost nauke čak i u skromnim granicama dosad postignute ekonomske razvijenosti. Nije ni čudo što je tako s obzirom na to da je udeo Jugoslavije u svetskim ulaganjima u nauku u periodu zaoštavanje krize pao sa malih 0,5% na majušno 0,3%. Što se tiče imunologije, ona nije, niti je mogla izbeći sudbinu jugoslovenske nauke u celini. Jugoslovenska je imunologija za period 1982 – 1988 godine proizvela samo 0,14% svetske imunologije.

To je slika današnjice, krize u kojoj se naša nauka nalazi. Međutim, ne smemo zaboraviti da je stanje pre 20 – 50 i više godina bilo znatno povoljnije po Jugoslaviju. Očito je da u nauci nismo sudbinski predodređeni da budemo na dnu Evrope kao što smo danas.

Reč kriza potiče od grčke reči κριζις (krizis), pojma koji podrazumeva kako zbrku i poremećaj, tako i nastupanje odsudnog preokreta – na gore ili na bolje. Ako današnju krizu našeg društva shvatimo u ovom drugom značenju, tj. kao

nastupanje preoreta na bolje – a to svakako svi želimo – onda je izvesno da takvom obrtu mora prethoditi razbistravanje uma: otrežnjavanje od svakojakih ideoloških iracionalnosti i zabluda.

Od kojih se to zabluda treba osloboditi ili se već oslobađamo? Po mome mišljenju četiri su otrežnjenja ključna za uspešan izlazak iz krize društva uopšte, a posebno naše nauke.

(1) Mislim da smo se konačno osvestili i definitivno odbacili ideološku zabludu da je naš dosadašnji model društva neki istorijski najsavršeniji oblik društvenih i proizvodnih odnosa, nekakav idealan sistem koji jedino krivicom nas neidealnih građana nikako ne uspeva da uspešno profunkcioniše.

(2) Oslobađamo se, istina mučno i sa velikim istorijskim zakašnjenjem u odnosu na sadašnji civilizacijski trenutak, jedne od najpogubnijih ideoloških zabluda da je fizički rad «neposrednog proizvođača» osnovni kreator novih vrednosti. Nažalost sa zakašnjenjem, počinjemo da prihvatamo da su znanje i informacija osnovni izvori vrednosti u savremenom civilizovanom društvu. Znanje i informacija resursi su važniji od energije i sirovina, temelji diferencijacije i širenja jaza između bogatih i siromašnih, razvijenih i nerazvijenih društava.

(3) Shvatili smo da nas s mrtve tačke nerazvoja i nazadovanja, apatije i mrtvila, može pomeriti samo primena tržišne logike. Logike koja traži uvažavanje zakonitosti kojima se objektivno razlikuje neracionalno od racionalnog, utvrđuju granice objektivno mogućeg i eliminiše voluntarizam vlasti sa svojim nerealnim, nemogućim ili samo ideološki shvatljivim ciljevima.

(4) Počinjemo da shvatamo, s jedne strane, da tržište u privredi u koga se odjedared svi zaklinjemo, nužno pretpostavlja i svoj pandan, tj. uvođenje tržišne logike i u druge oblasti društvene aktivnosti, uključujući nauku. S druge strane, tržišni sistem zahteva uvažavanje pluralizma interesa i ostvarivanje neposredne demokratije. Stoga ćemo morati da shvatimo da je primena tržišne logike nemoguća kad postoji politički monopol. Jedino se uvođenjem pluralizma interesa u sve oblasti društvenog života mogu sprečiti i eliminisati neracionalnosti ideološkog jednoulja i maloulja, tj. neracionalnosti voluntarističkog upravljanja društvom bez kontrole javnosti i mogućnosti delovanja svih građana.

Smatram da navedena ideološka otrežnjenja predstavljaju ključne pretpostavke za preokret na bolje kako jugoslovenskog društva u celini, tako i jugoslovenske nauke. U prvom redu stoga što će omogućiti inicijativu pojedinca

jaćanjem njegovih sloboda i otvaranjem prostora za kreativne izbore, samostalnost i inventivnost.

Što se tiće jugoslovenske nauke, pomenuta otrežnjenja omogućiće mnoge procese izlaska iz krize, preokreta na bolje, od kojih ću, primera radi, navesti samo pet po mom mišljenju najvažnijih za razvoj nauke.

1. Omogućiće oslobađanje od blokada koje su uslovljavale negativnu kadrovsku selekciju u nauci. Tu pre svega mislim na ukidanje vulgarne antielitistićke koncepcije zasnovane na samoupravnoj familijarnosti i amaterizmu, a podržavane ideološkom demagogijom pseudohumanizma. Nauka je u principu elitistićka. Iskustvo u nauci najnaprednijih zemalja jasno pokazuje da su lićnosti i grupe nadprosećnih sposobnosti, ambiciozne i profesionalno odgovorne, spremne i sposobne za kompeticiju, jedan od osnovnih preduslova uspešnosti nauke. Bez ovakve naućne elite, elite u pogledu posvećenosti nauci, znanja, kreativne sposobnosti, rada i građanske hrabrosti, i odgovornosti za sudbinu svoje zemlje, a oslobođene od svakojakih ideoloških i nacionalistićkih balasta i gluposti, nemoguće je imati uspešnu i modernu nauku. Dosadašnja kadrovska politika, međutim, dovela je do vladavine pogubne osrednjosti u nauci. To nije ni ćudo s obzirom na to da je politićkom sistemu, zatvorenom u odnosu

na javnost i oslonjenom na podršku «moralno-politički podobnih» poslušnih jednomišljenika, odgovaralo mediokritetstvo, pa ga je svugde favorizovalo uključujući i nauku. Razumljivo je da je stoga nauka postala neatraktivna za najkreativnije i najsposobnije talentovane mlade ljude što je imalo pogubne rezultate po razvoj naše nauke. Uz to ne treba zaboraviti da je usled ove neatraktivnosti dolazilo do odliva naših mozgova u inostranstvo i da nas to košta desetorostruko više od svih naših inostranih dugova.

2. Uviđanje da fizički rad “neposrednog proizvođača” nije osnovni izvor novih vrednosti u društvu sadašnjeg civilizacijskog trenutka, već da su to znanje, informacija i inovacija, mora dovesti do radikalne izmene sistema obrazovanja na svim nivoima. Mora se napustiti dosadašnji sistem zasnovan na zabludama dogovorne ekonomije orijentisane na klasične industrijske grane i poljoprivredu zasnovane na jednostavnom fizičkom radu. Umesto toga, moramo uvesti sistem obrazovanja oslobođen pragmatikih i ideoloških stega i zabluda koji pruža široko obrazovanje zasnovano isključivo na nauci i njenim saznanjima, i koje podstiče kompetitivnost i obeshrabruje duhovnu uravnilovku, osposobljava pojedinca da koristi savremene tehnologije i koje kod njega razvija kreativnost, inventivnost i sposobnost brze

adaptacije na nove zahteve razvoja. Ukratko rečeno, treba nam obrazovanje koje odgovara zahtevima inovacijskog društva naše budućnosti. Samo takvo obrazovanje može nam dati mlade naučne kadrove koji će stvarno doprineti razvoju jugoslovenske nauke. Nažalost, s obzirom na današnje stanje našeg obrazovanja, uključujući i visoko školstvo, biće to dug i mukotrpan proces.

3. Opređenje za inovacijsko društvo i uvođenje tržišne logike mora bitno da promeni položaj nauke u društvu. Umesto položaja «neproduktivne potrošnje», «servisa udruženog rada» i «marginalne delatnosti» koji su joj dosad nametani, nauka mora zauzeti položaj jedne od ključnih poluga razvoja društva. Mora postati autonomna društvena snaga oslobođena od voluntarizma političke vlasti i nekompetentnog tutorstva drugih društvenih struktura. Nesuvislom politikom nekompetentnih političkih birokrata u raznim SIZ-ovima nauka je saterana na marginalni položaj u društvu, a naučnici naterani da se bore za svoju golu i materijalnu i intelektualnu egzistenciju.

Nesumnjivo da je, s obzirom na naš dosadašnji društveni sistem, osnovni krivac za to voluntarizam birokratizovane političke vlasti. Ali nisu li i sami naučnici dopustili da nauka bude marginalizovana time što su neki od

njih dozvolili da budu potkupljeni i da služe vlasti na uštrb interesa razvoja nauke? U svakom slučaju, marginalizaciji nauke je doprinela sprega između političke birokratije i jednog dela tehokratije. Autonomija nauke i postojanje nezavisne i ideološki neindoktrinane naučne javnosti veoma su važne za razvoj nauke. Međutim, uporedo sa marginalizacijom nauke tekao je i proces gubljenja njene autonomije paralelno sa erozijom naučne javnosti. Analogno modelu zatvorene birokratske vlasti u odnosu na društvenu javnost, u okviru nauke uvedene su i funkcionisale su slične hijerarhijske strukture sastavljene dobrim delom od naučnika koji, oponašajući svoje političke samišljenike i zaštitnike, nisu bili skloni otvaranju prostora naučnoj javnosti za kritičku, objektivnu i racionalnu valorizaciju rezultata naučnog rada. Marginalizovana i neautonomna nauka nije uspostavljala nužnu distanciju prema institucionalnim reformama koje su se kod događale. Nažalost, mnogi nazovi naučnici su imali previše razumevanja i veoma brzo su sledili ovakve institucionalne, često nekvalifikovane transformacije, čime su, istina, učestvovali u privilegijama političkih birokrata na vlasti, ali su takođe i saušestvovali u ometanju razvoja nauke.

4. Uvođenje tržišne logike u sve oblasti društvenog života treba bitno da poboljša finansiranje nauke. Tržišna

logika inkompatibilna ja sa institucijama i koncepcijom SIZ-ova za nauku, te mora dovesti do njihovog ukidanja. Nestankom SIZ-ova opravdano je očekivati da će nestati i mnoge dosadašnje deformacije u društvenom finansiranju nauke. Na primer, nestaće *neracionalnost* zasnovana na dogovornom neuvažavanju strogo selektivnog finansiranja samo na osnovu ostvarenih rezultata i vrednosti naučnog rada, zatim *rasipništvo* koje je paradoksalno bilo veće ukoliko je «kolač» koji se delio samoupravnim dogovaranjem bivao manji, i najzad nestaće *apsurd* da su manje uspešni po rezultatima naučnog rada ali brojniji po «glavi naučnog radnika» imali više automatskog prava na društvenu pomoć. U stvari, treba očekivati da sa pozornice nestane tzv. “dohodovni naučnik koji zna cenu svemu ali vrednost ničeg” i koji je radi uspešne dohodovnosti spreman da žrtvuje nauku i svoju naučnu savest. S druge strane, tržišna će logika naterati privredu da se «opismeni», tj. da uvidi da nauka nije njen servis za obavljanje analfabetski artikulisanih zadataka, već osnovna snaga koja joj može bitno pomoći u razvoju ukoliko se privreda civilizacijski «opismeni», za postavljanje zadataka. Ovakva “opismenjena” privreda postaće, kao što je to slučaj u najnaprednijim zemljama, značajan izvor finansiranja nauke.

5. Jednu od najsnažnijih kočnica funkcionisanja tržišne

logike koja nužno zahteva integracijske procese, predstavljaju različite ideološke, kulturološke, nacionalne, etno-emocijalne, tradicionalne i socijalne barijere, pa je jasno da ona puni uspeh može ostvariti jedino njihovim prevazilaženjem. Savlađivanje tih istih barijera od ključnog je značaja i za razvoj nauke koja je po svojoj prirodi nadideološka, nadnacionalna, antitradicionalna, univerzalna i suštinski laička. Visok nivo nauke u najrazvijenim zemljama jasno pokazuje koliki značaj imaju integracijski procesi nespustavani pomenutim barijerama za uspešan razvoj nauke. Nažalost kod nas su poslednjih 15 godina delovali dezintegracijski procesi koji su velike štete naneli jugoslovenskoj nauci. Međutim, uveren sam da će na osnovu današnjih naših otrežnjenja o kojima je bilo reči i uvođenja tržišne logike u sve oblasti društvenog života, oživeti integracijski procesi koji će podstaći obnovu razvoja integrisane jugoslovenske nauke i doprineti njenom integrisanju u evropake i svetske tokove razvoja nauke.

Za reformisanu Jugoslaviju

Izvod iz Manifesta za Jugoslavensku demokratsku inicijativu (Manifest UJDI u celini objavljen je u "Republika", Br. 1, mart 1989)

(...) " 3. Zbog svega toga Udruženje će nastojati djelovati tako da omogući:

a) konstituiranje Jugoslavije kao demokratske i federativne zajednice, tj. kao zajednice državljanja i federalnih jedinica;

b) ustavno zajamčivanje uloge državljanina kao osnovne pretpostavke demokratskog integriranja zajednice na razini federacije, kao i na razini federalnih jedinica i lokalnih zajednica;

c) političko organiziranje Jugoslavije - kao reprezentativno demokratski uređene federativne zajednice - posredstvom jugoslavenskog parlamenta (s domovima u kojima su neposredno predstavljeni jugoslavenski državljani, odnosno federalne jedinice);

d) stvaranje političkih, kulturnih i pravnih pretpostavki

za pravno zajamčeni, a ne tek proizvodljivošću moćnika dopušteni pluralizam političkih stajališta, kako bi u njihovu javnom sučeljavanju bilo osviješteno dobro zajednice bar na jugoslovenskoj, a koliko je to u perspektivi moguće i na evropskoj razini;

e) očuvanje zakonskog jamstva za utjecaj svakog zaposlenog građanina na upravljanje radom u sredini u kojoj djeluje.

4. Da bi se ovi ciljevi postigli, a njihovo učvršćenje za buduće naraštaje bilo moguće, pretpostavlja se da su članovi Udruženja:

a) slobodnom voljom pristupili Udruženju, nastojeći da pripomognu postizavanju navedenih ciljeva;

b) svjesni ograničenosti pristajanja na Jugoslaviju kao puku izvedenicu "primarno nacionalno" predodređene egzistencije njenih stanovnika, jer polaze od toga da postoje i bitni aspekti života svih stanovnika zemlje koji se mogu racionalno uređivati upravo na razini Jugoslavije kao cjeline;

c) prihvatili međusobne idejne, nacionalne, političke, vjerske, interesne i druge razlike kao činjenice koje valja uzimati u obzir, kako bi na demokratskim načelima moglo biti formulirano i zastupano takvo rešenje svakog problema koje je maksimalno prihvatljivo za sve;

d) pošli od toga da je demokratsko rješenje ono koje označava vladavinu na osnovi glasanjem iskazane volje većine, uz proceduralno utvrđena jamstva manjina svih konstitucijskih tipova, kao i neprikosnovenih prava individua, te tolerisanja razlika među njima;

e) uvjereni da je samo demokratskom i javnom akcijom moguće postići ciljeve koji su sadržajno određeni kao demokratski."

Članovi Savjeta i članovi Izvršnog odbora Udruženja za Jugoslovensku Demokratsku Inicijativu (UJDI, 1989)

(Objavljeno u "Republika", Br. 1, mart 1989)

Članovi Savjeta

Bogdan Bogdanović (Beograd), Blaženka Despot (Zagreb), Radivoje-Lola Đukić (Beograd), Jug Grizelj (Beograd), Franjo Grčević (Zagreb), Branko Horvat (Zagreb), Smiljan Jurin (Zagreb), Milan Kangrga (Zagreb), Lev Kreft (Ljubljana), Andrija Kresić (Beograd), Muhamedin Kullashi (Priština), Ivan

Kuvačić (Zagreb), Skelzen Maliqi (Priština), Siniša Maričić (Zagreb), Predrag Matvejević (Zagreb), Jovan Mirić (Zagreb), Milan Mirić (Zagreb), Vesna Pešić (Beograd), Miroslav Pečujlić (Beograd), Nebojša Popov (Beograd), Koča Popović (Beograd), Nada Popović-Perišić (Beograd), Ivan Prpić (Zagreb), Ljubiša Ristić (Subotica), Laslo Sekelj (Beograd), Gajo Sekulić (Sarajevo), Abdulah Sidran (Sarajevo), Mirko Simić (Zemun), Svetlana Slapšak (Beograd), Karlo Štajner (Zagreb), Rudi Supek (Zagreb), Ljubomir Tadić (Beograd), Aleksandar Tijanić (Beograd), Dubravka Ugrešić (Zagreb), Mirjana Ule (Ljubljana), Tibor Varadi (Novi Sad), Laslo Vegel (Novi Sad), Zoran Vidaković (Beograd), Nikola Visković (Split), Predrag Vranicki (Zagreb), Srđan Vrcan (Split), Boris Vusković (Split), Ante Zemljarić (Zagreb)

Članovi Izvršnog Odbora

Alija Hodžić, Bojan Munin, Ivo Špigelj, Lino Veljak, Mirjana Kasapović, Mladen Lazić, Nenad Zakošek, Petar Lađević, Srđan Dvornik, Tomislav Reskovic, Zoran Milović, Žarko Puhovski, Silva Meznarić, Milorad Pupovac (svi iz Zagreba).

Reč u predizbornom TV-spotu za promociju UJDI

*(TV-spot emitovan na RTS u decembru 1990. godine,
nekoliko dana pred prve višestranačke izbore u Srbiji)*

Odmah da naglasim: lično smatram da u jednoj skladnoj i civilizovanoj zemlji, intelektualci, a pogotovu ja koji sam se isključivo bavio medicinskim istraživanjima, ne bi trebalo da se petljaju u politiku. Profesionalci treba da rade taj posao, jasno pod uslovom da među njima ima što manje ideologiziranih glupaka i nasilnika boljševičkog ili nacionalističkog kova.

Medjutim, mi živimo na postkomunističkom vulkanskom tlu jednog ne samo represivnog nego i na svoj način patološkog društvenog poretka. Stoga nije čudo što sam u cilju održanja svog duhovnog i moralnog integriteta intelektualca pre više od dve godine osetio potrebu i građansku dužnost da počnem angažovano politički da mislim i delujem. Zbilo se to u vreme kada su naši nacional-komunisti shvatili da

im se ubrzano približava sraman i definitivni kraj, i kada su oni u cilju sticanja neke nove ideološke “legitimnosti” smišljeno počeli da raspiruju i podstiču šovinističke strasti i osvetničku međunacionalnu mržnju. U stvari, želja im je bila da pokušaju što duže da zadrže vlast i da nam se osvete po modelu “posle nas potop”.

Imajući u vidu patološki karakter društvenog poretka posle dugogodišnje komunističke vladavine, kao i činjenice da zalihe agresije, najčešće nacionalno i verski usmerene, kod brojnih pojedinaca uvek postoje, raspirivanje je bilo veoma uspešno. Širom Jugoslavije rađali su se nacionalisti za koje Česlav Miloš vispreno kaže da su to “štetni glupaci koji drekom i buđenjem uzajamnih mržnji oslobađaju sebe od dužnosti da misle”. Razni Miloševići uspešno su indukovali razne Tuđmane, i obrnuto. Započela je lančana reakcija koja je zapretila da atomskom eksplozijom spreči postkomunističku demokratizaciju društva i raznese Jugoslaviju.

Zato je došlo vreme koje je moj prijatelj *Zoran Gavrilović*, vrsni srpski intelektualac, okarakterisao kao vreme u kome treba “da dokažemo da je moguće demokratski i jugoslovenski misliti i delati pod ovim ukletim nebesima”. Došlo je vreme da se okupe intelektualci iz svih delova Jugoslavije koji su na sve moguće načine spremni da se bore i

promovišu jugoslovensku demokratsku inicijativu. Tako je nastao UJDI -Udruženje za jugoslovensku demokratsku inicijativu - čiji sam član od osnivanja.

UJDI ima čast da predstavlja prvo postkomunističko jugoslovensko političko udruženje čiji su članovi, izrazito slobodoumni intelektualci i vrsni stručnjaci, individualnim istupanjima i dokumentima Udruženja pokrenuli niz inicijativa, organizovali mnoge debatne klubove, lansirali ideje i izradili ustavne i zakonske predloge, što je sve od suštinskog značaja za procese demokratske transformacije našeg društva i očuvanja celovitosti Jugoslavije. Ozbiljno nas uzimaju ljudi iskreno zainteresovani za sudbinu demokratije u Jugoslaviji. Međutim, očigledno smetamo svim nacionalistima. Nas to uopšte ne brine, naprotiv. Jer nas simpatišu ljudi koji će kad tad predstavljati graditelje budućnosti. Oni su danas možda još malobrojni ali sam uveren da će oni jednom ponovo odlučivati o sudbini Jugoslavije. Srećom sve je više građana koji se uveravaju da se s UJDI-em lakše, slobodnije i evropskije diše!

Osnivačka skupština Saveza reformskih snaga za Srbiju

*(Izvod iz članka pod naslovom "Održana
osnivačka skupština Saveza reformskih snaga za
Srbiju", objavljenog u "Borba", 5.11.1990)*

"Prekjučerašnja Osnivačka skupština Saveza reformskih snaga za Srbiju, koja je otpočela u simboličnih minut do dvanaest, označava start saveza u izbornoj trci u Srbiji. Oko pet stotina delegata, prisustvovali i inženjer *Ante Marković* i *Aleksandar Mitrović*, usvojili su programska dokumenta i izabrali Glavni odbor od 167 članova čiji je predsednik dr Vojin Dimitrijević.

Uključujući se najozbiljnije u predizbornu kampanju u Srbiji delegati srpskih 'reformista' prosledili su Glavnom odboru da za mesto mandatora vlade republike Srbije nominuje dr *Ljubomira Madžara*, a za predsednika Srbije dr *Vojina Dimitrijevića*, profesora međunarodnog prava na Pravnom fakultetu u Beogradu.

Skupštinu srpskih reformista pozdravili su brojni gosti,

predstavnicima ostalih partija. - Mi ćemo se, kao što su neke naše podružnice već i učinile, uskoro pridružiti reformskim snagama, rekao je *Milan Nikolić*, predsjednik Socialdemokratskog saveza Srbije. *Miroslav Simić*, predstavnik prvog postkomunističkog udruženja, rekao je da UJDI podržava program i da će ući u reformsku koaliciju. Naglašavajući 'da nas ne trpe sve nacionalističke partije' Simić je citirao Česlava Miloša: 'nacionalisti su glupaci koji dižu dreku kako ne bi morali da misle'. A našoj koaliciji su potrebni 'misleći ljudi'. Savez je potom pozdravio *dr Dragan Veselinov* predsjednik Narodne seljačke stranke: - Sa reformistima imamo bar jednu zajedničku tačku, zajedničkog neprijatelja, komuniste i nacionaliste. Veselinov je cinično dodao da njegova stranka uspešno deluje i zato što danas seljaka ima više u gradu nego u selu, a moguću koaliciju je nagovestio rečima 'Onima koji hoće sa nama poručujemo da ćemo mi sa njima po seljački'. *Zaharije Trnavčević* iz stranke Jugoslovena rekao je: - Samo reformisti mogu da izbave sve građane ove zemlje, i zato mi od samog početka podržavamo program Ante Markovića kako bi u koaliciji bili kost u grlu onim snagama koje žele da nas odvedu u nacionalno ludilo. Ovaj skup pozdravili su još i *Andželka Milić* iz Ženske stranke, *Nenad Čanak* predsjednik Socialdemokratske lige u Vojvodini, *Duško Tomić*, sekretar

jugoslovenskog udruženja Društvo prijatelja dece - mir, i *Božidar Salijević* koordinator svih inicijativnih odbora u Hrvatskoj ... (...).

- Ovaj savez organizuju Srbi u interesu Srbije i Jugoslavije zbog dubokog osećanja zabrinutosti. Građani kojima se obraćamo ne žele da im deca ginu zbog iracionalnih, mutnih i nedostižnih ciljeva. Srbija i Srbi sve su usamljeniji i kod nas i u svetu, to je tužna i istinita činjenica a znak je jedne pogrešne politike. Mi verujemo da je moguće stvoriti jedan opštejugoslovenski savez, vodeći računa o posebnosti delova, i prevesti Jugoslaviju u celini u novi sistem. Mi smo spremni za dijalog sa svima koji poštuju kulturni civilizovani dijalog. Naš slogan je da ne tražimo neprijatelja ali protivnika imamo toliko mnogo da me svi oni skupa prosto oduševljavaju, rekao je *dr Vojin Dimitrijević*. (...)"

BORBA 28. 5. 1992

NIK

BORBA

APEL LIDERIMA U BiH

Hoćemo da zamenimo stradalnike

Beograd. — Omogućite nam da svojim životima zamenimo stradalnike u Sarajevu! Neka princip bude jedan za jednog, ali neka prednost imaju deca, ranjenici i bolesni, žene, pitomci i kasarnama, stari.

Ovo je deo apela koji je potpisalo nekoliko stotina Beograđana, a upućen je trojici nacionalnih lidera BiH **Radovanu Karadžiću, Aliji Izetbegoviću i Stjepanu Ključiću**. Od nosilaca vlasti potpisani građani zahtevaju da im se omogući bezbedan dolazak u Sarajevu, a onima koje će zameniti bezbednu evakuaciju iz grada.

Potpisnici apela među kojima su i **Mirko Simić** — član SANU, dr **Sreten Sokić**, dr **Vesna Pešić**, advokat **Janko Dučić**, **Milan Nikolić** — sociolog, novinari **Stojan Cerović**, **Branislav Čanak**, **Branka Mihajlović**, **Ljuba Stojić**, **Rade Radovanović**, penzioner **Dragoš Ivanović**, student **Žarko Jokanović**, **Ivan Čolović**, **Petar Đukić** ... mole lidere da dozvole i omoguće da se u Sarajevo dopreme hrana i lekovi. Na Beogradane se apeluje da pomognu Sarajevu „jer će sutra i nama biti potrebna pomoć“.

G. K.

Borba 7.2.1992

BORBA

PROGRAMSKA SKUPŠTINA „NOVE STRANKE“

Mlade ljude u politiku

Beograd. — Pod geslom „Budimo realni — okrenimo se budućnosti“, sinoć je u NU „Đuro Salaj“ održana Programska skupština „Nove stranke“ na kojoj su usvojeni osnovna programska načela i Predlog nacrtu Statuta stranke.

Neposredni ciljevi stranke jesu: obustavljanje oružanog, ideološkog i medijskog rata, uspostavljanje demokratske javnosti, izbori za ustavotvornu skupštinu Srbije i donošenje novog Ustava. Prema rečima **Nebojše Popova** „Nova stranka“ će biti stranka građanske levice.

„Borićemo se da Srbija kao država utvrdi svoj identitet i granice i to na ovom terenu, a ne na carstvu nebeskom. Zato je neophodno da se u politički život vrate mladi ljudi koji su, stičajem okolnosti, poslani na front ili su prinuđeni da se skrivaju, rekao je Popov. **Vera Marković**, je istakla da će „Nova stranka“ nastojati da otvori krug pluralizma, da poveže pokidane veze poverenja među ljudima. U tom cilju, **Radmila Mileusnić** se zalaže za ponovno uspostavljanje civilizacijskih mostova sa Evropom i svetom, ali i ostalim jugoslovenskim republikama.

Za desetak dana održaće se izborna skupština na kojoj će biti izabrano rukovodstvo i utvrđen trajni naziv stranke.

H. V.

Traže smenjivanje Slobodana Miloševića

(Objavljeno u "Borba", od marta 1992. zajedno sa imenima više stotina potpisnika Apela, među kojima su i potpisi Miroslava Simića i Radmile Mileusnić)

"Izabran pre samo tri meseca na položaj predsednika Republike, Slobodan Milošević je poslednih dana izgubio poverenje naroda", ističe se u apelu intelektualaca Srbije ... (...) "Protiv Miloševićeve Srbije izjasnio se čitav svet, sve jugoslovenske republike i narodi i, najzad, sama Srbija i njena mladost", konstatuje se uz ocenu da je "Miloševićeva sposobnost sticanja neprijatelja dovela Srbiju na samu ivicu građanskog rata".

"Grubo i nasilno manipulisanje srpskom javnošću nije moglo dugo prikriti ove činjenice. Arogancija i prezir prema svima, pa i prema sopstvenom narodu, dostigla su vrhunac 9. marta kada je Slobodan Milošević naredio da se premlaćuje srpski narod, kad su pale i ljudske žrtve i kad je policija vršila torturu po zatvorima nad srpskom omladinom.

Predsednik Srbije opredelio se za politiku rata.

Dovođenje tenkova na ulicu, miniranje dogovora o budućnosti Jugoslavije, svedoče o avanturizmu sebičnog vlastoljublja koje srpski narod ne može više trpeti.

U interesu građana Srbije tražimo od Slobodana Miloševića da se odmah povuče sa svoje funkcije", kaže se u apelu (...).

22.

6

ПРОГЛАС ПОДРШКЕ ИНИЦИЈАТИВИ ЗА ОБЈЕДИЊАВАЊЕ
ДЕМОКРАТСКИХ СНАГА У СРБИЈИ

Повратити углед и самопоуздање

Позив да се обезбеди место Србији које јој припада
у заједници цивилизованог света

Дубоко забринути за судбину и
будућност српског народа, трагично
подељеног после распада Југо-
славije;

свесни да су владајућа странка и
њена војска својом погубном поли-
тиком, државничком неспособнош-
ћу, дипломатском неуклопшћу и вој-
ним поразима, поништиле скоро
све резултате остварене ослободил-
ачким борбама српског народа,
остављајући га први пут у његовој
историји без пријатеља у свету;
и решени да уведемо истински де-
мократски поредак који ће Србији
повратити углед а српском народу
самопоуздање, достојанство и снагу,
заклажемо се за остваривање демок-
ратског покрета Србије.

Основни циљ демократског по-
крета Србије биће да се што брже
и мирно успостави демократско
уређење у Србији.

Једини начин да се тај циљ ос-
тавари јесте расписивање избора за
уставотворну скупштину. Зато је
неопходно да се сви избори заказа-
ни за 31. мај 1992. откаже. У супрот-
ном, изборе треба бојкотовати и
никога избор не сматрати важним.

Неопходно је и неодољиво сази-
вање округлог стола владајуће
странке, опозиционих странака и
интернационалних чинилаца, који ће
припремити изборе за уставотвор-
ну скупштину.

Демократски покрет Србије по-
зваће у своје редове политичке
странке, установе, удружења и по-
јединце који су спремни да се, у

овом преломном тренутку, делатно
заклаже за промену режима и за са-
бирање свих снага народа са циљ-
ем да Србији обезбеде место које
јој припада у заједници цивилизо-
ваног света.

Борислав Михајловић Михиз,
Матија Бешковић, Борислав Пе-
кић, Бук Драшковић, Младен Ср-
биновић, Никола Милошевић,
Живорад Стојковић, Предраг Па-
лавестра, Коста Чавошки, Павле
Николић, Бојислав Коштулица,
Радомир Релчић, Миодраг Мића
Поповић, Мирослав Гашић, Бата
Михајловић, Слободан Селенић,
Слободан Душанић, Слободан Фа-
кићкић, Младен Марков, Милан
Комненић, Бранко Поповић,
Данко Поповић, Драгослав Срејо-
вић, Иван Антић, Никола Тасић,
Владета Јанковић, Владимир
Стаменковић, Леон Којен, Радос-
лав Стојановић, Милан Божић,
Владан Васиљевић, Милка Чо-
рић, Радослав Анђус, Радон Љу-
шић, Драшко Петровић, Мирко
Петровић, Боривој Рацуо, Ми-
ленко Радић, Лиља Радоњић, Ра-
дован Ненадовић, Михаило Ми-
линовић, Слободан Марено-
вић, Владимир Гајић, Данило Ба-
га Стојковић, Владан Башић, Бо-
риша Мамула, Брета Калачеф, Марко
Јанковић, Душан Вукајловић,
Мирослав Симић, Гордана Зару-
бина, Бошко Талентић, Часлав
Олић, Зоран Кулиновић, Никола
Самаршић, стоји на крају саопште-
ња.

POLITIKA 1992 MAJ

Apel akademika

Imajući u vidu katastrofu koju doživljava Srbija, mi dole potpisani članovi SANU smatramo da bi trebalo neodložno preduzeti vanredne mere za izlazak iz ove nesreće i za sprečavanje još većih nesreća koje mogu da snađu zemlju u najskorijoj budućnosti. U vidu imamo sledeće:

Dole potpisani akademici ocenili bi kao gest najvišeg patriotizma povlačenje Slobodana Miloševića iz političkog života. Izgubivši pregovorački kredibilitet u celom svetu, on svojim političkim akcijama i akcijama onih koji ga su ga sledili u ovim okolnostima, može samo da odmaže pokušajima da se Srbija vrati u civilizovanu zajednicu naroda i država.

Takođe smatramo da treba odmah formirati privremenu koncentracionu vladu koja bi imala dva najpreča zadatka: da rukovodi svim poslovima zemlje do raspisivanja i sprovođenja opštih izbora za Ustavotvornu skupštinu i da najenergičnije svim sredstvima obuzdavajući ratno delovanje, stupi u pregovore sa institucijama koje su donele sankcije prema

Akademici (1)

Podela oko Miloševića

Ko muti izvor i ko je rešen da iz njega pije do kraja

Devedesetak akademika, koliko ih je prošle nedelje prisustvovalo redovnoj sednici Skupštine Srpske akademije nauka lako se složilo oko toga da se ova Skupština održava u okolnostima označenim kao "tragični okvir celokupnog života srpskog naroda". Za većinu njih nije bilo presporna ni približno kontraverzna ocena da je, "uprkos svemu, i gledano u celini", upravo u takvoj atmosferi i u tom tragičnom okviru SANU uspešno završila protektu godinu. Spor i podela među akademcima nastali su, međutim, onog trenutka kada je trebalo oceniti čijom krivicom je celokupni život srpskog naroda sahbjen u taj tragični okvir. Za 46 akademika koji su potpisali izjavu o zahtevu da se povuče predsednik Republike Slobodan Milošević i formira privremena koncentraciona vlada (ekspertat), dileme očito nije bilo. Na kraju ove skupštine, na drugoj strani, ostalo je otprilike isti broj akademika koji su smatrali da ova nacionalna institucija nema pravo da daje izjave i saopštenja političkog karaktera. Ova druga grupa mogla bi se, uslovno, podeliti na one

koji su se, pri tom, izgleda, osećali pomalo neprijatno, jer su i sami u pomekoj recenici nepoveštavali da su svesni tragičnosti situacije i Miloševićevog pohabanoq odelu, ali im je očigledno bilo neprijatno da "pijnu u izvor iz koga su do juče pili vodu", kao i na one koji su rešili da iz istog izvora piju do kraja.

Rasprava o apelu grupe akademika koji su zahtevali ostavku Slobodana Miloševića potrajala je tri sata i okončana je zaključkom da je potpisivanje ovog apela individualni čin svakog akademika. Predsednik SANU Dušan Kanazir video je u tome znak da Akademija nije "institucija jednogumlja i da u njoj postoji sloboda i borba mišljenja". Bilo je i onih koji su sinapged proglašavali "netračnim i zlonamernim" svako tumačenje koje bi zbog ispoljenih razlika vuklo na zaključak o neakavom rascepu unutar Akademije. Ali "uprkos svemu i gledano u celini" na kraju Skupštine ipak je ostao utisak da se SANU žestoko podelila i da su svi pokušaji da se čitava stvar zatpa "dilekatičnošću trenutka", "potrebom jedinstva nacije" i "strahom od eventualnog građanskog rata" - ostali bez rezultata.

U apelu grupe akademika kaže se, između ostalog, da bi, s obzirom na katastrofu koja Srbija doživljava, trebalo neodložno da se preduzmu vaneidne mere za izlazak iz ove nesreće. Povlačenje Slobodana Miloševića se, u istom dokumentu ocenjuje kao gest najvišeq patriotizma, jer "izgubivši politički kredibilitet u celom svetu, on svojim političkim akcijama i akcijama onih koji su ga sledili u ovim okolnostima može samo da sieti pokušajima da se Srbija vrati u civilizovanu zajednicu naroda i država".

Oni koji bolje poznaju zbivanja iza scene, tvrde da je ovaj apel nastao uglavnom kao odgovor grupe akademika na jedan drugi dokument koji je "druga strana" pripremila za redovnu sednicu Skupštine SANU i sa čijim je sadržajem, navodno, bila upoznata samo nekolikoina akademika. Taj drugi dokument (saopštenje) poticao je, kaže upućeni, od poznatog Memorijalnog lista iz 1987. mada ga ne pominje. Povodom odluke Saveta bezbednosti, taj papir skreće pažnju na tri bitna razloga koji su srpski narod doveli u sadašnji položaj. Prvi govori o tome da je "sadašnje ponašanje srpskog naroda u Hrvatskoj i u BiH pod

snažnim uticajem živog sećanja na stravične pokolje više stotina hiljada ljudi, žene i dece u toku Drugog svetskog rata". Drugi se odnosi na referendum održane na dan Jugoslavije, uz pitanje sme li se jedino srpski narod lišiti prava da bira svoju budućnost, kada on to pravo priznaje ostalim narodima u Jugoslaviji. Treći razlog, po tom nacrtu, jesu bivše republičke granice koje su stvorene na proizvoljan način. Ukoliko bi se granice sadašnjih novih država koje je priznala Evropska zajednica održale, na njihovim područjima ostalo bi između dva i dva i po miliona Srba.

Uvodno skupštinsko izlaganje predsednika SANU Dušana Kanazira nije do bilo precizno političkih ocena. Kada se u drugom delu rada Skupštine stiglo do apela grupe akademika za smenu Slobodana Miloševića, Kanazir je bio među prvima koji su se zalagali za razdvajanje nauke od politike. ■

U. R.

POTPISNICI APELA

Od devedesetak akademika, koliko je prisustvovalo Skupštini, apel je potpisalo njih 46: Mica Popović, Matija Bećković, Predrag Palavestra, Nikola Tusić, Miroslav Pantić, Dragan Srećković, Slobodan Selenić, Miroslav Gašić, Ljubomir Simović, Dragoslav Mihajlović, Nikola Milošević, Milorad Pavić, Bogdan Brukner, Miliutin Garašanin, Ivan Antić, Dragomir Vitorović, Gojko Nikolić, Radoslav Andus, Radomir Reljić, Stevan Kojički, Mladen Srbinović, Branko Popović, Boško Petrović, Vladislav Popović, Miroslav Simić, Zvonko Marić, Milosav Marjanović, Miodrag Tomić, Miodrag Jovičić, Željko Bumbaširević, Ljubica Marić, Dejan Despić, Zoran Maksimović, Miran Flašar, Dorde Zloković, Veselinka Šušić, Milka Ivčić, Pavle Ivčić, Dragutin Dražić, Dušan Radić, Slobodan Dušanić, Božidar Ferjančić, Dimitrije Stefanović, Stanojlo Rajčić, Petar Miljanić i Stevo Todorović.

18 ■ VREME ■ 8. JUN 1992

VREME
8.6.1992

Apel je Konferenciji SANU, održanoj 4. juna 1992. godine, podneo u ime 46 potpisanih članova SANU od devedesetak prisutnih, *Slobodan Selenić* s predlogom da se o njemu glasa. Nakon puna tri sata rasprave, uglavnom

zahvaljujući manipulacijama *Dušana Kanazira* koji je predsedavao i koji je u manipulisanju bio podržan diskusijama *Koste Mihajlovića, Mihajla Markovića, Vasilija Krestića, Nikole Čobeljića, Ljubiše Rakića, Dobrice Ćosića, Ivana Maksimovića i Milorada Ekmečića*, a nažalost takođe i diskusijom *Miroslava Pantića*, predlog nije bio stavljen na glasanje s obrazloženjem "da je potpisivanje ovog apela individualni čin svakog člana SANU" (predlog Miroslava Pantića).

U članku pod naslovom "Podela oko Miloševića" se iza formulacije "oni koji bolje poznaju zbivanja iza scene" i "kažu upućeni", krije Miroslav Simić koji je piscu komentara dao glavne informacije o toku Konferencije, kao i tekst "Saopštenja" koje je pripremilo Predsedništvo SANU, i koje je na Konferenciji trebalo da pročita i predloži za usvajanje Branko Popović. Odvijanje tog scenarija, međutim, dogovorenog na Predsedništvu, sprečio je Slobodan Boba Selenić pravovremeno tražeći reč i pročitavši Apel. On je to učinio u dogovoru sa Brankom Popovićem koji je u međuvremenu potpisao Apel i koji je odustao od čitanja "Saopštenja".

Rasprava na Konferenciji SANU povodom apela za ostavkom Slobodana Miloševića

*(Izvodi iz članka R. Stankovića objavljenog u
"Borba", 5. 6. 1992.)*

"Slobodan Selenić: objasnio predlog da se o Apelu glasa zato što: "živimo u izvanrednim okolnostima u kojima se mora reagovati radikalnim merama".

Kosta Mihajlović: reagovao time da "postoje odredbe Statuta po kojima se SANU ne bavi dnevnim političkim pitanjima".

Mladen Srbinović: podelu na političko i neko drugo mišljenje akademika nazvao iskonstruisanom

Radomir Lukić: govorio protiv toga da "SANU ima političku funkciju u ovom trenutku".

Mihajlo Marković: rekao da Apel ne vodi računa o raspoloženju naroda. "Srpska pravoslavna crkva je napravila grešku kada je na nečije insistiranje sa strane napravila Memorandum u kojem je pozvala narod da ne glasa, što je bio

veliki poraz SPC." Poziva SANU da ne napravi istu grešku i da se ne odvoji od svog naroda.

Nikola Milošević: govorio o opstanku srpskog naroda i zapitao se da li u takvoj situaciji Akademija treba da zanemi. "Reč je o odgovornosti jednog čoveka, a mi ne možemo pozvati ni Papu, ni Buša da podnese ostavku, dok Slobodana Miloševića možemo."

Vasilije Krestić: izrazio strah da bi nakon odlaska Miloševića na način kako se traži u apelu, na vlast došla neka marioneta, neki poslušnik, " i da ćemo pevati Danke Dojčland, a ja nisam spreman to da pevam". On je saopštio svoj strah da se ovakvim apelom može stvoriti deoba u SANU ali i izvan nje, a da Akademija mora "izaći sa takvim predlogom koji će okupiti a ne podeliti srpski narod".

Ljubiša Rakić: podržao Krestića i predložio da iz Akademije izađe eventualno neki novi Memorandum kojim će se SANU obratiti svetu insistirajući na brzom prekidu sankcija, pa "ako međunarodna zajednica i dalje ne želi da prihvati Slobodana Miloševića, onda bi njegova patriotska dužnost bila da podnese ostavku".

Dobrica Ćosić: rekao samo "Čas je takav da nema ni neutralnih, ni ravnodušnih i verujem da su ova pitanja pokrenuta sa dobrim namerama. Vasilije Krestić, Nikola

Čobeljić i Ljubiša Rakić pokazali su šta ja osećam u svojim diskusijama i želim da im zahvalim i saglasim se sa njima".

Ivan Maksimović: saglasio se s Ćosićem.

Milorad Ekmečić: apelovao da svako potpisuje akt po svojoj savesti i "da druge ljude ne teramo da to rade protiv svoje savesti".

Mihajlo Marković: uzeo reč po drugi put iznoseći superlative u kojima su se o Miloševiću izjasnili Bejker, i Van Den Bruk i rekao "da nije tačno da će se nešto promeniti njegovim odlaskom, jer se u ovom času napada ceo srpski narod koji treba da bude kažnjen zato što je ponosan i što iskazuje svoju želju za nezavisnošću."

Miroslav Pantić: predložio da Apel potpiše onaj ko želi i da na taj način "svako ispiše svoju biografiju".

Dušan Kanazir: zaključio konferenciju i rekao da je diskusija pokazala da Srpska akademija nauke i umetnosti "nije institucija jednogumlja, i da u njoj postoji sloboda i borba mišljenja".

Studentski protest

(Citat iz članka "Odlučni da istraju" objavljenog u "Borba", 20 -21. 6. 1992.)

"..(...) Peti dan štrajka BU značajan je i po tome što se sve veći broj fakulteta priključuje protestu. Na 'okupirane' fakultete juče je stigla i veća grupa studenata Veterinarskog fakulteta, a i 'medicinari' su se priključili 'pobunjenicima'. Profesor Medicinskog fakulteta akademik *Mirko Simić*, rekao je na mitingu da se peticija akademika i peticija studenata u potpunosti slažu u zahtevu 'da onaj ode'. (...)..."

Zakon za neprijatelje

(Članak je napisao Milan Milosević, i objavljen je u "Vreme", 4.1.1993. Napisan je na osnovu korišćenja zapisnika sa sastanaka Nadzornog odbora, koje je piscu članka dao na raspolaganje Miroslav Simić)

Po Zakonu o izboru saveznih poslanika u Veće građana Skupštine Jugoslavije, odlukom ove skupštine, formiran je 23. oktobra 1992. godine Savezni nadzorni odbor, koji je imao zadatak da nadzire izborni tok, ponašanje političkih stranaka, da se obraća javnosti radi zaštite moralnog integriteta kandidata i da pokrene postupak protiv učesnika u kampanji koji budu pozivali na nasilje, ili budu širili nacionalnu, versku ili rasnu mržnju.

Članovi tog odbora bili su *dr Miroslav Simić*, dopisni član SANU, *dr Lidija Basta*, viši saradnik Instituta za evropske studije, *Aleksandar Petković*, publicista, *dr Slobodan Tomović*, profesor Pravnog fakulteta u Podgorici, *dr Janko Mujović*, profesor Pravnog fakulteta u Podgorici, *Laslo Vogel*, književnik, *dr Radoljub Etinski*, profesor Pravnog fakulteta u Novom Sadu.

NEREGULARAN POČETAK. Kako je izgledao pokušaj nadzora nad izbornim tokom? Uvid u saopštenja i zapisnike sa sednica Saveznog nadzornog odbora daje sumornu sliku.

Po slovu zakona, odbor je trebalo da bude formiran 31. oktobra, a formiran je 13. novembra, što znači da se početak kampanje odvijao bez nadzora. Na prvom sastanku nadzornog odbora 16. novembra predstavnici Saveznog ministra pravde upoznali su članove ovog tela sa tim da političke partije prigovaraju zbog kašnjenja izbornog materijala i da postoje mnogobrojne inicijative da se izbori odlože.

Članovi nadzornog odbora saglasili su se da bi trebalo obaviti konsultacije sa predsednikom Ćosićem. Predsednik Ćosić nije mogao da primi članove nadzornog odbora, ali je zasigurno primio njihovo pismo upućeno 17. novembra, u kome se upozorava na činjenicu da je Skupština Jugoslavije

članove izbornih komisija imenovala 13. novembra, a po zakonu je trebalo da ih formira 7. novembra i da je ovim kašnjenjem skraćeno vreme u kome stranke mogu da sačine izborne liste, što može uticati na neregularnost izbora. Zbog toga odbor "ne isključuje mogućnost" odlaganja izbora. Ova formulacija je upotrebljena zato što je konstatovano da nadzorni odbor nema nadležnosti da predloži odlaganje izbora. (Izgleda da je bilo konsultacija sa Crnogorcima o odlaganju izbora, ali su ovi odbili, s obzirom na to da su izbore jednom odložili).

Rok za dostavljanje izbornih lista izornoj komisiji isticao je 19. novembra, ali materijal nije dostavljen izbornim komisijama na vreme, nego znatno posle propisanog roka. Partijama je ostavljeno tri, čak i samo dva dana umesto 12 dana za pripremu lista, čime je vladajuća partija, koja je tehnički najorganizovanija, dobila mogućnost da se među prvima prijavi i da dobije bolje mesto na glasačkom listiću. Demokratsku reformsku partiju Muslimana, na primer, tek 16. novembra u popodnevnim časovima je obavestila komisija izborne jedinice u Prištini da može 17. novembra da preuzme potrebne obrasce koji su neophodni da bi liste bile podnete. Savezna izborna komisija je o tome obaveštena, ali to nije imalo neko vidljivo dejstvo.

Nadzorni odbor upozorava 3. decembra Saveznu izbornu komisiju na obaveštenja o brisanju glasača iz spiskova, predlažući joj da ispita nevedene slučajeve i obezbedi regularnost izbora. Bez efekta!

ŠIRENJE MRŽNJE I NESIGURNOSTI: Po mišljenju nadzornog odbora od 4. decembra, izjavom Srpske radikalne stranke za Crnu Goru o oficirima hrvatske nacionalnosti prekršeno je pravilo nacionalne nediskriminacije; drastičan primer izazivanja međunacionalne netrpeljivosti i osećanja nacionalne ugroženosti predstavlja i izjava predsednika Skupštine opštine Sombor, data u Telečki 18. novembra 1992. na promociji organizacije Mađari za Srbiju i Jugoslaviju, po kojoj "građani treba dobro da razmisle za koga će glasati, jer je Telečka zaokružena srpskim selima, a vremena su teška i javne radnike može da pogodi bomba ili metak."

Dana 25. novembra, nadzorni odbor je povodom izjave predsednika Udružene rojalističke omladine uputio dopis Okružnom javnom tužilstvu u Beogradu, postupajući prema svojoj obavezi da bez odlaganja ukaže na sve postupke učesnika izborne kampanje koji šire nacionalnu, versku ili rasnu mržnju ili podstiču neravnopravnost polova, a 16. novembra nadzorni odbor konstatuje da su predstavnici nekih stranaka tokom izborne kampanje "politički diskvalifikovali

čitave etničke i verske kolektive" i tako doprineli širenju međunacionalne netrpeljivosti i osećanju nacionalne netrpeljivosti.

Povodom sprečavanja skupa Liberalnog saveza odbor je uputio apel državnim organima da svim partijama omoguće nesputano predstavljanje, a potom je upozorio učesnike u kampanji koji jedni druge preteći nazivaju izdajnicima.

NESPUTANO NAVIJANJE: Nadzorni odbor na sednici od 17. novembra upozorava da je Sporazum o ravnopravnom predstavljanju stranaka kojim je omogućeno objavljivanje plaćenih TV-reklama političkih stranaka u suprotnosti sa članom 51 Zakona o izboru saveznih poslanika kojim je ova mogućnost izričito zabranjena. Isto upozorenje ponavlja 20. novembra, bez efekta.

Na sednici 20. novembra nadzorni odbor upozorava da je 15. novembra u drugom dnevniku TV Novi Sad insert u kojem otac plače nad grobom svog deteta upotrebljen za promociju određenih stranaka ili za diskreditaciju drugih, što je u suprotnosti sa zakonom.

Na sednici od 20 novembra, nadzorni odbor je započeo da sakuplja dokumentaciju o prigovoru Nezavisnog sindikata RTV da se u dnevnicima TV Beograd forsiraju stavovi SPS, a skrivaju kritike na račun vladajuće stranke.

U saopštenju sa četvrte sednice, nadzorni odbor konstatuje da se u emisijama TV Srbije uočavaju pojave manipulisanja informacijama u cilju jednostranog promovisanja izbornih šansi vladajuće stranke, a najdrastičniji primer je izveštavanje o intervjuu predsednika SRJ dnevnom listu "Politika. Gledaocima TV dnevnika uskraćena je potpuna, a ponuđena nepotpuna i jednostrana informacija o opredeljenju predsednika SRJ. Pritom su u celosti izostavljeni oni delovi intervjua u kojima predsednik republike govori o dubokim političkim razlikama koje postoje između njega i predsednika Republike Srbije. Nadzorni odbor konstatuje da je 17. novembra, intervjuom sa predsednikom Republike Srpske i komentarom povodom odluke Komiteta za sankcije o skidanju zabrane za uvoz opreme i papire za medije, TV Srbije prekršila obavezu da neće objavljivati novinske i uredničke komentare koji bi mogli da utiču na predizbornu kampanju.

Isti prekršaj TV Srbija je napravila u specijalnoj emisiji "Više od ličnog stava" od 29. novembra 1992. godine, zaključuje odbor na sednici od 4. decembra. Nadzorni odbor tada konstatuje da RTS nastavlja sa praksom nekorektne, nepotpune i jednostrane prezentacije predizbornih aktivnosti, što se vidi po tome da su ostavke dvaju ministara savezne vlade iskorišćene za navijačko uticanje na raspoloženje birača;

skupovi vladajuće i opozicionih stranaka predstavljaju se selektivno, opozicioni skupovi najčešće nisu tonski pokriveni, a saopštenja vanstranačkih organizacija emituju se van predviđenog Izbornog bloka, pri čemu svojom sadržinom utiču na raspoloženje biračkog tela. U saopštenju od 10. decembra, nadzorni odbor predlaže da se u slučaju kada istaknuti pripadnik neke partije u svojstvu državnog funkcionera kritikuje nekog kandidata, političkog neistomišljenika, RTS sama mora da se obaveže da ponudi mogućnost za odgovor u istom terminu i istom trajanju.

Konačno, četiri dana pre održavnja izbora - 16. decembra - nadzorni odbor konstatuje u svom saopštenju da svaka dalja rasprava o tome da li TVS krši sporazume o ravnopravnom predstavljanju gubi smisao pred činjenicom da su dnevници i ostale informativno-političke emisije, bilo selekcijom informacija koje će se objaviti, bilo komentarima, sprečavali javnost da sazna stvarnu sadržinu pluralističkog političkog mišljenja, čime je u izbornom postupku TVS otvoreno stala na stranu jedne partije, te da je zbog toga regularnost predstojećih izbora dovedena u pitanje.

Neka od saopštenja nadzornog odbora TVS uopšte nije objavila, neka je objavljivala u izvodima "metodom istrgnutih citata", a 4. decembra deo saopštenja nadzornog odbora je

objavljen uz istovremeni nedolični komentar Direktora RTS, koji je bio dvostruko dužeg trajanja.

Nadzorni odbor je 16. decembra upoznat i sa tužbom Srpskog PEN centra iz Beograda protiv RTS, koja je 11. decembra podneta Prvom opštinskom sudu u Beogradu (to je takozvana popularna tuzba *actio popularis*), kojom je traženo da se RTS zbog uznemiravanja javnosti zabrani emitovanje informativnih sadržaja u toku predizborne kampanje, zbog "permanentnog zagađivanja javnog mnjenja": "U delatnosti tuženog ima nemalo objavljenih iskaza kojima se poziva na upotrebu sile, na primer u Dnevniku od 6.9.1992. nekritički je objavljena optužba da u Srbiji postoje ljudi koji priželjkuju bombardovanje Beograda, uz otvorenu pretnju da će u odbranu srpstva oružana pomoć stići od Srba iz krajina".

REČITO ĆUTANJE: I, na kraju, nadzorni odbor u saopštenju od 23. decembra upozorava da je neophodno što pre utvrditi sve činjenice od značaja za verodostojnost velikog broja prigovora na sam postupak sprovođenja izbora. Činjenice koje treba proveriti su: brisanje iz biračkog spiska, pozivi za glasanje nepostojećim glasačima, povreda tajnosti glasanja i manipulacija glasačkim listićima, neadekvatna biračka mesta, nepropisne biračke kutije...Nadzorni odbor smatra da je neophodno bez odlaganja postaviti pitanje zakonske

odgovornosti za svaku pojedinačno utvrđenu povredu izbornih zakona. Po zakonu o izboru poslanika u Savezno veće, kaznom zatvora od tri godine kazniće se ko izmeni broj datih glasova dodavanjem ili oduzimanjem glasačkih listića ili glasova pri prebrojavanju ili objavi rezultate izbora koji ne odgovaraju obavljenom glasanju.

S druge strane, saopštava odbor, neophodno je proveriti osnovanost iznetih sumnji u regularnost izbora u celini i opet "ne isključuje ni celishodnost" formiranja posebne državne komisije koja bi svojim autoritetom doprinela konačnom sudu o regularnosti izbora.

Odgovora na ove inicijative nije bilo. Nadzorni odbor su sve relevantne državne i sudske instance tretirale samo kao neku vrstu "institucije paravana". Jedan član ovog državnog tela kaže da je njihovo inzistiranje na poštovanju Izbornog zakona, po pravilu nailazilo na ironičan komentar: "Što ste formalisti, pa zar ne znate kakva smo mi država!" (Nova verzija stare izreke: "zakon je, bre, za neprijatelje!")

Predsednik Čosić nije reagovao po dužnosti, nije predložio formiranje državne komisije, nego je, jadikujući, čestitao pobjedniku. Savezna izborna komisija nije poništila izbore u celosti. Vrhovni sud u trenutku nastanka ovog teksta nije doneo nikakvu odluku. Ustavni sud - takođe.

Da li je, ko je i koliko krao na ovim izborima, možda će se jednog dana utvrditi, a možda i nikad neće. Vlast će sve oštrije tvrditi da su izbori bili poštteni umesto da dokaže da su se odvijali po zakonu. Hronika rada jednog državnog tela navodi na osnovanu sumnju da je tokom ovih izbora Izborni zakon nekoliko puta ozbiljno prekršen. To plastično slika državu koja je protekle izbore organizovala. U takvoj atmosferi bilo bi čudo da niko nije krao.

Izveštaj Posmatračkoj misiji KEBS o radu Nadzornog odbora za izbore 1992

*(izveštaj je napisao Miroslav Simić i 28.12.1992.
godine u ime Nadzornog odbora predao ga
Posmatračkoj misiji KEBS u Beogradu)*

U svojim Saopštenjima za javnost, Nadzorni odbor je u više mahova upozoravao da osnovano sumnja u regularnost proteklih izbora u Jugoslaviji. Shodno upozorenjima Nadzornog odbora, regularnost izbora je bila dovedena u

pitanje, ako ne i u potpunosti derogirana, u tri važna segmenta izborne kampanje: A. U sprovođenju i kontroli izbornih radnji; B. U ponašanju državne Televizije Srbije koja je u potpunosti stala na stranu aktuelne vlasti i političkih stranaka i organizacija u njenoj službi, i C. U zloupotrebi raspirivanja straha, međunacionalne i verske netrpeljivosti u izbornoj kampanji.

A. Sprovođenje i kontrola izbornih radnji

1. U sprovođenju i kontroli izbornih radnji ozbiljno narušavanje zakonitosti nastalo je kroz skraćivanje zakonom predviđenih rokova za određene postupke. Tako je imenovanje članova Nadzornog odbora obavljeno 13. novembra 1992. umesto 31. oktobra 1992. koji je po zakonu bio poslednji rok za imenovanje. Time je Odboru protivzakonito uskraćeno 2 sedmice nadzornog delovanja na početku izborne kampanje. S druge strane, imenovanje članova izbornih komisija izvršeno je 13. novembra umesto 7. novembra 1992, koji je po Zakonu bio poslednji rok za imenovanje. S obzirom na to da je 19. 11. 1992 isticao rok za dostavljanje izbornih lista izbornoj komisiji, strankama je umesto Zakonom predviđenih 12 dana protivzakonito ostavljeno 3, ili čak i samo 2 dana, za preuzimanje obrazaca i njihovo popunjavanje pre isteka roka za prijavljivanje lista. O ovim narušavanjima izbornog zakona,

Nadzorni odbor je 16. i 17. novembra zvanično obavestio Saveznu izbornu komisiju, kao i Predsednika Savezne republike Jugoslavije, ali je upozorenje Nadzornog odbora ostalo bez ikakvog dejstva i odgovora.

2. Kontrolišući državne i opštinske organe, koji su prema izbornom zakonu bili ovlašćeni da sastavljaju biračke spiskove, vladajuća stranka je bila u mogućnosti da oduzme biračko pravo mnogim građanima. Nadzorni odbor, a povodom učestalih informacija o nelegalnom brisanju birača iz biračkih spiskova, je 4. decembra 1992. saopštenjem upozorio javnost da ove zloupotrebe ugrožavaju regularnost izbora. Istovremeno, direktno se obratio Saveznoj izbornoj komisiji sa zahtevom da ova komisija u okviru svoje nadležnosti, obezbedi regularnost i zakonitost vođenja biračkih spiskova. Na svoj pismeni zahtev Nadzorni odbor nije dobio nikakav odgovor, ni objašnjenje, ali je zato Savezna izborna komisija informisala javnost da nikakve prigovore na biračke spiskove nije primila, što nije bila istina. Međutim, ozbiljni prekršaji regularnosti izborne procedure uočeni su upravo kod sastavljanja biračkih spiskova. Mnogi birači koji su već godinama naseljeni na istom mestu brisani su iz spiskova, mnogi poglavito mladi birači nisu upisivani, dok sa druge strane, u spiskovima su se nalazile "mrtve duše", dopisivana su nepostojeća imena, i u mnogim

zgradama velikih gradova po hodnicima ispred poštanskih sandučića ležali su mnogi pozivi neuručeni nepostojećim biraima koji bi navodno trebali tu da stanuju. Ove povrede prava građana da biraju delom predstavljaju administrativne greške, aljkavost i propuste državnih organa, ali uopšte nije verodostojno isključena mogućnost da one dobrim delom predstavljaju smišljenu eliminaciju grupa i pojedinaca birača koji su od vladajuće stranke preventivno ocenjeni kao opoziciono nastrojeni.

3. Sem o neregularnostima u vezi sa biračkim spiskovima, Nadzorni odbor je bio informisan i o mnogim povredama tajnosti glasanja. Naime, na mnogim biračkim mestima nisu bile obezbeđene posebne prostorije za glasanje, a često čak ni paravani da birač bude izolovan i van mogućnosti uvida kako glasa. Sem toga, na pojedinim biračkim mestima utvrđen je višak ili manjak biračkih listića što je moglo ukazivati na manipulaciju glasačkim listićima u režiji vladajuće stranke i njenog državnog aparata. S tim u vezi, Nadzorni odbor se 23.12. 1992. obratio javnosti svojom preporukom da je u interesu konačnog demokratskog kredibiliteta održanih izbora neophodno postaviti pitanje zakonske odgovornosti za svaku pojedinačno utvrđenu povredu izbornih zakona, a takođe je nužno merodavno proveriti osnovanost iznetih sumnji u

regularnost izbora u celini. Istovremeno, Nadzorni odbor se obratio Saveznoj izbornoj komisiji da ona u skladu sa svojim ovlašćenjima razmotri sve prigovore na regularnost izbora, i da o svom stavu obavesti javnost. Takođe je predloženo da se formira Državna komisija koja bi, u saradnji sa predstavnicima političkih stranaka, ispitala činjenice u vezi sa brojnim prigovorima na sprovođenje izbora i tako svojim autoritetom doprinela konačnom sudu o regularnosti izbora. Ovo upozorenje i predlog Nadzornog odbora, međutim, ostali su bez ikakvog odgovora, niti su proizveli bilo kakvo dejstvo

B. Ponašanje državne televizije Srbije (TVS)

Atmosferu i duh krajnje neravnopravne i dirigovane medijske izborne kampanje je u najvećoj meri, ako ne i u potpunosti odredila TVS kao najmoćnije glasilo. Od samog početka Nadzorni odbor je u svojim saopštenjima za javnost, ukazivao na to da je TVS neprekidno kršila Sporazum ("o broju i trajanju emisija za ravnopravno predstavljanje stranaka "), a posebno obavezu koju je preuzela da "neće objavljivati novinarske i uredničke komentare, intervjuje, i druge informativno-političke emisije i priloge koji bi mogli da utiču na predizbornu kampanju". Mimo grube nacionalističke kampanje usmerene na širenje mržnje i nesigurnosti, TVS je nizom svojih uređivačkih i organizacionih poteza direktno i

navijački uticala na javno mnjenje. Uređivačka politika celog informativno-političkog programa, bilo selekcijom i manipulacijom informacije koju će objaviti, bilo objavljivanjem komentara i intervjua koji direktno utiču na kampanju, bilo izigravanjem vremenskih ograničenja za predstavljanje stranaka nastupanjima kandidata vladajuće stranke na državnim funkcijama koje vrše, sprečavala je javnost da ravnopravno i objektivno upozna stvarnu sadržinu pluralističkog političkog mišljenja. Time je po javno izrečenoj i više puta ponovljenoj oceni Nadzornog odbora, TVS otvoreno stala na stranu jedne stranke u izbornom postupku. Imajući sve ovo u vidu, kao i da je s obzirom na nivo opšte informisanosti naše javnosti i dostupnost sredstava informisanja, uticaj TVS na ishod izbora bio presudan, Nadzorni odbor je 16. decembra 1992. obavestio javnost da je uređivačkom politikom TVS regularnost izbora na svim nivoima u SR Jugoslaviji suštinski dovedena u pitanje.

I sam Nadzorni odbor bio je meta propagandnog rata TVS. Njegovi izveštaji ili nisu objavljivani ili su objavljivani u fragmentima biranim po ukusu urednika televizije, ili su odmah posle objavljivanja pristrasno komentarisani od strane čak samog direktora TVS, i to tekstom dvostruko dužeg trajanja od objavljene informacije.

C. Zloupotreba raspirivanja straha, međunacionalne i verske netrpeljivosti

U skladu sa svojom obavezom da ukaže na sve postupke učesnika izborne kampanje koji šire "nacionalnu, versku ili rasnu mržnju", Nadzorni odbor je u više mahova, a povodom konkretnih slučajeva, apelovao da se u vreme izborne kampanje političke stranke, kao i svi ostali učesnici izbornog postupka, uzdrže od bilo kakvih javnih istupa koji mogu biti ratno-huškaški i koji mogu širiti međunacionalnu netrpeljivost i mogu stvarati osećanje nacionalne ugroženosti. Nažalost, ovi apeli Nadzornog odbora ostali su bez dejstva, niti su bili podržani od strane odgovarajućih državnih organa koji su morali delovati shodno Ustavu i zakonu. Naprotiv, predstavnici nekih stranaka su koristili predizbornu kampanju kako bi u svojim istupima politički diskvalifikovali čitave etničke i verske kolektivitete i tako doprineli širenju straha, međunacionalne netrpeljivosti i osećanja nacionalne ugroženosti, a u čemu je i TSV zdušno saučestvovala svojom nacionalističkom kampanjom koja se graničila sa šovinizmom.

Beograd decembra 1992

Miroslav Simić s.r.

Izbori nisu bili ni slobodni ni pošteni

(Izvodi iz članka pod naslovom "Završni izveštaj posmatračke misije KEBS o izborima u Jugoslaviji".

Članak je objavljen u "Borba", 18.1.1993.)

..."Savezni i republički izbori koji su se održali u Jugoslaviji (Srbiji i Crnoj Gori) 20. decembra nisu bili ni slobodni ni pošteni. Svi međunarodni eksperti koji su posmatrali izbore došli su do zaključka da je zbog potpune kontrole vladajuće partije nad nacionalnim elektronskim medijem - i njegove zloupotrebe poštena predizborna kampanja bila nemoguća. Na dan izbora praktično svaka delegacija koja je posetila neko od izbornih mesta u Srbiji bila je svedok nepravilnosti u sprovođenju izbora, posebno prilikom registracije birača; ove nepravilnosti nesrazmerno su išle na ruku vladajućoj partiji - kaže se na početku završnog izveštaja posmatračke misije KEBS o izborima u Jugoslaviji. (...)

(...) Savezni zakon u principu garantuje korektno izveštavanje i podjednak pristup elektronskim medijima. U praksi, međutim, ni jednom vladinom organu nisu data ovlašćenja da ispravi

prekršaje ili presudi u sporovima pravovremeno. Nažalost, jedini organ nadležan za nadgledanje saveznih izbornih aktivnosti - Savezni odbor za nadzor, nije imao ovlašćenja da to sprovodi. Izveštaji ovog tela o konstantnim prekršajima od strane službenih medija ma koliko detaljni i sveobuhvatni, nisu podržani ni od jednog institucionalnog tela. Strani posmatrači uporedili su ovo telo sa lekarom koji je primoran da posmatra železničku nesreću sa rukama vezanim na leđima. Ipak izvrsni izveštaji ovog odbora pružaju iscrpni, iako deprimirajući pregled dnevnih primera zloupotreba od strane zvaničnih medija. (...)".

Sorošov poklon od 2,5 miliona dolara u lekovima

(Vest objavljena u "Borba", 20 - 21. 3. 1993.)

Fondacija "Soroš" - Jugoslavija juče je, u svojim prostorijama u Ulici Kralja Petra predstavnicima 24 ugledne medicinske ustanove iz Beograda, Vršca, Zrenjanina, Prištine, Prizrena, Kragujevca, Niša, Podgorice, Kovina, Subotice,

Zemuna i Novog Sada uručila lekove i medicinsku opremu u vrednosti od dva i po miliona američkih dolara.

- Ova pomoć obezbediće normalniji rad zdravstvenim ustanovama u naredna dva meseca, a nabavka nedostajućih lekova će se nastaviti i ubuduće, uz uslov da klinike, centri, ustanove i bolnice ispoštuju obavezu da se pomoć utroši isključivo u ustanovama kojima je dodeljena - naglasio je profesor *Mirko Simić*, predsednik Izvršnog saveta fondacije "Soroš".

Od juna prošle godine, kada je osnovan, "Soroš" fond Jugoslavija je isporučio nekoliko pošiljki lekova u vrednosti od 395 hiljada dolara. U realiziji programa medicinske pomoci, uključeno je 75 medicinskih ustanova.

Izjava grupe akademika povodom smenjivanja Ćosića

(Objavljena je u "Borba", 5 - 6. 6. 1993. U vreme kada je ova izjava sačinjena i objavljena, Miroslav Simić se nalazio u emigraciji u Velikoj Britaniji, pa i nije pitan za saglasnost davanja svog

*potpisa. Da je pitan, svakako ne bi dao pristanak s
obzirom na njegovo mišljenje o ulozi Ćosića u
generisanju tragedije srpskog naroda)*

Postupak koji je primenjen u Saveznoj skupštini prilikom smenjivanja Dobrice Ćosića sa dužnosti predsednika Republike predstavlja grubu povredu demokratije i autoriteta šefa države, kao i teško ograšenje o ustavno-pravni poredak u zemlji.

Ceo taj postupak sproveden je žurno, preko noći, za svega nekoliko sati, bez dokaza i bez odbrane, uz moralno i političko ponižavanje Ćosićevog ličnog dostojanstva.

Ne ulazeći u političke razloge koji su doveli do ovog i ovakvog ishoda, potpisani članovi SANU odlučno ustaju u odbranu ljudskih i građanskih prava Dobrice Ćosića kao jednog od najistaknutijih članova Srpske akademije nauka i umetnosti.

Ivan Antić, Matija Bećković, Bogdan Brukner, Živojin Bumbaširević, Dragomir Vitorović, Miroslav Gašić, Dragutin Dražić, Djorđe Zloković, Milka Ivić, Pavle Ivić, Miodrag Jovičić, Zoran Konstatinović, Zoran Maksimović, Zvonko Marić, Dragoslav Mihajlović, Predrag Palavestra, Miroslav Pantić, Boško Petrović, ing. Boško Petrović, Branko Popović,

*Miodrag Mića Popović, Stanojlo Raičić, Slobodan Selenić,
Miroslav Simić, Ljubomir Simović, Ivan Spužić, Dragoslav
Srejović, Vojislav Stanovčić, Nikša Stipčević, Ljubomir Tadić,
Nikola Tasić, Fedor Herbut.*

**Pismo Mirku Pejanoviću,
Predsedniku Srpskog građanskog
vijeća u BiH**

*(Pismo je u celini objavljeno u Zborniku
referata sa Druge skupštine građana srpske
nacionalnosti Republike Bosne i Hercegovine, 1995.)*

Poštovani gospodine Pejanoviću,

Toplo Vam se zahvaljujem na pozivu koji ste mi poslali da kao gost učestvujem na Drugoj skupštini građana srpske nacionalnosti Republike Bosne i Hercegovine. Međutim, kako ni do danas (7.4.1995) nisam dobio tranzitnu vizu za prolaz

preko teritorije Republike Hrvatske, iako sam molbu podneo još pre osam dana, na Skupštini neću moći učestvovati što mi je veoma žao.

Da sam na Skupštini mogao učestvovati, izneo bih neka svoja uverenja koja zastupam odkako se ova nesreća zbila na prostoru nekadašnje moje domovine, bivše Jugoslavije. Naime, očigledne istine kao što je to da u današnjoj modernoj Evropi jednostavno ne može doći do trajnog oružanog pokoravanja jednog naroda od strane drugog, makoliko vojska osvajača imala više tenkova, raketa, topova, makoliko ona gradova držala pod opsadom i mučila glađu, i makoliko je ta vojska prostora uspjela etnički da očisti. Zatim, da preko potreban mir na našim prostorima koji jedino garantuje civilizovanu budućnost naše dece, ali mir koji trajno eliminiše uslove iz kojih je ponikao rat i koji ne legalizuje efekte bezprimernog nasilja, etničkog i verskog progona, može da se ostvari samo pod uslovom da nacionalističko ludilo prestane da bude dominantno raspoloženje i da se odlučujuća građanski orijentisana većina u svakom narodu okrene protiv sopstvenih nacionalista i samodovoljnih ksenofobskih mitomana i prodavaca magle. I konačno, izneo bih svoje uverenje da o miru koji nam je svima potreban ne mogu raspravljati i zaključivati ga samo ratnici i krivci za rat od kojih su mnogi i

ratni zločinci, već o ratu i miru prevashodno treba da raspravljaju umno i civilizacijski prosvećeni graditelji i stvaraoci jer će jedino pod tim uslovom nastupiti vreme razumnih kompromisa i trajnih sporazuma što će učiniti da će mir ponovo postati stvaran i moguć.

U uverenju da su stavovi slični gore navedenim zastupljeni u deklaracijama o Miru i ustrojstvu Republike Bosne i Hercegovine i o Ostvarivanju ljudskih prava, o kojima će Skupština raspravljati i usvojiti, želim unapred da izjavim da obe deklaracije podržavam.

Skupštini želim uspešan rad, a Vas srdačno pozdravljam.

Zli dusi i povlađivanje ludilu

Ko raspamećuje srpski narod na kraju drugog
milenijuma

(Simićev tekst objavljen u "Danas", 11-12. 4. 1998.)

To da je Srbija danas crna rupa među evropskim državama, šugava zemlja od koje svi zaziru i koju niko neće da primi u Evropu, neosporno je velika zasluga srpskog vođe,

spasioca i usrećitelja nacional-komuniste Miloševića i njegovih espeesovskih i julovskih mangupa, zajedno sa njihovim trabantom Šešeljom i njegovim neofašistima. Jer, pre nego što su oni počeli da spasavaju i usrećuju srpski narod, Srbi i ostali narodi bivše Jugoslavije su već uveliko bili u Evropi, daleko pre i mnogo više od Čeha, Poljaka ili Mađara, a Bugare i Rumune da i ne pominjem. Još 1988, Srbija, Hrvatska i ostale republike bivše federacije su za sobom imale dve decenije izuzetno plodnih i uspešnih ekonomskih odnosa s Evropskom zajednicom, tzv. Sporazum o trgovini i saradnji, izdašne finansijske protokole i redovan politički dijalog s tadašnjom "dvanaestoricom". Pa je, nekih godinu dana kasnije, EZ - upravo na inicijativu i po meri Jugoslavije - razradila koncept asocijacije, tj. pridruženog članstva, s ciljem da podrži političke i ekonomske reforme u bivšim komunističkim državama i podstakne njihovo približavanje i uključivanje u evropsku integraciju.

Ova inicijativa, međutim, za Jugoslaviju u celini, a za Srbiju posebno, došla je prekasno: u međuvremenu su postkomunistički spasioci i usrećitelji svoje narode i države već uspešno povelu u duboku propast, a ekonomski propale i uz to nacionalistički raspomamljene i stoga po mir među narodima veoma opasne države, niko ko nije pomerio pameću

neće primiti u Evropu. Naravno, najuspešnija u svemu tome bila je neizrasla, mala Srbija, a izuzetak je jedino bila Slovenija, koja je uspela da uhvati evropski voz za budućnost. Spisak ostalih putnika koji su se pre dve sedmice u Briselu ukrcali na evropski voz za mene je najporaznija stavka desetogodišnjeg bilansa vladavine nacionalnih spasilaca i usrećitelja Srbije, naravno pored propale privrede, moralnog obezvređenja, ljudskih žrtava i materijalnih razaranja. Da se ne zaboravi (kao što se zaboravljaju Vukovar, Sarajevo, Mostar, Ahmići, Srebrenica...), u Evropu su krenuli ili se u nju vraćaju: Mađarska, Češka, Poljska, Bugarska, Rumunija, Slovačka, Estonija, Litvanija, Latvija...A od Srbije (i razume se Hrvatske), ni traga ni glasa.

To da je Milošević glavni krivac što se na Srbiju danas u Evropi gleda kao na šugavu ovcu, to je jasno. Međutim, ono što meni lično nije sasvim jasno, to je: koliki je udeo srpskog naroda u toj tragičnoj zavrzlami. Jer, zaboga, tog Miloševića već godinama srpski narod slobodno bira za svog vođu i velika većina tog naroda ne samo da mu odobrava to što radi, već očigledno u tome i patološki, na lud način, uživa. Odobrava i uživa: kada on podstrekava i vodi rat, ali i kada tvrdi za sebe da je oduvek bio mirotvorac; kada etnički čisti druge narode, ali i kada dozvoljava da njegov narod etnički

čiste; kada izjavljuje da sve čini ne bi li ušao u Evropu, ali i kada raspisuje referendum kojim čitav svet okreće protiv sebe, itd. Imajući sve ovo u vidu, za mene je očigledno da je kolektivni duh srpskog naroda shizofren, raspolučen, ili jednostavnije: da je dobar deo srpskog naroda lud, odnosno blesav.

Svestan sam da proglašavanje srpskog naroda ludim, činim tom narodu veliku uslugu jer ga oslobađam odgovornosti. Jer, zaboga, srpski narod je lud pa nije ni čudo što dobar deo (u svakom slučaju većina) tog naroda bez stvarne moralne i političke odgovornosti slobodno bira Miloševića i Šešelja (kao što samo beznačajna manjina glasa za neku pametnu ali bezveznu Vesnu). Pa ipak, da probam s tezom da je dobar deo srpskog naroda lud...

Svojevremeno (septembra 1995) u pismu Predsedništvu Srpske akademije nauka i umetnosti (SANU), pisao sam da ostavku na članstvo u SANU podnosim zato što “više ne želim da budem u društvu” osoba kao što su to D. Ćosić, A. Isaković, M. Marković, V. Krestić, Lj. Tadić, M. Ekmečić, K. Mihajlović i drugi njima slični. Odnosno, saopštio sam uvaženom Predsedništvu SANU da više ne želim da budem u društvu onih koji su “shodno mojim ličnim i prevashodno moralnim merilima”, krivi za zločine protiv mira i čovečnosti.

A krivi su zato, pisao sam tada u pomenutoj ostavci, što su iznedrili nakazu Miloševića i što su s njim u dosluhu i podlo koristeći SANU, prvo “raspamećivali srpski narod a zatim ga raspamećenog podstrekivali da otpočne i vodi besmislen i prljav rat, rat koji se uglavnom sastojao od porobljavanja i istrebljena suseda, pljački i etničkog čišćenja”. Znači, po mom tadašnjem viđenju osnovna krivica inkrimisanih osoba bila je u tome da su eto oni kao nekakvi zli dusi raspamećivali srpski narod koji je inače pametan, vredan, trezven, kooperativan i miroljubiv, i koji je uvek prema drugim narodima gajio samo razumevanje i toleranciju, maltene platonsku ljubav. Pokazalo se, međutim, tokom proteklog perioda, da to i nije baš tako, i da to viđenje, istine radi i zbog korektnog stava prema inkriminisanim osobama, treba ispraviti, što ovim pisanjem i činim.

Naime, kada sam pisao gore pomenutu ostavku, bio sam duboko uveren da tvrdnje u njoj odražavaju pravo stanje stvari i da su istinite i logične. U međuvremenu, međutim, uvideo sam da nisam bio sasvim u pravu, i da sam osobe navedene u ostavci optužio protivno logici, iako ne i neopravdano, za nešto što one nisu mogle učiniti. Jednostavno zato što moja prva i osnovna optužba da su oni “raspamećivali srpski narod” ne drži vodu zato što nije formalno logički tačna. Naime,

običan zdrav razum kaže da se ne može raspamećivati neko ko pameti i nema, neko ko je od samog početka sklon ludilu. A da veliki deo srpskog naroda pameti nema, bar ne u poslednjih deset godina, i da zbog toga čini ludosti, to je već i pokojni Jovan Rašković, psihijatar po profesiji koji se znači razume u te stvari, pre više godina tvrdio.

Stoga, nisu oni koje sam optužio mogli raspamećivati srpski narod, niti je to bilo potrebno, već su oni samo povlašćivali srpskom ludilu: sirovosti, prostakluku, surovosti i sveopštoj raspojasanosti s kojom Srbija dočekuje kraj ovog veka, i podržavali ih. Činili su sve moguće, čak i po cenu odricanja od svoje savesti i intelektualnog integriteta, da ta srpska ludila bar prividno “opamete” odevanjem u kobojagi civilizovano ruho nekakvih navodnih književnih remekdela, mitomanskih istorijskih studija, raznih sumanutih deklaracija i današnjem vremenu neprimerenih nacionalnih programa, čiji je zajednički imenitelj, duhovna i mentalna podloga, bila i ostala gola i osiona nacionalistička pomama obilato protkana ksenofobijom.

Podilazeći srpskom ludilu i nadahnjujući se njim, oni su ti koji su promovisali razne neostaljinistiške i neofašističke bljezgarije i laži kao što su ona o međunarodnoj zaveri uperenoj protiv ponosnog naroda koji ne dopušta da mu tuđini

zapovedaju, zatim ona o domaćim izdajnicima koje plaća inostranstvo i koji se služe najprljavijim sredstvima da obore vlast koja se međutim nesebično žrtvuje za dostojanstvo naroda i njegov opstanak, i koja je uz to uvek bila za mir a protiv rata. Njihove su prljave izmišljotine, kao na primer, ona o navodnoj istorijskoj nužnosti da Srbi uvek mora da imaju harizmatične vođe, ili ona da Srbi ne mogu živeti zajedno sa drugim narodima, zatim ona amoralna blesavost da Srbija može posrtati i propadati ali da se njene sadašnje vođe ni po koju cenu saginjati neće, kao i da su svi oni koji kažu da se već deset godina krećemo putevima koji nikuda ne vode, ili ako vode da je to samo u propast, izdajnici i tuđe sluge. Sve blesavo i ludo da blesavijeg i luđeg ne može biti! Bar za civilizovani svet na kraju mileniuma. Naravno, sve navedeno i još mnogo drugog, ne bi se desilo da je srpski narod trezven i pametan , a ne sklon ludostima kao što jeste.

Dokaza da dobar deo srpskog naroda nema pameti i da je sklon ludostima nakupilo se poslednjih deset godina (naročito počev od Osme sednice) veoma mnogo, čak toliko da se postavlja pitanje, naravno samo u šali, da li bilo zanimljivo da SANU formira istraživački tim na čelu sa Kanazirom za proučavanje genetske osnove tog fenomena kolektivnog ludila. O srpskim ludilima će se još puno godina

raspravljati i pisati. Ovom prilikom, međutim, pomenuću u tom kontekstu samo dva skorašnja događaja: izbor u Narodnoj skupštini Srbije crveno-crne vlade nacionalnog jedinstva i spasa, i mudrovanja u dnevničkim zapisima supruge uvaženog Predsednika SRJ.

U vezi s prvim događajem postaviću dva pitanja: prvo, da li je moguće da danas (godine 1998) u nekoj civilizovanoj zemlji parlament velikom većinom poslaničkih glasova izabere vladu sastavljenu samo od predstavnika krajnje levice, mafije i krajnje desnice; i drugo pitanje: da li je moguće, na primer, da u francuskoj vladi kao potpredsednik sedi jedan Le Pen, odnosno u ruskoj vladi jedan Žirinovski. Odgovor na oba pitanja je najverovatnije negativan, jednostavno zato što bi to u očima većine građana odgovarajuće zemlje bilo suludo i nedopustivo. Međutim, upravo to što je za civilizovane zemlje nedopustivo i suludo, desilo se u zemlji Srbiji. Slobodno i demokratski izabrani poslanici srpskog naroda su u Skupštini pre neki dan velikom većinom izabrali vladu sastavljenu od predstavnika nacional-socijalista (SPS), mafije (JUL) i neo-fašista (SRS), a čak dvojica miljenika i intimnih prijatelja Le Pena i Žirinovskog u toj vladi sede kao potpredsednici. Šta više, ako je verovati jednoj skoro objavljenom anketi, 18% birača bi glasali za SPS i isto toliko za SRS, što znači da blizu

40% Srba (jer jedino oni glasaju za SPS i SRS) verovatno podržava tu crveno-crnu koaliciju. Imajući u vidu srbijansku ekonomiku koja ide u sunovrat i koju jedino može spasti inostrana pomoć u kreditima i investicijama, zatim unutarpolitički haos i tešku spoljnopolitičku situaciju u kojoj se Srbija nalazi, izbor takve vlade u sadašnjem trenutku može se okarakterisati samo kao najnovije i veoma opasno srpsko ludilo, što takođe ukazuje da se srpsko ludilo nastavlja punom parom.

U vezi s drugim pomenutim događajem, postavlja se pitanje: da li je moguće, na primer, da Hillary Clinton, supruga američkog predsednika, ili Cheryll Blair, supruga britanskog predsednika vlade, napišu i objave nešto slično onom što je Mira Marković, supruga predsednika SRJ, napisala u svojim dnevničkim zabeleškama i objavila (u nekakvom Bazaru)? Najverovatnije bi to bilo nemoguće, jer, pre svega radi se o dvema veoma civilizovanim, kultivisanim i inteligentnim ženama, a takodje o ženama koje poštuju javnost svoje zemlje i smatraju je možda ne suviše pametnom, ali svakako ne ludom. Sem toga, kao pametne žene one zaziru od moguće negativne reakcije javnosti na ono što bi napisale, reakcije koje bi mogle poljuljati fotelje njihovih muževa. Drugarica Mira Marković, međutim, o svemu tome ne mora

da vodi računa jer zna da ima posla sa javnosti jednog dobrim delom suludog naroda, koji uz to tokom poslednjih godina baš i nije nešto zaljuljao fotelju njenog muža. I zato, verovali ili ne, Mira Marković u svom dnevniku bez ikakvog zazora zapisuje, između ostalog, i sledeće filozofsko-sociološke i socio-biološke bisere pomešane s policijskim poternicama.

Prvo biseri o ženskom pitanju ovog borca za pravednost i ljudska prava. Ona prvo postavlja osnovnu tezu: “Tolerantne žene su slabe, njihova tolerantnost je izraz obične i, naravno, tužne nemoći”, pa zauzima stav: “Kada su u pitanju prevarene žene, ja sam na strani muškaraca”....jer....”znam da su inferiorne u odnosu na muškarce”. I najzad nastupa veliki misaoni finale, “Muškarci varaju žene jer im one to dopuštaju uverene unapred da će biti gubitnici u materijalnom, statusnom ili moralnom pogledu”. Kakva tanana mudrost i bogato iskustvo, i sve baš po srpskom ukusu, zar ne?

Što se policijskih poternica tiče, one su britke kao sablja, direktne i vrlo jasne. Ona kaže: “Sada već i vrapci znaju da se veliki deo opozicione štampe finansira iz inostranstva. Možda i sva. Ja, naravno, ne znam kako stvari tačno stoje. Ali, u ovoj zemlji Ima Ko Zna (IKZ), ili Ko Bi Trebalo Da Zna (KBTDZ). I ko će javnost obavestiti, ako ne i zaštititi od antijugoslovenske propagande koja se plasira kroz

sredstva informisanja, finansirana od strane zainteresovanih za destabilizaciju Jugoslavije”, pise glavom i bradom drugarica Mira. Kao da slušate Velikog Lenjina u vreme Crvenog Terora (ili mozda Djerzinskog), zar ne?

Pa zar da se covek posle svega ovoga ne složi sa maksimumom Žike Pavlovića: "Kad čujem reč narod odmah se mašim za k....". Mašala.

Miloševiću niko ne sme da veruje !

(*Objavljeno u "Danas", 20.10.1998.*)

Dragi prijatelji, od srca vas podržavamo u nastojanjima da odbranite slobodu štampe i sredstava javnog informisanja od davljenja koje sprovodi fašistoidna crveno-crna koalicija na vlasti sa namerom da u Srbiji uvede mrkli informativni mrak. Mrak koji je njima preko potreban pre svega zato da pokrije mnogobrojna svedočanstva krajnje nesposobne i po nacionalne interese štetočinske desetogodišnje politike režima na vlasti. A i zato što samo u totalnom informativnom mraku može neko za

tvorca ovakve propale politike javno reći da je "hrabar, mudar i vizionarski državnik", a da ne bude zbog takve gluposti izvrnut grohotnom podsmehu i ruglu. Jer najodgovorniji i najvažniji političari međunarodne zajednice (sem nešto malo Veliko- i Belo-rusa, a i Slovaka) ovih dana se utrkuju da u zvaničnim izjavama naglase da Miloševiću ne sme nikako da se veruje, da je on sklon da ne govori istinu i da ne čini ono što obeća, i da njegova reč i čak potpis na dokumentu ne znače mnogo niti išta garantuju. U stvari govore ono što bi trebalo da sav narod u Srbiji već odavno zna. I najzad, njima je informativni mrak potreban i zato da bi se ispunila želja Miloševića da "njegov sopstveni narod" ne sazna pravu i punu istinu o dogovoru oko Kosova, odnosno da taj dogovor nije nikakva njegova pobeda i pobeda "srpske istine", već pristajanje na ultimatum međunarodne zajednice (iako je narod na onom besmislenom referendumu odgovorio: NE). Zato iz patriotskih razloga pre svega, učinimo što više možemo kako bi sprečili da informativni mrak prekrije Srbiju, kaže se u pismu Buce Mileusnić i Mirka Simića, bivših profesora Medicinskog fakulteta u Beogradu upućenom Danasu.

Proročki talent

E-mail prijateljima (oktobar 2000)

Auuuu! Znao sam da sam genijalac i promašen nobelovac što se imunologije tiče, ali da takođe imam talenta da budem prorok i da predviđam važne događaje, kao neki Jesaja ili Jeremija ali iz Milton Keynesa, e pa to je i za mene nešto sasvim novo i neverovatno. Ali činjenice su tvrdoglave i one kažu da sam krajem avgusta meseca sa Tenerife prijateljima umesto šarene razglednice poslao sledeću poruku. Citiram po sistemu copy-paste:

"Kada u oktobru ponovo budemo u našem Milton Keynesu niko živi se više neće ni sećati Slobodana Miloševića a kamoli želeti da se seća njegove vladavine, jer će osnovno osećanje vezano za nju biti duboko osećanje srama i stida svih nas što smo takvoj vlasti bili makar svedoci i savremenici, (ako ne i simpatizeri, bar u početku velikosrpske pomame)."

Gledano na tu poruku iz današnje perspektive, a danas je 6.10.2000, šta je to nego čisti naučni dokaz da se moje proroštvo sto na sto ispunilo, da se i danas događaju čuda, i da ja očigledno posedujem taj nadnaravni talenat proricanja lepih stvari o čemu ubuduće treba povesti računa. Naravno,

proroštvo se ostvarilo na veliku radost i veselje vaskolikog naroda srpskog a i šire, uključujući Bucu i mene koji smo prosto poblesavili od sreće, što nam ne treba zameriti.

Pamet i hrabrost

Gde su profesori Medicinskog fakulteta

(Pismo objavljeno u "Vreme", 10.6.2000.)

Naravno da me je kao bivšeg profesora Medicinskog fakulteta u Beogradu, sada u penziji, obuzeo živ sram i da mi se povraćalo, kada sam prošle noći na Internetu pročitao da je na protestnom skupu koji je studentski pokret Otpor organizovao na Medicinskom fakultetu, ispred Instituta za patologiju, učestvovalo jedva DVADESETAK studenata i NIJEDAN od hiljadu nastavnika tog navodno uglednog fakulteta, a da profesore članove Medicinskog odeljenja SANU i ne pominjem. Bila je to sramota i nacionalna veleizdaja da veće ne može biti!

Zašto? Zato sto je svakom normalnom čoveku i srpskom patrioti jasno da je prisustvovanje tom skupu značilo patriotski čin davanja javne podrške borbi za građanske slobode uopšte a

posebno borbi za slobodu informisanja, kao i podrške zahtevu za raspisivanje izbora i na taj način otvaranju mogućnosti da se sruši sadašnja i konstituiše nova vlast, što bi bio najlogičniji i najpametniji potez koji u ovom trenutku građani Srbije mogu i moraju učiniti. Neprisustvovanje ovom protestu, međutim, usled kukavičluka, maloumne indiferentnosti ili zločinacke apatije navodnih pripadnika srpske intelektualne elite može se tumačiti, a tako ga i vlast tumači, samo kao bezuslovno prihvatanje svega što se narodu srpskom desilo tokom proteklih deset godina otkako je Milošević na vlasti, iako je srpski narod mogao da je imao pameti i hrabrosti već davno to da spreči.

Miroslav Simić

Milton Keynes, UK

Kolegama s Medicinskog fakulteta u Beogradu

Sramota što vas nema

Kao bivšeg profesora Medicinskog fakulteta u Beogradu me je živ sram obuzeo kada sam pre neki dan na internetu pročitao da je na protestnom skupu koji je studentski pokret Otpor organizovao na Medicinskom fakultetu, ispred Instituta za patologiju, učestvovalo je dva DVADESETAK studenata i NIJE DAN od hiljadu nastavnika tog fakulteta, a da profesore koji su članovi Medicinskog odeljenja SANU i ne uzimam u obzir.

Zašto me je bila sramota? Jednostavno zato što smatram da svakom odgovornom građaninu Srbije danas mora biti jasno da prisustvovanje skupu koji organizuje OTPOR predstavlja patriotski čin javne podrške borbi za građanske slobode uopšte, a posebno borbi za slobodu informisanja, kao i podrške zahtevu za raspisivanje izbora i na taj način otvaranju mogućnosti da se sruši sadašnja i konstituise nova vlast. Što naravno predstavlja najlošiji, najpametniji i jedini potez koji u ovom trenutku građani Srbije mogu i moraju učiniti.

Nepriustvovanje ovom protestu, međutim, može se tumačiti, a tako ga i vlast tumači i prikazuje, samo kao kapitulacija i bezuslovno prihvatanje svega što se građanima Srbije i posebno narodu srpskom DESILO tokom proteklih deset godina

otkako su Milošević i njegovi na vlasti.

A DESILO SE: - da je narodu srpskom u njegovoj državi razoreno gotovo sve što jednu ljudsku zajednicu čini civilizovanim i organizovanim društvom. Desetkovana mu je zemlja posle serije sramnih i besmislenih ratova. Srbija i srpski narod u dva veka svoje moderne istorije nikad nisu bili u takvom sveopštem propadanju i raspadanju kao što su to danas. Zahvaljujući Miloševiću danas je srpski narod temeljno istrebljen sa gotovo svih teritorija na kojima je istorijski živeo i delio sudbinu sa drugim narodima, a njegova matica Srbija stenje pod pritiskom goleme mase izbeglika.

- u Srbiji, jedva nešto većoj od Beogradskog pašaluka, su se do maksimuma razvile najnegativnije crte prethodnog komunističkog poretka: voluntarizam, totalitarizam, odsustvo konkurencije, uništen je profesionalizam, a caruje primitivni i parazitski mentalitet nasleđen iz komunizma koji u stvari nikad u Srbiji nije ni prestajao da vlada. Zemlja je krajnje osiromašena, uništeni su solidnost u radu i radna disciplina koje zahteva moderno društvo, a takode i gotovo svi kriterijumi, kako stručni tako i moralni. U Srbiji danas praktično nema ozbiljne i tehnološki savremene proizvodnje.

- rastureni su i uništeni čitavi društveni slojevi, a posebno građanstvo, i sem malog broja onih uz i oko vlasti, i nešto više mafijaša koji vladaju podzemljem, ogromna većina ostalih građana Srbije su samo puka sirotinja. Uporedo s građanstvom rasturene su i najvažnije društvene institucije. Uništeni su školstvo i nauka, zdravstvo i socijalno staranje, kao i institucije u kojima se obezbeđuje pravo građanina na neprikosnovost svojine i druga lična prava. Nijedna društvena institucija - počev od SANU, policije i gradskog saobraćaja, pa do zdravstva i školstva - ne funkcioniše na način koji bi građanima ulivao poverenje pošto su svi moralni kodeksi pogaženi.

- Srbija je izopštena iz međunarodne zajednice, izolovana je od civilizovanog sveta i blokirana, petrificirana iznutra u svom propadanju. Njen ljudski potencijal, kritična masa koja je tokom poslednjih pedeset godina, uz sva ograničenja prethodnog

poretka, ipak bila stvarana, danas se rasula po belom svetu. Što nije ni čudo, jer kakva može biti vera u budućnost nekog mladog čoveka ili žene danas u Srbiji kad će, kako tvrde optimisti, Srbija tek za dvadeset godina biti ista gde je bila 1989. godine. I to pod pretpostavkom da se u toku tih dvadeset-trideset godina učini ogroman, gotovo nemoguć napor, a da se pritom ne napravi nijedan neracionalan potez niti ude u nekakvu novu avanturu.

Pomirite se sa svim ovim DEŠAVANJIMA PRIREDENIM NARODU SRPSKOM od strane Miloševića i njegovih, i ne činite ništa u prilog rušenja vlasti koja im je kumovala mogu samo nerazumni ljudi nesvesni svog duga prema budućnosti sopstvenog naroda. A oni razumni čiji broj, hvala bogu, iz dana u dan raste mora da podržavaju mladiće i devojke iz OTFORA.

*Dr Miroslav Simić
Milton Keynes,
Velika Britanija*

VIC **Danas**

Vratio se Mujo iz Nemačke, a familija se skupila oko njega pa sve zapitkuje, te kako je, te kako je bilo u Nemačkoj itd... Tek će ti neko:

- A gde je Haso? Zajedno ste otišli!

- Aaa, Haso? E, Haso je moro ostati u Nemačkoj.

Otvorio je butik tamo.

- Kako bolan?

- Kalauzom.

Danas, 8.6.2000

Vapaj za pomoć

"...The direct consequence of the above mentioned tragic events for all the citizens of Yugoslavia, is the dirty war which at present is devastating Croatia, but which soon will necessarily flood other parts of the country as well. This most uncivilised and insane war in the heart of an emancipated Europe has to be stopped at once! Unfortunately, the citizens of Yugoslavia are unable to resolve this problem. Rather they feel that they are left to themselves and at the mercy of the Federal Army which acts without any control by a civil authority with legitimacy over the whole country. What we citizens of Yugoslavia, as a part of a civilised Europe, really need is an efficient internalisation of our problems which primarily means urgent application of all possible measures by EC and UN to immediately stop the killing and devastation in our country, and create conditions for a civilised, peaceful and democratic post communistic transformation of our society based on negotiations and strict protection of civil rights of all the citizens of Yugoslavia..."

Apel imunolozima širom sveta

Dear colleagues,

The Yugoslav Immunological Society, which in fact was for more than 15 years functioning as a harmonious and most efficient Union of independent immunological societies of Serbia, Croatia, Slovenia, Bosnia-Herzegovina and Macedonia, was in 1969 one of the Founding Members of the International Union of Immunological Societies. Since then, the Society as a whole, as well as many of its prominent members individually were deeply and sincerely engaged in developing and maintaining personal and professional contacts between immunologists of various countries across all ideological barriers in favour of a free, open and collaborative international scientific community. This was done successfully in spite of many obstacles often imposed by then ruling communist authorities but without any problem due to different national belonging of the members of our Society. However, these days we witness that these activities, as well as the bare existence of the Yugoslav Immunological Society is seriously endangered, and that even lives of our young colleagues immunologists are threatened by the dirty and lunatic war which threatens to inflame the whole country.

What are the main causes of such a disaster?

Briefly, the actual rulers of both Serbia and Croatia (e.g. Milošević and Tuđman), most of them being of ferocious communist provenience and who came to power in an uncivilised and non democratic way, have in order to preserve their totalitarian authority and material privileges succeeded, by use of all kinds of pseudo historical and irrational cheating, to misuse the national feelings of both Serbs and Croats. Never in our history the national feelings of these two nations were so muddy, obscure and lunatic. The hate and meanness became the main pillars of patriotism, and the stupidity the hallmark of the national wisdom. Intellectually debilitated creatures or professional murderers were promoted into national saviours. Moreover, the nationalism of Serbian rulers, Bolshevistic in its form and content, appears to obtain increasing support from the Federal Army which never was depolitised and did fear to lose essential privileges. In fact, the Federal Army is able to act and is actually acting without any control by a civil authority which would have legitimacy over the whole country, a situation which is inadmissible in a civilised society.

The direct consequence of the above mentioned tragic

events for all the citizens of Yugoslavia, is the dirty war which at present is devastating Croatia, but which soon will necessarily flood other parts of the country as well. This most uncivilised and insane war in the heart of an emancipated Europe has to be stopped at once! Unfortunately, the citizens of Yugoslavia are unable to resolve this problem. Rather they feel that are left to themselves and at the mercy of the Federal Army which acts without any control by a civil authority with legitimacy over the whole country. What we citizens of Yugoslavia, as a part of a civilised Europe, really need is an efficient internalisation of our problems which primarily means urgent application of all possible measures by EC and UN to immediately stop the killing and devastation in our country, and create conditions for a civilised, peaceful and democratic post communistic transformation of our society based on negotiations and strict protection of civil rights of all the citizens of Yugoslavia. Obviously this also comprises participation of the international public opinion including scientific institutions and organisations. Thus, you could help us by sending appeals of support or by sending missions of good will or teams of experts for conflict resolution.

Finally, I wrote this letter with a feeling of bitterness because of the disastrous fate of my country (either

Confederate Yugoslavia or the Union of Sovereign Republics of Yugoslavia) but also with lot of optimism because of firm conviction that our colleagues immunologists will help us. Obviously this conviction is based on common experience that immunologists in general are peace-loving, well-advised, broadminded and intelligent people.

Septembra 1991. Simić je poslao Apel časnicima Međunarodne unije imunoloških društava (IUIS) i Evropske federacije imunoloških društava (EFIS), kao i Predsednicima nacionalnih imunoloških društava u okviru Unije i Federacije. Simićev Apel objavljen je u celini u Londonskim novinama "*The Guardian*" (oktobar 1991), u časopisu "*New Scientist*" (novembar 1991), i u "*Buletino della Societa Italiana di Immunologija*" (septembar 1991). U skraćenom obliku objavljen je u časopisu "*Immunology Today*" (januar 1992), a takođe razaslat je (januara 1992) u vidu dopisa hiljadama članova britanskog i drugih imunoloških društava.

Podržali su ga brojni u svetu poznati naučnici kako u svoje lično ime tako i u ime institucija u kojima rade.

We have received a very distressing letter for support from Professor M.M. Simic, President of the Yugoslav Immunological Society, Member of the Serbian Academy of Science and Arts. The BSI draws the attention of its members to this letter. In the spirit of the United Nations Charter we endorse the freedom of scientists to pursue their endeavours, and the exchange of ideas and persons that this entails.

Professor Simic writes "Our immunological society used to operate without problems but the lives of our members are now threatened by war. We need effective internationalization of our problems, i.e. measures by the EC and UN to create conditions for a proper democratic postcommunist society. You could support us by sending appeals of support, goodwill missions or experts in conflict resolution. I am optimistic because the international immunological community is peaceful and broadminded and will help us."

Profesori ***Roland Gisler*** i ***Ivan Lefkovits*** u svoje ime i u ime 57 članova Bazelskog imunološkog instituta apeluju (11. oktobar 1991):*"Dosta s krvoprolićem !! (...) Zahtevamo od svih nacionalnih grupa u Jugoslaviji da urade sve moguće*

kako bi se zaustavilo brutalno, nepotrebno uništavanje njihove zemlje i naroda. Ovim izražavamo našu duboku zabrinutost za budućnost Jugoslavije i želimo da pomognemo da se zaustavi nesreća nasilja, zločina i razaranja.."

Basel Institute for Immunology

Grenzacherstrasse 487
Postfach
CH-4005 Basel, Switzerland

Phone (061) 605 11 11
Direct dialing (061) 605 1
Telex 963 458 bil ch
Telefax (061) 681 13 04

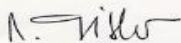
Dr. Miroslav M. Simic
Professor of Immunology
11080 Zemun
Karadjordjev Trg 7
Yugoslavia

October 11, 1991

Dear Dr. Simic,

I refer to your letter of September 1991. We are all well aware of the actual civil war in your country and are deeply concerned with the consequences for the population in general and for the scientific community in particular. Dr. Ivan Lefkovits and myself asked the members of the Institute to sign a petition helping to stop this throw-back to barbarity. As you can see, 57 members of our Institute have signed this petition. We will also send it to several other Yugoslav and international institutions.

We hope that peace will return soon and that in better times we will have a chance to meet each other.

Prof. Dr. Roland Gisler
Permanent Member
Head of Administration

Prof. Dr. Ivan Lefkovits
Permanent Member

/kaz

14
THE WALTER AND ELIZA HALL INSTITUTE OF MEDICAL RESEARCH

POSTAL ADDRESS: POST OFFICE, ROYAL MELBOURNE HOSPITAL, VICTORIA 3050, AUSTRALIA
TELEPHONE: International 61-03-945-2656 National (03) 347-0555 TELEFAX: 03025-455555
FACSIMILE: International 61-3-347-0652 National (03) 347-0652

AFFILIATED WITH
THE UNIVERSITY OF MELBOURNE
AND
THE ROYAL MELBOURNE HOSPITAL

DIRECTOR
SIR GUSTAV NOSSAL

25th September, 1991.

Dr M M Simic
President
Yugoslav Immunological Society
C/- 11080 Zemun
KARADJORDJEV TRG 7
YUGOSLAVIA

Dear Miroslav,

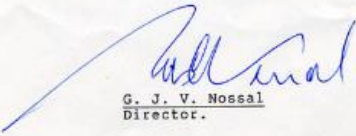
Yours of recent date is just to hand. I immediately wish to express the solidarity of The Walter and Eliza Hall Institute of Medical Research with our Yugoslav colleagues whom we respect and salute at this very difficult hour in your country's history. You will know, of course, that the Australian Government strongly supports the ceasefire which has just been negotiated; and furthermore has urged the United Nations to take the lead in putting pressure onto Yugoslavia.

I will immediately ensure that your letter reaches our Foreign Minister, Senator Gareth Evans, as well as the President of the Australian Academy of Science, Professor David Curtis, and the President of the Australian Society for Immunology, Professor Geoff Shellam.

I very much hope that Australia will continue to be the strongest possible promoter of human rights in your country and of conflict resolution by democratic means.

Please keep in close touch with me as the situation develops.

Yours sincerely,

G. J. V. Nossal
Director.

Sir Gustav J.V. Nossal, direktor The Walter and Eliza Hall

Institute of Medical Research u Melbournu, Australia, u pismu Simiću piše (25. septembar 1991): *Želim odmah da izrazim solidarnost Walter and Eliza Hall Instituta za medicinska istraživanja sa našim jugoslovenskim kolegama koje poštujemo i pozdravljamo u ovom teškom času.. (...)*

Odmah ću obezbediti da Vaše pismo dospe do našeg ministra spoljnih poslova, senatora Gareth Evansa, kao i do Predsednika Australijske Akademije nauka, profesora David Curtisa, i do Predsednika Australiskog imunološkog društva, profesora Geof Shellama."

Richard Gallagher, glavni urednik časopisa Immunology Today, Simiću piše (30. septembar 1991) : *"Hvala Vam na nedavnom pismu o situaciji u Jugoslaviji. Radi se o odvažnom i hrabrom stavu i ja se nadam da će tako prosvećeno mišljenje kao što je Vaše prevladati pre no što konflikt dalje eskalirara".*

Profesor **Jacob B. Natvig**, tada Predsednik IUIS, piše Simiću (10. januar 1991):... *"Odmah po prijemu Vašeg pisma ... razaslao sa kopije pisma časnicima ICSU (Međunarodnog saveta Naučne unije), koja predstavlja najvišu nevladinu*

organizaciju u ovoj oblasti.”

efis

European Federation of Immunological Societies
Fédération Européenne des Sociétés d'Immunologie
(under the auspices of I.U.I.S.)

54

JAN.8.92

Dear Miroslav Bimić.

The horror of what is happening in Yugoslavia exceeds all words of an immunologist or even of a Federation of Immunological Societies. I felt that EFIS had the obligation of manifesting its standing on your behalf at the highest level. For that reason I waited for the Maastricht Summit Meeting and asked the Portuguese Prime Minister to forward the EFIS message to the other European Prime Ministers. This is now enclosed.

Please accept my tender compliments.

Understanding might be the job of Science. An active fight for the survival of the young the job of Women(who, I know, have tried in Yugoslavia).

My sorrow for your tragedy.

My admiration for your standing.

My trust that if the world is to change (ever) it will be with men like you.

Sincerely yours,

Maria de Sousa Secretary-General

cc: A. Capron
BJ Natvig

PREPUB

A. CAPRON - Centre of Immunology
at the University of Copenhagen
P.O. Box 1034 - Copenhagen N
DK - 2200 - DENMARK
Tel: (45) - 33 11 10 00
Fax: (45) - 33 11 10 30

YUG-PRESIDENT

MIRKO TUDJMAN - President
of the Yugoslav Republic of
Croatia - Zagreb
YUG - 10000 - BELGRADE
Tel: (381) - 11 - 31 06 210
Fax: (381) - 11 - 31 06 211

POST-PRESIDENT

MIRKO TUDJMAN - President
of the Yugoslav Republic of
Croatia - Zagreb
YUG - 10000 - BELGRADE
Tel: (381) - 11 - 31 06 210
Fax: (381) - 11 - 31 06 211

SECRETARY-GENERAL

MARIA DE SOUSA - Secret. Gen. Int. Fed.
of the Immunological Societies
1, Prof. José Rodrigues F.
BORGES - Rio de Janeiro
Brazil - 20010 - RIO DE JANEIRO
Tel: (55) - 2 209 810

TELEGRAM

M. DE SOUSA
Sec. of Gen. Immunol. Soc. 1, Prof. José Rodrigues F.
BORGES - Rio de Janeiro
Tel: (55) - 2 209 810
Fax: (55) - 2 209 810

EMBASSY OF THE
UNITED STATES OF AMERICA
Belgrade, November 26, 1991

Dear Professor Simic:

I wanted to thank you for sending me a copy of the letter which you sent to the President and officers of the International Union of Immunological societies. I appreciate you sharing your views and concerns with me about the tragic situation in Yugoslavia.

For those of us who have served in Yugoslavia in an earlier era it is especially troubling to see, as you noted, how the fraternal ties among scientists and academic researchers in Yugoslavia have broken down under the pressures of nationalism and the war. Those ties, which we see directly in our bilateral cooperative science program, can form an important bridge to connect the peoples of Yugoslavia in their efforts to build a new relationship for the twenty-first century.

For its part, the United States will do everything possible to support a peaceful, negotiated solution to the conflict in the context of the Hague Conference. The most immediate task is to put in place an effective cease-fire. I encourage you to continue your efforts to educate the public to the dangers of the war so that there can be a peaceful solution that takes into account the real interest of all the Yugoslav peoples.

Sincerely,

Warren Zimmermann
Ambassador

Mr. Miroslav M. Simic
Professor of Immunology
Serbian Academy of Sciences and Arts
Zemun, Yugoslavia

Profesor *Maria de Soussa*, generalni sekretar EFIS, u pismu Simiću piše (8. januar 1992): "*Strahote onoga što se*

dešava u Jugoslaviji prevazilaze sve reči jednog imunologa i šta više čitave Federacije imunoloških društava. Osećala sam da je obaveza EFIS-a da manifestuje svoj stav podrške Vama na najvišem nivou. Zbog toga sam čekala da počne Maastrichtski Summit i zahtevala sam od portugalskog predsednika vlade da prosledi EFIS-ovu poruku (zajedno sa Vašim Apelom protiv rata u Jugoslaviji) drugim evropskim predsednicima vlade".

Warren Zimmermann, ambasador SAD u Beogradu, u pismu Simiću (26. novembar 1991) piše:(...) "*Nas koji smo ranije služili u Jugoslaviji posebno uznemirava da vidimo, kao što ste zapazili, kako su se bratske veze između naučnika i akademskih istraživača u Jugoslaviji slomile pod pritiskom nacionalizma i rata. (...) Sa svoje strane, Sjedinjene Država će učiniti sve moguće da podrže mirno rešenje konflikata putem pregovora u kontekstu Haške konferencije. Neposredan zadatak je uspostavljanje efektivnog prekida vatre. Ohrabrujem Vas da nastavite sa nastojanjima da podučite javnost o opasnostma rata kako bi moglo doći do mirnog rešenja koje uzima u obzir stvarne interese svih jugoslovenskih naroda".*

newscientist

New Scientist 9 November 1991

63

LETTERS

Insane war

The Yugoslav Immunological Society, like other scientific associations in Yugoslavia, has for the past 15 years functioned as a harmonious union of independent immunological societies from Serbia, Croatia, Slovenia, Bosnia-Herzegovina and Macedonia. In 1969 it was one of the founding members of the International Union of Immunological Societies. Since then, the society has developed personal and professional contacts with immunologists across all ideological and national barriers around the world and from all parts of Yugoslavia. During this period, a modern immunology with corresponding research and teaching was developed, international and Yugoslav immunological conferences were organised, and many immunologists from Yugoslavia participated in international research projects. Now, however, all these achievements as well as the existence of the Yugoslav Immunological Society itself are seriously endangered and even the lives of our young colleagues are threatened by a dirty and insane war.

This most uncivilised and irrational war in the heart of Europe must be stopped immediately. If not, it will necessarily evolve into total ethnic, religious and civil war resulting in massive loss of

human lives, destruction of cultural monuments, devastation of vast territories, migration of huge masses of population, and finally ending with economic collapse, enormous unemployment and social misery. Obviously, our science which was so painfully developed to become a part of the world scientific community, will be seriously crippled for a long time. Therefore we appeal to responsible and conscientious scientists around the civilised

world to help us save what still can be saved by publicly pleading, individually or through their institutions, for an urgent application of all possible measures by the European Community and the UN to stop the war immediately and to help create conditions for a civilised, peaceful and democratic postcommunist transformation of our society, based on negotiations between all involved parties and strict respect of human rights of all the citizens of Yugoslavia.

Miroslav Simić
Yugoslavia Immunological Society
Belgrade, Yugoslavia

HRVATSKO IMUNOLOŠKO DRUŠTVO

Predsjednik
Prof. dr. Filip Čulo
Zavod za fiziologiju i
imunologiju, Medicinski
fakultet, Salata 3
41000 Zagreb, pp. 878
tel. (041) 272-014, 271-188
telefax: (041) 424-001

Tajnik
Dr. Tanja Marotti
Institut "R. Bošković"
Bijenička 54
41000 Zagreb
tel. (041) 435-111/550

Prof. dr. Miroslav Simić, predsjednik
Dr. Aleksandar Dujčić, sekretar
Savez imunoloških društava Jugoslavije

Zagreb, 7. listopada 1991

Poštovane kolege:

Povodom brutalne agresije na Republiku Hrvatsku, članovi Hrvatskog imunološkog društva su se sastali 03. listopada 1991 i tom prilikom donijeli slijedeći zaključak.

Velik dio teritorija Republike Hrvatske je okupiran, razaraju se naselja, kulturni i gospodarski objekti, stradaju djeca, stari i druge civilne osobe. Razaranje svega u Hrvatskoj je nemilosrdno, krvavo i nevideno brutalno! Sasvim je očito da tu okupaciju i agresiju provode Jugoslavenska "Narodna" Armija i Republika Srbija. Istodobno se raspadaju mnoge savezne institucije, a preostale se nisu ogradile od te barbarske agresije. Jedna od takvih institucija je i Savez imunoloških društava Jugoslavije, koji, doduše, nije javno podržao agresiju, ali se nije ni ogradio od nje. Ne zavaravamo se da je SDIJ mogao izvršiti neki politički pritisak na agresora, ali smo očekivali da će, kao institucija koja bi trebala propagirati humanizam, internacionalizam i pravo na izdvojeno mišljenje, osuditi ove brutalnosti neprimjerene 20. stoljeću. Slično se odnosi i na Društvo imunologa Srbije.

Stoga, i iz razloga što ne postoje razlozi za opstojanje ikakvih jugoslavenskih institucija, Hrvatsko imunološko društvo se ovim činom izdvaja iz SDIJ i dalje će djelovati kao potpuno neovisno društvo. HID će ubuduće održavati odnose samo s onim društvima koje osuđuju agresiju na R. Hrvatsku i priznaju njenu punu suverenost.

Predsjednik Hrvatskog
imunološkog društva

Prof. dr. Filip Čulo

Odgovor dr. Čulo

Predsedniku Hrvatskog imunološkog društva

Dragi kolega Čulo,

Primio sam Vaše pismo, koje mi je kao Predsedniku Saveza imunoloških društava Jugoslavije, upućeno. Dozvolite da Vam što je moguće kraće odgovorim.

Prvo. Kao čoveku, i Vašem kolegi po profesiji i Predsedniku SIDJ, duboko mi je žao što ste okolnostima bili prisiljeni da napišete takvo pismo kakvo ste napisali. S obzirom na to, smatram da ne bi bilo fer da ga komentarišem, pa zato to i ne činim.

Drugo. Zamerate SIDJ i meni lično kao Predsedniku da se nismo javno ogradili niti osudili prljavi i besmisleni rat koji, zasad pretežno u Hrvatskoj, pustoši ljudske živote, kulturne spomenike, javne ustanove i privatnu svojinu. Niste u pravu dragi kolega. U prilogu moga pisma nalazi se kopija otvorenog pisma koje sam, pre svega u lično ime a i kao Predsednik SIDJ, poslao jos sredinom prošlog meseca (septembra) Predsedniku i časnicima Međunarodne unije imunoloških društava, kao i predsednicima naših nacionalnih imunoloških društava. Možda se nećete složiti sa svim ocenama iz mog pisma, ali uveravam Vas da sam ga napisao, a za razliku od Vašeg pisma, potpuno

čiste savesti i uz sve rizike koji iz toga proizlaze. Uostalom, šaljem Vam u prilogu i kopije samo nekih od mnogih pisama uglednih svetskih imunologa koje sam dobio, da bi dobili uvid u reakcije civilizovane naučne javnosti na moje pismo.

Treće. Izlazak Hrvatskog imunološkog društva, ili bilo kog drugog republičkog društva, iz SIDJ za moje shvatanje znači raspad i sledstveno ukidanje Saveza, odnosno eventualnu njegovu transformaciju u nekakav krnji Savez što ne mogu prihvatiti. Shodno tome, smatram svojom časnom obavezom da podnesem neopozivu ostavku na funkciju Predsednika SIDJ, što ovom prilikom i činim. Meni lično je sve to veoma teško. SIDJ, ili u svetu poznatiji kao Yugoslav Immunological Society, jedan je od članova-osnivača Međunarodne unije imunoloških društava. U protekle 22 godine, SIDJ je mnogo toga dobrog i korisnog učinio za razvoj i modernizaciju imunologije u svim delovima jugoslovenskog prostora i za afirmaciju jugoslovenske imunologije u svetskoj naučnoj javnosti. Ja, koji u tim aktivnostima učestvujem od osnivanja Društva, odnosno Saveza, ne sećam se ni jednog slučaja bilo kakvih ozbiljnih poteškoća zbog različite nacionalne pripadnosti članova Društva ili bilo kakvog i bilo čijeg hegemonizma. Verovao sam da je to zato što bavljenje imunologijom na nivou svetskih standarda pretpostavlja i

odgovarajuću kosmopolitsku civiliziranost. Međutim, očigledno je, avaj, da sam bio u teškoj zabludi.

I na kraju, molim Vas da kopiju moga pisma sa priložima dostavite svim članovima Hrvatskog imunološkog društva. Poznavajući Vašu savesnost, ubeden sam da ćete to i učiniti.

Oktobar 1991

Pismo doktorima Miletiću i Miloševiću

Drage kolege Miletić i Milošević,

Pre svega, želim da vam toplo zahvalim na počasti koju ste mi ukazali pozvavši me za jednog od moderatora Stručnog sastanka o kliničkom značaju limfokina. Ja sam taj poziv od pre skoro dva meseca prihvatio sa velikim zadovoljstvom uveren da ću svojim poznavanjem problema nastojati da doprinesem najviše što mogu uspehu sastanka. U međuvremenu, međutim, zbili su se događaji koji, bar što se mene lično tiče, čine moje učešće nespojivim sa sopstvenom čistom savešću.

Prvo. Moja ljudska savest nalaže mi da ne mogu ni na koji

način saučestvovati u podržavanju privida kao da je sve kod nas ovde normalno, pa se i o limfokinima može raspravljati kao u nekadašnjim mirnim vremenima. A u stvari, ništa oko nas ovde nije više normalno, jer rat koji je u toku na tlu jugoslovenskih zemalja odnosi svakodnevno brojne mlade živote, uništava kulturna, materijalna i prirodna dobra, nanosi nenadoknadivu štetu dušama naših ljudi, i praćen je opsedanjem i razaranjem gradova kao u najcrnja vremena Tridesetgodišnjeg rata.

Drugo. Moja naučna savest mi govori da bi moja nameravana rasprava o najnovijim tehnološkim dostignućima u oblasti kliničke primene limfokina, u stvari predstavljala nedopustivo obmanjivanje mladih kolega u odnosu na realne mogućnosti njihovog rada u našoj skoroj budućnosti. Ovo jasno zahvaljujući samo bezumnoj politici naše sadašnje vlasti koja će nas i u naučno-tehnološkom smislu izolovati od Evrope i civilizovanog sveta i vratiti bar pedesetak godina unazad.

Novembar 1991

Poslednje pismo Predsedniku IUIS

Prof. J. B. Natvig
President of IUIS
Inst. of Immunology and Rheumatology
Rikshospitalet University Hospital
Oslo 1, Norway

Dear Dr. Natvig,

In the preceding letter (December 1991) I have informed you about my resignation as President of the Union of Immunological Societies of Yugoslavia (internationally known as the Yugoslav Immunological Society) because this association, similarly as the state of Yugoslavia itself, has disintegrated. Thus, I am writing this letter simply as a colleague immunologist who, from the time of foundation of the Yugoslav Immunological Society until recently, was intensely engaged in many of its activities. The aim is to present, objectively as much as possible, to you as President, to the Council and general Assembly of IUIS, some facts which, according to my personal opinion, are important for understanding the situation and could help reaching the optimal solutions, for some of the problems the immunologists of the former Yugoslavia are at present facing.

(1) In 1968 a group of immunologists from Belgrade and Zagreb have founded the Yugoslav Immunological society which shortly thereafter has joined IUIS as one of the founding members. Several years later, as the number of immunologists has significantly increased to permit foundation of separate immunological societies of Serbia, Croatia and Slovenia, the Society was reorganized and transformed into the Union of Immunological Societies of Yugoslavia with the Executive Committee composed of Officers elected by the General Assembly in which each member-society was represented by an equal number of delegates. However, on the first meeting of the General Assembly it was consensually decided that, mainly because of pragmatic reasons, in communication with international scientific organizations, including IUIS and EFIS, the name Yugoslav Immunological Society instead of Union of Immunological Societies of Yugoslavia, will be used. Later the meanwhile found immunological societies of Bosnia-Herzegovina and Macedonia have joined the Union. It is well known to all immunologists in former Yugoslavia that for the last 20 years the Yugoslav immunological Society was functioning as a harmonious Union of independent immunological societies engaged in developing and maintaining personal and professional contacts, on one hand, with immunologists from various countries across all ideological or national barriers and, on the other hand, between immunologists from all parts of multinational

Yugoslavia. This was done successfully and without any problem due to differences in the national belonging of the members of the Society. During this period a modern immunology with corresponding research and teaching facilities was developed, several international and Yugoslav immunological congresses, conferences, symposia, etc. were organized, many immunologists from Yugoslavia participated in international research projects and many young immunologists were educated and trained in prominent laboratories abroad. Unfortunately all these activities now belong to the past.

(2) During the last year a most barbarian war has destroyed many cities and regions in Croatia causing almost 20000 victims, and now is threatening to devastate also Bosnia-Herzegovina.. This war, initially instigated and sustained by both the nationalistic rulers of Croatia and the national-socialistic rulers of Serbia but in which the main aggressor became the Federal Army with incorporated armed Serbian nationalists and in service of belligerent Serbian rulers to create a Great Serbia, has resulted in disintegration of Yugoslavia and subsequent justified recognition of sovereign and independent states of Slovenia, Croatia, Bosnia-Herzegovina (and hopefully also Macedonia). Accordingly, Slovenian and Croatian immunological societies have withdrawn from Yugoslav Immunological Society which being a Union of Immunological Societies, has thus ceased to exist. Obviously, as non-existing it cannot be a member of IUIS nor it can be legitimately represented at the IUIS General Assembly Meeting.

(3) The endeavor of actual rulers of Serbia and Montenegro to found a new federation composed of these two states and with pretension to succeed the name and legal continuity of former Yugoslavia is an absurd fake because originally Yugoslavia was founded in 1919 on the basis of an agreement between Serbian, Croatian and Sloven peoples. Accordingly, an eventual attempt of the Serbian Immunological Society (at present there are no immunologists in Montenegro) to succeed the Yugoslav Immunological Society by usurpating its name would be illegitimate and should not be supported nor accepted by the General Assembly of IUIS and EFIS.

(4) The most rational and legitimate solution would be to accept the already existing immunological societies of Serbia, Slovenia, Croatia, Bosnia-Herzegovina and Macedonia as members of IUIS and EFIS. Therefore, my suggestion to Secretary-General of both IUIS and EFIS would be to invite all these societies to designate their legitimate representatives to the General Assembly where the matter of acceptance into IUIS and EFIS could be properly treated.

(5) Finally, I must reconfirm my strong conviction that once when we will eventually succeed in reaching a much higher level of a civilized postcommunistic transformation, the temporarily broken spiritual and intellectual ties, as well as awareness of a common scientific interest, among immunologists of former Yugoslavia could be restituted, and that in a possible new Union of all Yugoslav sovereign and

independent states the Yugoslav Immunological Society could eventually be renewed. Obviously only under the condition that meanwhile we will succeed in throwing from our backs all the burdens of hate and intolerance together with those who have instigated and produced them.

April, 20 1992.

Sincerely Yours

Miroslav Simić

Miroslav Simic
Professor of Immunology
11080 Zemun, Karadjordjev trg 7
Yugoslavia

Za mir, protiv suludog rata

“...Ukratko, radi se o mom stavu u vezi sa suludim i besmislenim ratom koji za sada pustoši ljudske živote, kulturne spomenike, javne ustanove i privatnu svojinu u Hrvatskoj, ali koji će ukoliko se što pre ne obustavi, obavezno prerasti u totalni etnički, religiozni i građanski rat sa katastrofalnim posledicama za sve građane jugoslovenskog prostora. Smatram da u ovom ratu, koji niko ne može opravdati ni dobiti, ni jedna od strana koje u njemu učestvuju nije nevinna već da su sve krive za ratne zločine. U njemu postoje samo gubitnici a to su svi jugoslovenski građani, uključujući podjednako i srpski i hrvatski narod. Stoga sam duboko uveren da je moralna obaveza svih dobronamernih, pametnih i civilizovanih ljudi da dignu svoj glas i učine sve moguće da se ovaj sumanuti rat odmah prekine i da se vrati mir na celom jugoslovenskom prostoru. Jedino tako bi se stvorili uslovi za civilizovanu postkomunističku transformaciju...”

Isterivanje Komunističke Partije iz SANU

Maja 1990. Miroslav Simić je u ime trideset članova SANU podneo Skupštini Akademije predlog za **“Uklanjanje organizacije komunista iz SANU”**

“U skladu sa ničim zadrživim težnjama naroda za uspostavljanjem višestranačke političke demokratije i stvaranjem slobodnog prostora za nesmetani razvoj privrede, nauke i kulture, u našoj demokratskoj javnosti preovlađuje gledište o neophodnosti depolitizacije privrednih, državnih, naučnih, kulturnih i javnih ustanova. U demokratskom poretku nema mesta za organizovanje političkih stranaka u tim ustanovama, već se stranke organizuju na teritorijalnom principu a središte političkog života je u institucijama političke demokratije.

Navedeni demokratski principi su od posebnog značaja za naučne i kulturne ustanove, pogotovu za Srpsku akademiju nauka i umetnosti s obzirom na njenu ulogu u podsticanju

naučno-tehnološkog, kulturnog, duhovnog, ekonomskog i civilizacijskog razvoja srpskog naroda. Depolitizacija SANU podrazumeva efektivno otklanjanje svake mogućnosti bilo koje ideologije koja bi ometala slobodno naučno i umetničko stvaralaštvo. Šta više, u našim sadašnjim prilikama to znači i otklanjanje svake pretenzije na postojanje i dejstvovanje nekakve vladajuće ideologije.

Stoga predlažemo Skupštini da donese odluku o:

(2) uklanjanju sadašnje stranačke organizacije komunista iz okvira SANU, i

(3) uskraćivanju formiranja bilo kakve stanačke organizacije pod njenim krovom.

Uvereni smo da će takva odluka doprineti naučnom i kulturnom ugledu SANU i uspostavljanju što povoljnijih uslova za punu slobodu naučnog i umetničkog stvaralaštva za dobrobit naroda.”

Predlog je Skupština jednoglasno usvojila. Vest o tome objavljena je u "Borba" i "Politika" od 25.5.1990. godine.

Pod naslovom: "Bez partija u SANU" "Politika" od 25.5. 1990. piše:

"Skupština Srpske akademije nauka i umetnosti juče je jednoglasno odlučila da se raspusti Aktiv Saveza komunista u SANU i da se uskrati formiranje bilo koje druge političke

partije u Akademiji. Ovu odluku predložio je, u ime trideset članova SANU, akademik Miroslav Simić."

Antiratne demonstracije u Beogradu

*(Izvodi iz članka objavljenog u "Borba", 25. 7.
1991.)*

"'Dosta!', 'Nećemo da ratujemo protiv nas', 'Budimo pametniji umesto jači', 'Nećemo jarce na brvnu', osnovne su poruke sa jučerašnjih demonstracija oko 2000 ljudi koji su se okupili ispred Skupštine SFRJ da bi, tačno u podne, izrazili svoj protest protiv tvrdoglave, militantne, ratnohuškačke politike jugoslovenskih moćnika.

Cveće na stepeništu Skupštine i u rukama pacifista, dobro raspoloženje podstaknuto (ne)očekivano velikim odazivom pristalica mira i pored velike vrućine i medijskog ćutanja o ovoj manifestaciji, mladići i devojke, držeći se za ruke sede na asfaltu, sve je to podsetilo na vreme 'Vudstoka' i demonstracija protiv vijetnamskog rata. Reći - istorija se ponavlja - i nije neka mudrost; želja za mirnim životom je univerzalna, vazi čak i na Balkanu.

- Mi ćemo na kraju pobediti, to sigurno znamo, ali nam je cilj da se to desi pre nego što još neko pogine, kaže *Rade Radovanović*, novinar i član UJDI-a. "Pobedićemo i to na način dostojanstven i hrabar - goloruki i razumni" kaže Akademik profesor *Mirko Simić* koji iako bolestan, došao je da podrži manifestaciju i ljude "koji jedini mogu da spreče ludake koji vode ovu zemlju".

Stojan Cerović, predsednik Centra za antiratne akcije, koji je demonstracije organizovao, kaže da su republički lideri sebi postavili ciljeve, koje ne mogu ostvariti bez rata. - Ubeđen sam da u ovoj zemlji ima mnogo više onih koji rat ne žele. Ovakve akcije mogu zaustaviti fanatike koji nas u sukobe vode, smatra *Cerović*. Da je zahtev za mirom jedini kvalitetan način ispoljavanja građanske hrabrosti i evropske civilizovanosti ovde i sada, uveren je i reditelj *Lazar Stojanović*.

Književnik *Hamdija Demirović* kao cilj manifestacije navodi pokazivanje sve vulgarnosti naših vođa i našeg rata, a filozof *Obrad Savić* animiranje ljudi na nivou Jugoslavije koji će se suprotstaviti ludilu.

Sa demonstracija su, potpisani od više stotina građana, upućeni i zahtevi saveznoj Skupštini, Predsedništvu SFRJ i skupštinama republika kojima se traži da se oružani sukobi odmah obustave, da se proširi krug pregovarača sposobnih za

kompromise, kao i donošenje programa za privredni razvoj i socijalnu dobrobit građana."

Miroljubivi Hipokrat

(Izvodi iz članka Slobodanke Ast pod naslovom "Mir, odmah!", objavljenog u "Vreme", 29. 7. 1991.)

(...) "U mnogim medijima jedva su zabeleženi sve brojniji pacifistički skupovi, apeli za mir, glasovi razuma i pozivi za mir. Kao da većina njih mnogo više voli loše vesti, eskalaciju sukoba, stravične prizore razaranja, pune mržnje i zločina.

Antiratni skup srpskih i hrvatskih lekara koji je prošlog vikenda održan u Beogradu (druga sesija je u Zagrebu) dobio je neuporedivo manje publiciteta od militantnih pokliča lekara

koji sede u hrvatskom Saboru i srpskoj skupštini. 'Lekari za prevenciju rata', kako je nazvana ova neformalna organizacija, zamerili su se zvaničnim lekarskim udruženjima i u Hrvatskoj i u Srbiji što su se stavili u službu politike. Kolegama koji su se otisnuli u politiku upućeno je pismo-apel u kome se traži da sve odluke koje donose budu usmerene prema miru. Opominju reči poznatog psihijatra *dr Dušana Kecmanovića* iz Sarajeva koji kaže: 'Ako ne nađemo načina da danas izlečimo šaćicu bezumnih, sutra ćemo lečiti hiljade i hiljade obogaljenih'. *Dr Nada Vucković* bila je sasvim konkretna: predložila je na ovom skupu da se obrazuje konzilijum i pregledaju ljudi koji vladaju ovom zemljom. Na pacifističkom mitingu pred Skupštinom SFRJ *akademik Mirko Simić* otvoreno je rekao da podržava ovu manifestaciju zato što samo ovakvi pokreti 'mogu da spreče ludake da i dalje vode ovu zemlju'.

(...)" Počeo je, svemu uprkos, veliki jugoslovenski mirotvorni ustanak. Da naš fatum ne bude rat koji nameću osioni vlastodršci. I da ne bude kao u 'Travničkoj hronici': kad se razveje strah, kad sve dobije jasnije obrise, pa ljudi počnu da se čude i stide što su se toliko preplašili i iz straha poneli gore nego što su morali."

Izvod iz zapisnika skupova Odeljenja medicinskih nauka SANU (1)

*Skupove vodio i zapisnike pripremio Akademik
Vladimir Kanjuh*

Skup održan 30. oktobra 1991. godine

"...tč 4. Odnosi između Srpske akademije nauka i umetnosti
i Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

Sekretar Odeljenja akademik V. Kanjuhobavestio je
Odeljenje da je primio dva pisma od dopisnog člana M. Simića
(koji ne prisustvuje sastanku). Ta dva pisma glase:

“Uvaženi Gospodine Sekretaru,

S obzirom na to da usled bolesti ne mogu prisustvovati XIII
Skupu Odeljenja zakazanom za 30. oktobar 1991. godine,
upućujem Vam ovo pismo (sa priložima) s molbom da ga
stavite na uvid svim članovima Odeljenja, kao i da ga unesete u
zapisnik. Dva su me razloga motivisala da pismo napišem.

*Prvo. Želim da naknadno iskažem svoju podršku i punu
saglasnost sa ukupnim sadržajem, posebnim stavovima i
zaključcima izlaganja Akademika Gojka Nikoliša na prošlom*

skupu Odeljenja kome nisam prisustvovao, ali sam izlaganje pažljivo pročitao u zapisniku sa toga skupa. Duboko sam uveren da se radi o, za našu tragičnu situaciju, neophodnom činu jednog istinoljubivog, mudrog i poštenog čoveka i uvaženog člana SANU. I za mene lično, najgore je to što pismo Predsedništva SANU upućeno svetskoj naučnoj javnosti pod nazivom **“Some basic facts about position of Serbian people in Croatia”**, predstavlja pretežno agitpropiski spis na nivou nedoučenih novinara nekakve “Ilustrovane politike”, sa nedozvoljeno malom količinom naučne metodologije i objektivne analize, i šta više, spis koji je poluamaterski preveden na engleski. Jedino što jedan zvanični dokument SANU takvih (ne)kvaliteta može postići u svetskoj naučnoj javnosti je dalja erozija ugleda SANU kao vrhunske naučne ustanove Srbije, čime se objektivno nanosi velika šteta istinskim interesima srpskog naroda.

Drugo. U prilogu se nalazi kopija **Otvorenog pisma-apela** koje sam nedavno, u svoje lično ime i kao Predsednik Saveza imunoloških društava Jugoslavije, poslao časnicima Međunarodne unije imunoloških društava i predsednicima republičkih imunoloških društava Jugoslavije. Takođe, priložene su i kopije nekih od mnogih odgovora uglednih svetskih imunologa koje sam do sada primio. Kopiju mog

Otvorenog pisma-apela šaljem na uvid Vama i članovima Odeljenja pre svega zato što ono iscrpno osvetljava moj stav o osnovnom problemu o kome sam nameravao da raspravljam u vezi sa tč. 4 predloženog dnevnog reda XIII skupa Odeljenja. Ukratko, radi se o mom stavu u vezi sa suludim i besmislenim ratom koji za sada pustoši ljudske živote, kulturne spomenike, javne ustanove i privatnu svojinu u Hrvatskoj, ali koji će ukoliko se što pre ne obustavi, obavezno prerasti u totalni etnički, religiozni i građanski rat sa katastrofalnim posledicama za sve građane jugoslovenskog prostora. Smatram da u ovom ratu, koji niko ne može opravdati ni dobiti, ni jedna od strana koje u njemu učestvuju nije nevinna već da su sve krive za ratne zločine. U njemu postoje samo gubitnici a to su svi jugoslovenski građani, uključujući podjednako i srpski i hrvatski narod. Stoga sam duboko uveren da je moralna obaveza svih dobronamernih, pametnih i civilizovanih ljudi da dignu svoj glas i učine sve moguće da se ovaj sumanutu rat odmah prekine i da se vrati mir na celom jugoslovenskom prostoru. Jedino tako bi se stvorili uslovi za civilizovanu postkomunističku transformaciju društva uključujući i civilizovan odnos između SANU i HAZU.

Odeljenje se saglasilo da se diskusija na Odeljenju o

odnosima između SANU i HAZU u celini dostavi Izvršnom odboru Predsedništva SANU, 27. oktobar 1991. g.

Gojko i Mirko

*Gradimir Ivanić: Zapisi o danima kada
je počela katastrofa*

*(Objavljeno u "Danas" kao feljton
septembar/oktobar 2001.)*

26.decembar 1991.

Akademik *Gojko Nikoliš* je krajem septembra uzburkao duhove na SANU povodom jednog teksta kojeg je grupa akademika pripremila za inostranu naučnu javnost pod naslovom "O izvesnim osnovnim činjenicama o položaju srpskog naroda u Hrvatskoj" On je, u svojoj autorizovanoj diskusiji, debelo iskritikovao slabosti tog dokumenta, smatrajući da je reč o propagandno-političkom, a ne naučnom tekstu, koji se ne razlikuje od već poznatih i mnogo puta ponovljenih stavova u režimskim medijima. Smatrao je da je

SANU, kao naučna institucija, a ne politička organizacija, trebalo da sačini naučni dokument, a ne pamflet. Nikoliš je istakao da je dolaskom Slobodana Miloševića na vlast u Srbiji, pored buđenja nacionalizma, učinjen golemi niz pogrešnih poteza koji su predstavljali poželjan izazov slovenačkom i hrvatskom nacionalizmu i separatizmu, pružanje gotovih poena, naročito hrvatskim nacionalistima. To je obrazložio sledećim primerima: 1) Divinizacija (obogotvorenje) ličnosti Slobodana Miloševića. 2) Politika homogenizacija Srba. 3) Odbijanje Miloševića da primi ambasadora SAD. 4) Odbijanje susreta i razgovora sa slovenačkom delegacijom koja je želela da dođe u Beograd. 5) Blokada i bojkot ekonomskih odnosa Srbije sa Slovenijom i Hrvatskom. 6) Fatalan po Srbiju stav izolacije prema spoljnjem svetu. Dok su severozapadnjaci kružili i "ponižavali se" po svetu, srpski vrh je sedeo zagledan u vlastiti pupak. 7) Dugogodišnje zadržavanje na vlasti ultrakompromitovanih "prvoboraca" - egzekutivaca "antibirokratske revolucije" kao sto su Minović, Mitević i drugi. 8) Neuspeh sa Kosovom, a samohvala kako će on to srediti. Danas je to još jedno ognjište gerilskog rata jer se administrativno-policijskim represalijama ne postiže nikakvo dobro. 9) Propadanje privrede i materijalnog standarda naroda usled ogromnih troškova: Kosovo, SAO Krajina, gde se

osnivaju skupe "vlade" i ministarstva, naoružavanje Krajine i, najzad i najgore, angažovanje u ratu sa Hrvatskom. 10) Tolerisanje razornog delovanja ekstremne desnice: Šešeljevi četnici "sređuju" Hrvate u Borovu Selu, miting radikala pred Saveznom skupštinom ("pobiti sve Hrvate"), tekstovi u državnoj štampi i na televiziji, kao i poplava antihrvatske i ultračetnicke štampe. Sve je to dobrodošlo Tuđmanu i ustašama. 11) Miloševićev govor u Banatu (11. maja): "Nećemo skrstiti ruke nad sudbinom Srba u Hrvatskoj. Srbija je svuda gde živi i jedan Srbin". 12) U "Sava centru", 28. juna, pred 4500 Srba poreklom iz Hrvatske (koji udobno žive u Beogradu), tadašnji predsednik srbijanske vlade Stanko Radmilović izjavljuje: "Srbija će pomoći borbu Srba u Hrvatskoj svim sredstvima." Sve ovo je samo, hronološki i sadržinski, nepotpun izbor najznačajnijih pogrešnih poteza. Posledice: 1) Direktna pomoć šovinizmu i secesiji Slovenije i Hrvatske. 2) Skoro totalna izolacija Srbije od Evrope i SAD. 3) Rat sa Hrvatskom, tobože neobjavljen, pa zato Srbija nije ni u kakvom ratu!? Veća ironija ne treba. "Srbija nije u ratu", a njena omladina gine. Za koje granice Srbije? Gde su? Karlobag-Virovitica? 4) Vlada Srbije osuđuje pacifistički pokret! Ako su pacifisti izdajnici, onda neumitna logika kaže da je vlada Srbije ratoborna. Kojim pravom se folira pred

Evropom da je miroljubiva? Hipokrizija, licemerstvo. Zaključak je: 1) Politički vrh Srbije odgovoran je za katastrofalno stanje u koje smo zapali. Odgovornost snosi i celokupno birokratsko vođstvo svih republika koje nastoji da raspirivanjem nacionalističkih mržnji i fanatizma, zadrži svoje pozicije. 2) U sadašnjem ratu jedini gubitnici su svi narodi jednako, hrvatski koliko i srpski. 3) Ne tražim od Akademije da se složi sa mojim gledištima. To je nemoguće zato što je Akademija postala ogranak vladajuće političke stranke (rođene na jedan incestuozni način), pa se od Akademije kao takve ne može tražiti naučni prilaz ka gorućem problemu Srbije, koja korača ka samoubilačkom ponoru."

Gojka Nikoliša je tada jedino podržao akademik *Miroslav Simić*, koji je ocenio da je tekst **"O izvesnim osnovnim činjenicama..." agitpropovski spis na nivou nedoučenih novinara nekakve "Ilustrovane politike" sa nedozvoljeno malom količinom naučne metodologije i objektivne analize, spis koji je poluamaterski preveden na engleski jezik. "**

27.decembar 1991

Mesec i po dana posle toga, valjda kod nekih akademika toliko traje inkubacija, oglasila se 20. novembra, grupa od osamnaest akademika koja je potpisala Apel protiv rata, koji

rukovodstvo Akademije nije dočekalo sa oduševljenjem. Naprotiv, akademici Vladimir Pantić i Antonije Isaković dali su javni komentar tog apela, komentar koji odudara od elementarnog, a kamoli akademskog i intelektualnog nivoa, kakvim treba da se služi pismen čovek, a pogotovo akademik.

Čitav ovaj uvodni deo zapisao sam da bih na kraju istakao da se *Gojko Nikoliš*, juče, 25. decembra, ponovo obratio Akademiji sa pismom u kome je, između ostalog, rekao: "Mislim da Predsedništvo i Akademija u celini moraju da se pred javnošću izjasne, mada su već u velikom zakašnjenju, kako ocenjuju karakter ovog rata, njegov smisao i ciljeve... Ako SANU nije do sada našla za potrebno da odgovori, može se posumnjati u autonomiju ove ustanove, odnosno zaključiti da je ona u sprezi s vladajućom strankom, sa vlašću uopšte, da se poistovećuje sa vlašću, ne samo u svojstvu podanika, nego i uvođenjem vladajućih metoda unutar sebe. U tom slučaju bi od njenog ugleda ostali samo tragovi..."

Gojko Nikoliš je u svom pismu ukazao na gole čnjenice da se ubijaju ljudi, da se razaraju naselja, da već ma na hiljade ranjenika i invalida, da narasta fenomen opšeg nasilja, da smo svedoci poplave ratnohušače, fašisoidne, šovinističke, pogromaške, mističističke, visokotoksične štampe. On je predložio da se zakaže vanredna skupština SANU, na kojoj bi

se tajnim glasanjem zauzeo stav: da li je ova institucija za rasplamsavanje rata ili za trajan mir.....

17.januar 1992

...Jugoslovenska ideja bila je bolja i od naroda kojima je ponuđena, bolja i od onih koji su je realizovali, a prethodila je za nekoliko decenija u suštini sličnoj ideji o evropskoj integraciji. Zemlja sastavljena od nekoliko naroda različitih veroispovesti, od mnogo nacionalnih manjina, mnogo kultura na rubovima različitih civilizacija, funkcionisala je više od 70 godina obogaćivana različitim sadržajima i iskustvima koji se ne mogu poništiti.

Ove Jugoslaviju više neće biti na mapama, ona je definitivno otpisana i to treba prihvatiti sa što manje gorčine i žaljenja, ali iz našeg sećanja niko je neće moći izbrisati.

Biljana Stošić, moja ronilačka uzdanica, ispričala mi je kako je akademik dr *Miroslav Simić*, otac njene kume Mime, prekjuče na sednici Odeljenja medicinskih nauka, ponovo podržao *Gojka Nikoliša*, a Predsedništvu SANU je zamerio **”da nije učinilo ništa da se distancira od ratoborne politike srpske vlasti, od rasplamsavanja mržnje, koju je nacionalizam agresivnih ljudi bez savesti, morala i ikakve duhovne vrednosti stalno podsticao”**.

Мора се што пре наћи мирно решење сукоба

Рат може допринети само дубљем неразумовању међу народима – кажу српски академици

Рат који је у току на тлу југо-словенских земаља односи свакодневно младе животе, уништава материјална и природна добра, наноси ненадокнадиве штете душама наших људи, каже се у јучерашњем апелу против рата осамнаесторице чланова Српске академије наука.

Рат може допринети само дубљем неразумовању међу народима, а уништава наш углед у очима међународне јавности. Наш демократски и економски развизак је ратовањем заустављен, рат изазива негативан политички развој и код других, суседних на-

рода, од чега ћемо сви имати штете, стоји у апелу.

Ако ни данас нису сасвим јасни циљеви оних који су рат започели, постаје све јасније које последице он доноси. Што се Србије тиче, ратна постигнућа су за сада: упропаштена привреда; жртве насиља и неправде стекле су у цивилизованом свету глас завојевача и болшевика; први пут у својој историји Србија је без иједног савезника; велика, тешко излечива пометња – национална, друштвена и морална; нагла промоција агресивних појединача у народне вође и ратне јунаке; излазак наоружаног подземља на улице градова; и, најстрашнија последица ратовања од свих – стотине и хиљаде мртвих и осакаћених од којих велина не зна зашто је гинула и у име чега је обогалена.

Не верујемо у сврсисходност овог рата. Не верујемо у оне који га воде. Не верујемо у оне који га свесно или несвесно, потпирују. Не верујемо у победе које воде у нове ратове.

Сматрамо да се мора у најскорије време наћи мирно решење сукоба који су у току и доспети

до трајног и гарантованог мира у којем неће бити прогоњене или обесправљене националне, политичке или верске групе, у којем неће владати пропаганда смрти и чије ће време припасти жељама и идеалима младих људи.

Апел су потписали следећи чланови Српске академије наука и уметности: Радослав Анђус, Иван Антић, Милутин Гарашанин, Мирослав Гашић, Миодраг Павловић, Предраг Палавистра, Мирослав Пантић, Борислав Пекић, Бранко Поповић, Станојло Рајичић, Радомир Рељић, Слободан Селенић, Мирослав Симић, Љубомир Симић, Младен Србиновић, Драгослав Срејовић, Димитрије Стефановић и Никола Тазић.

(Тањуг)

ПОЛИТИКА 19. 11. 1991

Svi pristojni listovi su objavili tekst apela u celini,

*uključujući "Borba" i "Politika" od 19. 11. 1991. , i
"Vreme" od 20. 11. 1991.*

Neka reagovanja na apel osamnaestorice članova SANU

Dejan Medaković, tada Generalni sekretar SANU, u izjavi "Politici" (decembar 1991):

"Izjava osamnaestorice članova SANU predstavlja njihovo lično mišljenje i ono se ne može smatrati kao zvanično mišljenje Akademije. Već sam u više mahova, povodom raznih istupanja članova SANU bio u sličnoj prilici da odgovaram na pitanja predstavnika štampe. Odgovor je uvek glasio: u SANU se dobro zna i poštuje procedura kojom se dolazi do nekog njenog zvaničnog stava. Lična mišljenja i istupanja u duhu su demokratskih prava njenih članova da se, već prema nekom svom uverenju, lično javno oglašavaju. Uostalom, u ovom slučaju, koliko i njihovo istupanje predstavlja njihovo lično mišljenje dokazuje i činjenica da se među potpisnicima nalaze i četiri člana Predsedništva (akademici Ivan Antić, Dragoslav Srejić, Miroslav Pantić i Stanojlo Rajčić) čija je sednica

zakazana danas. Čak i oni nisu smatrali da je potrebno sačekati da o svom stavu najpre obaveste Predsedništvo kome pripadaju već smo o svemu saznali iz novina, kada je vest već puštena u javnost. Verujem da ćete se složiti sa mnom da se, dakle, SANU ne može osporiti da je duboko prožeta demokratskim duhom i ponašanjem."

Antonije Isaković, tada potpredsednik SANU, u izjavi "Borbi" (14-15. 12. 1991):

"Ne znam ništa o tome ali lično smatram da je taj apel intelektualno katastrofalan. Žao mi je što sam tu video jedan broj ljudi koje veoma poštujem i cenim a koji su sebi dozvolili da izjednače hrvatsku i srpsku politiku. To što su oni uradili radio je titoizam - udarao je levo, udarao desno i tako dolazio do rešenja. Znae, gledajući danas šta čine i kako govore ovi mladići iz Crvene zvezde na čelu sa svojim direktorom Cvetkovićem, vidim da su oni politički jasniji i pametniji od onih čiji bi to bio prevashodni angažman. Koliko su oni uverljivi i jasni naspram sve te zapaljene gospode, naspram svih tih starinskih priča da su krivi i jedni i drugi, da smo nesposobni i da naš lider nije sposoban da pregovara. A on jedino što radi, može mu se prebaciti da je zbog tog Haga zanemario malo politiku unutar Srbije, on uporno pregovara. Gde bi bio taj Milosević i svi mi da je potpisao ono što su u

jednom trenutku potpisali Crnogorci? To ova naša zapenjena gospoda i pojedini lideri i akademici jednostavno ne vide. Preko svog apela oni govore o svojoj komociji, o lenjoj slobodi i lenjoj duhovnosti i tupom pristajanju na sporazum ponižavanja sopstvenog naroda."

Na redovnoj sednici Predsedništva SANU održanoj 23.11.1991, Akademija se ogradila od ovog antiratnog apela tvrdnjom Generalnog sekretara Dejana Medakovića da Apel ne predstavlja stav institucije već samo potpisnika. Međutim, godinu dana docnije poznati prevrtljivac Medaković na Skupštini Akademije pominjući Apel licemerno govori o "plemenitim namerama" potpisnika.

Nesporazum s Matijom Bečkovićem

"Osmica" od 26.11.1991. objavljuje intervju s *Matijom Bečkovićem*. U njemu se, između ostalog, navodi i "njegovo mišljenje o apelu osamnaestorice", koje doslovno glasi:

"To je pristajanje na ponižavanje, suvišna izjašnjavanja, najniži prag do koga može da siđe jedan intelektualac pod pritiskom agresivnih naredbodavaca. Bojim se samo da kad im

jednom učinite tu uslugu, da im nikada neće biti dosta. I da će čovek morati da izjavljuje preko novina kako voli svoje roditelje, i kako se bolje oseća kad je zdrav nego kad je bolestan. Ustvari, za ljude ozbiljnijeg duhovnog uzrasta tu nema ništa nejasno. Ali onih drugih ljudi ima, nažalost, daleko više."

Podstaknut ovom nepriličnom javnom izjavom, Miroslav Simić 28.11.1991. piše Matiji Bečkoviću sledeće pismo:

"Gospodine Bečkoviću,

U razgovoru objavljenom u 'Osmici' 26. novembra ove godine, a u vezi sa Apelom osamnaestorice članova SANU, izjavili ste između ostalog da njegovo potpisivanje predstavlja ' najniži prag do koga može da siđe jedan intelektualac pod pritiskom agresivnih naredbodavaca'. S obzirom na to da sam i ja jedan od potpisnika Apela, molim Vas da mi u pisanom vidu, na šta imam sva moralna i zakonska prava, navedete imena i prezimena agresivnih osoba pod čijom sam naredbom ja stavio svoj potpis. Ukoliko to ne učinite, ne preostaje mi ništa drugo no da Vašu javnu izjavu ocenim kao prostačku klevetu, kao i da Vas u mentalnom i moralnom pogledu svrstam u kategoriju

nekakvog, po sličnim postupcima poznatog, Budimira Košutića, što će za mene kao iskrenog pošтоваoca Vašeg pesničkog dela predstavljati više no porazno iskustvo.

S poštovanjem Miroslav Simić"

Početakom decembra Miroslav Simić prima od Matije Bečkovića pismo u kome ovaj objašnjava da su za njegovo pljuvanje po academicima koji su potpisali apel u stvari krivi novinari i čitaoci, pa između ostaloga piše piše:

"...Na moje iznenađenje deo izjave koji se ticao UKS i Anri Levija obreo se kao odgovor na pitanje koje mi nije ni postavljeno. Otud je moja reč tako gruba, neokresana, neprilična onome što bih o apelu rekao, ako bih javno uopšte nešto rekao. Čini mi se da upućenijem i ovako mora biti sumnjivo da su to moje reči. Žao mi je zbog toga, ali mi to nije prvo loše iskustvo sa novinama. Da tražim ispravku teško da bih šta postigao, tim pre što u prilog apelu koji ste potpisali ne bih imao šta da kažem... "

Матија Бећковић
11000 БЕОГРАД
Владимира Томановића 19
телефон 4882 608

7/11/91

Господине Симићу,

Уз интервјуу који је „Окиси“ био секретар
УРС (Вукрајиноти, затражена је и моја изјава.

Телефоном сам рекао оно што сам рекао,
а Новинару изјавило да мотомом добити у дијалогу.

По другој изјави, потпуно је у истом контексту
и Антон Матија Сати, а ја сам, приватно, изразио сумњу
да ће Антон бити схваћен аје као примерда Сати и колегама
који га нису одговорили исто као године мору.
Уостануће га су десетина, мислима иврт, према
Групама, Вукраја Матија, Чуда Сати, а још, а потпуно
за мир...

Како ми је искрено жеља да изјава који се пише
УРС и Антон Матија одре се као одговор на питања које
ми није ни посматрао. Више је мија рел тако трудна,
неопределена, највероватно онемо што дух о амеру рекао,
ако дух јавно изјавио нешто рекао. Миш ми се да
уједињеним митозу и свако мору бити сумњиво да су
оно моје рел. Миш ми је зови тога, али ми то није прво
лоше искуство са новинама. Да изјавити асијаву амеру
да дух није политиком, који је исто у изјави Антон
који се потпуно не дух имао што да Раткем.

Мада тога Волеј писма не менује
одговор, а закључак не одлаже одјавиће
ја Вам одјавије и потпуно је -

(потпуно је)
Матија Бећковић

Sredinom decembra 1991. u "Osmici" objavljena je sledeća ispravka *Matije Bečkovića* pod naslovom "Preko najnižeg praga" u kojoj se kaže:

"Poštovani uredniče,

Deo razgovora objavljenog u Osmici br. 608 izazvao je nesporazum koji bih želeo da otklonim.

Naime, reči: 'pristajanje na ponižavanje, najniži prag do koga može da siđe jedan intelektualac pod pritiskom agresivnih naredbodavaca' nikako se ne mogu odnositi na izjavu osamnaest članova SANU.

Mada ne verujem da će apel za mir koji su potpisale moje kolege doprineti ikakvom miru, taj čin je daleko od atributa upućenih naredbodavcima koji su preko najdonjeg praga pregonili srpske pisce - sto je i bio predmet razgovora koji sam za Vaš list telefonom vodio sa uvaženom Brankom Čuljić."

**Pismo Akademika Aleksandra
Despića**

Београд, 27.1.1992

Драги Јурко,

Хвала ти на писму од 16.1.1992.

Написао сам да на јачање одговорим, а
не одговарам ти због тога, јер не знам
шта ти због тога хоће да ти кажем.
Зато ти пишем овако, гротарски, како
сам навиком да разговарам. Моја
намера је оштрије разговарање од
тога, да ми се сабери у једну линију
својиме нешто што ти је важно, да не
било и изгледало да разговарам на твој
назив. Јуриш да је данас наш народ
у ванредној ситуацији садржаних.
У свакој ситуацији ми се чини да сам
је гротарски, која изгледала да наш
народ а и због тога да изгледала
какав нешто изгледала да изгледала
највише брзи, пре свега да бисмо око:
буди, симпатије твоје! Највише што
нам данас треба јесте одржање
у изгледала и одржање оних гротарских,
а не је нешто много око нас! То је некакав
мој credo.

Срдачно

Stoj. Sedent

HRVATSKA AKADEMIJA
ZNANOSTI I UMJETNOSTI

Predsjednik Ivan Supek

Zagreb, 28. studenoga 1991.

Poštovani gospodin
Dr. Miroslav SIMIĆ
Karadordev trg 7
Zeman

Štovani Kolega,

Pročitao sam u dnevnim novinama izjavu vas osamnaest članova Srpske akademije i izražavam svoje puno poštovanje zbog Vašega hrabrog čina koji može pridonijeti da se obustavi ovaj bezumni rat koji ne samo da donosi ogromna stradanja Hrvatskoj nego je na štetu i Vašega naroda.

Nažalost, posljednjih godina odumrla je srpska Pagvaška grupa. Međutim, a obzirom na to da bi bilo vrlo važno da se pagvaški pokret obnovi i u Vašoj Republici, bilo bi mi jako drago kad biste htjeli osnovati takvu grupu u Srbiji, naravno, potpuno samostalno i u direktnoj vezi sa sekretarijatom Pagvaške konferencije u Londonu. Molim Vas da mi javite Vaše stajalište o ovome prijedlogu. Ukoliko odlučite osnovati Srpsku pagvašku grupu (ili društvo), molim Vas pišite sekretarijatu u Londonu.*

Takodjer bi nam bilo vrlo drago ako biste suradjivali u ponovno pokrenutom časopisu Encyclopedia Moderna koji sada izlazi pod internacionalnim uredništvom sastavljenim od intelektualaca iz Srednje Europe. Svakako su nam dobrodošli članci na engleskom jeziku ali smo, takodjer, spremni objavljivati i na Vašem jeziku.

Srdačno Vas pozdravljam,

Ivan Supek

Prof. Joseph ROTBLAT
PUGHASH
8, Asmara Rd.
LONDON NW2 3ST
United Kingdom

Izvod iz zapisnika skupova Odeljenja medicinskih nauka SANU (2)

Skupove vodio i zapisnike pripremio Akademik

Vladimir Kanjuh

Skup održan 15. januara 1992. godine

..."5.1. Komentar dopisnog člana M. Simića u vezi s diskusijom akademika G. Nikoliša o "Apelu 18 članova SANU protiv rata".

Dopisni član M. Simić je pročitao sledeći svoj komentar, koji se u celini unosi u ovaj zapisnik i biće dostavljen Izvršnom odboru i Predsednišvu SANU. Komentar je primljen k znanju od strane članova Odeljenja.

"Pročitavši pažljivo u zapisniku sa XV skupa Odeljenja u pisanoj formi i celosti izlaganje koje je izgovorio akademik Gojko Nikoliš, želim da još jednom iskažem svoju punu saglasnost sa njegovom izjavom. U tom smislu posebno bih istakao njegov stav koji doslovno glasi: "I sudbina same SANU je u pitanju: ili će ona biti samostalna, zaista naučna i narodu

korisna ustanova, ili će pristati na status podanika, odnosno, na funkciju produžene ruke vlasti”. Nadovezujući se na ovo, smatram svojom moralnom obavezom i pravom da Predsedništvu SANU postavim sledeće otvoreno pitanje (s učtivom molbom za odgovor):

Zašto je Predsedništvo dozvolilo da SANU kao vodeća naučna i kulturna institucija srpskog naroda, kao nacionalna savest koja treba brižljivo da čuva pamet, obraz i čast svog naroda, zataji i da na SANU u našoj i svetskoj javnosti zbog toga padne mrlja koja će se teško izbrisati. A mrlja je pala iz više razloga od kojih su po meni najvažnija sledeća dva:

Prvo. Predsedništvo je dozvolilo, i to suprotno načelnim odlukama donetim na Skupštini SANU održanoj 24. 05. 1990. godine, da najviši časnici SANU devalvišu u partijske funkcionere stranke na vlasti sumnjivog demokratskog legitimiteta, i da svojim korteškim delovanjem ruše ne samo naučni ugled SANU već i njenu humanističku osnovu i opšteljudsku orijentaciju. Šta više, neprihvatljiva sprega partijski funkcioner - viši časnik SANU omogućavala je manipulisanje neupućenog javnog mnjenja dirigovanim stvaranjem utiska kao da SANU, kao najviša naučna i kulturna institucija srpskog naroda, podržava i stoji iza politike vladajuće stranke, što naravno nije tačno.

Drugo. Predsedništvo nije ništa učinilo da pravovremeno distancira SANU od ratoborne politike srpske vlasti i od rasplamsavanja mržnje koju je nacionalizam agresivnih ljudi bez savesti, morala i ikakve duhovne vrednosti stalno podsticao. Takođe, Predsedništvo nije pokretalo bilo kakve inicijative da se zaustavi rat koji se ničim ne može opravdati i koji pretilo da nas za dugo vreme izbaci iz društva civilizovanih naroda, odnosno nije zahtevalo da se pozovu na odgovornost dobro poznati krivci za sve mlade živote koji su izgubljeni bez cilja, i za sva fizička i psihička unakažavanja koje je besmisleni rat doneo.”

Izjava akademika protiv nasilja i sejanja straha

*Izvod iz članka pod naslovom: "Sveća u tmini"
("Politika" s jeseni, 1992.)*

"Drugo protestno veče 'Za spas kulture' u Francuskoj 7 proteklo je u življoj i uzbudljivijoj atmosferi nego prvo veče. Osim toga, poznata 'protestna' sala u Udruženju književnika Srbije bila je sinoć, kao u 'dobra stara vremena' prepuna. Očigledno se protesti pisaca i intelektualaca tek zahuktavaju.

Skup je, inače, otvorio i vodio akademik Predrag Palavestra. Akademik Palavestra je i pročitao Izjavu grupe akademika protiv nasilja i sejanja straha, a zatim govorio o atmosferi straha i potrebi intelektualaca i stvaralaca da se suprotstave i bore protiv straha. Za odbranu ugrožene demokratije, naglasio je akademik Palavestra, potrebno je nešto više od građanske hrabrosti jer živimo u zemlji u kojoj se diže hajka na najviše predstavnike ove zemlje. Šta da očekuju obični građani?"

Izjava 36 akademika

Potpisani članovi Srpske akademije nauka i umetnosti s ogorčenjem prate i osuđuju najnoviji razvoj događaja u Srbiji, izazvan nasilničkim pretnjama i grubim uplitanjem vlasti u društvene odnose i rad javnih službi i institucija. Izigravanje i sužavanje poslaničkih prava u Skupštini Srbije, onemogućavanje opozicionih poslanika da budu predstavljeni u Veću republika Savezne skupštine, manipulacije u Savetu Univerziteta oko izbora rektora, čistka nepodobnih na radiju i televiziji, neočekivane smene u klinikama, pozorištima, muzejima, kulturnim ustanovama i školama - sve nas to ispunjava nespokojsvom za dalju sudbinu i položaj srpske demokratije.

Uz sve veći porast kriminala i nasilja, socijalnu

nestabilnost, siromašenje naroda, bezakonje i ratno profiterstvo, ti novi koraci vlasti vode ka ukidanju građanskih i demokratskih prava.

Odlučno dižemo svoj glas protiv svih pretnji, pritisaka i daljeg sejanja nesigurnosti i straha u narodu.

*Radoslav Anđus, Ivan Antić, Matija Bečković, Bogdan
Brukner, Živojin Bumbaširević, Dragomir Vitorović, Milutin
Garašanin, Miroslav Gašić, Dejan Despić, Slobodan Dušanić,
Djordže Zloković, Olga Jevrić, Miodrag Jovičić, Zoran
Konstatinović, Zvonko Marić, Ljubica Marić, Nikola Milošević,
Andrej Mitrović, Dragoslav Mihajlović, Predrag Palavestra,
Miroslav Pantić, Boško Petrović, Branko Popović, Miodrag
Mića Popović, Duško Radić, Radomir Reljić, Slobodan Selenić,
Miroslav Simić, Ljubomir Simović, Ljubica Sokić, Dragoslav
Srejović, Mladen Srbinović, Vojislav Stanovčić, Nikola Tasić,
Božidar Ferjančić, Miron Flašar.*

Ono što nikako nisam
mogao prihvatiti

"Srpski narod je u poslednje četiri decenije doživeo pravu razistoriju. Razaran je njegov istorijski, duhovni, ekonomski, politički identitet i integritet"... "Sa nacionalnom dezintegracijom i asimilacijom srpskog naroda tekla je i eksploatacija srpske privrede... "Srpski narod neće i ne može više da živi u zajednici sa narodima koji ga toliko mrze i koji neće s njim da žive"... "Srpski narod ne može da prihvati konfederaciju sadašnjih republika, jer njihove granice nisu legitimne ni u istorijskom, ni u državnopravnom smislu; te su granice određene političkim ciljevima i kriterijumima KPJ i brionjskim ustavom"... "I mi smo kao i naši očevi bili pobednici u ratu, a poraženi u miru"... "Mi u miru doživljavamo, zaista, pravu ratnu agresiju praćenu nečuvenim nacionalnim poniženjima i ekonomskom eksploatacijom od strane svog beskrupuloznog neprijatelja"... "S. Milošević je od svih srpskih političara u poslednjih pet decenija najviše uradio za srpski narod. Njegova generalna nacionalna politička strategija i taktika, smatram da je realistična i dobro usmerena"... (Citati iz raznih pisanija

Dobrice Ćosića)

Dobrica Ćosić:

Jugoslavija je nastala prebegom poraženih Slovenaca i Hrvata među Srbe pobednike

"To ujedinjenje (u Jugoslaviju), ostvareno preko ratnog rova, nije kod Srba, Hrvata i Slovenaca, bilo istim ciljevima motivisano, ni ravnopravnim ulozima ostvareno.(...) to ujedinjenje je bilo ujedinjenje ratnih pobednika i poraženih, oslobodilaca i oslobođenih. (...) Dok su Srbi u stvaranju Jugoslavije videli ostvarenje svog nacionalnog cilja - život čitave srpske dijaspore u jednoj državi - Hrvati i Slovenci su u Jugoslaviji, pre svega, videli spasavanje svojih etničkih teritorija, prebegavanje od poraženih među pobednike..." (*Književne Novine, 1.12.1988*). "U vremenu austro-ugarskog i nemačkog zavojevanja, nužda opstanka svih Srba, nada i zabluda jugoslovenskog bratstva, vera da su mali južnoslovenski narodi jači kad su u jednoj državi sjedinjeni, uverenost da preskupa ratna pobeda treba da pripada i onima koji su u drugom rovu ratovali, odveli su srpski narod iz sebe na istorijsko bespuće" (*Književne Novine, 1.11.1990*). "Srpski narod će shvatiti: u Dvadesetom veku ratovao je za etničko i teritorijalno ujedinjenje Hrvata i Slovenaca i stvaranje njihovih država, za nacionalno i državno uspostavljanje Makedonije, za

nacionalna i ljudska prava nacionalnih manjina, da bi u miru, u "socijalističkoj", Titovoj Jugoslaviji doživeo izgon iz čitave Stare Srbije, gubitak Kosova i Metohije, izgon iz Bosne i Hercegovine, asimilaciju i diskriminaciju u Hrvatskoj, da je, dakle, u "socijalističkoj" i "Titovoj Jugoslaviji" spao na stupanj naroda drugog reda, potčinjenog i eksploatisanog..." (*Srpsko pitanje-demokratsko pitanje, Bgd, 1992*).

Srpski narod je izobmanjivan, oklevetan, nerazumevanjem i mržnjom opkoljen

"Srpski narod je u poslednje četiri decenije doživeo pravu razistoriju. Razaran je njegov istorijski, duhovni, ekonomski, politički identitet i integritet. Ideološki su poništavani i krivotvoreni motivi i rezultati oslobodilačkih ratova srpskog naroda; oduziman mu je i otet njegov srednji vek; skraćena mu je istorija(...). Najkraće rečeno: u brionskoj Jugoslaviji, srpski narod je neravnopravan i obespravljen, eksploatisan i tutorisan, podvrgnut šovinističkom teroru, diskriminacijama i asimilacijama, primoran na velike seobe ka etničkoj matici. Srpska republika bila je svedena na beogradski pašaluk, stavljena u zavisnost od prištinskog begovata i novosadskog vojvodstva, a političko rukovodstvo tog pašaluka, voljno ili nevoljno, pristajalo je na vazalstvo brionskom dvoru i

antisrpskoj koaliciji" (*Književne Novine*, 1-15.7.1989). "Sa nacionalnom dezintegracijom i asimilacijom srpskog naroda tekla je i eksploatacija srpske privrede. (*Politika*, 21.1.1991). "Čitava privreda Srbije posle II svetskog rata izložena je određenim oblicima eksploatacije i neravnopravnosti" (*Književne Novine*, 15.12. 1987- 1. 1.1988). Srpski narod je "izobmanjivan, oklevetan, nerazumevanjem i mržnjom opkoljen...." (*Politika*, 21.1.1991). "Sa ruskim, jevrejskim i jermenskim, srpski narod je danas u najtežem položaju" (*Književne Novine*, 1.11.1990). I ne samo srpski narod već "Sledeći ideologiju Kominterne i njene KP ali i pod nasiljem, zabludama, korupcijom, i narod Crne Gore doživeo je tri vida samouništenja: rasrbljivanje, dehristijanizaciju i surovu kaznu 1948. i potonjih godina za svoje vekovno rusofilstvo" (*Književne Novine*, 1-15.7.1989). Srpski narod se stalno optužuje da je "ugnjetački", "unitaristički", nosi duže od pola veka "pečat i opterećenje da je bio tamničar drugim jugoslovenskim narodima", srpska istorija je dovedena u pitanje, "potisnuta u drugi plan", "kulturne tekovine mu se otuđuju, prisvajaju ili obezvređuju, zanemaruju ili propadaju, jezik se potiskuje, a ćirilicno pismo postepeno gubi", kao ni jednom drugom narodu "grubo (mu je) osporen kulturni i duhovni integritet", kultura i književnost mu se "sistematski

dezintegrišu", "otkidaju" mu se najbolji pisci, vrši se "prisvajanje i rasparčavanje srpskog kulturnog nasleđa", najviše se srpskih kulturnih stvaralaca zabranjuje, u školskoj lektiri "srpska književnost je teško ostećena", istorija srpskog naroda je u pojedinim školskim programima "redukovana i izložena šovinističkim tumačenjima", izložen je "ideološkoj indoktrinaciji, obezvređivanju i odricanju od sopstvene tradicije pod nametnutim kompleksom krivice, intelektualno i politički razoružan" (*Citati iz Memoranduma SANU, 1987*).

Srpski narod neće niti može više da živi u zajednici sa narodima koji su mu ljubav uzvratili srbofobijom

"U Jugoslaviji je najteže njenom najbrojnijem narodu, a taj isti narod joj je i najodaniji (...) neravnopravan i ponižavajući položaj srpskog naroda u sadašnjoj Jugoslaviji pod vladavinom antisrpske koalicije, osobito srbofobije koja je u poslednjim decenijama obuzela široke slojeve slovenačkog, hrvatskog, albanskog naroda, pa i neke delove makedonske inteligencije i Muslimana". (*Književne Novine, 1.12.1988*).
"...postoji u slovenačko-srpskim odnosima i tradicija antisrpstva ideološki zasnovana na militatnom katolicizmu, austrijskom duhu i kominternovskoj ideologiji KP..."

(*Književne Novine*, 15.11.1987). "Slovenija čini sve što se samo u politici malog i istorijski frustriranog naroda čini, da se preko Alpa prebaci u Evropu i sa svojim vekovnim gospodarima utrpa makar u Srednju Evropu, a Srbija ostaje sama, izdana, prevarena od 'svoje braće' da se za svoju izgubljenu državu batrga na razvalinama Jugoslavije, jos uvek neopamećena, ili raspamećena svojim zabludama i svojim duhovnim i političkim haosom" (*Srpsko pitanje-demokratsko pitanje*, Bgd, 1992). "U danima slovenačke divlje mržnje srpskog naroda (...) u danima ustaškog rata protiv srpskog naroda u Hrvatskoj (...) posle tolikog neprijateljstva Slovenije prema srpskom narodu i razočarenja srpskog naroda u slovenački narod, posle sadašnjeg ustaškog rata u Hrvatskoj, srpski narod neće i ne može više da živi u zajednici sa narodima koji ga toliko mrze i koji neće s njim da žive" (*Politika*, 26.7.1991). "Narodi koje smo smatrali bratskim, uzvraćaju nam nebratskom, ustaškom i vmrovskom mržnjom i neprijateljstvom; komšije nam opet postadoše gonioци i ubice" (*Politika*, 15.9.1991).

Osnova svih antijugoslovenskih politika je antisrpstvo

"... u svim antijugoslovenskim ideologijama osnova je

antisrpsstvo, kako unutrašnjim - hrvatskoj, slovenačkoj i albanskoj, tako i spoljnim - vatikanskoj, kominterninoj i fašističkoj ideologiji, u kojima separatistički pokreti nalaze podršku ili su njihovo oruđe. (...) ...srpski narod se skoro dva veka bori za svoj nacionalni identitet i ujedinjenje, pa ipak i posle nekoliko ustanaka i ratova, i posle revolucije, on je danas po Ustavu iz 1974 nacionalno neravnopravan, politički, ekonomski i kulturno dezintegriran, izložen albanskim nasiljima i progonima sa Kosova, svoje matične zemlje, podvrgnut asimilaciji u Hrvatskoj, islamskim pritiscima u Bosni i Hercegovini, paralisiran raskolom partikularnih birokratskih oligarhija (...) ...u poslednjim decenijama ta se hegemonija ustalila u jednoj personalnoj koaliciji razvijenih republika, iz mnogih motiva i antisrpski raspoloženih; ne samo razvijenih republika, nego i nerazvijenih pokrajina antisrpski postavljenih" (*Srpsko pitanje-demokratsko pitanje, Bgd. 1992*). "I spasavanje Jugoslavije političkim ucenama i ekonomskim pritiscima spoljnih činalaca u ime fiktivne antikomunističke ideologije i evropske konstelacije, po mom uverenju, neće ni jugoslovenskim narodima, ni Evropi, doneti trajno dobro" (*Politika, 21.1.1991*). "Srpsko jugoslovenstvo, ovako kako se sada politički iskazuje, u doživljaju drugih jugoslovenskih naroda pretvara se u svoju suprotnost, izaziva

antijugoslovenstvo i antisrpstvo" (*Književne Novine*, 1-15.7.1989).

Avnojevske granice mora da se sruše

"Srpski narod ne može da prihvati konfederaciju sadašnjih republika, jer njihove granice nisu legitimne ni u istorijskom, ni u državnompravnom smislu; te su granice određene političkim ciljevima i kriterijumima KPJ i brionskim ustavom (...). Ne može se srušiti društveni poredak koji je stvorila KPJ, a da se ne sruši i njegova osnovna istorijsko-politička odrednica - avnojevske granice. (...) Konfederalnim rešenjem jugoslovenske državne krize, odnosno razbijanjem Jugoslavije na šest država, nacionalni antagonizmi ne samo da se ne bi uklonili nego bi se silno uvećali i vodili ratu i ratovima" (*Politika*, 21.1.1991).

Istorijski cilj i pravo srpskog naroda je ujedinjenje svih Srba u jednoj državi

"Posle genocida (...), posle Ustava iz 1974. (...) teško je shvatiti zašto Srbi danas razumno i uporno ne teže svojoj državi bez nacionalnog pitanja, nacionalnih mržnji i srbofobije" (*Književne Novine*, 15.7.1989). "To je pitanje sloboda i prava bivstvovanja srpskog etnosa u celini svog duhovnog, kulturnog

i istorijskog identitea bez obzira na sadašnje republičke granice i konstituciju Jugoslavije. Ako se ta sloboda i to pravo ne uvažava, onda nije ostvaren istorijski cilj srpskog naroda - ujedinjenje svih Srba u jednoj državi (...). (*Politika*, 20.1.1991).

"A srpski narod danas ima sve istorijske, nacionalne i demokratske razloge i prava da živi u jednoj državi. Da li će to biti federativna demokratska Jugoslavija, odlučiće narodi koji žele da žive u takvoj Jugoslaviji. Ako takvu Jugoslaviju neće drugi narodi onda će srpski narod biti primoran da živi slobodno u svojoj državi i posle dva stoleća borbe trajno reši svoje životno pitanje" (*Politika*, 21. 1 1991). "Srpski narod na preskupom istorijskom iskustvu obe Jugoslavije i posle sadašnjih ratova neće ispustiti mogućnost da stvori novu državu u kojoj će zasnovati slobodno i demokratsko društvo i ljudsku zajednicu bez mržnje i eksploatacije. Stvaranje takve srpske države ili državne zajednice slobodnih i ravnopravnih građana i naroda bez Slovenaca, Hrvata i onih koji neće sa Srbima, nije samo srpski interes..." (*Politika*, 26.7.1991).

"Nastaju uslovi u kojima će se posle dva stoleća borenja srpski narod konačno skrasiti u demokratskoj državi i posvetiti svom razvoju i napretku. Srpski narod kao celina prvi put u istoriji stiće nacionalnu, socijalnu i duhovnu samosvest" (*Politika*, 15.9.1991).

Borba protiv rata je egoistični nacionalni defetizam korumpirane inteligencije

"... neutralnost danas kada se protiv srpskog naroda vodi rat, smatram lažju i moralnim kukavičlukom.(...) u danima ustaškog rata protiv srpskog naroda u Hrvatskoj (...) ideološka i pacifistička retorika je besmislena (...). I moguća je kod izvesnih srpskih 'reformista', 'ujdijevaca', 'titoista' obnova ideje o spasilačkom jugoslovenstvu sa alibijem 'evropske' i 'socijalističke' perspektive". (...) "...nacionalni defetizam koji svoj egoizam i moralnu ravnodušnost osobito u redovima inteligencije prikriva 'jugoslovenstvom', 'liberalizmom', 'anacionalnošću', 'evropejstvom' i sličnim ideološkim floskulama. (...) Dobar deo inteligencije, korumpiran lakim karijerama (...) lagodno je živeo ogrezao u podaništvu i konformizmu. Sada se taj isti sloj premetnuo u novi konformizam - politički 'antiboljševizam', apriornu opstrukciju, srpsko antisrpstvo" (*Politika*, 26.7.1991).

● **Videni u punom sastavu, "mondijalisti" su, inače, jedno šareno društvo. U njemu su i crnogorske ustaše, Drljevićevi unuci, neki stari tajni trudbenici za dupli radni staž; stipendisti raznih američkih i drugih inostranih fondacija, očevi stipendista. Oni svoj kukavičluk i pokvarenost nazivaju emancipacijom, a odricanje od nacionalnog i gradanskog dostojanstva — evropejstvom**

ĆOSIĆ:

● **Mnogi "nezavisni" i "gradanski" intelektualci lansiraju protiv Vas najteže optužbe — tipa da ste intelektualni inspirator ovog rata. Kako objašnjavate da ste Vi u ovom veku, verovatno, jedan od najosporavanijih Srba?**

— Mišljenje, stavovi i postupci "nezavisnih intelektualaca" i "nezavisnih novinara", tih što su se okupili u listovima "Vreme", "Naša borba", "Srpska reč", "Republika" i njima sličnim, stavovi i mišljenje znamenitih mislilaca i mislilki okupljenih u Beogradskom krugu, "multidisciplinarnom" Novom srpskom forumu, Gradanskom savezu, Centru za antiratnu akciju i njima srodnim udruženjima i fondovima, nisu moj,

● **Mišljenje, stavovi i postupci "nezavisnih intelektualaca" i "nezavisnih novinara", okupljenih u njima srodnim listovima, udruženjima i fondovima, nisu moj, nego su opštedruštveni i opštekulturni problem. Među njima ima i takvih koji imaju jedino ime i prezime, te su oni samo porodičan i bračni problem**

nego su opštedruštveni i opštekulturni problem. A među njima ima i takvih koji imaju jedino ime i prezime, te su oni samo porodičan i bračni problem. Ipak, reći ću Vam šta mislim o svima njima.

Titulu intelektualac u načelu smatram značajnom, skupom i uslovnom. Ali i sumnjivom, ponekad i nedoličnom u nekim korišćenjima. Ona se lako preuzima i izdašno razdaje u sirotinjskim i neprosvećenim društvima. Pravi umni delatnik je svojim bićem i ulogom, smislom svog postojanja, u svemu visoko zavisna i odgovorna ličnost, i kada to ne želi da bude. Odgovornim ga čini ono što radi, kultura kojoj pripada, jezik na kojem misli, ljudi s kojima saobraća. Ta odgovornost je upravo najteži vid zavisnosti. Zato sam prema svakoj "nezavisnosti" u načelu sumnjičav.

"Nezavisni intelektualac" je u našem društvu mimikričan pojam; njegov sinonim je — "angažovan intelektualac". Ta semantička transformacija u srpskim prilikama, najčešće je bukvalna. Setite se naših najčuvenijih "nezavisnih intelektualaca" i "nezavisnih novinara". Većina tih mislilaca su danas po zanimanju antikomunisti i optužitelji srpskog naroda, a bili su i te kako angažovani u režimu Saveza komunista, i napustili su ga pred njegov raspad. "Nezavisni intelektualac" se razlikuje od "zavisnog intelektualca", uglavnom po ustanovi u kojoj prima nagradu za svoj radni učinak. Mnogi "nezavisni" nagradu prema radu primaju u parazitskim institucijama ili na parazitskim funkcijama u režimu Slobodana Miloševića. A nije malo ni onih koji na razne načine stipendiraju inostrane, "nevladine" fondacije "novog svetskog poretka", pa su oni za svoje usluge, mnogo bolje plaćeni no ovi domaći, režimski zavisnici. "Nezavisni novinar" i "nezavisni intelektualac" je, dakle, postitotističko, konvertitsko zanimanje. Za neke "nezavisne", to zanimanje je uosno onoliko koliko je beskrupulozno kao pismo ili usmeno delanje na potkazivanju i optuživanju srpskog naroda za rat.

Sudeći po njihovoj glasnosti i

Srbima je mir mučniji od rata

"Jer smisao nekih oslobodilačkih borenja i pobjeda na bojištima ovog veka, porećen je u miru; mir je shvaćen kao prilika da se pod raznim prividima i izgovorima ostvaruju različite i sebične namere u ime zajedničkih interesa. (...) pa kakav smo mi to narod, kakvi smo mi to ljudi koji u ratovima toliko ginu za slobodu da samim pobjedama ostanu bez nje?(...) I mi smo kao i naši očevi bili pobjednici u ratu, a poraženi u miru" (*Srpsko pitanje-demokratsko pitanje, Bgd, 1992*). "... mi u miru doživljavamo, zaista, pravu ratnu agresiju praćenu nečuvenim nacionalnim poniženjima i ekonomskom eksploatacijom od strane svog beskrupuloznog neprijatelja" (*Književne Novine, 15.12. 1987-1.1.1988*). Srpski narod "opkoljen je mržnjom koja mu je mir učinila mučnijim od rata" (*Književne Novine, 1.11.1990*). "Ova dosadašnja Jugoslavija je konačno srušena. Mir je srušio ono što su dva rata i revolucija stvarali" (*Politika, 26.7.1991*). "Mir nam se preobratio u rat" (*Politika, 15.9.1991*). "Ovaj rat koji se vodi protiv nas, pod izgovorom za ljudska prava, za mir, za navodno Bosnu i Hercegovinu, za opstanak države Bosne i Hercegovine, ima druge ciljeve. (...) Cilj sankcija je neobicno mračan, zlokoban, opak. Možda nam je objavljen najteži rat u ovom veku. Rat koji se vodi u miru i u prividno mirnim uslovima, sa

spremnošću da se svakog trenutka pretvori u pravi strašni rat" (*Politika*, 29.7.1992).

Nacionalna politika Slobodana Miloševića je realistična i dobro usmerena

"...sa našim nacionalnim klonućem i padom tekao je permanentan slobodarski i demokratski, moralni i stvaralački otpor domaćem staljinizmu. (...) taj je otpor kulminisao poslednje dve godine svenarodnom, demokratskom pobunom, kojom se srpski narod ponovo uspostavlja kao istorijski subjekt u demokratskom i civilizacijskom značenju. (...) Na sreću ove zemlje i njenih mladih generacija, zajedno sa Srbijom, Crna Gora je započela svoj preporod; započela ga je odlučno, demokratski, sa političkim ljudima koji dobro i napredak obećavaju" (*Književne Novine*, 1-15.7.1989). "U tom pogledu je sadašnja državna politika Srbije i njenog predsednika (Slobodana Miloševića) po mom uverenju, ispravna. Njoj ne nedostaje program, strategija i volja, njoj ne nedostaju sredstva i organizacija (...) Nastojim da ga vidim (Slobodana Miloševića) kao hroničar i pisac ovog doba. S tog stanovišta, smatram da posle N. Pašića u I svetskom ratu nijedan srpski političar nije imao teže uslove i breme od S. Miloševića. On se hrabro posvetio obnovi srpske države i spasavanju srpskog

naroda od novog porobljavanja i uništavanja. Sa svim svojim opštepoznatim nedostacima i promašajima, osobito u personalnoj politici, zakašnjenju u demokratizaciji srpskog društva, medijskoj nekomunikativnosti, S. Milošević je od svih srpskih političara u poslednjih pet decenija najviše uradio za srpski narod. Njegova generalna nacionalna politička strategija i taktika, smatram da je realistična i dobro usmerena" (*Politika*, 27.7.1991).

Za Srbe je nebitno ko je počeo i ko je više ljudi ubio i kuća zapalio

"... ta strahotna zlodela vrše i Srbi i Muslimani. Nije bitno ko je više ljudi ubio i kuća zapalio. Bitno je: ubijaju i pale svi..." (*Politika*, 24.9.1992).

Antonije Isaković:

Srbi - politički i ekonomski podređeni baštinici antičke kulture Periklovog doba

"Mi (Srbi) smo baštinici stare grčke antičke filozofije i kulture Periklovog doba i pre Perikla.." (*Politika*, 2.3.1991).

"Mi smo bili politički i ekonomski podređeni. Mi više ne

želimo da popuštamo i da budemo podređeni u Jugoslaviji." (*Politika*, 26.5.1990). "Taj model jugoslovenske politike, istina, prihvatili su i srpski komunisti, tačnije jedan njihov deo, a glavne kreacije dolazile su iz Slovenije i Hrvatske preko Kardelja, Kidriča, Tita i Bakarića. (...) A. Ranković je bio čovek upravnog aparata, a nije davao ideje. To je velika razlika. Srbija je trebalo da bude potisnuta, da nema nimalo samostalnosti..." (*Politika*, 2.3.1991).

Slobodan Milošević je vratio Srbiji ponos

"...tako je bilo do pre dve godine kada je na čelo srpskih komunista došao S. Milošević koji je beskompromisnom borbom uspeo da Srbiji vrati državnost" (*Politika*, 23.9.1990) "...S. Milošević je prvi nepodmitljivi srpski političar koji zastupa interes svoga naroda" (*Politika*, 19.11.1990). "Narod i sadašnje rukovodstvo na čelu sa S. Miloševićem izborio se za jedinstvenu Srbiju" (*Politika*, 26.11.1990). "...'novi komunisti' vode najodlučniju bitku za Kosovo i Metohiju, 'novi komunisti' vode borbu da se Srbija demokratizuje (...) ponudili su i novi ustav. Mozak SANU treba da služi srpskom narodu (...). Akademik ne sme da bude protiv svog naroda. On uvek mora da podnosi sudbinu i muku svog naroda. (...) Mi, Srbi, treba da razmišljamo i o tome da možemo da živimo sami. Imamo

iskustvo samostalne države, mi smo sami i dosšli do države, za razliku od drugih koji su je stekli raznim nagodbama" (*Politika*, 26.5.1990). "Mi ćemo izaći kao pobednici, jer za ovih 40 godina srpski narod je bio u podređenom položaju, posebno posle donošenja Ustava 1974. kada se Srbija rasturila" (*Politika*, 23.9.1990).

Apel protiv rata - pristajanje na ponižavanje sopstvenog naroda

"...lično smatram da je taj apel (tj. apel osamnaestorice članova SANU protiv rata) intelektualno katastrofalan. (...) To što su oni uradili radio je titoizam - udarao je levo, udarao desno i tako dolazio do rešenja. (...) Preko svog apela oni govore o svojoj komociji, o lenjoj slobodi i lenjoj duhovnosti i tupom pristajanju na sporazum ponižavanja sopstvenog naroda." (*Borba*, 14-15.12.1991).

Mihajlo Marković:

Oko Srba svuda samo neprijatelji kojih se treba osloboditi

"Izgleda da nikada nije valjano ocenjena psihološka

situacija koja nastaje kad u zajednicu ulaze pobjednici i pobjeđeni, oslobođioci i oslobođeni, oni koji mogu da biraju i oni koji izbora nemaju. To je ličilo na brak u koji su jedni ušli iz ljubavi, a drugi iz interesa. (...) Reč je, dakle, o otrežnjenju velikog dela srpskog naroda na koje su nas naterali neki političari i neki novinari...". (Književne Novine, 15.12.1987 - 1.1.1988). "U neprijateljima nismo nikada oskudevali" (Politika, 29.6.1990). "...ovakve (antisrpske) težnje podržavaju se od Vatikana, Habzburgovaca, muslimanskih organizacija, a u poslednje vreme i od SAD" (Politika, 4.9.1990). "Od Radića, Mačeka i Pavelića do Hebranga, Bakarića i Račana, od Korošca i Kreka do Kardelja i Kućana sva politika hrvatskih i slovenačkih političara kretala se u okviru dileme: ili zajednička država u kojoj oni dominiraju, ili raspad Jugoslavije (...). "Jedini rasplet jugoslovenske krize koji moramo po svaku cenu sprečiti je konzervacija Jugoslavije kao saveza država u njihovim dosadašnjim granicama. (...) Odjednom ćemo osetiti 'čudesnu lakoću postojanja' kad ne bude više bilo okolne braće da nas vode, zamajavaju, zapliću" (Politika, 30-31.8.1991).

Srbija mora pomoću JNA da ostvari razgraničenje između srpskog i hrvatskog naroda

"U našm je vitalnom interesu da odbranu srpskog

naroda u Hrvatskoj vodi JNA, koja je i po našm zakonima i po međunarodnim merilima za to odgovorna (...). Uz pomoć Srbije srpski narod u Hrvatskoj i BiH se organizovao i uzeo svoja prava koja su mu u toku pola veka pre toga osporena (...). Ta nova državna granica mora u Hrvatskoj ići linijom razgraničenja srpskog i hrvatskog naroda. JNA treba da posedne tu novu granicu..." (Politika, 30-31 8.1991). "JNA treba da se koncentriše na granicu između onih krajeve gde je većinski srpski narod i drugih delova Hrvatske. Zna se koji su to krajevi - Krajina, Slavonija, Baranja i zapadni Srem" (Politika, 29.9.1991). "... JNA mora krenuti u ofanzivne akcije. To znači deblokiranje kasarni i oslobađanje svih teritorija gde u većini živi srpski narod, odnosno oslobađanje Zadra, Karlovca, Siska i Vukovara" (Politika, 11.10.1991). "Zahvaljujući borbi srpskog naroda i JNA oslobođene su teritorije u Hrvatskoj na kojima kao većinski narod žive Srbi (a da) Srbija nije bila u ratu..." (Politika, 19.2.1992). "U novu jugoslovensku državu svakako ce ući Srbija, Crna Gora, Srpska republika Bosna i Hercegovina i Republika Krajina (...). Bosanski Muslimani i Makedonci su propustili priliku da se dobrovoljno izjasne za ostanak u Jugoslaviji i požurili su da se prijave Evropskoj zajednici radi međunarodnog priznavanja njihove nezavisnosti" (Politika, 29 12.1991). "Srbija ima realne izgleda da u procesu

demokratizacije ode dalje od drugih republika. (...) Ni jedan njen posebni nacionalni interes nije u protivrečnosti sa demokratskim principima. To se za druge ne bi moglo reći" (Politika, 27.4.1989).

Sreća je Srba što ih Slobodan Milošević vodi, a ko tako ne misli mrzi sopstveni narod

"Tri su činioca omogućila preokret u Srbiji (...) narod je opet postao subjekt istorije. On je to postigao impresivnim samoorganizovanjem, samodisciplinom, i bez primene nasilja - iako je i na to imao pravo. (...) Drugi činilac bez koga se ne mogu razumeti današnja zbivanja u Srbiji pojava je novog tipa mladih političkih rukovodilaca koji su bili dovoljno inteligentni da shvate da se bez narodne podrške više ne može ostati u politici, a da se ta podrška može steći samo hrabrošću, ličnim integritetom, vrednim radom, skromnim životom i otvaranjem upravo onih problema koje narod doživljava kao ključne i hitne. Treći bitni činilac je formiranje snažnog i uticajnog kritičkog javnog mnjenja (...). SANU je bitno doprinela stvaranju ovakvog javnog mnjenja ne samo individualnim radom i javnim angažovanjem svojih članova, već i kao celina, odlučnom odbranom svog integriteta i prava na slobodnu kritičku reč decembra 1986. (...) Najzad, Srbija je u izuzetno

povoljnem položaju što trenutno ima popularno rukovodstvo koje bi i na najslobodnijim izborima bilo izabrano" (Književne Novine, 15.10.1988). "Prvi put posle 70 godina u većoj meri nego ikad do sada ujedinili su se svi delovi srpskog naroda. Od Petra I do danas imamo sreću da se na našem čelu nalazi jedan sposoban, čestit i hrabar covek - S.Milošević" (Politika, 12.3.1991)."Među onima koji izriču ovakve optužbe (da je Milošević kriv za raspad Jugoslavije) ima patoloških lažova i neznalica koje nemaju pojma o istoriji, ali ima i Srba koji mrze sopstveni narod" (Politika, 30.8.1991).

Vasilije Krestić:

*Mržnja Srba od strane Hrvata dugotrajna je ,
duboka i raznovrsna*

"Genocid nad Srbima u ustaškoj NDH svojevrsni je fenomen našeg vekovnog zajedničkog življenja sa Hrvatima (...) ideja o genocidu nad Srbima u Hrvatskoj potpuno (je) bila sazrela u okvirima Austro-Ugarske, jos pre izbijanja I svetskog rata. (...) Dugotrajno nastajanje genocidne ideje u određenim sredinama hrvatskog društva (...) i nije imalo tako usku nego prilično široku bazu, duboko se ukorenilo u svest mnogih generacija" (Književne Novine, 15.9.1986). "Oni koji srpskom

narodu poriču pravo na zemlju kraj svih dokaza da je zemlja njihova, istorija je to pokazala, spremni su na genocidno uništavanje tog naroda. Srbi su toga postali svesni pa je sigurno da će svoja prava, svoje živote i svoja dobra, a to znači i svoju zemlju, braniti na način koji će biti primeren agresiji. (...)...mržnja prema Srbima od strane Hrvata vremenski je toliko duboka i raznovrsna (...) da u zajednici sa Hrvatima oni (Srbi) fizički rapidno nestaju" (Politika, 9.8.1991). Politika od 26.7.1991. piše: Akademik Krestić je "napravio istoriografsku analizu srpskohrvatskih odnosa u poslednja tri veka i citirajući brojna dokumenta dokazao postojanje netrpeljivosti, potom i mržnje, kao i planova za uništavanje srpskog naroda...". A takođe prema izveštaju Politike od 1.11.1991. akademik Krestić je rekao : "da najbolji odgovor na pitanje da li ova dva naroda mogu da žive zajedno daju događaji u prvoj i drugoj Jugoslaviji, kada je od hrvatske ruke stradalo tačno milion Srba! On se argumentovano suprotstavio tezi da je ideja genocidnosti u hrvatskom narodu zaživela nakon ujedinjenja 1918. navodno kao odgovor na srpski hegemonizam u novostvorenoj zajedničkoj državi. Ističući da se to dogodilo znatno ranije, jos u prošlom veku, akademik Krestić je rekao kako je neosporna činjenica da se genocid može pripisati zvaničnoj hrvatskoj politici, kako komunističkoj tako i

antikomunističkoj, u dugom nizu godina koja je doprinela da tom idejom u kontinuitetu bude prožet i znatan deo hrvatskog društva".

*Milošević - dosledni izvršioc Memoranduma
SANU*

"Iza ove i ovakve hrvatske politike stoji Vatikan ili bolje reći, katolička crkva. To uopšte ne treba da nagađamo. Dovoljno je samo da pratimo Glas koncila" (Politika, 6.10.1990). "Srbi u Hrvatskoj ovog puta ne treba (...) da biju bitku radi Hrvatske i Hrvata i radi neke nove Jugoslavije, kao što je dosad bio slučaj, već radi toga da se te pošasti za sva vremena oslobode" (Politika, 9.8.1991). Sa Slobodanom Miloševićem "...demokratija (se) vratila u Srbiju na velika vrata i da je najviša vlast u zemlji prepustila narodu da sam odlučuje o Srbiji i svojoj sudbini..." (Politika, 28.6.1990). "U euforiji pobeđe nova hrvatska vlast bila je uverena da će pregaziti Srbe. Kada su, međutim, videli da su Srbi mnogo rasniji političari nego što su oni, a to su morali od ranije znati..." (Politika, 1.8.1991). "U tom sklopu treba posmatrati i napade na S. Miloševića. Onog časa kad je on krenuo u akciju uspostavljanja teritorijalnog integriteta Srbije, kad je počeo da radi na ukidanju dveju autonomnih jedinica kao konstitutivnih

delova federacije, dobio je epitet velikosrpskog političara, povampirenog sledbenika I. Garašanina i doslednog izvršioca Memoranduma SANU" (Politika, 9.8.1991).

Ljubomir Tadić:

Jugoslaviju su mrzeli podjednako i komunisti i Atlantski pakt

"A vodeći srpski komunisti, vaspitavani u duhu internacionalizma već u socijaldemokratskom pokretu, činili su ustupak za ustupkom. Oni su se gotovo mazohistički potčinjavali partijskoj liniji i sadistički progonili stvarni i imaginarni srpski nacionalizam.(...) Na istorijsku scenu iz mračne pozadine stupaju sve nagomilane predrasude i opterećenja koje su zajednički sadržavale šovinistička antisrpska propaganda i partijska istorija, odnosno ideologija" (Književne Novine, 1-15.3.1988). "...stvaranje nacionalnih država na tlu Jugoslavije i negovanje nacionalnih, pa i nacionalističkih osećanja (bio je)glavni cilj i program revolucionarne i ratne strategije KPJ, odnosno celokupne posleratne politike od sredine šesdesetih godina...". "... To nasleđe nam govori da su se prema Jugoslaviji kao zajednici jugoslovenski komunisti odnosili ili sa mržnjom (kao

'versajskoj i 'velikosrpskoj' tvorevini) ili sa ravnodušnošću..."(Književne Novine, 15.9.1988). A takođe, "Razbiti Jugoslaviju, to je strateško opredeljenje politike Atlanskog pakta" (Politika, 18.3.1992).

Pobeda SPS i Miloševića donosi pravedno rešenje srpskom narodu

"Nisam pristalica mira po svaku cenu (...). Istorija antisemitizma nas je dovoljno poučila da apstraktna propaganda pacifizma podastire crveni tepih genocidu" (Politika, 30.8.1991). "...u ovom času (je) srpski nacionalni i državni interes u tome da srpski narod, tamo gde je u većini, ostane da živi u jednoj državi, zvala se ona i dalje Jugoslavija, ili nekako drugačije. (...) Zahtev Srba da žive u jednoj državi u slučaju raspada Jugoslavije i dalje se naziva 'velikosrpskim hegemonizmom' (...). Pitam se po kome to božjem ili ljudskom zakonu može dva do tri miliona Srba biti prinuđeno da živi izvan dosadašnje zajedničke države?" (Politika, 21.8.1991)."Ako zvanična Srbija ne osporava pravo hrvatskom narodu na otcepljenje od Jugoslavije, ni Hrvatska ne može to isto pravo osporavati masi srpskog naroda koji živi u njenim sadašnjim republičkim okvirima..." (Politika, 16.8.1991). "...u

objedinjavanju Srbije je i ugled SPS i Slobodana Miloševića. Pobjeda SPS nema nacionalističke ali ima nacionalne prizvuke jer donosi jedno pravedno rešenje srpskom narodu" (Politika, 22.5.1991).

Pavle Ivić:

Srpski je nacionalni interes stvaranje uz pomoć Armije države koja će okupiti sve oblasti gde su Srbi u većini

"Kad je postalo jasno da Jugoslavija nezadrživo korača putem ka raspadu koji su stvorili Ustav iz 1974, Titova smrt i privredni neuspeh, aktualizovala se potreba da se Srbija izvuče iz položaja u koji ju je doveo Tito. (...). Masovni mitinzi, koji su u Zagrebu i Ljubljani prikazivani kao vrhunac nedemokracije, jedino su demokratsko političko sredstvo onda kada nema mehanizma parlamentarne demokratije. (...) Prelom se događa i u svesti Srba, koji ponovo nalaze svoj srpski identitet, oslobađajući se od zabluda jugoslovenstva. (...) Što se tiče srpskog nacionalnog interesa, on je u stvaranju stabilne demokratske države koja će okupiti sve oblasti gde su Srbi u većini, i osim toga one narode koji žele zajedništvo s nama. (...)...moramo odbiti svaku pomisao na nekakav 'savez

suverenih država" (Politika, 23. 8. 1991). "Hrvatsko vrhovništvo pokušava da silom otkine od Jugoslavije i neke njene delove koji žele da ostanu u njoj i dužnost je Armije da to ne dopusti. (...) Još mnogo važnija od istorijske pokretljivosti granica je činjenica da je područje SAO Krajine u Lici, Kordunu i Baniji dospelo pod vlast Zagreba tek 1881. godine (...) Tako se pokazuje da nema predela u SAO Krajini koji je bio podložan Zagrebu duže pre Tita nego za vreme Tita. (...) Sigurno je da ćemo izgubiti mir, ako pristanemo da uđemo u klopku koja se zove 'savez suverenih država'" (Politika, 24. 8. 1991). Pavle Ivić je 28.3.1992. pozdravio Kongres srpskih intelektualaca u Sarajevu u svojstvu Predsednika Predsedništva Srpskog Sabora (Miodrag Jovičić, Vasilije Krestić, Dejan Medaković, Milorad Pavić, Miroslav Pantić), i "predao je etničke karte koje su izrađene staranjem Srpskog sabora" (Politika, 29.3.1992).

Kosta Mihajlović:

Podređena i zapostavljena privreda Srbije

"Ja sam ponosan što sam koautor Memoranduma. Mislim da je to sjajan dokument koji je dijagnosticirao situaciju (...) reč je o dokumentu koji je značio krupan korak u

sagledavanju naše društvene stvarnosti i silno (je) uticao na kritičko mišljenje u našoj javnosti" (Politika, 27.12.1990). Shodno njemu u avnojevskoj Jugoslaviji vladalo je "...stanje unutrašnjeg kolonijalizma u kojem su, u toku svih 70 godina, a naročito u poslednje 4,5 decenije, neki delovi zemlje bili u nadređenom, a drugi u podređenom položaju..."(Politika, 25.8.1991). Bila je prisutna "dugoročna diskriminaciona politika prema Srbiji", "već tradicionalna diskriminacija Srbije" koja je proizvela "neravnopravni položaj Srbije na svim područjima", "politički inferioran položaj Srbije koji je odredio sve odnose", "podređena i zapostavljena privreda", "dosledna diskriminacija privrede Srbije" i "dominacija nad njom". Bila je uspostavljena "trajna antisrpska koalicija " koju karakteriše "šovinizam i srbofobija" a čiji je motiv u "revanšizmu". Revanšistička politika se nije zadržala na srbofobiji već je "sve više jačala da bi se konačno izrazila u genocidu". Slovenija i Hrvatska su uspostavile "trajnu antisrpsku koaliciju radi održanja postojećeg stanja u kome zadovoljavaju svoje interese na račun Srbije". Političkom dominacijom "ostvaruju svoje nacionalne programe i ekonomske aspiracije", u privrednom sistemu "nameću rešenja koja odgovaraju njihovim ekonomskim interesima" (citati iz Memoranduma SANU, 1987). Prema tome, "Konfederacija je nešto najgore što se

Jugoslaviji može dogoditi. Dosta je bilo kojekakvih društvenih uređenja koja nigde ne postoje (Politika, 24.8.1991).

Milorad Pavić:

Milošević je prvi srpski političar koji je Srbiji učinio nešto veliko i dobro

"Postoje u Evropi zemlje koje posle II svetskog rata nisu proglašene krivim zbog učešća u ratu na strani Hitlera (...). To su Slovenija i Hrvatska (...) pa ih je Broz od gubitnika pretvorio u dobitnike. (...) Pokoljenja koja danas vladaju Jugoslavijom, (...) odgajana su pod nejednakim uslovima za vreme Brozovog režima. Srpski kadrovi su uglavnom nesmeli, bez inicijative, jer ih je glavnokomandujući saterao u rog negativnom selekcijom(...). Slovenci, Hrvati, Makedonci i Albanci naviknuti su da im je u Brozovoj Jugoslaviji i van nje bilo sve dozvoljeno. (...) Oni imaju bezobzirne kadrove sposobne da prežive. Ukratko, Brozovi srpski kadrovi danas su praktično neupotrebljivi. Brozovi slovenački, hrvatski i albanski kadrovi još kako su upotrebljivi. (...) Srbija je ponovo (kao Izrael) okružena neprijateljima... (...) Gospodin Milošević je pre svega morao da prevlada taj problem nesposobnih kadrova oko sebe (...). Gospodin Milošević je prvi i poslednji

političar koji je usred antisrpski nastrojene komunističke Jugoslavije učinio nešto dobro i veliko za Srbiju. Svi znamo pod kako teškim uslovima, koliko i kako u veoma kratkom vremenu ... (...) Glas naroda se mora slušati" (Politika, 13.9.1991). "Neke predele na kojima su Srbi živeli vekovima pre no što je 1918. stvorena Jugoslavija, Tito (i sam Hrvat) 1943. godine u vreme građanskog rata u Jugoslaviji pripojio je Hrvatskoj. Ako Evropa hoće danas, u trenutku raspada Jugoslavije da izbegne novi građanski rat u ovoj zemlji, treba da se ovi srpski krajevi vrate Srbiji (Politika, 7.8.1991).

Miloš Macura:

O kontroli fertiliteta albanskih žena i hrvatskom genocidu

"Natalitet se mora ograničiti u interesu kosovske žene, porodice, lokalne zajednice i čitave naše zajednice, u interesu odnosa u Srbiji i Jugoslaviji. Ovo kažem zato što su, nažalost, protivrečnosti koje postoje između visokog i niskog nataliteta, počele snažno da se manifestuju na političkom i etničkom planu, ne samo zbog iseljavanja Srba i Crnogoraca sa Kosova, već i zato što zbog velikog demografskog pritiska, stanovništvo Srba i Crnogoraca počinje da se gasi (...). Mora se znati da se

fertilitet – plodnost - može kontrolisati, da to nije nešto što je dao Gospod ili Alah, pa samo oni o tome mogu da odlučuju, već da je to biološka činjenica koja se može regulisati i da za to postoje zdrave medicinske i prihvatljive socijalne mere" (Politika, 27.1.1980). "Nije li sve što se dešava danas u Hrvatskoj plod jednog dugoročnog plana za ukidanje prava u Hrvatskoj. Ta genocidna praksa koja traje već 45 godina dovela je do pobune koja je bila jedini način da Srbi ne dožive ono što su doživeli 1941." (Politika, 25.8.1990). "... genocid se pritajio za neku buduću situaciju, koja se, eto, pojavila posle 50 godina" (Politika, 22.2.1992).

Dušan Kanazir:

Akademija podržava srpsko rukovostvo na čelu sa Miloševićem

"...ovo je prilika da se podsetimo i činjenice da je Akademija bila među prvim našim institucijama koje su stalno ukazivale na dugogodišnji neravnopravan položaj srpskog naroda i na eventualne teške posledice koje takvo stanje može izazvati" (Politika, 26.5.1989). "...kad god se pomene 'Memorandum' ja se uvek setim golgote kroz koju je Akademija prošla samo zato što je u tom dokumentu rekla

istinu o dubokoj društvenoj, privrednoj, ekonomskoj i moralnoj krizi jugoslovenskog društva (...). Postavke iznesene u 'Memorandumu' su rezultat brojnih rasprava i naučnih skupova. (..) 'Memorandum je dakle predstavljao prvi i vrlo snažan, naučno fundiran napad Akademije na nerazumnu politiku i vlast nacionalističko-šovinističkih birokratija u Jugoslaviji. Današnja zbivanja u Jugoslaviji jasno pokazuju da su se predviđanja Akademije, samo pet godina posle 'Memoranduma' potvrdila u društvenoj praksi" (Politika, 30.4.-2.5.1991)."Srbija je zadivljujućim jedinstvom i borbom svog naroda, odvažnim, smelim i poštenim stavovima i jedinstvom novog partijskog i državnog rukovodstva na čelu sa Predsednikom S.Miloševićem povratila svoju suverenost, državnost, jedinstvo i postala ravnopravna članica naše federativne socijalističke visenacionalne zajednice. Akademija je te napore i program novog srpskog rukovodstva podržavala i danas podržava" (Politika, 26.5.1989). "...Beograd je bio u centru tih akcija. Setimo se samo veličanstvenog skupa 'bratstvo i jedinstvo' (na Ušću) i skupa beogradskih studenata i radnika" (Politika, 26.4.1989).

Čedomir Popov:

Srbi kao grešni narod među hrišćanima

"Ko zna, možda je hrišćanskoj civilizaciji kojoj i sami pripadamo, potreban novi grešni narod, koji će iskajavati sve neoprostive grehe čovečanstva" (Politika, 5.9.1992). "...i sve što je bilo antisrpsko, što je među Srbima bilo nedovoljno nacionalno svesno i nacionalno identifikovano takođe, sve je to antisrpska politika u Hrvatskoj i drugde koristila, podstičući autonomaštvo da bi zapravo, podstakla cepanje srpskog jedinstvenog nacionalnog bića" (Politika, 13.7.1991).

Vladimir Kanjuh:

Vraćeno mu dostojanstvo

"...ovo rukovodstvo je hrabro artikulisalo istinu koju narod oseća i zato verujem da smo izašli iz godina teške apatije i rezignacije. Vraćeno nam je dostojanstvo.." (Politika, 20.7.1989).

Ljubiša Rakić:

Svi smo jednoglasno za Miloševića

'Mi kao Republika Srbija izdvajamo deo svog dohotka da bi se neistina (od strane slovenačkih i hrvatskih predstavnika diplomata) o Srbiji, o srpskom narodu, o težnjama srpskog rukovodstva, o privrednoj reformi u Srbiji na izvitoperen i lažan način distribuirala po svetu". Prema izveštaju Politike - "akademik je predložio da predsednika SR Srbije 'bira neposredno - referendumom - narod. Svi dosadašnji predlozi jednoglasni su, iz svih sredina, da je to drug S.Milošević" (Politika, 3.11.1989).

Napomena: Navedene citate iz raznih pisanija članova SANU od kojih su većina bili ideološki tvorci čuvenog "Memoranduma SANU", sakupio sam tokom 1991-92 godine kao primere onih floskula kojima se "falsifikuje i izmišlja istorija, širi lažno rodoljublje i podstiče zločinački rat".

Spisak mondijalista, srbomrzaca i stranih plaćenika

Po Dobrici Ćosiću and Co.

Članovi Upravnih odbora

FONDA ZA OTVORENO DRUŠTVO/SOROS FONDA JUGOSLAVIJA

Radoslav Anđus
Osman Balić
Janja Beč
Anton K. Berishaj
Jovan Ćirilov
Nenad Dimitrijević
Milena Dragičević-Šešić
Miroslav Filipović
Zagorka Golubović
Zdravko Grebo
Momčilo Grubač
Mihal Harpanj
Dušan Janjić
Dragan Klaić
Boško Kovačević
Sonja Licht
**predsednica Upravnog
odbora od 1993**
Alpar Losoncs
Skhelzen Maliqi
Veran Matić
Vladimir Milšin
Milosav Milosavljević
Mirjana Miočinović
Marija Mitrović
Rastko Močnik
Radmila Nakarada

Milan Obradović
Borka Pavićević
Vukašin Pavlović
Stanko Pihler
Milan Popović
Žarko Puhovski,
predsednik
Upravnog odbora 1991
Lila Radonjić
Vlatko Rajković
Miroslav Simić
**predsednik Upravnog
odbora 1992**
Zoroslav Spevak
Dragoslav Srejšević
Vojislav Stanovčić
Ivana Stefanović
Veton Surroi
Nikola Tasić
Aleksandar Tišma
Srbijanka Turajlić
Tibor Varady
Jelena Vlajković
Nait Vrenezi
Sreten Vujović
Dragan Vukčević
Veselin Vukotić

Za čistu savest

PISMO AKADEMIKA MIROSLAVA SIMIĆA SRPSKOJ AKADEMIJI NAUKA

„Ne želim da budem u društvu Ćosića, Isakovića, Markovića...”

Učtivo molim Predsedništvo da me zvanično obavesti šta treba proceduralno da učinim kako bih prestao da budem član SANU. Ukoliko je moja ostavka s kratkim obrazloženjem dovoljna, onda to ovim pismom i činim.

Odluku da prestanem da budem član SANU doneo sam posle mnogo premišljanja i teška srca. Pre svega zato što SANU kao vrhunsku naučnu i kulturnu instituciju srpskog naroda duboko poštujem. A naravno i zato što su članovi SANU mnogi ljudi čiju pamet, znanje, nadarenost i moralnost veoma cenim, i sa kojima biti u društvu je za mene predstavljalo izuzetnu čast i privilegiju. Međutim, članovi SANU su i neke osobe s kojima, zbog njihove delatnosti poslednjih godina, a radi svoje čiste savesti i mentalnog zdravlja, više ne želim da budem u društvu. Te osobe su: D. Ćosić, A. Isaković, M. Marković, V. Krestić, Lj. Tadić, M. Ekmečić, P. Ivić, K. Mihajlović, M. Pavić, D. Medaković, M. Macura, J. Enriko i drugi njima slični. Shodno mojim ličnim i prevashodno moralnim merilima, navedene osobe su krive za zločine protiv čovečnosti i međunarodnog prava. Krivi su zato što su svojom javno izgovorenim i pisanom rečju i činom (veoma često pod

okriljem SANU što im zvanično nikad nije bilo osporavano, a trebalo je):

- a) u početku, s predumišljajem i na podao način ne poštujući istinu i civilizacijske interese svog naroda, raspamećivati srpski narod; a potom su
- b) opet s predumišljajem, neposredno podstrekivali taj pret hodno raspamećen narod da otpočne i vodi besmislen i prljav rat.

Rat kome su oni bili duhovni podstrekači i inspiratori uglavnom se sastojao od porobljavanja i istrebljenja suseda, pljački, etničkog čišćenja i bombardovanja nezaštićenih gradova, što će reći da je to bio rat kakav srpski narod

dosad nikad vodio nije. Zbog toga pomenute osobe po meni nisu krive samo za zločine protiv čovečnosti uopšte, već su krive i za zločin protiv sopstvenog naroda zato što su svojim delanjem bitno doprineli da srpski narod danas doživljava najveću katastrofu u svojoj istoriji, ostavljen sam sebi i suprotstavljen čitavom civilizovanom svetu, i bez prijatelja koji bi mu mogli stvarno pomoći. S takvim osobama, bar dok se javno ne pokaju svom narodu zbog zaludivanja i obmanjivanja, a celom svetu zbog zločina čiji su bili duhovni podstrekači, ja stvarno ne mogu da budem u društvu.

S poštovanjem
Miroslav Simić

* * *

Akademik Miroslav Simić rođen je 1924. godine u Beogradu. Diplomirao je na Medicinskom fakultetu u Beogradu 1957, a doktorirao 1963. Od 1959. do 1969. radio je u Institutu za nuklearne nauke u Vinči, a posle toga godinu dana na Institutu za biološka istraživanja u Beogradu. Od 1975. godine je profesor na Medicinskom fakultetu u Beogradu, do odlaska u penziju 1989. godine. Bio je šef katedre za mikrobiologiju i imunologiju, šef interdisciplinarne katedre za imunologiju i direktor Instituta za mikrobiologiju i imunologiju na Medicinskom fakultetu u Beogradu.

Akademik je postao 1983. godine. Dobitnik je Oktobarske nagrade 1964. Zivi u Londonu i radi na „Open University“. Po nacionalnosti je Jugosloven.

Original pisma SANU i dve kopije je iz Londona za

Beograd preneo Dušan Kira Simić, tada dopisnik "Politike" iz Velike Britanije. Original pisma i kopiju za Vladimira Kanjuha predao je na portirnici SANU, a drugu kopiju redakciji "Borbe". Pismo je u celini ili u izvodima objavljeno u "Nasoj Borbi", "Vremenu", "Srpskoj Reci", "Politici", NINu, prikazano je na TV Studio B i pročitano na Radio B92.

Hor psovača iz SANU

Javne reakcije prozvanih akademika

Mihajlo Marković:

" Taj gospodin je pobrojao jedno društvo kvalitetnih ljudi, među kojima je časno naći se. Ja lično nisam reagovao ni na mnogo krupnije stvari, pa smatram bespredmetnim da reagujem na pisanje osobe prema kojoj nemam poštovanja i ujedno osobi koja nije ni od kakvog društvenog značaja" ("Nasa Borba", 19.9.1995.)

МИХАЈЛО МАРКОВИЋ:

Ради се о човеку који је некада био дописни члан Академије, који је отишао да живи у Енглеској, коме је жена Хрватица и који је већ пре три године писао писмо и осудио српску агресију на Хрватску. Што ви томе толики публицитет дијете, што је то толико важно? Питајте ви ове друге, ако је њима то толико важно у животу, да они то коментаришу. Мени то уопште није важно у животу! Ја свакодневно доживљавам много важније ствари у животу, према томе ово је мени безначајно. У ствари, ви новинари и дижете буку, молим Вас, толике људе ангажујете око тога!

СРПСКА РЕЧ

број 133, 25. септембар 1995.

Ljubomir Tadić:

"Prema Tadiću, Simićevo pismo kao i niz sličnih neargumentovanih napada na SANU, nisu nimalo slučajni. Imam sve razloge da verujem da postoji koordinirana akcija kojom rukovode organizacije, koje uporno i besramno blate najviše srpske institucije: SPC i SANU. Kao što smo se, više puta, uverili, organizacije tipa Beogradski krug ili tzv. Građanski savez, ne biraju sredstva za neviđeno degradiranje

vlastitog naroda. Ovo je pismo iz tog arsenala, ali ja sam ubeđen da i takvi ljudi i njihova neprimerena, neargumentovana i najprizemnija etiketiranja drugih ličnosti, spadaju u domen političke psihijatrije. Za njih je Petar Gerlinkof, nemački mirovnjak, našao najadekvatniji naziv - NATO-mirovnjaci' zaključuje Ljubomir Tadić i dodaje: "Ko je Miroslav Simić, nikada ranije nisam čuo za njega?" ("Naša Borba", 19.9.1995.)

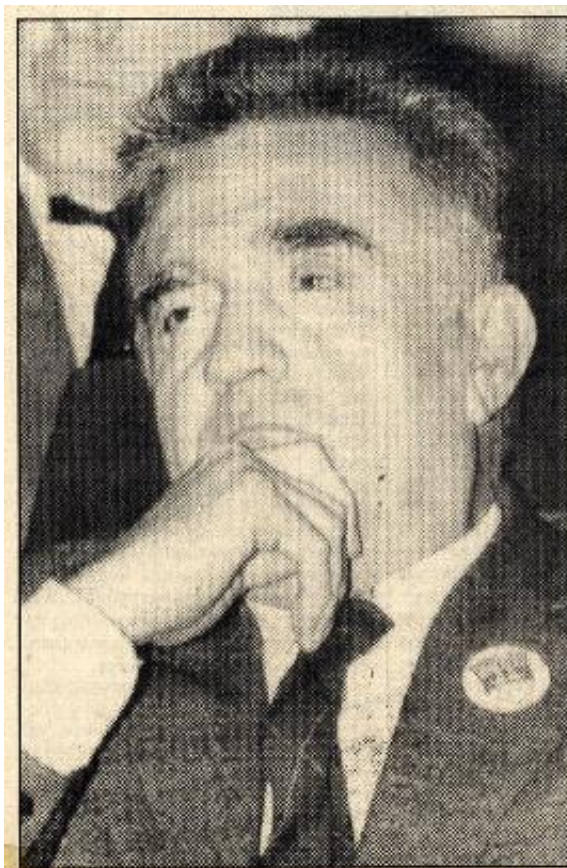
Kosta Mihajlović:

"Odbio je da prokomentariše Simićevo pismo, ali je izrazio čuđenje što je naš list uopšte objavio takvo pismo. 'Simićevo pismo nije namenjeno Akademiji, već medijima. Videćemo kako će SANU reagovati i da li će uopšte reagovati na Simićevo pismo'. Dodao je da ipak ostaje otvoreno pitanje 'ko je, kakvim kanalima i sa kakvim razlozima distribuirao ovakvo pismo' ("Naša Borba", 19.9.1995.).

Antonije Isaković:

"Zgrožen sam i šta da kažem. Sve mi je to mrsko i nedolično. Simić to ne radi sam, već po direktivi. On je zaista samo beznačajni čovek, oko čijih se izjava ne bi trebalo uzbuđivati, pa ipak, tužno je sve to. On ne zna osnovna pravila

pristoјnosti i људског понашања, иначе се не би зарад медијске атрактивности спуштао на тај ниво, да се на тако недостојан начин, методом вербалног линча, без једног слова аргументације, разрачунава са највишом културном и научном институцијом свог народа. Он је сада у Лондону. Не верујем да ће тамо икада моћи да чује културне раднике како плују по својим највишим институцијамa културе" ("Наша Борба", 19.9.1995.)

АНТОНИЈЕ ИСАКОВИЋ:

Видите, у Академији се спрема нека одговор који ће Академија да да, али ја мислим да ће се сви ови академици који су ту поменути ваљда некако скупити и дати један јаван одговор. Ја нисам расположен да дајем некакав засебан и лични коментар. Не знам шта да кажем, знате! Шта могу да радим, ја могу да онако нешто кажем, али мене заиста не занима много шта Симић говори. Он је био један комуниста, био је и удбовац, свашта је био у животу. Ја нисам био такав, он је сада постао антикомуниста. Мене заиста не занима ни његов комунизам ни његов антикомунизам. Ма немојте ништа писати! Ја ћу то... Мука ми је од овог свега! Ја не могу сада да размислијам и о њему - он је до пре пар дана био потпуно непознат, а и порекло његове мајке вероватно утиче на његово понашање.

Dejan Medaković

"Bilo mu je smešno (Medakoviću) da "komentariše takvu količinu gluposti i neistina izrečenih u pismu Miroslava Simića. Simić bi, najpre, trebalo da pročita sve što sam ja napisao, ako mu je previše, bar deo toga, pa ako uspe da u mojim delima pronade bilo šta od onoga što navodi u svom pismu, ja ću se javno odreći svih svojih titula" ("Naša Borba", 19.9.1995.).

"Taj čovek verovatno ima neke svoje razloge zašto to čini, ja u to ne mogu da ulazim. Mogu samo da pretpostavim koji su mu razlozi. Verovatno oseća da je oportuno da se priključi takvim napadima. To je ista ona kuhinja koja priča o Memorandumu Akademije. Neće prestati ti napadi sigurno. To su spiskovi koji se prave ovako, u jednoj raspamećenoj sredini kao što je naša i u kojoj je sve dozvoljeno, sva grđenja, ruženja, klevetanja. I sta sad? Sad treba dokazivati? Da uzmem doboš, krenem po Beogradu da pričam kako ja nisam ratni huškaš. Pa, to je smešno! Šta na to kazati, recite sami, nego slegnuti ramenima. Verovatno je da čovek ima neku muku svoju i da je morao to da kaže. On, kao bivši komunista, verovatno ima

potrebu da se pravda. Konvertiti su uvek bili najopasniji" ("Srpska Reč", 25.9.1995.).

Enriko Josif:

"Smatra da je 'nedostojno odgovarati na pismo takve sadržine', ali će, ako to bude od njega zahtevano, 'na mestu gde su ga izabrali dati svoj odgovor i komentar'("Naša Borba", 19.9.1995.).

Vasilije Krestić:

"Pre svega, Miroslav Simić nije nikakav akademik, kako ga predstavljaju, nego dopisni član i to od 83. godine. Osim toga, ono što bi u vezi sa tim bilo važno da se kaže je da je za to vreme, od 83. do danas, toliko trebalo da nauči - da nema ostavki, nema napuštanja Akademije. To svaki član Akademije, kad ulazi u Akademiju zna. Ko je jedanput izabran ne može biti brisan. Uprkos tome što je Miroslav Simić to znao, on je napravio tu medijsku promociju koja ima karakter jedne čisto političke demonstracije." ("Srpska Reč", 25.9.1995.).

Zakon Palilulske pijace

(Izvod iz članka Bogdana Tirnanića pod naslovom "Zeleno svetlo" u rubrici "Na dva stupca", "Politika", 30.9.1995.)

..(...) "3. Akademija na Palilulskoj pijaci

Izvesni Miroslav Simić, akademik, uputio je iz Londona, gde trenutno živi, pismo SANU u kome se raspituje šta treba da učini kako bi se ispisao iz društva srpske kolektivne pameti. Na takav se korak čovek, ako je već akademik, ne odlučuje lako. Simićevo obrazloženje tog neuobičajenog postupka je kratko i nedvosmisleno: neće više da ga broje među one koji su ovaj narod odveli u propast.

To je, naravno, za diskusiju. No, ako je Simić, javljajući se ovako iz Londona, imao nameru da 'nanese štetu' čitavoj Akademiji, onda je u tom poduhvatu uspeo preko svih očekivanja i na krajnje paradoksalan način. Jer se, naime, dogodilo to da su 'prozvani' iz Simićevog pisma reagovali po zakonu Palilulske pijace, koji glasi: *čija, bre, majka kurva?!* Pa su nam, tako, otkrili da Simić i nije akademik, već samo

dopisni član, a pride se bavi imunologijom, što svakom razumnom čoveku i patrioti mora biti sumnjivo. Simić je, osim toga, poznat kao dugogodišnja komunjara, radio je prilježno u abadžijskoj radnji zvanj Udba, bio je član UJDI-a i funkcioner u ovdašnjoj Sorošovoj kancelariji; žena mu je, razume se, Hrvatica, a mržnju prema srpskom narodu posisao je sa majčinim mlekom - znači, majka mu nije bila Srpkinja. Inače, Simić je u članstvo SANU primljen 1983. godine, kada je sve pobrojano već imalo znane nam 'konotacije'. Prema tome, ako ga možda nisu primili zato što mu je žena Hrvatica, onda su ga sigurno primili jer je bio prilježan udbaš. Tako vam to ispada. A ispalo je i gore nego što smo se mogli nadati. Zato se nikada nećemo udati. Tešim sebe da sam glup, te da mi, kao takvom, pamet neće stati." (...).

ПОВОДОМ ПРОШЛОНЕДЕЉНЕ ОСТАВКЕ МИРОСЛАВА СИМИЋА НА ЧЛАНСТВО У САНУ

ОТВОРЕНО ПИСМО АКАДЕМИКА МЛАДЕНА СРБИНОВИЋА

Надам се да ћете преиначити своју реч

Зашто највиши друштво оних чији је број много, много већи а који се понашају и мисле сасвим другачије од оних које сте ви навели!? – пита академик Србиновић Мирослава Симића у писму које му шаље преко „Наше Борбе“

Господине Мирославе Симићу,

Поводом Вашег иступа у јавности, да прикажете свој став о извесном броју људи, који су по Вашем мишљењу одиграли одређену политичку улогу коју им приписујете – па због тога, из моралних и политичких разлога – не желите више да budete у таквом друштву...

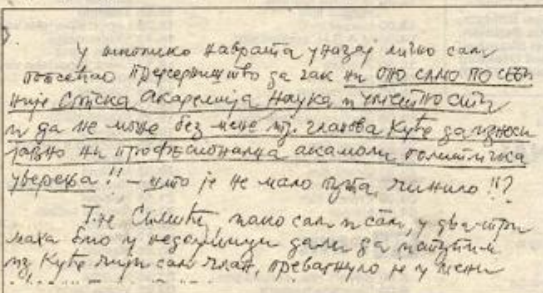
Ја желим да кажем следеће: Сматрам да свако, а поготово члан САНУ има, не само право већ и дужност да се одређује сам онако како му памет и морал налажу!

У Вашем тексту нема нигде ни напада ни „блађења“ саме куће САНУ, већ Ви говорите о групи људи из САНУ (и њих поименце спомињете) јер су по Вашем увиду итекако одговорни за трагичне догађаје у којима се српски народ налази! Сматрам да они који су реаговали на Ваш текст имају право да Вам лично одговарају у своје име али апсолутно немају никакво право да у проблем увлаче Српску академију наука и уметности коју Ви тобоже блазително!

Таквим предлажем да престану да се покривају кровом ове највише установе – јер Ви ову институцију и не нападаете!!!

Ја, лично, замерам Председништву САНУ што не опомене оне чланове куће који се понашају као да су институција и који било какав напад на њих прикажују као напад на САНУ!!!

У неколико наврата уназад

Факсимил писма које је академик Србиновић упутио колеги Симићу

лично сам подсећао Председништву да чак ни оно само по себи није Српска академија наука и уметности и да не може без мене тј. чланова Куће да износи јавно ни професионална а камоли политичка уверења!!! – што је не мало пута чинило!?

Господине Симићу, како сам и сам, у два-три маха био у недоумици да ли да иступим из Куће чији сам члан, превагнуло је у мени уверење да то не чиним јер сам схватио да би то за мене било најбољи излаз и да је то врста демисионарања!

Ја Вас молим да примите да је моје мишљење веома близу или паралелно Вашем јавном иступу. Међутим, морате ме разумети ако Вам поставим следеће питање: Зашто напуштате друштво оних чији је број много, много

већи а који се и понашају и мисле сасвим другачије од оних које сте ви навели!? Хоћете ли напустити и ове прве!? Или желите ли знаста да развеселите па чак и да оснажите оне против којих сте и дигли свој глас!?

Ви и сами знате да се човеков дух, када се поседује, по императиву бори до задњег даха!

Желим да се надам, и то би ме посебно обрадовало, да ћете преиначити своју РЕЧ и наставити да учествујете и да сарађујете с нама у овим заиста злим данима не само нашег народа!!!

Са наглашеним осећањем да нам је Ваша енергија потребна, топло Вас поздрављам господине Симићу!

С поштовањем
Ваш колега
Младен Србиновић

OTVORENO PISMO AKADEMIKU MIROSLAVU SIMIĆU

Zločin iz ljubavi

Iako sam se ovih dana Srpskoj akademiji nauka i umetnosti obratio s pismenom molbom da Vam prenese izraze mog poštovanja i podrške zbog Vašeg visokomoralnog i patriotskog gesta – umerne kritike ratobornih pojedinaca iz njenih redova, dozvolite mi da tome dodam još nekoliko reči, tim pre što, sudeći po nedostojnim odbranaškim reagovanjima nekih njenih najuticajnijih članova, ne mogu da budem siguran da će Vam moja poruka biti i prenet.

Bez namere da unanjim značaj Vaše kritike, moram da kažem da Vi, u stvari, niste rekli ništa novo. Svojom pogubnom nerazboritošću tzv. „Memorandum“ već pripada istoriji i njegova negativna uloga u njoj ne može se više izmeniti nikakvim naknadnim objašnjenjima. Činjenica da su njegovi sočinitelji, posle višegodišnjeg „mudrog“ ćutanja, sa tim objašnjenjima javljaju tek sada kada je njihova nedalekovida i podstrekačka velikosrpska politika doživela potpuni i krvavi krah, nije, na žalost, rezultat njihove probudene savesti, još manje kajanja, već panične potrebe da se svet i sopstveni narod ubede kako „memorandumske teze“, navodno, „nisu pravilno shvaćene“.

Naravno, to je jalov i providan posao. Jer, sve da taj zloglasni dum-dum memorandum nikada nije ni bio napisan, njegovi tvorci su svih ovih kritičnih godina, koriste-

ći sva raspoloživa sredstva i glasila, napisali i izgovorili čitave to-moye istovetnih i još crnjih ratnih upustava političarima i generalima (od Beograda do Knina i od Pala do Vukovara), čime su, kako ste i sami приметili, „bitno doprneli da srpski narod doživljava najveću katastrofu u svojoj istoriji“. Oni to ne mogu poreći, pa ma koliko se trudili, jer sve to postoji crno na belom i lako se može dokazati prostim uvidom u njihove pojedinačne „memorandume“ i ostale duhovne zulume.

Ne znam da li su i u kojoj meri Vašu kritiku zaslužili baš svi koje ste spomenuli, ali većina sigurno jeste. I niste slučajno Dobricu Ćosića stavili na prvo mesto.

Kada Kosta Mihajlović „demokratski“ izrazi čuđenje što je „Naša Borba“ uopšte objavila Vaše pismo iza koga stoje – oni to pouzdano znaju! – nekakvi „kanali“, „direktive“ i „koordinirane akcije“, SANU-rodoljupci takvim nedoličnim reakcijama do kraja razgolićuju zlokobnu suštinu svog javnog angažmana, čime i nehotice daju za pravo Vama i Vašim ocenama.

Takav angažman je još drevni filozof Kabus sazeo u jednu misao koja glasi: „Nerazumni rodoljubi nanose svome narodu više štete iz ljubavi nego što mu je iz mržnje nanose svi njegovi neprijatelji“.

Milan Nikolić
Kragujevac

Više Simića, veća Srbija

*(Komentar Danice Drašković objavljen u
“Srpska reč”, broj 133, od 25. septembra 1995.)*

I dok mnogi važni Srbi i akademici pale tuđe zastave i vatru rata duvaju i pred svoj dom, akademik Miroslav Simić učinio je nešto suprotno. Podneo je ostavku na članstvo u Srpskoj akademiji nauka i tako prekinuo licemerno ćutanje Beograda i cele nacije o ratu koji je osramotio i narod i istoriju. Označivši neke srpske akademike kao krivce za zločine protiv čovečnosti i međunarodnog prava, i za zločine protiv sopstvenog naroda koji su oni raspamećivali i neposredno podstrekivali da vodi prljavi i besmisleni rat, kakav srpski narod do tada vodio nije, akademik Simić se kandidovao za istoriju. Odredivši jasno taj rat kao pljačku, porobljavanje i istrebljivanje suseda, etničko čišćenje i bombardovanje nezaštićenih gradova, učinio je najviše što je mogao za svoj narod, započeo je lečenje istinom. Jer, isto kao što su se Nemci u Drugom svetskom ratu trudili da ne vide logore smrti i istrebljenja Jevreja i drugih naroda, ćutali o tome svi izuzev Tomasa Mana, Vilija Branta i retkih hrabrih intelektualaca, i

Srbi danas uglavnom ćute o zločinima koje ćinila srpska vojska u ime nacije, izuzev malobrojnih, meću kojima je veoma znaćajan akademik Simić, baš zbog ljudi sa kojima je bio u Akademiji i koje je oznaćio kao krivce i inspiratore zloćina i rata.

I kao što se Nemci danas stide Hitlera i ponose Tomasom Manom, i Srbi će se u budućnosti stideti mnogih današnjih nacionalnih velićina a ponositi Simićem i njemu slićnim hrabrim Srbima. Zato njegovo pismo Akademiji i obrazloženje dato u ostavci deluju i kao kraj i kao poćetak. Kraj bolesti nacije koja se hranila mitovima i lažima, i došla do ruba smrti, a poćetak ozdravljenja uz udarne doze istine o svemu što jesmo ćinili i ćega se moramo stideti.

Oćekujem da se Simiću javno pridruže svi ćasni ljudi iz SANU, kojih sigurno ima, da iskoriste priliku i uđu u istoriju svoje nacije na najveća i najlepša vrata, vrata istine. Jer, dok desetine i stotine hiljada njihovih sunarodnika nevini stradaju, putuju drumovima Bosne i Srbije u ništa i žude za parćetom hleba i skloništem, nećasno je ćutati o svemu što je bilo, o onima koji su isterali narod na drumove, a naciju u sramotu. Ćutanje Srbije i Beograda, srpske građanske inteligencije sve ćetiri godine prljavog rata, već je poprimilo ukus ućestvovanja i teško se može razumeti, pa je zato pismo akademika Simića i

moralni i istorijski čin koji mora dobiti javnu podršku. Jer, što je više Simića to veća Srbija. To je to.

Pohvala savesti građanina i naučnika

*(Komentar Mirka Đorđevića objavljen u
"Republika", broj 124, od 16 - 30. 09. 95.)*

Pismo akademika dr Miroslava Simića upućeno SANU, koje donosi *Naša Borba* od 18.o.m. je sigurno događaj. Oni koji vole jaču reč – što u ovakvim slučajevima treba i razumeti – mogli bi kazati da je to senzacija. Nisu daleko za nama vremena kada se ostavka nekom podnosila da je on kasnije, lično kažnjen još i samoponižavanjem, ritualno i pokajnički pročitao: znamo i onu vrstu kada se ostavkom «maše» u žudnji za medijskom promocijom i senzacijom, te onu još – kada sam moćnik koji je drugima podnosio ostavke njome hoće da stekne još više moći. Lakomi na titule i pohlepni za javnim počastima mi kao da smo zaboravili da stečena čast obavezuje. Ona podrazumeva dar i dug. Hrabro, patriotsko i dostojanstveno «ne

igram više» doktora Simića svedoči o savesti koja je izabrala duhovni nemir, ono vraća vrednost reči koja obavezuje i – to je možda najvažnije – spasava čast i ugled SANU.

A zlo ovoga rata je poteklo – između ostalih izvora – i iz doma srpskih besmrtika; sigurno je da će čin doktora Simića povratiti nešto od izgubljene lepote srpske *alma mater* pod čijim se krovom taj glas i začuo. Činim to, kaže akademik i istaknuti naučnik «radi čiste savesti i mentalnog zdravlja», jer akademici su naši zaista godinama «raspamećivali srpski narod», podsticali ga na rat za «porobljavanje i istrebljenje suseda». Prozване stegonoše rata, teoretičari etničkog čišćenja, izumitelji balkanske etničke bombe i pesnici koji su slavili naše pobeđe koje su nas dovele do poraza – D. Čosić i njegovi saradnici – i sami su suočeni sa gorkom istinom trena kada «srpski narod doživljava najveću katastrofu u svojoj istoriji», kako doktor Simić i kaže. A znamo kako je započelo poglavlje pod naslovom istorijski greh dela srpske inteligencije. Nadobudni znak i ova ostavka – jedan akademik – za sada jedan – neće da ćuti. A ostavka u Akademiji, koja je i u modernom društvu sačuvala nešto od srednjevekovnog, koja je uvek pomalo «kraljevska» i uvek uz postojeću vlast, nije baš tako čest slučaj. Ova doktora Simića ostaće zabeležena uz onu legendarnu kada je veliki pisac A.Čehov 1902. godine podneo

ostavku na članstvo u Ruskoj imperatorskoj akademiji nauka pošto je samodržac Nikolaj II uskratio svoj potpis ispod kandidature pisca M. Gorkog.

Čin građanske hrabrosti i savesti čoveka i naučnika svedoči da je «reč mati čina» kako pesnik kaže; on će biti zapamćen kao sjajan primer intelektualnog poštenja kojeg previše i nemamo. I zapis je ovaj samo to – pohvala savesti građanina i naučnika.

Pranje mraka: pokušaj zaustavljanja sunovrata pameti

*(Komentar Milana Jajćinovića objavljen u
"Večernji list", Zagreb, 28.9.1995.)*

Brošura Srpske akademije nauka, poznata kao 'Memorandum SANU', kao da ne može ni sama izbjeći manihejizmu koji je podstakla. Crno-bijeli svijet 'Memoranduma' poslije devetogodišnje faze crnila, pokušavaju danas prebojati u bijelo. Dok se tekst nekadašnje 'zavjetne

knjige' sada osporava, čak i 'iznutra', njegovi autori sve osporavatelje krive za 'loše čitanje'!

Ako je istina da je u prirodi zla da se mora vratiti na svoj početak i požderati samo sebe, onda ono nije požderano. Nije požderano, ali je načeto. Tako se barem nadaje poslije nedavnih gurkanja u polumraku Akademijinih salona. Pogotovo poslije 'ršuma' koji je svojim činom uzrokovao akademik Miroslav Simić. Akademik je zatražio prestanak svoga članstva u SANU. Možda se na nešto takvo spremao već i ranije, no povod mu je bio pokušaj 'pojašnjenja' što je zapravo 'Memorandum' htio, kojega su ponudili akademici Vasilije Krestić i Kosta Mihajlović. Toj će se dvojici kasnije izrijekom priključiti i Nikša Stipčević i Dejan Medaković. Ostali će šutjeti, vjerovatno se slažuci s Mihajlovićem i Krestićem. 'U ime vlastite čiste savjesti i mentalnog zdravlja' akademik Simić će dvanaestoricu svojih kolega optužiti kao ratne huškače, kao 'krivce za zločine protiv čovečnosti i međunarodnog prava'!

'Knjigom na knjigu'

Autori 'Memoranduma' oglasili su se nedavno u svojevrsnoj varijanti znanoj kao 'knjiga na knjigu', tvrdeći u svome tekstu 'Memorandum SANU - odgovori na kritike' kako se eto radilo o namjernom 'krivom čitanju' njihovog djela.

'Memorandum' je za njih samo 'odbrana istine', tek neautorizovana 'prva verzija'. Dvojica pisaca te "prve verzije" odbit će na predstavljanju 'odgovora na odgovor' svaku pomisao da je njihov nekadašnji tekst poslužio kao inspiracija zla, da je na nj poticao i da ga je uzrokovao. Akademici Dejan Medaković i Nikša Stipčević ustvrdit će tada da tekst u čijem su pisanju sudjelovali 'nije poticao na rat i etničko čišćenje'. Slovo 'Memoranduma' neće odbaciti niti ga svesti na razinu obične hartije. Ali odbit će sve prigovore i optužbe kako se 'radilo o želji stvaranja Velike Srbije', da je 'nedrvršeni tekst' bio 'pokretačka snaga' rata.

Akademici SANU, danas, devet godina poslije objavljivanja teksta 'Memoranduma' koji je za mnoge bio programatskim napatkom za političko djelovanje, ogorčeni, nijeću da im je to bio cilj. Taj 'samizdat' koji je fotokopiran kružio tadašnjom Jugoslavijom, njegovi tvorc drže 'ukradenim' i 'nedovršenim' pa (i) stoga nepodesnim 'oruđem' za rušenje Jugoslavije. Akademici uvjeravaju da im namera nije bila rušenje Jugoslavije i na njezinim temeljima stvaranje neke velike Srbije. Naprotiv, rekoše akademici: to je bilo samo ukazivanje na moguće posljedice 'ako je Srbija u neravnopravnom položaju' odnosno tek pokušaj 'usklađivanja zajedničkog života u prihvatljivim demokratskim okvirima'.

'Usklađivanje zajedničkog života'

Kako bi izgledalo 'usklađivanje zajedničkog života' mnogi su ukazali već onda kada se 'Memorandum' pojavio. Profesor Zdravko Tomac jezgrovito će u 'Izvorima velikosrpske agresije' (izašlo 1991. u izdanju 'Augusta Cesarca' i 'Školske knjige') svesti bit memorandumske politike na četiri temeljna segmenta: '1) svi Srbi moraju živjeti u jednoj državi; 2) ta država je federativna Jugoslavija u kojoj su republičke granice administrativne; 3) oni koji takvu politiku ne žele prihvatiti mogu se izdvojiti, ali bez teritorija na kojem žive Srbi a to je, prema toj politici, cijela Jugoslavija osim Slovenije i dijela Hrvatske; 4) za realizaciju takve politike nije isključena ni upotreba oružja'.

Usprkos svemu što se u proteklih devet godina dogodilo, akademici SANU ustrajni su u tvrdnjama tipa kako je njihova namjera bila 'zaustavljanje sunovrata zajedničkog života'. Ipak, indikativno je da su se njihovi 'odgovori na kritiku' pojavili poslije srpskog vojnog posrtanja, odnosno klizanja k mogućem 'sunovratu'. Možda je baš i ta činjenica izazvala akademika Simića da ustane protiv takve introspekcije, protiv takvog doživljavanja sebe. On će svoje

kolege akademike optužiti kao duhovne pokretače zla, kao ratne huškače i amoralne tipove. Akademik Miroslav Simić će 'u ime vlastite čiste savjesti i mentalnog zdravlja' poimence prozvati kolege-akademike.

Uz 'oca nacije' Dobricu Ćosića, Simić će prozvati i Antonija Isakovića, Mihajla Markovića, Vasilija Krestića, Kostu Mihajlovića, Dejana Medakovića, Ljubu Tadića, Milorada Ekmečića, Pavla Ivića, Milorada Pavića, Miloša Macuru i Enrika Josifa. Dvanaesticu 'apostola zla' akademik Simić okrivit će da su 'u početku s predumišljajem i na podao način, ne poštujući istinu i civilizacijske interese svoga naroda, raspamećivali srpski narod, a potom su, opet s predumišljajem, potaknuli taj isti prethodno raspamećeni narod da otpočne i vodi besmisleni i prljavi rat'. Oni su, bez ustezanja će Simić, krivci za rat, za rat koji se sastoji 'u porobljavanju i istrebljivanju suseda, pljački, etničkom cišćenju i bombardovanju nezaštićenih gradova'.

Poslije Bogdana Bogdanovića i Mirka Kovača, te nekih predstavnika srbijanske političke alternative (Vesna Pešić, Nebojša Popov, možda još poneko), prosvjed akademika Simića prvi je javni šin protiv akademijinog mraka. Devet se godina taj mrak širi i sasvim je sigurno da ga ne može zaustaviti jedan ljuti i ogorčen protest. Jer, ipak se radi o

zakašnjelom činu, koji - zbog vlasti tame - svojom uzaludnošću slični pokušaju da se zviždanjem u mraku rastjera mrak.

Vreme optuživanja

*(Citat iz uvodnika Mila Gligorijevića
objavljenog u "NIN", od 29.9.1995.)*

(...) "Akademici neke političare nikada nisu uvažavali, a sada se pokazuje da jedan od njih, Miroslav Simić, ne uvažava mnoge akademike. Iz Londona, u kome živi, taj medicinar, imunolog, piše da istupa iz SANU zato što su u njoj i neke 'osobe' s kojima 'radi svoje čiste savesti i mentalnog zdravlja' ne želi da bude u društvu. I nabraja ih: Ćosić, Isaković, Mihajlo Marković, Krestić, Tadić, Ekmečić, Ivić, Kosta Mihajlović, Pavić, Medaković, Macura, Enriko Josif... Neki od njih odgovaraju, gadljivo i sa očiglednim ustezanjem: Ko je taj Miroslav Simić, nikada nisu čuli za njega! Odgovor je efektan i pamtljiv, ali glavobolan jer navodi na sumorna pitanja i sumorne zaključke. Prvo pitanje: Šta traži u Akademiji naučnik za koga drugi akademici, iako iz drugih disciplina, nisu čuli? Drugo pitanje: ako je taj za koga nisu čuli značajan u

svojoj nauci, zašto je izmakao njihovom interesovanju i pamćenju?" (...).

Memorandumisti

*Citat iz teksta Branka Baletića pod naslovom
"Sabrana nedela" objavljenog u "Vreme", od
18.12.1995.)*

(...) "Memorandumisti su moji omiljeni tv likovi. Podsećaju me na junake nemačkog ekspresionističkog filma, ne toliko fizički koliko po alhemičarskoj ostrašćenosti. Sećate se, pravili su pitu od onih stvari, zlato od blata i žvake od mrtvaka. Šta je svojim eksperimentima hteo da dokaže doktor Mabuze; ko je ukrao poverljive dokumente iz kabineta dr Kaligarija; zašto im se pismeno suprotstavio dr Srendžlav (dopisni član) i kakva je uloga novoprimljenih dr Džekila i mister Hajda.

Publika je znala zašto se taj film pojavio baš tada, šta piše između slika i redova i kome je to namenjeno. Nije se doduše znalo da li cela družina stoji iza toga jer je potpis bio nečitak, ali se zvanični esnaf nikad nije javno og(r)adio od te rabote. Memorandumisti nas sada ubeđuju u zakon spojenih

obrva. Naime, prvo su oni nešto napisali, pa su im neki (retki) prigovorili, te prirodno odgovaraju na prigovore. Sve je logično, nema tu muljanja kao ni do sada. Samo nauka. Zato su ozbiljne i argumentovane primedbe odbili ne udostojivši ih odgovora, kratko ih definišući kao napade s hrvatske pozicije. Taj odgovor denuncira njihov čemer i jad. Iz njega se vidi s kojih je širokih horizonata percipirana sadašnjost i anticipirana budućnost ovog društva. Balkanska krčma u kojoj je najbolje stolove okupirala elita ostaje paradigma naše sudbine". (...)"

O besmrtnosti akademika

(Citat iz teksta Miroslava Pantića pod naslovom "Svako može da dela kako hoće", objavljenog u "Politika", od 19.9.1995.)

"(...) Bez ambicije da ponovo obrazlaže sve razloge i istorijske istine koje su dovele do najnovijeg zastrašujućeg rata na tlu bivše Jugoslavije o kojima je u mnogobrojnim izjavama, i dokumentima SANU, često govoreno, akademik Miroslav Pantić, generalni sekretar SANU, kaže:

' Primili smo pismo dopisnog člana Simića i ono će u

našem Godišnjaku biti objavljeno, kao i datum - septembar 1995 - od kada on želi da ga razrešimo članstva u Srpskoj akademiji. Međutim, za takvu odluku mi nemamo statutarnu osnovu, jer prema Statutu SANU Akademija ne može svoje članove da briše iz članstva. Iz jednog jednostavnog razloga: članovi su primljeni zbog svojih naučnih ili umetničkih vrednosti i to je činjenica koju nijedna sila nikad ne može da opovrgne! Ovakva odredba Statuta ustanovljena je u Brozovo vreme jer su u to doba pojedine ličnosti mogle biti ucenjene ili naterane da daju ostavku na članstvo u Akademiji, pa se SANU na taj način štitila od političkih manipulacija.'

U istoriji SANU do sada je već bilo nekoliko sličnih situacija: akademik Bogdan Bogdanović i više članova SANU iz Hrvatske, dali su ostavke na članstvo 1991. godine, ali je to tada, takođe, samo uvaženo kao stav i objavljeno u Godišnjaku. Od tada se, u svakom pregledu članstva, uz imena tih akademika, dodaje i informacija o njihovoj želji da istupe iz SANU.

'Akademija je duhovno članstvo, a ne fizičko, njen duhovni korpus su svi njeni članovi od osnivanja do danas' - kaže akademik Pantić. 'Vi akademike možete ubiti, ali ih ne možete isključiti iz SANU, jer su oni svojim izborom postali deo duhovnog bića i korpusa srpskog naroda, u slučaju SANU

starog više od sto godina. Zamislite kako bi to bilo kada bi svi njeni članovi upisivali u njen greh delatnost drugih članova? Svako ima pravo da dela kako hoće. U suprotnom, moglo bi se realno desiti da se neke ostavke inspirišu'. (...)"

Neistine akademika Ivana Maksimovića

U izjavi objavljenoj u "Naša Borba" (19.9.1995.) *Ivan Maksimović* kaže: "... da je pre tri godine, u vreme kada je bio sekretar SANU, dobio pismo Miroslava Simića, kojeg se ni po čemu ne seća, osim po jednoj rečenici u kojoj Simić piše da mu je u Engleskoj dobro, te da mu ostaje puno slobodnog vremena da se bavi baštovanstvom. To pismo jeste bilo kritički intonirano prema SANU, no nije bilo prozivke ljudi. Ako želite, ja ću ga pronaći u dokumentaciji, pa ga možete pogledati".(...).

U svojoj replici na gore navedenu izjavu Ivana Maksimovića, *Simić* piše (objavljeno u "Naša Borba", 23.9.1995):

Nikada u svom životu nisam pisao pismo Ivanu Maksimoviću, što samo znači da on nije govorio istinu. U

prilogu se nalazi kopija jedinog pisma koje sam ikad poslao nekom zvaničniku SANU otkako živim u Engleskoj. Pismo je bilo upućeno (septembra 1993) akademiku Vladimiru Kanjuhu, sekretaru Odeljenja medicinskih nauka SANU kome sam kao član SANU pripadao. Kako je ono sasvim neovlašćeno dospelo u ruke Ivana Maksimovića, kome uopšte nije bilo namenjeno, stvarno ne znam. Međutim, on koga u svom pismu-ostavci Predsedništvu SANU ni pomenuo nisam, samoprovavši se koristi upravo to pismo u svom komentaru moje ostavke objavljenom u "Našoj Borbi". Naravno, koristi ga da me blati potpuno u skladu sa stepenom svoje moralnosti i istinoljubivosti.

Stoga vas molim da pomenuto pismo, iako je ono prevashodno lične prirode, objavite u celini ili delovima po vašem izboru, na odgovarajućem mestu vašeg lista. Smatram da javnost ima prava da sazna punu istinu o tome šta sam ja u stvari u tom pismu napisao, već kad se Maksimović na njega poziva. A u pismu "kojeg se (on) ni po čemu ne seća" između ostalog napisao sam o njemu i sledeće:

"U jednom od prošlih brojeva Vremena pročitao sam da se priprema u skoroj budućnosti skupština SANU na kojoj treba da bude izabrana nova (prinudna) Uprava. S tim u vezi napomenuto je da su mogući kandidati za šefove (prinudne)

Uprave Mihajlo Marković i Ivan Maksimović. Tebi je dobro poznato moje mišljenje o sadašnjoj Upravi i o istorijskoj sramoti koju je ona bacila na SANU kao instituciju srpskog naroda, i posebno na čast i dostojanstvo njenih članova. Izbor jednog od gore pomenute dvojice za mogućeg šefa buduće (prinudne) Uprave bi, po mom dubokom uverenju, bio sramotan čin koji bi na SANU bacio teško izbrisivu večnu ljagu. Zato mislim da je došlo krajnje vreme da se na skupštini izabere Predsednik SANU koji bi joj povratio izgublenu čast i dostojanstvo. Naravno, ovo je samo moje lično mišljenje iskazano pre svega Tebi, ali o kome Te molim da obavestiš i kolege u našem Odeljenju.(...)"

Sužena svest akademika Vasilija Krestića

(Tekst Miroslava Simića objavljen pod naslovom "Sužena svest kao hronično stanje - Odgovor akademika Miroslava Simića academicima V.Krestiću i Lj. Tadiću" u "Naša Borba", 3.10.1995.)

Duboko sam uveren da je svakom normalno vaspitanom i civilizovanom čoveku koji je imao priliku da pročita izjave nekih akademika u “Našoj Borbi” (19.9.1995.) i nekim drugim listovima povodom moje ostavke na članstvo u SANU, očigledno da je većina tih izjava data u afektu i s velikom ogorčenošću. Znam da čovek u afektu ima suženu svest, pa se pitam da li je fer i gospodski odgovarati i uopšte uzimati ozbiljno reči izgovorene u afektu? Međutim, kako sužena svest kod nekih od ovih osoba nije prolazna pojava, već hronično stanje koje traje godinama, i koje je po mom mišljenju nanelo mnogo zala srpskom narodu, nešto ću ipak reći. Uglavnom osvrnuću se samo na neke tvrdnje u izjavi Akademika V. Krestica “Telegrafu” (20.9.1995.). Pre svega zato što je njegova izjava tipičan primer za suženu svest, iako bi on kao istoričar morao po profesiji umeti da razlikuje istinu od laži, informaciju od dezinformacije, objektivno od subjektivnog.

Akademik V. Kresti kaže: ***“To nije slučajno. Hrvatska osećanja posisao je majčinim mlekom...”***

Ovakve reči iz kojih kipti mržnja i u kojima presijava bljesak koljačke kame etničkog cišćenja, po mom uverenju i znanju može izreći samo osoba duboko izvitoperene

moralnosti, osoba koja sigurno boluje od sindroma “moral insanity” zabrinjujuće uznapređovalosti. A uz to, tvrdnja sadržana u njima je jednostavno neistinita. Naime, moja majka Hermina Kolar je Čehinja rodom iz Praga, koja je udavši se za moga oca Milutina Simica, Srbina rodom iz Lovre, sela preko puta Sent Andreje, došla da živi i radi u Jugoslaviji posle Prvog Svetskog rata. Radila je kao očni lekar u Novom Sadu. Veoma sam je voleo i poštovao, a naravno da bih je isto toliko voleo i poštovao da je kojim slučajem bila Hrvatica umesto Čehinja.

Akademik V. Krestić kaže: ***“Sada je...po ocenama svojih dojučerašnjih kolega akademika u svemu blizak shvatanjima Franje Tuđmana i drugih ekstremnih Hrvata”***, a takođe ***“...što nama, usred Srbije, nameće njegova hrvatska i hadezeovska shvatanja”***.

Ovo nije samo prostačka kleveta, već je to i preispoljna glupost koja u stvari ne zaslužuje komentar. Ipak ću o tome nešto reći samo zato da bih ilustrovao kako se istoričar Akademik V. Krestić odnosi prema činjenicama i istini. Smatram da to nije bez značaja za razumevanje metodologije kojom se on služi u pisanju nekakve svoje istorije. Istorije čija je glavna svrha ono što sam u svom pismu-ostavci Predsedništvu SANU nazvao “zločinom raspamećivanja srpskog naroda s predumišljajem”.

Naime, septembra 1991. godine u svojstvu Predsednika Saveza imunoloških društava Jugoslavije, poslao sam javni Apel Međunarodnoj uniji imunoloških društava, Evropskoj uniji imunoloških društava i predsednicima nacionalnih imunoloških društava širom sveta. Apel je u izvodima objavljen u centralnim međunarodnim naučnim časopisima, u nacionalnim časopisima, u novinama kao što je londonski Guardian, a na predlog Evropske federacije imunoloških društava uvršten je u zvanične dokumente Maastrichtskog sastanka. Sem toga, kopije Apela dostavio sam ambasadorima Francuske, SAD, Italije, Španije, Velike Britanije i Nemačke u Beogradu, a takođe sam kopiju teksta zvanično dostavio i Predsedništvu SANU posredstvom Sekretara Odeljenja za medicinske nauke SANU. Znači, tekst Apela bio je dostupan svima, uključujući i Akademika V. Krestića (iako je, moram priznati, pisan na engleskom jeziku što može za njega da predstavlja problem).

U Apelu između ostalog stoji: "Ukratko, sadašnji vladari kako Srbije tako i Hrvatske (tj. Milošević i Tuđman), obojica opake komunističke proviniencije i koji su na vlast došli na necivilizovan i nedemokratski način, a radi očuvanja svoje totalitarističke vlasti i materijalnih privilegija, uspeli su, korišćenjem raznih pseudoistorijskih i iracionalnih

obmanjivanja, da zloupotrebe nacionalna osećanja kako Srba tako i Hrvata. Nikad u našoj istoriji nacionalna osećanja ova dva naroda nisu bila tako ukaljana blatom, tako pomračena i ludačka. Mržnja i prostakluk postali su glavni stubovi patriotizma, a blesavost oznaka nacionalne mudrosti. Intelktualno debilna stvorenja ili profesionalne ubice promovisani su u spasioce naroda.”

Kako u međuvremenu ni pedlja odstupio nisam od ovih stavova izrečenih pre ravno četiri godine, stvarno je krajnje apsurdno klalifikovati me kao Tuđmanovca i hadezeovca kao što to čini Akademik V. Krestić.

Akademik V. Krestić kaže: ***“kad je to bilo oportuno spadao (je) u red pravovernih komunista. Takav, on je dobijao i visoka državna priznanja, nagrade i odlikovanja a zauzimao je i unosne rukovodeće položaje. Kad je pripadnost Partiji prestala da bude unosna, Simić je postao rigidni antikomunista.”***

Krestić, ako je već želeo o tome da govori, mogao je veoma lako od kolega u SANU da sazna da sam ja ono što on naziva priznanjima, nagradama i unosnim položajima dobio puno godina nakon što sam prestao da budem “pravoverni komunista”. Da budem istorijski precizan, proleća 1949, nakon što sam od 26. 8. 1948. do 10. 2. 1949 bio pod istragom u

Glavnjači, zatim bio “isključen sa Univerziteta u Beogradu, kao i sa Univerziteta i Velikih Škola u SFRJ” (odlukom Komisije za disciplinske i druge krivice... br. 2649/49), a takođe i proteran iz Beograda (rešenjem Oseka unutrašnjih poslova IONO-a III rejona Is.Br.4826/49), isključen sam iz Partije. S druge strane, da je stvarno hteo da o meni govori istinu, samo istinu i ništa drugo do istinu, Akademik V. Krestić lako je mogao da sazna da je među prijateljima moja često korišćena uzrečica bila i jeste da je ”gore biti od komunista samo biti antikomunista”.

Akademik V. Krestić kaže: *“Njegovo zvanično opredeljenje, prema knjizi “Ko je ko u Srbiji 95” bilo je jugoslovensko”* Takodje on kaže: *“.. u svoje vreme bio je funkcioner Sorošove fondacije za Jugoslaviju”*.

Na moje veliko iznenađenje, Akademik V. Krestić u stanju je da izrekne i dve istine o meni iako opet sa lošim namerama.

Sto se prve istine tiče, tačno je da sam se od kad znam za sebe izjašnjavao kao Jugosloven. Tako sam se izjašnjavao u predratnoj truloj Jugoslaviji bez ikakvih problema. Početkom aprila 1941 zbog takvog opredeljenja kao učenik VII razreda gimnazije u Novom Sadu javio sam se u dobrovoljce jugoslovenske vojske da branim Jugoslaviju i završio sam u

koncentracijom logoru Dahau gde su me Amerikanci oslobodili 1945. Posle oslobođenja nastavio sam da se izjašnjavam i delam kao Jugosloven. I danas čekajući svoj kraj u Velikoj Britaniji u svakoj prilici i na svakom mestu izjašnjavam se kao Jugosloven, nažalost sa dodatkom 'bivši'. Svoje opredeljenje za jugoslovensku ideju ne smatram zabludom jednostavno zbog toga što verujem da će u nekoj budućnosti građani jugoslovenskog prostora ipak živeti u jednom bogatom, multikulturalnom i multietničkom civilizovanom društvu bez mržnje i rata, društvu upravo takvom kakvom sam zamišljao da Jugoslavija za koju sam se uvek opredeljivao treba i može da bude.

Sto se druge Krestičeve istine o meni tiče, tačno je: 1992-1993 bio sam na dužnosti Predsednika Saveta Fondacije Soroš u Beogradu. Mogu reći da sam i danas ponosan na to pre svega zato što mi je to omogućavalo da na delu pomognem svojim sugrađanima u nevolji. Naime, kao Predsednik imao sam posebno zaduženje da vodim brigu o nabavci i raspodeli humanitarne medicinske pomoći. U saradnji sa Dr. Vukom Stambolovićem i dvoje mladih lekara entuziasta, Dr Sanjom Petrović i Dr Peđom Životićem, mnogo smo časova proveli organizujući nabavku, transport i distribuciju lekova u 104 zdravstvene ustanove na teritoriji Srbije i Crne Gore. Još i

danas se živo sećam radosti mojih kolega lekara u Beogradu zbog lekova koje su dobijali i koji su im činili mogućim da bar za izvesno vreme leče svoje bolesnike shodno civilizacijskim standardima.

I na kraju, dužan sam da odgovorim i Akademiku Lj. Tadiću na njegovo retoričko pitanje: ***“Ko je Miroslav Simić, nikada ranije nisam čuo za njega?”*** Siguran sam da je on mogao odgovor da nađe u dokumentaciji SANU gde se nalazi moja naučna biografija sa podacima o tome, na primer, da sam biran za redovnog profesora na dva fakulteta Beogradskog Univerziteta, kao i podacima o popriličnom broju mojih naučnih radova i njihovoj citiranosti u naučnim časopisima, monografijama i udžbenicima publikovanim širom civilizovanog sveta. Bojim se da je Akademik Lj. Tadić svojim retoričkim pitanjem o meni duboko povredio čast i verodostojnost onih članova SANU koji su me predlagali i birali u SANU, ali to nije moja briga. U svakom slučaju, da sam ja kojim slučajem trebao nešto javno da kažem o Akademiku LJ. Tadiću dobro bih proučio dokumentaciju SANU. Jer reći samo ono čega se ja lično o njemu sećam - naime to da tu osobu uglavnom pamptim po njenom upornom nastojanju izraženom naročito 68. godine da omladinu zakasnelo zabludi za ideje komunizma i marksizma, i po tome

što se taj vrli internacionalista izvrgao u nacionalistu i od početka ovog suludog rata u najrevnosnijeg pljuvača svakog ko se usudio izgovoriti reč mir - sigurno ne bi bila puna istina.

Zločin raspamećivanja naroda

(Intervju Rialde Šebek sa Miroslavom Simićem objavljen u "Naša Borba", od 4 - 5. 11. 1995.)

Dopisni član SANU *Miroslav Simić*, uputio je ovog septembra pismo Predsedništvu te naučne institucije u kojem podnosi ostavku na svoje članstvo, a kao razlog tome navodi "lične i moralne razloge" zbog kojih "više ne želi da bude u društvu sa grupom akademika odgovornih za zločine protiv mira, covečnosti i međunarodnog prava".

U poruci koja je uzburkala domaću javnost, Simić u tu grupu ubraja Dobricu Ćosića, Antonija Isakovića, Mihajla Markovića, Vasilija Krestića, Ljubomira Tadića, Milorada Ekmečića, Pavla Ivića, Kostu Mihajlovića, Milorada Pavića, Dejana Medakovića, Miloša Macuru i Enrika Josifa.

Reagovanja nekih prozvanih akademika, premda ne mogu poslužiti kao svetao doprinos istoriji najuglednije institucije Srbije, zabavljaju deo srpskog naroda koji još uvek nije digao ruke od čitanja štampe. Beogradska čaršija dobila je

još jedno 'čudo za tri dana'. Vrlo ličnim činom, nastalim iz dugog i teškog premišljanja jednog čoveka, poslužila su za beg iz letargije. Slučaj profesora Simića zapravo je priča o odlivu inteligencije. Znamo da ih je otišlo mnogo. Znamo da su pametni, obrazovani, talentovani... da ih nije malo, da predstavljaju nezamenjiv potencijal zemlje i da u nekoj drugoj peru sudove, kreće stanove ili ubiru značajna priznanja za svoj rad. Za pretpostaviti je da nisu čuli za hiljade drugih intelektualaca, koji dobrovoljno žive kao anonimusi po belom svetu jer su načinili svoj izbor - da se ograde. Da ne pripadaju nečem što je duboko protivno njihovom moralnom biću i sa čim ne žele da se svedu pod zajednički imenitelj... Profesor Miroslav Simic je, za razliku od drugih, osetio potrebu da to kaže javno.

Simića smo našli u njegovom domu u gradiću Milton Kinsu (Milton Keynes), nedaleko od Londona, u dubokoj britanskoj provinciji, gde sa suprugom Radmilom Mileusnić, koja je takođe bila profesor Medicinskog Fakulteta u Beogradu, živi od 1993. Ona se bavi istraživanjem biohemijskih osnova učenja na vrlo poznatoj visokoškolskoj britanskoj ustanovi - "Open University". Dr Miroslav Simic piše udžbenik iz imunologije i ima status profesora-gosta na istom univerzitetu.

- Umoran sam. Sva ova buka u vezi moje ostavke me je dosta iscrpla. Nisam navikao na publicitet - nisam ja za to - kaže Simić i nastavlja: - Do mog odlaska u penziju 1989. godine, a i na izvestan način posle toga, živeo sam uglavnom mirno i radio na Institutu za imunologiju koji sam osnovao. To je bio za mene toranj od slonovače u kom sam prijatno provodio vreme okružen svojim saradnicima. Radili smo dosta dobra i zanimljiva istraživanja, cenjena u svetu. Mija Lukić, moj naslednik na katedri za imunologiju, govorio mi je 'Profo, mi vas volimo i cenimo pre svega zato što ste iskonski gospodin. Najviše zato što smo se pored Vas osećali neverovatno slobodno. Slobodni da mislimo i radimo. Nikad nam niste nametali svoje stavove'. Te su stvari meni bile važne.

Zasto je onda Mirku Simiću sve ovo trebalo?

- Zato što ima situacija u kojima nema smisla da čovek bude samo pragmatičan, već preovlađuje potreba da se zadovolji i savest - bez obzira na neposredne posledice. U poslednjih godinu dana, tokom mog boravka ovde, ta potreba je narasla. Nije fraza kad kažem da ja čekam ovde neki svoj kraj. To ima realnih osnova. Stoga sam poslušao svoju savest i rešio da se na vreme ogradim od ljudi koje po mojim ličnim moralnim merilima smatram odgovornim za rat.

Oni koje ste prozvali sada vas optužuju za verbalni linč i lov za publicitetom.

- Svakako mi nije bila želja da postanem medijska ličnost. Takva je optužba u najmanju ruku neozbiljna. Nisam očekivao ni da će oni na tako nizak i nedostojan način reagovati na moju vrlo ozbiljnu optužbu. S druge strane, shvatam da bi za njih bilo veoma opasno da otvore pravi i pošten dijalog. Argumenti su na mojoj strani. Sve ono što sam naveo lako mogu da dokažem.

Pitanje ratnih zločina tek je otvoreno. Šta za Vas ono znači?

- Ratni zločin je sve ono što je činjeno i što je zapisano u detaljnim izveštajima Mazovjeckog i njegove komisije. Etničko čišćenje, silovanja, stvaranje koncentracionih logora. Uopšte ne osećam potrebu da posebno raspravljam o tome da li su ratni zločini počinjeni. Činjenica je da su ih vršili i pripadnici vojnih i paravojnih sila srpske nacionalnosti. Možda sam naivan, ali ja verujem u instituciju međunarodnog prava. Verujem u potrebu kao i u mogućnost da, shodno tom pravu, oni koji su počinili zločine ili su ih podstrekivali, svejedno, treba da budu kažnjeni. Međutim, po meni, velika ako ne najveća krivica je i na ljudima koji su vršili ono što ja nazivam 'raspamećivanje'.

Šta pod tim podrazumevate?

- Zločinačko raspamećivanje, na primer, je poručivati da srpski narod 'sve što dobija u ratu gubi u miru'. To je katastrofalna poruka. Ona tom narodu kaže - ti nisi u stanju da živiš i prosperiraš u miru. Nisi u stanju mirno da postigneš rezultate. Iz toga direktno proizlazi i sledeći katastrofalni zaključak - ako ne znamo da radimo, znamo da se tučemo. U greh raspamećivanja ubrajam i izjave kao 'svi oko nas, svi naši susedi su neprijatelji' s kojima ne možemo živeti zajedno. Jedna od takođe vrlo opasnih tvrdnji je teza o ekonomskoj eksploataciji Srbije. Razumnom analizom, kakvu je napravio Ljubomir Madžar, pokazuje se da su i Srbija i Hrvatska i Slovenija bile eksploatisane od sistema koji je u osnovi bio nakaradno postavljen i nije mogao da funkcioniše zbog ideološke indoktrinacije. Samo zaluđeni srpski nacionalisti i ekonomske neznalice mogli su govoriti: 'kad odu Slovenci koji su nas teško eksploatisali, Srbija će procvetati'. Slovenci su otišli a Srbija ne da nam nije procvetala vec naprotiv sve više odlazi u katastrofu.

Kolektivno ludilo u Jugoslaviji bilo je izazvano i promovisano. Dobar deo srpskih intelektualaca je direktno za to kriv. Zločine protiv mira i humanosti, i protiv sopstvenog naroda, za koje ih krivim, smatram najvećim zločinima za

koje neki čovek može da bude optužen. Sve ono što su oni činili - raspamećivanje naroda - manifestacija je njihove od ranije sužene svesti.

Šta za Vas znači nacionalno osećanje?

- Za mene nacionalno osećanje znači osećanje pripadnosti određenoj kulturi i tradiciji. A osnovna odlika takvog mog nacionalnog osećanja je: prema mitovima se odnosim kao prema mitovima a ne kao prema nekoj pseudorealnosti koju čovek može potezati kad mu je potrebna.

Zašto se niste ranije ogradili od grupe akademika koje smatrate odgovornim?

- Slična pisma Predsedništvu SANU upućivao sam i ranije. Oni u Predsedništvu su jednostavno prelazili preko njih ili su mi odgovarali samo privatno. Zvaničnih odgovora nije bilo iako sam kao član Akademije imao pravo da znam koji su stavovi Predsedništva. U zapisnicima sa skupova Odeljenja Medicinskih nauka SANU, na primer, navodi se moja izjava Predsedništvu u kojoj mu zameram što je dozvolilo *da najviši časnici SANU devalvišu u partijske* funkcionere stranke na vlasti koji *svojim korteškim delovanjem ruše ne samo naučni ugled SANU već i njenu humanističku osnovu i opšteljudsku orijentaciju*. Iz zapisnika se takođe vidi da sam prebacivao

Predsedništvu da *nije ništa učinilo da* blagovremeno *distancira SANU od ratoborne politike srpske vlasti i od rasplamsavanja mržnje koju je nacionalizam agresivnih ljudi bez savesti, morala i ikakve duhovne vrednosti stalno podsticao.* Zamerao sam mu i da *nije pokretalo bilo kakve inicijative da se zaustavi rat koji se ničim ne može opravdati i koji preti da nas za dugo vreme izbací iz društva civilizovanih naroda,* niti je išta učinilo da se *pozovu na odgovornost dobro poznati krivci za sve mlade živote koji su izgubljeni bez cilja.* Predsedništvo je dobilo sve ove poruke i potpredsednik SANU Aleksandar Despić mi je odgovorio privatnim pismom, ali ništa zvanično nisam dobio. Prema tome nije tačno da se ranije nisam oglašavao.

Ipak marta 1990 na sastanku Odeljenja predloženi ste za jednog od kandidata sa Sedmojulsku nagradu.

- Tu kandidaturu sam povukao i rekao da je moje lično uverenje da je to državna nagrada koja ima prorežimsku konotaciju. Budući da su moja uverenja bila anti-režimska rekao sam da mi ne bi predstavljalo lično zadovoljstvo ako bi je eventualno i dobio. Rekao sam *neću nagradu,* jer dobiti je sada znači da sam u službi režima, a ja sam u stvari protiv njega.

Na Skupštini Srpske akademije nauka i umetnosti

održanoj 1990. godine podneli ste predlog da se raspusti Aktiv Saveza komunista u Akademiji.

- Veoma sam ponosan što sam sastavio taj dokument kojim su u stvari komunisti isterani iz Akademije. Njime sam u ime trideset članova-potpisnika Skupštini SANU održanoj 24. maja 1990. godine, predložio da se donese odluka o uklanjanju tadašnje organizacije komunista, tzv. Aktiva Saveza komunista, iz okvira SANU, kao i da se uskrati formiranje bilo kakve stranačke organizacije pod njenim krovom. Smatrao sam da Akademija kao najviša srpska naučna i umetnička institucija ne sme da služi interesima jedne partije, a pogotovu ne komunističkoj partiji. Zalagao sam se za depolitizaciju i deideologizaciju Akademije. Nažalost, iako su svi glasali za moj predlog koji je jednoglasno prihvaćen, Kanazir iako Predsednik SANU otišao je da sramotno služi SPS-u, kao i potpredsednik Antonije Isaković i član Predsedništva Mihajlo Marković. Iako časnici Akademije oni se nisu ponašali saglasno odluci koja je na Skupštini usvojena jednoglasno!

Nedavno smo na britanskoj televiziji gledali potresne reportaže o egzodusu Srba iz Krajine. Kako ste to ovde doživeli?

- Osećao sam se užasno. Srpski narod u Hrvatskoj nikad

ranije nije doživio tako masovnu katastrofu. A ona je, naglašavam, posledica vođenja potpuno pogrešne politike. Kad govorim o raspamećivanju onda moram da kažem i šta smatram opamećivanjem. Što se tiče Srba u Hrvatskoj, opamećivanje bi bilo vođenje one politike koju je, recimo, pre Drugog svetskog rata, zastupao Svetozar Pribićević. Njegov pristup rešavanju srpskog pitanja je da se Srbi u Hrvatskoj mogu i politički organizovati kao sastavni deo Hrvatske.

Mislite li da se takav pristup politici mogao očekivati od Srba iz Krajine '90 i '91?

- Kad je osvojio vlast, Tuđman jeste krenuo s politikom koja je grubo ugrožavala Srbe u Hrvatskoj. Postojale su dve mogućnosti. Ili da Srbi pruže oružani otpor, što su učinili i što je rezultiralo u ratu do istrebljenja, ili da krenu u ostvarivanje svojih prava mirnim i mukotrpnim demokratskim putem, što su nažalost propustili da učine. Siguran sam da bi ovom drugom mudrijom politikom, s poverenjem u snagu demokratskih institucija i političkom upornošću - na liniji onoga što danas radi Milorad Pupovac - oni dobili zaštitu civilizovanog sveta i ostvarili daleko veća prava nego što je Tuđman zamišljao da im da. U svakom slučaju, ne bi bili zauvek proterani sa svojih ognjišta.

A šta sa Srbima u Bosni?

-Po meni jedinstvena Bosna i Hercegovina bi trebalo da prevashodno bude organizovana na principima multikulturalnosti i multietičnosti. Nažalost, nisam potpuno siguran da je Vlada u Sarajevu do kraja iskreno to i želela. Zapravo se duboko slažem sa idejama iza kojih stoji Srpsko građansko vijeće u Sarajevu. Bez te vizije Bosne i Hercegovine, Srbima koji tamo žive će biti veoma teško. Sasvim bi bilo drugačije da je preovladalo gledište da Bosnu i Hercegovinu ne treba deliti po principima nacionalnih entiteta.

Kako gledate na današnju "mirotvornu" politiku predsednika Miloševića?

-Moram da priznam da ono što sada radi Milošević jeste nekakvo zalaganje za mir. Ta njegova politika može dovesti do onoga što nam je svima najpotrebnije - da se zaustavi prolivanje krvi u Bosni. Trenutno Milošević stvarno podržava mir. Međutim, moj odnos prema Miloševiću je veoma kompleksan jer bi trebalo da dam pozitivnu ocenu o čoveku za koga u osnovi smatram da je ratni zločinac i da je izvorno odgovoran za rat. Zapravo govorim o dva Miloševića. Jednom koji je odgovoran za rat, i drugom, koji je sada stekao naknadnu mudrost iz jednostavnog razloga što je uvideo da ne može dobiti rat koji je on započeo i hteo, pa je zbog toga prisiljen da vodi mirotvornu politiku.

Redovno ste odlazili na sastanke Beogradskog kruga.

Šta danas mislite o njemu?

- Mislim da je to jedno izvanredno prijatno društvo u koje sam svake subote odlazio na neku vrstu psihoterapije. Da se lečim od ludila koje je oko sebe indukovala velikosrpska pomama mase srpskih intelektualaca. Mislim da je aktivnost Beogradskog kruga vrlo dragocena i da se upravo kroz njegovu delatnost pokazalo da srpska inteligencija ipak ima neku budućnost.

Psihoterapeutski kauč Beogradskog kruga ipak nije imao taj magnetizam da zadrži ljude poput Mirka Simića i njegove supruge Radmile Mileusnić u njihovoj rođenoj zemlji. U Kanadi, Britaniji, Francuskoj, na Baliiju, u Južnoafričkoj Republici... oni prave svoje minijaturne krugove anonimno utopljeni u opšti pojam inteligencije u dijaspori.

Jedna laka i poučna zagonetka

E-mail prijateljima (oktobar 2000)

Verovali ili ne, visokoumna razmišljanja iznesena u oba dole priložena teksta (tekstovi 1 i 2) potiču od iste osobe, od

takoreći najvećeg srpskog pisca i maltene oca srpskog naciona, inače nedoučenog kalemara i uvaženog člana SANU, samo što su saopštena javnosti u razmaku od najmanje 10 godina. Pazljivo pročitajte oba teksta i odgovorite na pitanje:

Kako glasi ime i prezime srpskog pisca i Akademika kome je trebalo najmanje 10 godina da mu bar nešto, iako još uvek ne sve, dospe iz dupeta u glavu?

Tekst br. 1 (1989-1991)

"Srpski narod na preskupom istorijskom iskustvu obe Jugoslavije i posle sadašnjih ratova neće ispustiti mogućnost da stvori novu državu u kojoj će zasnovati slobodno i demokratsko društvo i ljudsku zajednicu bez mržnje i eksploatacije. Stvaranje takve srpske države ili državne zajednice slobodnih i ravnopravnih građana i naroda bez Slovenaca, Hrvata i onih koji neće sa Srbima, nije samo srpski interes..." (Politika, 26.7.1991). "Nastaju uslovi u kojima će se posle dva stoleća borenja srpski narod konačno skrasiti u demokratskoj državi i posvetiti svom razvoju i napretku. Srpski narod kao celina prvi put u istoriji stiće nacionalnu, socijalnu i duhovnu samosvest" (Politika, 15.9.1991). "...sa našim nacionalnim klonućem i padom tekao je permanentan

slobodarski i demokratski, moralni i stvaralački otpor domaćem staljinizmu. (...) taj je otpor kulminisao poslednje dve godine svenarodnom, demokratskom pobunom, kojom se srpski narod ponovo uspostavlja kao istorijski subjekt u demokratskom i civilizacijskom značenju. (...) Na sreću ove zemlje i njenih mladih generacija, zajedno sa Srbijom, Crna Gora je započela svoj preporod; započela ga je odlučno, demokratski, sa političkim ljudima koji dobro i napredak obećavaju" (Književne Novine, 1-15.7.1989). "U tom pogledu je sadašnja državna politika Srbije i njenog predsednika (Slobodana Miloševića) po mom uverenju, ispravna. Njoj ne nedostaje program, strategija i volja, njoj ne nedostaju sredstva i organizacija (...) Nastojim da ga vidim (Slobodana Miloševića) kao hroničar i pisac ovog doba. S tog stanovišta, smatram da posle N. Pašića u I svetskom ratu nijedan srpski političar nije imao teže uslove i breme od S. Miloševića. On se hrabro posvetio obnovi srpske države i spasavanju srpskog naroda od novog porobljavanja i uništavanja. Sa svim svojim opštepoznatim nedostacima i promašajima, osobito u personalnoj politici, zakašnjenju u demokratizaciji srpskog društva, medijskoj nekomunikativnosti, S. Milošević je od svih srpskih političara u poslednjih pet decenija najviše uradio za srpski narod. Njegova generalna nacionalna politička strategija

i taktika, smatram da je realistišna i dobro usmerena" (Politika, 27.7.1991).

Tekst br. 2 (1999)

"Srbi su preživeli jedan od svojih najnesrećnijih vekova od Nemanje i Svetog Save do Malog svetskog rata ove godine; ali se taj vek ne završava Dvehiljadite godine od rođenja Boga ljubavi. Naše stradanje se nastavlja i u 21. veku. (...) Zasto je srpski narod na kraju 20. veka doživeo istorijski poraz i našao se u egzistencijalnoj krizi i da li su naši nacionalni porazi uslovljeni objektivnim činocima, pa je nacionalna nesreća koju preživljavamo bila neizbežna ili su za nju odgovorni srpske vođe, državnici, političari, ideolozi, intelektualna elita? (...) Da ne nabrajam sve nacionalne i socijalne poraze, moramo se zamisliti: zašto i kako se sve to dogodilo? Da li je to samo delo naših neprijatelja i izraz svetske nepravde prema Srbima? (...) Podsetimo se: Na početku veka i u njegovim prvim decenijama, bili smo ...(...)...demokratski i civilizacijski predvodnik Balkana, sada smo na samom začelju evropske demokratije i civilizacije...(...) Za sadašnje srpsko stradanje, odgovorni su i protagonisti i sledbenici i antititoističke i današnje opozicije, iako su im, razume se, odgovornosti

različite... (...) Bilo bi to političko slepilo i nova kobna zabluda ako bismo poverovali da se egzistencijalna kriza srpskog naroda sadrži samo u vladajućem režimu i njegovom čelniku.(...) Istorijski procesi i svetski tokovi u ovom stoleću, a iznad svih neoimperijalistička i hegemonistička strategija i politika Sjedinjenih Američkih Država i njihovih evropskih satelita, nisu naklonjene srpskom narodu, pa je surovo kažnjavan za sve zablude, greške i krivice. (...) Srbija još uvek nema istinski demokratsku stranku. Sve su naše stranke zasnovane na retardiranim idelogijama. (...) ...u Srbiji neće biti demokratije, a ni umne snage i morala za preispitivanje i utvrđivanje nacionalnih zabluda, grešaka i krivica koje su srpski narod dovele do samog ruba istorijskog ponora...(...) A Srbi nisu samo gubitnici. Neki nacionalni porazi u ovom veku, dijalektikom istorije pretvoriće se u idućem veku u srpske pobede i preimućstva nad sadašnjim pobednicima. Nijedna pobeda i nijedan poraz nisu konačni u istorijskom bivstvovanju naroda" (Nedeljni Telegraf, br.192, 29.12.1999).

Naravno da odgovor glasi: Dobrica Ćosić. Iako ste sigurno tačno odgovorili, ipak nemojte na sebe biti suviše ponosni: zagonetka je bila isuviše laka.

Povodom skupa "Velika Srbija - istine, zablude i zloupotrebe"

*(Pismo Miroslava Simića objavljeno pod
naslovom "Skup bez nauke" u "Danas" od
17.decembra 2002.)*

Nedavno sam preko interneta u radio-emisiji "Peščanik" Radija B92, emitovanoj 9. novembra pod naslovom "Nacionalizam u Srbiji", čuo kako je novinar Vremena Teofil Pančić izrazom "Bal drtina", po meni veoma tačno i slikovito, okarakterisao tzv. "naučni skup" koji je krajem oktobra organizovala Srpska akademija nauka i umetnosti (SANU). Shodno svojevremenoj najavi predsednika SANU, uvaženog gospodina Dejana Medakovića, na skupu je trebalo čak 55 domaćih i 47 stranih mislilaca da raspravlja na temu "Velika

Srbija - istine, zablude i zloupotrebe". Međutim, podneto je ukupno 30 "naučnih referata", naučnih shodno kriterijumima koji se u SANU neguju. I to 21 referat domaćih naučnika i devet referata inostranih dubokomisililaca, tipa "čuvenog kembridžskog istoričara" Majkla Stentona za koga je retko ko od engleskih istoričara čuo da postoji, i Srđe Trifkovića, poklonika generala Lebeda, Mladića i Karadžića, i najurenog sekretara Aleksandra Karađorđevića.

Naravno da su svi oni pričali istu priču koju pričaju već više od deset godina. Jer to je jedina priča koju oni u svom odrtavelom mozgu imaju. Po ko zna koji put ponovili su istu priču sa ciljem raspamećivanja naroda srpskog, tvrdeći da je sve što su ranije govorili sušta istina i da sve loše što se narodu srpskom desilo, slušajući i postupajući po njihovim savetima, u stvari se uopšte nije desilo, a ako se desilo, to nema nikakve veze s njima. Oni su u stvari želeli najbolje i činili su najbolje, a ako je i bilo neke štete i stradanja za narod srpski, krivi su naravno pre svega Hrvati, krivi su i Turci, a možda je za ponešto kriv i poneki vojnik ili oficir JNA, naravno zbog svoje komunističke indoktrinacije.

Miroslav Simić, Milton Keynes, UK

Čestitka Predsedniku SANU

Uvaženi profesore Hajdin,

Od sveg srca Vam čestitam na izboru za Predsednika SANU. Naravno da me posebno raduje činjenica da je za Vaš izbor glasalo gotovo dvostruko više članova SANU nego za propalog kandidata Medakovića, čoveka za ulizičku službu svakom režimu i za svako vreme. Za mene je to siguran nagoveštaj da je proces očišćenja od nacionalističke pomame koju je u horu sa drugim sebi sličnim memorandumistima svesrdno sejavao Medaković, očišćenje toliko potrebno Srbima za nacionalno ozdravljenje, konačno počelo da se dešava i u SANU. Neka je sa srećom!

Koristim ovu priliku da takođe najsrdačnije čestitam gospodi Mladenu Srbinoviću i Stevanu Koičkom na izboru za potpredsednike, i gospodinu Nikoli Tasiću za generalnog sekretara. Duboko sam uveren da će Izvršni odbor Predsedništva u ovakvom sastavu i sa profesorom Hajdinom na čelu, uspešno skinuti ljagu koja je za vreme vladavine Kanazira, Medakovića i ostalih memorandumista i miloševićevaca pala na SANU. I da će SANU ponovo postati vodeća naučna i kulturna institucija sposobna da “brižljivo čuva pamet, obraz i čast srpskog naroda”.

Danas, 9. I 2002.

Pranje nečiste savesti

Čitam pre neki dan da je nekoliko rečenica u inače vrlo objektivnom izveštaju sa jednog naučnog skupa održanog u Sankt Peterburgu, na kome su učestvovali brojni naučnici iz celog sveta raspravljajući o odgovornosti intelektualaca, toliko potreslo „oca nacije“ D. Čosića i nanelo mu tako teške duševne patnje da smatra da ih može zalečiti samo sa ništa manje od šest miliona dinara (dvesta hiljada maraka!), koje sudski potražuje od Danasa. Pretpostavljam da nakon objavljivanja, kako i sam kaže u svom pismu Danasu, „petnaest romana i publicističkih knjiga“, D. Čosić i nije baš nekakva sirotinja kojoj da preživi treba tih šest miliona dinara. Pre bih rekao da je reč opet o nekoj ujdurmi, i to verovatno u vezi s pokušajem pranja sopstvene nečiste savesti.

A na to kako i koliko je savest D. Čosića kao uglednog srpskog intelektualca nečista, već sam ranije ukazao u pismu koje sam još 1995. godine, podnoseći ostavku na svoje članstvo u Srpskoj akademiji nauka, uputio Predsedništvu SANU. Samo da podsetim, u tom sam pismu, između ostalog, rekao:

„...Članovi SANU su i neke osobe s kojima, zbog njihove delatnosti poslednjih godina, a radi svoje čiste savesti i mentalnog zdravlja, više ne želim da budem u društvu. Te osobe su D. Čosić (sledi još nekoliko imena koje ovom prilikom ne bih pominjao - prim. M.S.) i drugi njima slični.“

Shodno mojim ličnim i prevashodno moralnim merilima, navedene osobe su krive za zločine protiv mira i čovečnosti. Krive su zato što su svojom javno izgovorenim rečju i činom, (veoma često i pod okriljem SANU, što

im zvanično nikad nije osporavano, a trebalo je):

a) u početku, s predumišljajem i na podao način, ne poštujući istinu i civilizacijske interese svog naroda, raspećivali srpski narod; a potom su

b) opet s predumišljajem neposredno podstrekivali taj prethodno raspećeni narod da otpočne i vodi besmilen i prljav rat.

Rat kome su oni bili duhovni podstrekači i inspiratori uglavnom se sastojao od porobljavanja i istrebljenja suseda, pljački, etničkog čišćenja i bombardovanja nezaštićenih gradova, što će reći da je to bio rat kakav srpski narod dosad nikad vodio nije. Zbog toga pomenute osobe po meni nisu krive samo za zločine protiv čovečnosti uopšte, već su krive i za zločin protiv sopstvenog naroda zato što su svojim delanjem bitno doprinele da srpski narod danas doživljava najveću katastrofu u svojoj istoriji, ostavljen sam sebi i suprotstavljen čitavom civilizovanom svetu, i bez prijatelja koji bi mu mogli stvarno pomoći. S takvim osobama, bar dok se javno ne pokaju svom narodu zbog zaludavanja i obmanjivanja, a celom svetu zbog zločina čiji su bili duhovni podstrekači, ja stvarno ne mogu da budem u društvu.“

Danas, šest godina docnije, ne bih imao ovome bilo što da dodam ili oduzmem. Sem što bih savetovao D. Čosiću da umesto što tuži Danas beogradskom sudu, radije pokuša da svoju nečistu savest opere pred jednim drugim sudom. Onim u Hagu.

*Dr Miroslav Simić
Milton Keynes, Velika Britanija
Na Božić 2002*

Emigrant pod stare dane

“... da me grize savest što ja ovde normalno živim dok meni blíske ljudi i prijatelji u Beogradu žive u užasu, grize me jako i često. Ali, da li se moja gríža savesti odnosi na ceo (srpski) narod? E tu mogu mirno reći: ne grize me uopšte. Jer taj narod, bar sudeći po anketi u jednom od skorašnjih brojeva vremena, još uvek u većini hoće Miloševića i sada bi glasao za njega, kao što takođe nema ništa protiv toga da se Muslimani kolju, da se ruši Sarajevo do pepela i još uvek sanja o velikoj Srbiji. Sta više, u taj i takav narod spadaju još uvek i mnogi srpski nazovi intelektualci kao i neke naše kolege iz Akademije. Pre nekíh mesec dana video sam "apel svetskoj naučnoj javnosti" koji su u ime Akademije po svetu razaslali Kanazir i Medaković. U njemu oni, opravdano ili ne, kukaju da se skinu sankcije, ali ni jednom jedinom rečju ne pomínju kajanje, duboko kajanje na kolénima koje nam pre svega treba, za sve zločine i razaranja koja su u ime nekakvih srpskih istorijskih interesa izvršena (dobrim delom i sa njihovom saglasnošću).”

(Iz pisma Gojku Nikolišu, 27. juli 1993)

Prvo pismo iz Velike Britanije prijateljima u svetu

Dear Friends,

More than 3 years have elapsed since my last letter. Many peculiar events have happened during this quite unpleasant period of my life.

In 1991 my wife Lila died from cancer after almost a year of painful illness. Meanwhile, my colleague urologist quite accidentally discovered that I also have a bladder malignant tumour. The beast was eliminated by TUR and thereafter treated by a series of intravesical instillation of BCG-vaccine. But, as seems to happen only among colleagues, after the 7th application I got a generalised reaction to BCG which made me quite sick for several month. Moreover, my miserable state was worsened by an interfering detachment of retina, which however was successfully operated. Briefly, I indeed had quite a hard time with my health. At present, however, everything seems to be under control and I feel myself being in an apparently good shape. Essentially thanks to the friendly support given to me by my wife Buca. She is professor of

Biochemistry at the Medical Faculty of Belgrade. We got married last November.

On the other hand, during these last 3 years started and progressed the collective madness in my country. Because we believed that even 2 years ago Yugoslavia still had all the chances for a democratic and peaceful post communist transition, from the very beginning Buca and myself we became actively engaged in different kinds of social and political activities aimed at fighting against the Serbian national-communists headed by the main war criminal Milosevic. Together with a group of my colleagues from the Serbian Academy of Sciences and Arts, as well as with other decent and independent Serbian intellectuals from the Civil Alliance of Serbia, Belgrade Circle of Independent Intellectuals, Centre for Anti-War Action and Civil Resistance Movement, we have continuously helped organising mass demonstrations against the war and the ruling party, student movements for peace and democracy, public collection of signatures for the resignation of Milosevic, constitution of non-nationalistic political parties, etc. During the last elections (December 1992) we were very active in Panic's campaign for president of Serbia against Milosevic and I was a member of the Supervisory Committee of the Federal Assembly for

Elections. In addition, during the last year until recently, I acted as president of the Executive Board of the Soros Foundation Yugoslavia which distributed quite important funds for humanitarian aid to victims of war and refugees, for supporting and helping development of independent media (radio, TV, newspapers), as well as for supporting different projects dealing with creation of an Open Society, ethnic problems of minorities, collecting data about war crimes, etc. As you would guess, because of all these activities Buca and myself we are not in great love with the actual regime in Belgrade. Rather they treat us as traitors (of some foolish Serbian interests), and obviously traitors have to be persecuted and eventually punished.

The fear from persecution and misery, due to the economic disaster resulting from a national-socialistic war policy of Milosevic and accompanying sanctions, were not the only reasons why we have decided to leave the country and emigrate to England. More important was the feeling that, in order to preserve our mental health as well as the intellectual integrity and honour, we have to abandon Belgrade as a city dominated by war criminals and ordinary gangsters, and invaded by wild Serbian primitives whose only wish, motivated by hate of everything what is urban, is to destroy the

city. However, the accompanying feeling of apathy and helplessness was decisive. Namely, looking from a purely moral standpoint, I am quite satisfied with all we have done for promoting a democratic and civilised Serbia. On the other hand however, I am very disappointed with the meagre practical results of our endeavour, results which in fact are a series of failures. The Big Liar Milosevic with his neocommunist party closely connected with balkanoid fascists of the Big Butcher Seselj is still in power, and probably shall stay there as dictator for quite a long period of terrorism to come; the democratic opposition in Serbia as a whole is neither strong enough nor coherent or unified; the main political parties of the opposition are in essence still predominantly nationalistic while the influence of non-nationalistic civil parties is quite insignificant; and most importantly, the majority of Serbs still do not worry at all about the crimes which had been committed in the name of their national glory and ambitions during a most bestial war for which they were the most responsible. Instead of having at least a feeling of shame, or to fall on their knees asking indulgences for committed crimes, at present they rather only regret for having practically lost a war which was militarily won and for being forced to postpone the realisation of their historical dream to create the Greater Serbia, i.e. a state in

which all the Serbs shall live together (naturally after first exterminating all others).

Our temporary emigration to England was possible due to the lucky circumstance that Buca got a job (for at least one year) as senior research fellow in Biology Department at the Open University in Milton Keynes, where some years ago she was initially trained and thereafter several times had worked on some biochemical aspects of learning and memory with professor Steven Rose. Besides giving us the opportunity to leave Belgrade, obtaining the job was very important for her since for quite a long period of time she was not able to practice research in Belgrade due to the most miserable conditions for laboratory work. I have retired almost 5 years ago and because of already mentioned unfavourable circumstances, was not much doing in science. Here, however, I hope to renew my scientific interests, not by working in the laboratory but by getting involved in work on educational programs and courses in immunology. Evidently it will not be quite easy for us to live here, but still we are rather optimistic as concerns rebuilding our new existence.

PERSONAL AND CONFIDENTIAL

Professor M Simic
Biology Department
Faculty of Science

Personnel Division
The Open University
P.O. Box 75
Walton Hall
Milton Keynes
MK7 6AL

Telephone (0908) 274066

Direct line (0908) 65

Telex 825061

Fax (0908) 653744

Direct line (0908) 652847

PM/LWS/JB/8134

27 July 1993

Dear Professor Simic

I am writing on behalf of the Council of the Open University to offer you a consultancy in the Faculty of Science in connection with the course S327: Living Processes.

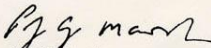
Details of the terms, work and conditions relating to this consultancy are given in the attached Appendix. If you wish to accept my offer please sign and return one copy of the Appendix to Mr L W Shine, Personnel Division, here at Walton Hall.

Payment will not be released unless a signed contract has been returned.

This offer is made subject to any prior contractual obligations you may have.

Thank you for your interest in the University and this work.

Yours sincerely

P J G Marsh
Director of Personnel

Apel uglednih Britanaca za Danicu i Vuka

OPEN UNIVERSITY, MILTON KEYNES, UK

BIOLOGY DEPT - FAX NO: 0908 654167
(MAIN UNIVERSITY FAX NO: 0908 653744)

93
1993

FAX COVER SHEET

SENDER TO COMPLETE

TO: Mr. Slobodan Milosevic, President of the Republic of Serbia
COMPANY: Predsednistvo Srbije
ADDRESS: 11000 Beograd, Srpskih vladara
COUNTRY: Yugoslavia
FAX No: 38 11 658 584

for office use only

TOTAL PAGES:(including this page) 1
SENDER Prof. Miroslav Simic, Member of the Serbian Academy of
Sciences and Arts
DEPT: Biology
TEL: 44 908 654 199

DATE: 6 7 1993

Vuk Draskovic and his wife Danica, prominent leaders of the Serbian democratic opposition, struggling for peace and democracy were arrested,imprisoned and assaulted,beaten and maltreated.They have received neither adequate medical care nor proper legal representation.Their only crime has been to oppose the war policy and ethnic cleansing. It is clear that the brutal treatment they are facing in prison is designed to intimidate the Serbian democratic opposition which actively opposes the war in Bosnia. In the name of their human and civil rights,we the undersigned demand the immediate release of Vuk and Danica Draskovic from police custody, the provision of proper medical care, adequate legal defense and a fair trial.

Abinum Mario
Arscott Gill
Asherson Geoffrey (Prof.)
Barker Eileen (Prof.)
Batchelor Richard (Prof.)
Beard Richard (Prof.)
Bindman Geoffrey
Brent Leslie (Em. Prof.)
Davies Anthony (Em. Prof.)
Fabre John (Prof.)
Ivanyi Juraj (Prof.)
Jinkinson Madeleine
Johnson Desmond (Prof.)
Kossut Jacek (Prof.)
Kossut Margaret (Prof.)
Lady Medawar
Lando Agneta
Lilic Desa

Linch David (Prof.)
Lord McIntoch
Medawar Charles
Mileusnic Radmila (Prof.)
Nieman Eric
Pinching Anthony (Prof.)
Playfair John (Prof.)
Roitt Ivan (Em. Prof.)
Rose Steven (Prof.)
Sheridan Desmond (Prof.)
Simic Miroslav (Prof.)
Simpson Elizabeth
Slijivic Vojin (Prof.)
Stewart Mike (Prof.)
Summerfield John
Thomas Howard (Prof.)
Waldmann Herman (Prof.)
Wilkins Maurice (Prof.)

PLEASE ADVISE IF ANY PAGES ARE UNREADABLE OR NOT RECEIVED ON FAX OFFICE TEL NO 0908-653225 OR 0908 653312
WFO/FAXFORM

Apel su pripremili i potpise sakupili Radmila Mileusnić i Miroslav Simić. Potpisnici su veoma ugledni britanski intelektualci uključujući nobelovca Wilkinsa, nekoliko emeritus profesora, članova Royal Society i uglednih advokata i političara. Apel je poslat Slobodanu Miloševiću, liderima laburista, konzervativaca i liberal-demokrata, zatim glavnim urednicima Times, Guardian, Independent, itd. Pod naslovom "Podrška naučnika i profesora iz Britanije", informacija o Apelu objavljena je u "Borba", 22. 6. 1993.

Pismo Johnu Smithu lideru laburista

Professor Miroslav Simic
Member of the Serbian Academy
of Sciences and Arts

36 Rockspray Grove
Walnut Tree
Milton Keynes MK7 7EA
England

Right Honourable John Smith, M.P.

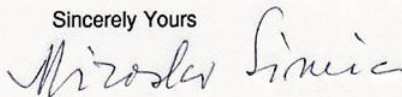
Dear Mr Smith,

I am sure that you are well informed about the political terror which is now going on in Serbia, and especially in Belgrade. Milosevic, in close cooperation with the Serbian fascists of Seselj and by use of most barbaric means of oppression, is destroying the Serbian democratic opposition both mentally and physically. Among others he has imprisoned Vuk Draskovic and his wife Danica, prominent figures in the opposition. In prison they have been tortured and maltreated with respect to medical care and their legal rights, which has driven Vuk to start a hunger-strike. Knowing him well, I am afraid that he has decided to go to the end. His life, however, must be saved for the sake of a democratic Serbia.

Please find enclosed a copy of the Petition faxed to Milosevic and demanding the immediate release from prison of Vuk and Danica Draskovic, the provision of proper medical care, adequate legal defence and a fair trial. As you can see, this Petition was signed by many outstanding British intellectuals. Hoping that you understand and eventually approve the motives of my letter, I would greatly appreciate if you could on basis of this Petition raise the question of release from prison of Vuk and Danica Draskovic in the House of Commons.

Thanking you in advance for your understanding and eventual support, I remain

Sincerely Yours

U odgovoru na Simićevo pismo Johnu Smithu, stigla su tri pisma iz Kancelarije Lidera Opozicije.

U prvom, **J. Stringer** između ostalog piše: *"I am writing on behalf of Mr Smith to thank you for your letter. He shares your concern about Vuk and Danica Draskovic and the deteriorating situation in Serbia. He is raising these matters with George Robertson MP, the Frontbench Foreign Affairs Spokesperson responsible for the former Yugoslavia."*

U drugom, **George Robertson** između ostalog piše: *"John Smith has asked me to reply as the European Spokesman. We have made numerous representations regarding Vuk Draskovic, condemned his imprisonment and welcomed his belated release. I can tell you that while he was in prison we sent him a personal invitation to attend our Annual Conference and we hope he can come."*

U trećem, **Roy Trivedy**, International officer, između ostalog piše: *"I am writing to advise you that we have now established that the letter of invitation to the Labour Party Annual Conference has been delivered to Vuk Draskovic by the British Embassy Charge D'Affairs in Belgrade. We are at*

present waiting confirmation on whether or not Mr Draskovic is in a position to accept the invitation".

Iz pisama Gojku Nikolišu

27 juli 1993

"...Uglavnom smo dosta dobro obavešteni o užasima u Beogradu. I tu počinje problem u vezi savesti, koji sam na početku pisma pomenuo. Naime, da me grize savest što ja ovde normalno živim dok meni bliski ljudi i prijatelji u Beogradu žive u užasu, grize me jako i često. Ali, da li se moja griža savesti odnosi na ceo (srpski) narod? E tu mogu mirno reći: ne grize me uopšte. Jer taj narod, bar sudeći po anketi u jednom od skorašnjih brojeva Vremena, još uvek u većini hoće Miloševića i sada bi glasao za njega, kao što takođe nema ništa protiv toga da se Muslimani kolju, da se ruši Sarajevo do pepela i još uvek sanja o Velikoj Srbiji. Šta više, u taj i takav narod spadaju još uvek i mnogi srpski nazovi intelektualci kao i neke naše kolege iz Akademije. Pre nekih mesec dana video sam "apel svetskoj naučnoj javnosti" koji su u ime Akademije po svetu razaslali Kanazir i Medaković. U njemu oni,

opravdano ili ne, kukaju da se skinu sankcije, ali ni jednom jedinom rečju ne pominju kajanje, duboko kajanje na kolenima koje nam pre svega treba, za sve zločine i razaranja koja su u ime nekakvih srpskih istorijskih interesa izvršena (dobrim delom i sa njihovom saglasnošću)."

"Kada je već reč o nekakvoj politici, Buca i ja smo se ovde dosta angažovali u pridobijanju uglednih britanskih intelektualaca za oslobađanje Vuka i Danice. Uspeli smo da za veoma kratko vreme dobijemo potpise pristojnog broja jos pristojnijih Britanaca (profesora, nobelovaca, lordova, poslanika) i apel za oslobađanje smo poslali, između ostalog, i gospodinu Miloševiću. Šta više, u vezi s tim pisao sam i lideru laburističke opozicije i dobio odgovor koji ne samo da je davao podršku našoj inicijativi, već otvara i mogućnosti drugih vidova pomoći srpskoj opoziciji. Predosećam kako Ti komentarišeš čitajući ovo. I ja takođe imam mešana osećanja što se Vuka lično a posebno njegovih nekadašnjih stavova tiče. Međutim, mislim da današnji Vuk nije ono što je nekada bio, naime mislim da se on lično u velikoj meri prosvetio i pograđanio. Sem toga, ukupne okolnosti njegovog hapšenja i mučenja u zatvoru su bile takve da je svaki pristojan građanin morao da stane u odbranu njegove slobode u ime demokratskih sloboda uopšte. To mislim da demokratska opozicija, sem

časnog Građanskog Saveza, nije (htela da) razumela i nije iskoristila za kritično okupljanje sve demokratske opozije. Nisu to, čini mi se, razumeli ni naši prijatelji u Akademiji koji su, po mojim saznanjima, ostali nemi."

1 oktobar 1993

"Pre svega, veoma sam se obradovao kada sam Ti čuo glas preko telefona i uverio se da si dobro i da si uspešno pregurao operaciju. Jasno, stara garda (Titova), iako pomalo disidentska, ne da se lako na kolena oboriti i pored svih nastojanja izcelitelja tela i duše. Znači, i Buca i ja se veoma radujemo i želimo Ti da se što brže oporaviš od operacije i zaboraviš zdravstvene probleme.

Pre desetak dana bio je u Londonu Boba Selenić (žena mu je operisana od raka dojke, pa je došla ovde na kontrolu; sve je dobro). Boba je održao književno veće u svom stilu veoma razumnog i pametnog srpskog književnika, ali koji ipak smatra da po gresima srpskih intelektualaca (uključujući i akademike) ne treba mnogo čeprkati, jer, zaboga, postoji nešto kao srpski nacionalni interes. U stvari, nije on to baš tako rekao ali je tako zazvučalo. Usputna teza mu je bila da sadašnju vlast u Bgd boli dupe za srpske intelektualce koji mogu da govore i pišu šta im padne na pamet; jednom rečju nekakva apsolutna

demokrarija za bezmude drkadžije koji ma šta radili i tako ne mogu vlast da osvoje, a niti da je ozbiljno ugroze. Jasno, to moja Buca nije mogla da izdrži, pa je ustala i zapitala Bobu šta je sa odgovornošću srpskih intelektualaca (i akademika) što su kukavički dopustili da se razjebe autonomija Univerziteta, kao i da je u tom razjebavanju glavnu ulogu odigrao upravo vrli Akademik Mihajlo Marković. Boba joj je na tuc-muc način dao za pravo, a usput se u nju zagledao (na muški način), da bi zatim par dana docnije na večeri sa Bobom kod Duška Simića, izjavljivao kako je ona (Buca) divna osoba, a mene usput zapitkivao da li sam u principu ljubomoran (naravno, ja sam odgovorio da nisam, ali sam napravio divan scenario za bračnu scenu koji sam, međutim, vozeći se vozom kući usput zaboravio). Još nešto u vezi Bobine književne večeri. Dva dana nakon što je održana, ujutru nam je zazvonio telefon i usplahirenim glasom Bucina koleginica sa Fakulteta joj je saopštila da je na Veću fakulteta jedna profesorka sa njene katedre (uzgred potpuno luda žena i Hrvatica) javno izjavila " da ima informaciju iz Londona da je profesorka Mileusnić, poznatija kao Buca, na književnoj večeri Bobe Selenića napala vlast i Miloševića" i, jasno, da bi takve osobe trebalo najuriti sa Univerziteta. Kao što vidiš, međunarodna aktivnost srpske vlasti je veoma intenzivna, a i svet je postao mali."

"Sa Bobom sam razgovarao o Akademiji. Kao što verovatno znaš, u decembru treba da se održi Izborna skupština i da se izabere Uprava. Vlast za predsednika želi Mihajla Markovića, ali izgleda da u stvari forsira Ivana Maksimovića. Dejan Medaković ima takođe veoma jake lične ambicije koje ne krije, već naprotiv jako prilježno za sebe agituje i skuplja glasove. Naši sumišljenici u Akademiji, međutim, rade na kontra-predlogu. Shodno Bobi, zamišlja se da bi predsednik trebalo da bude Mića Popović (još nije dao pristanak), potpredsednici Dragan Srejović i Branko Popović, a sekretar Predrag Palavestra. Kao što vidiš, uglavnom pristojni ljudi sa dosta, po mom mišljenju, nacionalističkog putera i drugih mana, ali pod datim uslovima za mene prihvatljivi. Kanazir i kompanija imaju svoju procenu i odgovarajuću igru. Naime, oni znaju, kao i mi, da Mihajlo Marković ili Maksimović ne mogu da prođu nikako. Takođe, oni smatraju da ni naša kombinacija nema šanse da prođe (i ja se pitam da li može; ljudi su generalno sada tamo uglavnom preplašena govna koja, slično neandertalcima vasceli dan provode u sakupljanju hrane). Zato, Kanazir namerava da odloži izbore i da predloži produženje mandata svoje Uprave s obrazloženjem da nebeski narod sada kada je dobio rat koji još uvek ratuje, i kada ga jebu sa svih strana, ima preča posla od biranja časnika nekakve

institucije koja treba da brine o nauci i umetnosti u vreme kada one za nebeski narod i tako predstavljaju devetu rupu na sviraljci. Sudeći po svemu njegov pilićarski rezon će prevladati, i sta više, većini akademika će se učiniti krajnje razumnim. Ja sam, međutim, za svaki slučaj Bobi dao blanko hartiju sa svojim potpisom, da je slobodno koristi ako se za to ukaže mogućnost i prilika, Takođe, dao sam i broj Tvog telefona pa će Ti se sigurno javiti da Te o svemu informiše iz prve ruke."

"Kao što verovatno znaš, ovih dana je ovde boravio Vuk Drasković kao gost Foreign Office i Laburističke partije. Inicijativa za poziv je krenula od laburista i ja sam u tome, kao što sam Ti već pisao, imao nekakav malecki doprinos, iako sam to činio sa veoma mešanim osećanjima. Za vreme svog boravka ovde, Vuk je imao prilike da razgovara sa mnogo značajnih ljudi iz vlade i laburističke partije, a takođe mu je ukazivana dostojna pažnja od strane štampe i medija. Znači, imao je priliku da pokaže da ima pametnih i civilizovanih Srba i da on lično može da bude smatran jednim od glavnih ličnosti srpske demokratske opozicije".

5 juni 1994

"Kao što sam obećao, u prilogu Ti šaljem govor Vuka

Draskovića na tzv. Kongresu srpskih intelektualaca, koji govor u stvari nije do kraja izrekao pošto je neopisivim urlanjem, između ostalih i naših kolega akademika, u tome sprečen. Iako njegov govor ne sadrži sve što ja smatram da bi trebalo reći srpskim intelektualcima (on je ipak pesnička duša, a sem toga ja često upotrebljavam ružne reči), mislim da je veoma dobar i glatko bih potpisao sve što je rečeno. Uostalom izgleda da slično misle bar neki ljudi u Bgd, pošto je Vuk u dve uzastopne nedelje dobio najviše glasova na Utisku nedelje koji sada organizuje TV Politika.

Za razliku od tih veoma malobrojnih ljudi, izgleda da je većina sveta u Bgd definitivno poblesavila. Uхватила ih je nekakva mešavina političke apatije i kretenske euforije. Presrećni su što su dostigli standard 50-tih godina (bruto nacionalni dohodak od 600 dolara po glavi, ili možda i manje), što se ostvaruje uravnilovka bede i siromaštva (pa nekakav komunizam ponovo postaje popularan), što ih čitav civilizovani svet prezire (znači da vrede), i što mogu biti uzrok izbivanja novog svetskog rata (što godi njihovoj bolesnoj taštini u vezi uloge koju igraju u svetskoj politici, naravno zajedno sa Rusima). Svesrdno prave nekakav inventar svih stvarnih i pretežno izmišljenih zala učinjenih Srbima, do potpunog pijanstva su opsednuti proslošću i potpuno su slepi (i

zločinački neodgovorni) za ono što im se sada događa. Uostalom, siguran sam da Ti je sve ovo dobro poznato.

Ono što sam u osnovi hteo da Ti kažem je da se osećam jadno. Sramota me što mi je otac bio Srbin (a ja sam smatrao, i sada smatram, da je bio pošten covek), i sramota me što sam pripadao nekakvoj srpskoj inteligenciji koja u celini snosi osnovnu odgovornost za sadašnju tragediju Srbije. Jer potpuno mi je jasno da je ta prevashodno primitivna inteligencija, misaono impotentna da se uhvati u koštac sa komunizmom zalaganjem za civilizovanu demokratiju, radije zdušno dovela na vlast jednog Miloševića i prodala mu se kreirajući istorijska opravdanja za ideologiju etničkog čišćenja u ime nekave Republike Srpstva, pripremajući se i zalažući se za ratove, i huškajući i zaluđujući narod (koji je, istini za volju, bio veoma spreman da sve to prihvati). E pošto je to tako, ja više ne želim da pripadam srpskoj inteligenciji, što jasno uključuje i SANU. Vidim to kao nekakvu prvu etapu u sprovođenju ideje samouništenja kojom sam u poslednje vreme opsednut."

"Što se SANU tiče, verovatno znaš kako stvari stoje. Mića i Medaković su posle tri neuspešna pokušaja definitivno odustali od kandidature. Na poslednjoj skupštini bila su dva kandidata: Aca Despić i Hajdin. Ni jedan nije dobio dovoljan broj glasova, pa se igra nastavlja. Iako je to sve poprilično

smešno, naime to da SANU skoro godinu dana nije u stanju da izabere svog predsednika, mislim da je i na neki način dobro. Naime, dobro je to što neizbor pokazuje, istina na jadan način, da u SANU postoji otpor režimu i Miloševićевой svesti. Međutim, na kraju će ipak Milošević pobediti jer je jedna od tajni njegove vlasti to što on ume, i ima strpljenja, da pristojne ljude natera da dignu (zbog gađenja i u ime srpskog jedinstva što mu dođe isto) ruke i odustanu od svega. Ja sa SANU nemam nikave veze i najradije bih se ispisao da može. U svakom slučaju sam odnose zamrznuo, odnosno ne održavam nikave formalne veze.

Ovih dana sam na televiziji gledao proslavu D dana u Engleskoj i Normandiji. Uživao sam pošto su to stvarno lepo napravili. Ali sam se i jedno osećao što ne pripadam takvom narodu koji može i posle pedeset godina jednu vojnu pobedu da slavi čista srca i ponosan, takvu kakva je tada bila i sada jeste (i bez ikakvih naknadnih historiografskih korekcija). I Miteran je bio srce: svima osim jugoslovenima je odao dužno priznanje za pobedu nad fašizmom, a Jugoslaviju ("bivšu Jugoslaviju") je pomenuo ali zajedno sa Ruandom i u kontekstu zemalja u kojima se danas vode zločinački ratovi. Usput sam zamišljao kako će izgledati proslava, na primer, desetogodišnjice pobeđe Vojske Republike Srpske kojom prilikom je etnički očišćena

Bjeljina, ili desetogodišnjice pobeđe JNA u Vukovaru, itd. Nesumnjivo, stid je osnovno osećanje s kojim će se mlade generacije Srba u budućnosti još dugo susretati i nadam se jednom izlečiti. Nismo im baš lepe stvari ostavili u nasleđe".

Iz pisama Gojka Nikoliša

MILINKO STEFANOVIĆ

POSTOJE SAMO GUBITNICI: Gojko Nikoliš

9. 8. 1993

...Delim tvoje mišljenje o svemu što pišeš, kako u celini tako i u pojedinostima. Uostalom, to nije nimalo čudno s obzirom da se odavna znamo sa sednica našeg Odeljenja, gde smo nas dvojica često obavljali ulogu "oporbe". Samotnici!...

...Jednaki smo i u pogledu grižnje savesti. Zapravo, mene ne grize savest niti za prijateljima, jer ništa im time ne pomažem, ali me pritiskuje nostalgija za njima. Što se tiče nacije ona je na nivou

najbednije ulične kurve, plačipizde koja orgastički uživa u samoljublju, mazohizmu, u ksenofobiji, u koprofagiji i antropofagiji (Bucu molim da mi oprostí neke ružne izraze, ali to je plod vaspitanja koje sam primio od Mirka). Nacija koja trpi, podržava i obožava tipove kao što su Milošević, Šešelj, Arkan i Karađžić, takva nacija ne zasluđuje drugo nego totalnu kataklizmu. Masovna emigracija svedoči o politici (strategiji) biološke i umne dekapitacije srpske nacije. Ko nad svim tim zlom u Srbiji, Kosovu i Bosni, ko ravna i upravlja – to mi još nije jasno. Ludila je previše, pa čovek mora da zaključi da nije u pitanju ludilo, kao takvo, već i nečija vrhunska Pamet ?? U “Vremenu” br.145. od 2. avgusta Stojan Cerović je napisao takve užase o Arkanu da moram zaključiti: ili će Arkan Cerovića zaklati, ili je i sam Cerović Arkanov čovek. *Tertium non datur...*

15.2.1994

...Živimo u vremenu bujanja antiduhovnosti, u vremenu kada društveno podzemlje, u prisnoj vezi sa elitnim nadzemljem, preti da osvoji i poslednja uporišta ne samo morala nego i elementarne zakonitosti na kojima bi trebalo da se temelji država koja još uvek pretenduje da se naziva pravnom. U Srbiji pod Miloševićem kao da se već ozakonilo nasilje svih oblika i dimenzija: ratno, kulturno, mafijaško;

nasilje u kome nestaju ne samo talenti i materijalna dobra nego i životi ljudi, nestaju nekažnjeno, čak ni pod pretnjom da će počinio morati odgovarati, ako ne danas, onda makar pred tzv. budućnošću...

...Treba li još dokazivati da od uspaljenog patriotizma, pa do nacionalizma postoji samo jedan kratak korak, određen vremenom, ili "situacijom" u kojoj se "patriotizam" stavlja na dnevni red celokupnog bivstvovanja, kao merilo svih moralnih vrednosti...

Penomote

Ovim ovlašćenjem akademika
Mirka Stanića da može staviti
moj potpis na sve dokumente,
pismene izjave koji su usmerene
ka demokratizaciji i slobodi
mišljenja, a protiv ograničavanja
elementarnih ljudskih i građanskih
prava, protiv diktature vladajućih
moćnika i fašitaciji moje
otadžbine.

Ovo činim zbog toga što se
nalazim na dužem letenju u
inostranstvu. —

14. februara 1973. *Đorđe Stanić*

...Uopšte me ne bi čudilo ako danas u Srbiji odluče da u cilju

duhovnog prosvetljavanja budućih generacija, uvrste u udžbenike istorije i znamenite velikane ovog vremena poput Slobodana Miloševića, Radovana Karadžića, đenerala Ratka Mladića, vojvode Šešelja, Arkana, Biljane Plavšić, pa i Franje Tuđmana. Zašto ne ? Pa i oni su istorijski velikani. Velikani zla...

4.5.1994

...Velika je razlika između pojma intelektualca i inteligencije. Intelektualac je, pre svega, ličnost. Ličnost samosvojna, nezavisna, koja ne pristaje uz opštu i vladajuću kolotečinu. Inteligencija je društveni sloj, podanički prišljamčen uz vladajuću političku strukturu. Inteligencija nema svog stava ni mišljenja, ona prislanja dlan uz uvo osluškujući šta se misli “gore”. Kao takva, u današnjim prilikama i na svim prostorima Jugoslavije ona ne može biti nego nacionalna t.j. nacionalistička, kod nas velikosrpska, kao što je tamo na zapadu, velikohrvatska. Inteligencija, kad se nađe u gomili, ponaša se, i to neminovno, kao istomišljenik, ostrašćen, brutalan protiv svakog ko pokuša misliti i malo drukčije. Najgorljiviji, najbučniji pripadnici gomile su bivši, frustrirani intelektualci. Istinski intelektualac ne pristaje uz naciju, a ni nacija ga više ne priznaje kao svog, već ga svrstava

među izdajnike. On je mislilac “van granica”. Intelektualac će bez gneva i urlanja saslušati svačije mišljenje. On pripada manjini, ali spremnoj da strada. I čovek bez ikakvog školskog obrazovanja može posedovati svojstva intelektualca, kao mudrac, bliži je intelektualcu nego li inteligenciji (rulji)...

...O “satanizaciji” srpskog naroda. Elementarno etičko načelo glasi: ako me neko danas zamrzeo, a do juče cenio, onda se moram upitati šta sam skrivio da me mrzi. Očevidno je problem u namernoj autosatanizaciji, u patološkoj ideji gonjenja, u propagandnoj antizapadnoj samozaljubljenosti zarad opravdanja što se vodi jedan nepravedan, krvoločni rat..

...Kako ostvariti ujedinjenje svih Srba kad su pred nama jezive i rastuće socijalne deobe, kad na tome putu stoji etnički arhipelag. Preostaje, dakle, autoritarna uravnilovka ili, kao jedino rešenje, totalna etnička čistka...

...”Velika” Srbija bi u stvari bila mala, nesređena, nasilno skrpljena, slaba, nemirna i od civilizovanog sveta omražena Srbija. “Mala” Srbija, ona u svojim istorijsko-tradicionalnim granicama, ako se unutar sebe demokratski sredi, ako se odrekne od velikosrpskih hegemonističkih ambicija, jeste u stvari velika, moćna i od sveta priznata Srbija...

9.9.1994

... Zapanjen sam predlogom akademika Ivića na tzv. Kongresu srpskih intelektualaca da se uvede ekavica kao “opšte-srpsko” rešenje. Koješta. Toga nije bilo ni za diktature Kralja Aleksandra. Da li predlagač vodi računa da su u pitanju milioni ijekavaca na prostoru počev od užičkog, starovlaškog kraja, pa cele Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Like, Banije i Korduna? Ekavica – to je još jedan pokušaj velikosrpskog nasilja, Tuđmanu dobro došlog radi podsticanja hrvatskog i srpskog jezičkog terorizma. Čudim se kako je jedan naučnik kao što je Pavle Ivić mogao nasesti na takav besmisao. Mrkalj, Vuk, Daničić i Maretić nisu izmislili ijekavicu da bi je nametnuli narodu kao nešto “svoje”. Obratno: njima je narod “nametnuo” svoj jezik, rečnik, stil i gramatiku, a njihova je zasluga što su te vrednosti, dotle zapretane duboko u narodnoj tradiciji, otkrili, zapisali, sredili i svetu predstavili...

Pismo Radoslavu Anđusu

...Pošto si mi rekao da si čuo za njega i da Te zanima, u prilogu Ti šaljem kopiju jedinog (i za moga života i

poslednjeg) pisma koje sam, odkako se nalazimo ovde u Engleskoj, poslao nekakvom zvaničniku SANU. Iako sam ga pisao septembra prošle godine, ni danas ne bih u njemu izmenio nijednu reč (izuzev što bih pokušao učiniti ga duhovitijem što mi međutim nije jača strana). Takođe, ne vidim zašto bi se iko zbog napisanog osećao pogođenim, i uopšte uzbuđivao. Svako je imao svoju ličnu slobodu, a i radio je shodno svojoj pameti i savesti, pa sam valjda i ja imao slobodu da napišem šta mislim (inače potpuno u skladu sa onim što sam pre toga na Odeljenju više puta i usmeno govorio). Naprotiv, mislim da je pismo isuviše učtivo i meko sročeno, ali to mi je nalagala moja gospodska i blagorodna priroda. Kad pomislim samo šta bi se sve moglo reći tim preispoljnim govнарima i đubradi tipa Kanazira, Isakovića, Medakovića, Krestića, i preostaloj ne maloj gomili akademika voda mi curi na usta.

Toliko o tome uz jednu završnu napomenu kao informaciju za Tvoju ličnu upotrebu. Ja u budućnosti sa SANU ne želim imati ikakve veze sve do trenutka kada se ona kao institucija, a kroz usta nekih svojih članova (jasno na kolenima kao Brandt) javno ne pokaje za svoju ulogu u podsticanju rata i ideologije etničkog čišćenja, i započne svoj etički preobražaj javnim iskazivanjem svog uverenja (pa ma i naknadno iz nužde stečenog) da je rat bio pogrešan, politički i etički besmislen, i

da psi rata koje je SANU iz svojih redova obilato iznedrila ili bar zdušno podsticala, zaslužuju samo osudu i dubok moralni prezir. Time bi možda pomogli da srpski intelektualci u celini shvate da su se beskrajne patnje, umiranja, proterivanja, razaranja i mržnja mogli lako izbeći da su oni, so srpskog naroda, svojevremeno imali osećanje etičke odgovornosti za mir među ljudima dobre volje (Srećan Ti Božić, Rade !), za ljudska prava, za pomirenje, i da su se shodno tome ponašali i delali. Znam, sve je to "ne lipši magarče....."i sigurno je da se nikad desiti neće, što samo znači da je došao i kraj mom neslavnom bitisanju u SANU. Srećom, time ni SANU ali ni ja lično, nećemo mnogo izgubiti.

Veoma mi nedostaje (povremeno) druženje s Tobom. Ti si svakako veći Srbin od mene (ja genetski i tako ne mogu biti vise od 50% Srbin, a praktično eksprimiram jedva 5% nasleđenih srpskih gena), međutim Tvoje srbovanje je nekako gospodsko i umiveno (verovatno zbog pastrovićevskog genskog razblaženja). U njemu nema ni krezubosti, ni kiselog vonja mesecima nepranog znoja, ni pijanog daha s mirisom šljivovice. Ono čak može biti simpatično (pogotovo kada se prisećaš naših zajedničkih hrvatskih kolega, pre svega mislim na Škreba i njemu slične). Osim Tvog srbovanja nedostaju mi svakojaka naša razmatranja i naklapanja o suštinskim

problemima ljudskog postojanja, naročito sada kada nam obojici (a pogotovu meni) ne preostaje ništa drugo do očekivanje kraja. Jednom rečju, nađi načina da dođes ovamo i da budeš s nama, Tvojim prijateljima.

Kolaž Radetovih e-mailova

...Putevi evolucije nam se, dakle, razilaze. Čak i u pogledu SANU u koju si žarko želeo, a i ponešto činio, da uđes, pa si posle, tamo daleko, osetio kako đubrad smrdi. Ne sećam se da sam žarko želeo, a znam dobro da nisam ništa činio da uđem u to "društvo staraca za uzajamno potpomaganje" (misao fizičara pok. D.Jovanovića koji je bio izabran, ali se nikad posle izbora u Đubretarnici nije pojavio). Čak ni tvoj pok. prijatelj, najveći od svih velikih imunologa, nema pravo: Đaja je u vreme moga izbora bio uveliko mrtav. Jedino si mi ti, samoinicijativno, pomagao (ne sećam se više za koji ono "stepen") da uđem među đubrad. I ja strpljivo i danas, jednom mesečno, sedim pored onog đubreta što se tresse (jer mu

"tako i treba", kako ti jednom reče)...

...P.S. Veliki Brana nije ušao u Đubretarnicu, jer mu nije dao Veliki-Đubretar-Što-Se-Trese, a tebi jeste. Ja sam u slučaju Brane bio "za", mada me je neviđeno kinjio i ponižavao. Stalno mi je prebacivao da je mene gurao u životu Đaja, a njega nije imao ko da gura (sem, rekao bih, Velike Partije: ja sam na Pruzi skupljao noću, pomoću baterijske lampe, brigadirska govna po kukuruzištima, da ne bi slučajno sutradan Veliki Štapski Sanitarni Inspektor Brana bio nezadovoljan, higijenom u Logoru). Šta ćeš, starcima uvek naviru reminiscencije i asocijacije...

...Imao sam i gužvu oko moga Niko i Ništa statusa: skoro sam svakodnevno obilazio policije, opštine, pošte, banke u borbi za ličnu kartu, vozačku dozvolu i pasoš. Dobio sam, najzad, ličnu kartu i sada sam opet Neko. Izgleda da ću postati i Nešto tokom januara, jer su mi vozačka dozvola i pasoš obećani. Elem, situacija se postepeno bistri...

...Možda ćemo noćas na Trg da se pridružimo novogodišnjem veselju pobednika. A tebi preporučujemo: gore glavu, ne paniči, ipak smo pobedili, a tebi predstoji jos

**mного posla da pronađes nove načine (neće biti lako) za
zajebavanje Nebeskog Naroda...**

...MI SMO FALA BOGU DOBRO KOJE I VAMA
ŽELIMO DA VAS OD BOGA NAĐE. ALI –UCMEKAŠE
KLARU MANDIĆ...

...Samo ti kukumavči, blesavče jedan, pogotovu ako ti
je od toga bolje. I slobodno opisuj svoje "neprijatne senzacije".
I ja ću tebi svoje. Ponekad uzajamno kukumavčenje pomaže.
Ali nemoj zagorčavati život svojoj okolini koja te voli i
obožava. Misli više na njih nego na sebe.
Voli te (i to nešto znači) tvoj Sapatnik (koji se ne da)...
P.S. Mi kažemo "otišlo do vruga"; a "otišlo k vrugu" kažu, znaš
već koji...

PP.S. Pozdravlja te (večito na mene ljuta) i moja Olica

...Nešto si mi se ućutao...

Ili sada koristiš samo mobilni?

*A bilo je događaja po tvome ukusu: Srbi se pokazali
kao divljaci, i to ne samo u Beogradu gde su skinuli hrvatsku
zastavu sa konzulata, već i u tvom Novom Sadu. Samo zato
što smo pobedili Hrvate u waterpolu, kojom su prilikom*

Hrvati sasvim kulturno reagovali sa "Srbe na vrbe"!...

...Nego, brinu me neki predlozi za sastav naših komiteta za UNESCO, posebno onog za Bioetiku, kao i naših uneskovskih delegacija za Pariz. U vezi s tim, da li bi te mrzelo da mi pošalješ one tvoje tirade (koje sam ja dopunjavao) o našem velikom naučniku čije rezultate niko na svetu nije mogao da ponovi i koji je imao nekakva kriptična zaduženja u Parizu? Njegovo se ime nalazi na spisku predloga za naš komitet za BioETIKU (sic!). Isti je slučaj i sa Čurčićem, ali toga ja bolje poznajem, iz sopstvenog iskustva, nego ti...

Cmok Buci,

Tvoj za uvek Rade, vojvoda paštrovički

...Slušali smo te oboje. Olica je ushićena (što je glavno), samo joj kraj pomalo smeta. Kaže, nisi morao da završiš sa "drtinama", već sa onim o katarzi. Kaže, dalje, da apsolutno moraš da napišeš memoare. A ja? Pa naravno, ne volim što me kriviš za Arkanove, Šešeljeve, Slobine i ine zločine. Nikako da se osetim krivim, ni krivično, ni moralno. A ti? I tvoj stav o pogubnosti relativizacije nije mi do kraja jasan.

No, o tome prilikom sledećeg susreta.

Srećan let za Tenerifu (jesi li tamo sve otplatio?). A mi odosmo

krajem nedelje na Sv. Stefan.(ja tamo jos otplaćujem).

Vole vas Rade i Olica.

...Olica i ja smo još uvek na moru. Ja otkopavam i obnavljam dedovu kuću u brdu nad morem (Đenaši), a Olica se oporavlja od napornog leta s majstorima i unucima. Bio je tu čak i Stefan sa devojkom-Talijankom, pa smo se osetili prilično starim. Sada je ovde Vladan, na nekoliko dana, doteruje letnju gradnju: "consevatory" iznad koga je sada ogromna terasa, na kojoj ćemo, nadamo se, zajedno s tobom uživati idućeg leta.

Meni je SANU odobrila putovanje u SAD i studijski boravak. Olica me koči i ubeđuje me da ću se opet vratiti ruiniran kao prošlog puta. Macura je najavio da ce doći u Beograd da glasa, jer je, kaže, prošli put njegov glas pretegnuo (ne kaže, naravno, za koga će glasati; a koga ti meni preporučuješ pošto si sigurno dobro informisan?). Meni naša politička scena izgleda maksimalno blesavo i bojim se da će naš vrli narod izabrati najgoreg.

Žao nam je što nam se odavno ne javljaš i verujemo da si u tvojoj tenerifskoj vukojebini.

Ljube tebe i ženu ti

Olica i Rade.

Statement of support to Serbian students and academics who are defending democracy

December 1996

For the past 21 days many thousands of citizens and students of Belgrade University together with those from other towns throughout Serbia and Montenegro have been peacefully protesting against the denial of democracy by the President Slobodan Milosevic. Milosevic and the Serbian authorities have refused to accept the democratic victory of the opposition parties in the recent local government elections. The students are publicly supported by more than 1200 university professors. From 9th December 1996, theatres in Belgrade shut down their stage lights in solidarity with the students and to express their feelings about the anti-democratic arrogance of the Serbian regime.

Intellectuals - academics, writers, artists and actors from most European countries, including France and Germany - have expressed their support to the new generation of Serbia for their courage and strong will for change, for their right to a better and wiser future.

So far British universities and intellectuals were silent.

Therefore, if you wish to break that silence, please endorse the following statement of support by signing it and returning it to:

Radmila Mileusnic

Former Professor of Biochemistry, School of Medicine,
Belgrade.

Miroslav Simic

Former Professor of Immunology, School of Medicine,
Belgrade.

E-mail: r.mileusnic@open.ac.uk

***Statement of support to Serbian students and intellectuals
who are defending democracy***

We undersigned British intellectuals, academics and students declare our solidarity with the struggle led by the students of Belgrade University together with students and intelligentsia from all over Serbia who are demanding that the Serbian government led by Slobodan Milosevic should respect:

(i) *The democratic outcome of the recent local elections;*

(ii) *Human rights including the freedom to peacefully express political opinions;*

iii) The freedom to rejoin the democratic culture of Europe

Distribuciju ovog “Apela za podršku srpskim studentima i intelektualcima koji brane demokratiju” i prikupljanje potpisa, organizovali su u decembru 1996. na Open University u Milton Keynesu Radmila Mileusnić i Miroslav Simić. Apel je svojim potpisom podržalo 70 profesora sa univerziteta u Velikoj Britaniji, Norveškoj, Švedskoj, Poljskoj, Finskoj, Francuskoj, Meksiku, Australiji i SAD

Pismo engleskim prijateljima povodom NATO bombardovanja

Dear friends,

As most probably Buca told you I am in deep shit because of the chaos I have in my slavic soul. Of course that I do condemn with all my heart all the atrocities which Serbian

army and police, and para-militarists, backed by an essential proportion of the Serbs, were and are doing during ethnic cleansing of Kosovo. Quite certainly I do think that Milosevic, as well as many other bestialised Serbs, should be destroyed like mad dogs a long time ago. But, many of my best friends, as well as Buca's parents and her brother with his family, are living in Belgrade, quite close to places which have been bombarded. Most of them detest nationalism, and ethnic savagery, as well as Slobodan Milosevic with every atom of their being. Why should they risk to suffer as possible innocent "collateral victims"?

Moreover, the bombing will surely not solve the ethnic cleansing efforts so long as Milosevic remains. On the contrary, NATO bombs have and shall crown Milosevic emperor for life. So Milosevic now is sitting pretty supported by a significant proportion of Serbs as well as by united panslavic Russian nationalists and communists. The military damage he incurs doesn't really matter. After all, he needs cops and sycophants, not jets, to rule his country. Every NATO bombing run thus makes him politically stronger, while a few remaining honest Serbs are denounced by nationalists as traitors in the pay of the genocide NATO Pact. Thus, what are men of good will to do when the gangsters commit such

atrocities? Can the world continue in this modern age not to react when a Bosnia or a Kosovo take place? Surely the UN would have acted, were it not for the panslavic veto possessed by Russia.

There are no simple answers to difficult questions, only sometimes stupid answers that make men of good will despair. Therefore I am enclosing the text of a petition which seems to me to be fair enough. Please read it and eventually endorse it by signing.

May 1999

Love to all of you

INTERNATIONAL PETITION TO STOP THE NATO WAR IN YUGOSLAVIA

We the undersigned unequivocally condemn the initiation of war against Yugoslavia, and any compounding of this wrong by the introduction of ground forces, on the following grounds:

1) This undeclared war violates the United States Constitution, the Charter of the United Nations, the Helsinki Accord, and Article 1 of the NATO treaty.

2) The attacks, both by direct killing and by massive destruction of an already fragile infrastructure, have knowingly

created a human and ecological catastrophe in Yugoslavia, and will cause human suffering and continued environmental degradation for years to come.

3) The bombing further destabilizes and recklessly militarises the entire Balkan region. Dominated by the United States, this action only contributes to global instability, and increases the risk of nuclear war.

4) The misrepresentation and misinformation that accompany this war on all sides dangerously pollute public discourse, thus precluding democracy under the pretence of defending it.

5) The enormous expense of this war forecloses spending on peaceful initiatives for resolving the Kosovo crisis, and on education, health, and all the necessary conditions for the pursuit of freedom by and for the people of the region.

Our condemnation of the bombing in no way implies an endorsement of any of the current political leadership in the region. We condemn any and all political leaders who permit and/or authorise atrocities committed against any of the peoples of the region. We condemn any and all military actions which harm innocent civilians. We stand in solidarity with the non-violent bodies, and equally in solidarity with all of the

refugees of the region.

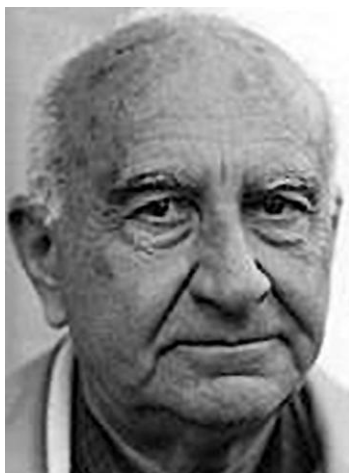
We therefore demand an immediate cessation of the bombing, immediate removal of NATO forces from the region, immediate aid to all of the peoples whose lives have been devastated, and immediate support of local initiatives for a peaceful resolution of the conflict.

Rašomonijada

Čini mi se da bi danas i ovde bilo neumesno opisivati čist zaplet – društveni, kakav je recimo u “Gospođi Bovari”, ili psihološki (u krajnjoj liniji, dabome, opet društveni), kakav je u “Zločin i kazni”. U ovoj ispremetanosti životnih ploha: porodičnog ideala, heroizma, okupacije, političkog oduševljenja i razočarenja – koji stalno jedni druge najahuju, čas iskačući u prvi plan čas nestajući – potrebna je analiza i samo analiza. Odnos prošlosti prema sadašnjosti, dečastva prema mladićkom dobu i zrelosti, porodice prema masovnom idealu, ljubavi i idile prema karijeri – to eto treba odvagnuti, izmeriti, raščlaniti. To je jedino što se može: ne dati dela čista i celovita, ali zato pametna, iskusna kao nikad. Ukratko, u kontrastima svetlog i tamnog, portrete odnosno autoportrete. Na primer portret Sime (Mirka Simića)... bio je komunist, tj. uveren da je ono u što veruje ispravno, i da to što je ispravno ima pravo da natura drugima, jer će ih na taj način i protiv njihove volje usrećiti”. (Iz Dnevnika 1942 – 2001 Aleksandra Tišme).

Citati iz Dnevnika 1942 – 2001

Aleksandra Tišme

4.III 1950.

S Ilijom u šetnji nailazimo na Simu, koji dolazi u Novi Sad svojim. Koliko ja poznajem te vikend-posete, njihovu tugu istegnute pupčane vrpce. I koliko sam ih nadrastao – otkad pišem!

8.V 1951.

Stižući u Beograd, srećem na stanici Simu, koji ispraća na voz lepu, doteranu devojkicu. Po brzom dogovoru, sačekujem ga ispred stanice da porazgovaramo. Priča da se od žene rastavio, studira medicinu, roditelji ga izdržavaju. Pošto zna da sam počeo da objavljujem, pokreće razgovor o književnosti, okomljujući se na sadašnje njeno oslobađanje od ranije usvojenih propisa (doduše s mnogo ograda, jer on se ne razume u poeziju, čak je ni osetiti ne može), pitajući se ne vodi li to u

dekadenciju. Pošto ga ja smirujem sa “nešto će izaći” i spominjem kao suprotnog bauka Zogovića, on, kao da ne shvata kud ciljam (na dogmatizam), potvrđuje da je Zogović nenasan, netrpeljiv čovek (on ga je poznao). O našem razredu govori kao naročito: “On neće dati veličine, ali je najbolje odrazio naše vreme”. Za sebe kaže da mu je bunt bio – poza; u stvari, najbolje mu odgovara građanski poredak, jer on je (Sima) po naravi pedantan, uvek je to i bio, kad nije ništa izigravao. Građanstvo je imalo svoju etiku, koju proletarijat nema. I kao da bi dokazao koliko se nakon svojih pobuna ponovo pograđančio, ogovara Nenadova, koji takođe živi u Beogradu: priča se da ga izdržavaju žene!

15.IX 1952.

Čini mi se da bi danas i ovde bilo neumesno opisivati čist zaplet – društveni, kakav je recimo u “Gospođi Bovari”, ili psihološki (u krajnjoj liniji, dabome, opet društveni), kakav je u “Zlocin i kazni”. U ovoj ispremetanosti životnih ploha: porodičnog ideala, heroizma, okupacije, političkog oduševljenja i razočarenja – koji stalno jedni druge najahuju, čas iskaćući u prvi plan čas nestajući – potrebna je analiza i samo analiza. Odnos prošlosti prema sadašnjosti, dečaštva prema mladićkom dobu i zrelosti, porodice prema masovnom

idealu, ljubavi i idile prema karijeri – to eto treba odvagnuti, izmeriti, raščlaniti. To je jedino što se može: ne dati dela čista i celovita, ali zato pametna, iskusna kao nikad. Ukratko, u kontrastima svetlog i tamnog, portrete odnosno autoportrete.

Na primer portret Sime, koji sad čita Julesa Vernea, odlazi u “društvo” (beogradskih kolenovića, salon-komunista, bel-espritsa, bon-motista), a želja mu je da “doživi bečki valcer” – ali to ne može, jer kad hoće da u lumperaju prevrne sto, čini to s užasom misleći šta će se desiti kad se sto sruši.

A doskora je bio vladalac-apsolutista, koji je uživao da izmišlja fakta da bi ih naturio drugima, pa kad ih oni prihvate, da im podastre nova, onima suprotna; bio je komunista, tj. uveren da je ono u što veruje ispravno, i da to što je ispravno ima pravo da natura drugima, jer će ih na taj način i protiv njihove volje usrećiti. Bio je heroj u zatvoru i logoru, pa Don Kihot 1948-e, zbog čega je opet robijao, razočarao se, a sad: na moju tvrdnju da je sve uvek činio iz potrebe da vlada i da zato sad traži “društvo”, priznaje da je to u odnosu na prošlost delimično tačno, ali za sadašnjost nije: ne smatra više da ima pravo da druge silom usrećuje. (Izgleda da ovu promenu smatra za sebe odlučujućom).

Uostalom, veli, svoje ambicije ostvaruje u punoj meri na studijama, dok mu je “društvo” samo razonoda. No, čistunac

je, a to je i prema ženama, kojima uostalom voli da vlada kao tiranin, da njima “ovladava”, i zato traži otpor, to jest inteligentne žene.

“Zavoleo je život” otkako je trebalo da ga izgubi. Posle pobune u Šatoaljaujhelju, kada je sa tri-četiri druga čekao skriven ispod nekih dasaka da ih pronađu i pobiju, jedan od njih je rekao: “A ja još nisam ni jebao”. “Ni ja”, rekao je tada i pomislio i on. Javila se žeđ za onim što sad naziva životom. To više nije put kojim rukovodi ideja. “Nemoj misliti”, kaže pri tom, “da je se ja odričem. Ali ne mogu da se družim sa današnjim komunistima. Naše su ljubavi različite. Moja je uspomena, njegova je sadašnjost”.

5. I 1956.

Srce me onespokojavajući štreca. Neki virusi, ili baš mana? Pomišljam čak na skorbu smrt. Zanimljivo je da kad se ona pokaže kao bliska mogućnost, iščezavaju apstraktni, u daleko sežući strahovi od vasionkog ništavila – čovek se naprotiv kači za život, misli na ono što će ostaviti: ženu koja će naći drugoga, i slično. Umiranje pripada životu.

Tezi da umiranje pripada životu odgovara Simina priča iz zatvora u Mađarskoj za vreme rata, kad je izbila pobuna, koju su stražari skršili i počeli da se svete ubijajući zatvorenike

kako bi kojeg zatekli. Sima i njegova dva druga, skutreni u nekom zaklonu, očekujući da hajka stigne do njih, setili su se da imaju uza se kolač s makom, što ga je jedan od njih dobio u paketu, pa su ga sačuvali kao provijant u bekstvu. Sada više nije bilo razloga da se on čuva. Navalili su da ga jedu, trpali ga u sebe besomučno, gušeći se od suvih zalogaja.

Simu sam, inače, sreo na ulici prekuče, pa sam ga u trenutku slabosti prema njemu pozvao za popodne na razgovor kod "Putnika", kuda smo Sa. i ja i inače smerali da odemo. Ponašao se na uobičajen način zainteresovano i nadmoćno: raspitivao se o mome radu, a ja sam mu odgovarao iskreno. Čudi se kako sivo živim: "kao špisbirger", kaže, što ja priznajem. "Pa putuj, brate, to bi te osvežilo", preporučuje, na što se ja smešim i odgovaram da imam sijaset obaveza ovde, sa porodicom, Mamom, Majkom. On odmahuje glavom: "Ala ti teško živiš", što ja tog trenutka ne osećam, ali uviđam da stoji. Sa., koja je s nama provela samo kraće vreme a zatim nas ostavila, prepričavam ovaj deo razgovora. Kada je pitam jeli joj Sima bio neprijatan kao uvek, odvrća da nije. "Naime, on se meni udvara, uvek, to jest laska, video si", kaže. Zatim: "Mislila sam da je nežan, sad vidim da nije": "Ala se divno oblači! Ono odelo"! Zamišljam kako ga je, krupnog i rumenog, u novom svetlom odelu, upoređivala sa mnom, skvrčenim i

izandalim, u mom tegetplavom od pre pet godina. Prenosim Sa. šta Sima misli o mom načinu života i jednu pojedinost iz njegovog: kako menja društva, prilagođavajući ih svome raspoloženju. Svakih deset dana, na primer, opija se s jednom devojkom, zato što ona ume sjajno da pije. Sa. se divi: “Au, boga ti. Kakva to mora da je devojka! Jeste da je to strašno, ali na taj način čovek stalno nešto doživljava. Dok mi...”. Sve to se odigralo u dan kada me je srce uznemiravajuće štrevalo i kada sam bio željan samo da se ono smiri. Osećao sam tužnu razliku među nama dvoma: njome, koja žudi za avanturom, i mene, koji za nju više ne poseduje snage i svežine. Više se, činilo mi se, nismo razumevali. Ona, mlada i zdravija, napuštala me je, i ne znajući to.

Danas ovo osećanje nemam: u međuvremenu sam bio kod lekara, koji mi je na srcu našao neke nervno-vegetativne smetnje, što, razume se, takođe nije sitnica (i zanimljivo se podudara sa mojom skorašnjom pesmom o srcu i predosećanjem da ću stradati od srca), ali bar izgleda da odgađa.

18. VIII 1992.

Sam sam kod kuće, jer je Sa. otputovala u Beograd sa Marianom, da bi izbegla samoću zbog mog odlaska u

Arandjelovac prekosutra, na koji je zajahao iznenada jedan poziv Sonje Liht da danas skoknem u Beograd na sastanka Soroševog fonda, u čijeg me je člana saveta proizvela. Odlazeći, žalio sam za kupanjem na Dunavu, ali pak nisam poneo gaćice kako bih na povratku pošao sa stanice pravo na plažu. Na sastanku Soroša, u bivšoj zgradi CK, kuda sam nekad nosio na uvid svoje uvodnike iz susedne "Borbe", zatekao sam i Mirka Simića, sedeli smo jedan do dugoga i dosta se domundavali. Ali kad me je na kraju sastanka zapitao kud ću sad, odgovorio sam da idem pravo na voz iako bi on bio ostao sa mnom da sam za to pokazao volje. Izašao sam i tek tada zaključio pogledavši na sat da je za Dunav prekasno - bilo je pola dva. Jednostavno nisam dobro sračunao sate potrebne za vožnju. I tako, s osećanjem razočaranja, kao da je jedini cilj mog života da popodne proplandujem na obali Dunava zavaljen u svojoj stolici, krenuo sam usijanim ulicama vođen neodređenim ciljem da negde prezalogajim i mučen određenim kajanjem što sam odbio da ostanem sa najinteligentnijim čovekom kog sam poznavao u životu, koji mi je uz to sad i blizak jer je opozicionar kao i ja. Kod "Ruskog cara" sam se uverio da nema više samoposluge, te sam produžio do Matičine knjižare da vidim je li u Beogradu Dragoslav Mihajilović. Na telefonu mi je rečeno da je na putu. Onda sam krenuo prema

stanici onim strmim ulicama iza Topličinog venca, kojima sam godinama nebrojeno puta batrgao naniže kad sam putovao Mami i Tati noseći sobom prljav veš, i docnije na povracima s poslovnih putovanja: razrovana kaldrma, pijačna vreva, iz gostionica miris pečenog mesa. Gubio sam kao i obično pravac, tražio i stanicu i neki lokal gde ću pojesti nešto lako, teturao se na suncu. Najzad sam pronašao poslastičarnicu na uglu preko puta železničke stanice, gde sam uvek bio poslužen po volji. Pa i sad je u njoj bilo i bureka i jogurta. Posle jela odvukao sam se na autobusku stanicu, jer mi se na najbliži voz, u dvadeset do četiri, nije čekalo. U autobusu sam se ljutio na sebe što nisam kupio novine, a grizla me je i pomisao da sam propustio kupanje. Onda sam, u Novom Sadu, po jari na koju sam iz autobusa izašao, zaključio da i nisam propustio ništa. Bilo je tek četiri i dvadeset. U pola pet bio sam kod kuće, presvukao se za plažu i u pet sam bio tamo gde se svaki dan utapam u parče prirode na koje sam navikao. Nije bilo vremena da kao inače zgrejem noge od osećaja da se tope, nego sam ušao u vodu napola hladan i zbog toga imam sada na nogama grejače, ali svoju volju sam ipak zadovoljio. Doplivavši do ispunjenja kroz baru bezvoljnosti i pogrešnih poteza. Jer sem volje ništa nemam. Pri izlasku sa sastanka nije mi se išlo ni k Divni, gde su Sa. i Mariana već sigurno bile pristigle, a odbio

sam i Simičevo približavanje. Gori sam od svakoga, samoživ i samovoljan, samo želja za postizanjem onog što sam naumio pokreće me kroz ovaj svet koji je, sem te neposredne želje, za mene pust i nezanimljiv.

Konac delo kراسي

...u stvari verujem da "moderna evropska Srbija" nikada nije ni postojala. Ja sam pre 12-13 godina duboko verovala da Jugoslavija ima šansu da se transformiše u modernu evropsku državu, naravno ukoliko to njení građaní zele. To nažalost nije bila istina. Građaní Jugoslavije u stvari nisu ni bili građaní svoje države, već su to bili zapenušeni pripadnici različítih etničkih i verskih grupa. U Srbiji bili su predvođeni kvaziintelektualcima, većinom članova SANU Srpskom pravoslavnom crkvom, udruženjem književnika, i beskerupuloznim politikantima i zločincima, ušli su u strašan rat koji su vodili sve dok su mogli. I tako su neki od nas koji su rođeni kao Jugosloveni izgubili svoju zemlju. Nikad nisam želela da budem građanin lažne, okrnjene Jugoslavije, u kojoj Miloševićeva politika ima podršku većine stanovnika te zemlje. Zemlje u kojoj Palmotićeva ulica u Beogradu, Zemun, pa čak i Novi Sad glasa za Šešelja. Preovladalo je osećanje užasa, sramote i očajja. I zato smo Mirko (moj muž profesor Miroslav Simić) i ja otišli u emigraciju..." Iz intervjuja Radmile Mileusnić.

Samo mozak definiše našu ličnost

*(Intervju Zagorka Milošević sa Radmilom Mileusnić
objavljen u “Danas” od 31. decembar 2003 – 2.
januar 2004.)*

*Radmila
Mileusnić,
profesor
molekularne
biologije na
Otvorenom
univerzitetu u
britanskom
gradu Milton*

*Kinsu (Milton Keynes) i gostujući profesor beogradskog
Medicinskog fakulteta, jedan je od ovogodišnjih dobitnika*

ugledne međunarodne Nagrade za inovacije u budućnost medicine (The Medical Future Innovation Award).

Priznanje je Mileusnić dobila zajedno sa dvoje britanskih kolega za novu terapiju Alchajmerove bolesti, u kategoriji Najboljih inovacija za mentalno zdravlje, kao i za "stvaranje kulture kreativnosti u kojoj se neguje i ohrabruje inovacija da bi se u zdravstvenoj zaštiti i praksi postigli optimalni rezultati".

Nagrada se dodjeljuje za 10 različitih kategorija u medicini - od genske terapije do kategorije prostetičkih elemenata. Uspostavljena je pre četiri godine, a 32 člana žirija čine ugledni profesori medicinskih fakulteta, lekari, predstavnici farmaceutskih kuća i stručnjaci za patentna prava. Trag njenog rada i odraz njene ličnosti i na ovim našim domaćim "meridijanima" je veoma izrazit. Sažeti se može u jednu rečenicu: "Sjajan naučnik i sjajan čovek".

Razloga, dakle, više nego dovoljno da bude Danasovo lice biološko-medicinske nauke za 2003. godinu.

Predstavite nam se lično: biografski podaci, školovanje, motivi za opredeljivanje za molekularnu biologiju, naučni razvoj, rad, usavršavanje, porodična situacija, prijatelji, način života...

- Shodno mojoj mami rođena sam 18. decembra 1947. u Pančevu, iako u matičnoj knjizi rođenih stoji zapisano: rođena 17. decembra. Ipak, verujem više svojoj mami nego krštenici. U šestoj nedelji života našla sam se u Subotici u kojoj sam docnije i porasla. A porasla sam sa Juditom i Martom Hedrić. Sa njima sam sve delila: i pelene i klavir i devojачke tajne. Sve smo tada delile kao što to činimo i danas. Od malih nogu sam njihovu majku zvala "Anjuka", ne shvatajući da to na mađarskom znači "mama". Posle 10 godina srećnog života, moj otac biva službeno premešten u Beograd, te naša mala porodica sa ogromnom tugom napušta 1957. uglancanu, šaroliku, višejezičnu i pre svega građansku Suboticu. I pored velike radosti što mi se u Beogradu rađa brat Ratko, prve godine beogradskog života mi prolaze u zbunjenosti. Sve izgleda veoma drukčije od Subotice. Selimo se u stan na čošku Skadarske i Dušanove, u kuću čiji prozori sa jedne strane gledaju na Bajlonijevu pijacu opkoljenu konjskim zapregama, a sa druge strane u baštu kafane Skadarlija u kojoj se ori muzika i glas Divne Kostić. Život pijace počinje rano i veoma glasno, a tramvaji tandrču od ranog jutra pod prozorom moje spavaće sobe.

Završavam prirodno-matematički smer u II beogradskoj gimnaziju, koja se u to vreme seli nekoliko puta. Prvo se ruši

stara zgrada gimnazije da bi ustupila mesto novoj zgradi lista Politika, a zatim se gimnazija seli prvo u zgradu današnje V beogradske, potom u školu "Nikola Tesla", da bi završila na Obilićevom vencu. Iako je put do gimnazije svake godine postajao sve naporniji, što će reći sve duži i sve strmiji, ipak me za to vreme vezuju lepe uspomene: od klizališta na Tašmajdanu, prve ljubavi, pa do prijateljstava koja traju celog života. Prva beogradska porodica koju sam upoznala i preko njih osetila dah beogradskog života bila je porodica moje školske drugarice Vesne Đoković i njenih dragih, veoma obrazovanih roditelja: Divne i Milana Đokovića. Porodica Đoković mi je otkrila čari pozorišta i uvela u uzbudljivost pozorišnog sveta. Ta me opčaranost pozorištem nije napustila do dana današnjeg.

Po završenoj gimnaziji 1966. godine upisujem Prirodno-matematički fakultet - smer Biologija, na kome diplomiram juna 1970. Naša studentska grupa bila je vrlo mala: upisalo se nešto manje od 100 studenata, a na drugu godinu prešlo je jedva 25-30. Međutim, ta malena grupa imala je izuzetnu sreću da joj profesori budu imena kao što su Radoslav Anđus i Dušan Kanazir. Njihova izuzetna predavanja iz oblasti fiziologije i biohemije su, ne samo meni, nego i mnogim mojim kolegama, ulila ljubav prema istraživačkom radu. Tada

upoznajem Vesnu Bogojević, danas Vesnu Cvejić, profesora na Medicinskom fakultetu, koja postaje nerazdvojni deo mog života. Tada srećem i Radmilu Đorđević-Marković, koja je nažalost umrla, Vesnu Najfeld, koja poslednjih 30 godina radi u Njujorku, i još mnoge druge kolege sa kojima održavam prijateljske odnose do dana današnjeg. Tada srećem i "čoveka svog života" imunologa Miroslava-Mirka Simića, inteligentnog, duhovitog, hrabrog, beskompomisnog čoveka, koji grabi život raširenih ruku. Tako je zgrabio i mene...

Sreća je naša da su našoj generaciji vrata naučnoistraživačkih ustanova kao što su Institut za biološka istraživanja i Biološka laboratorija Nuklearnog instituta u Vinči bila otvorena. Mnogima od nas je pružena šansa da shvatimo šta je to naučno-istraživački rad još u studentsko vreme, kada smo primani u laboratorije kao volonteri. Republička zajednica za naučni rad je nekima od nas omogućila da se po završenim studijama zaposlimo kao asistenti - pripravnici.

Upisujem se (septembar 1970) na poslediplomske studije, na tada novoosnovanom Centru za multidisciplinarnu studije. Upisujem molekularnu biologiju ponesena entuzijazmom profesora Vladimira Glišina, koga srećem u Institutu za biološka istraživanja. Vladin entuzijazam bio je zarazan, i tada kao što je i sada. I to sa dobrim razlogom.

Naime, molekularna biologija jeste disciplina koja nudi eksperimentalni i filozofski pristup rešavanju tajni biologije ćelije. U njegovoj laboratoriji srećem Anu Savić - danas profesora molekularne biologije u penziji, a od nje učim kako entuzijazam prevesti u solidan eksperimentalni rad. Po završetku dvogodišnjih studija prelazim na izradu magistarsko rada i magistriram molekularnu biologiju jula 1974.

Veći deo tog vremena (1972/74) provodim u Kotoru, u Zavodu za biologiju mora, u kome su profesori Vladimir Glišin, Ljubiša Rakić i Radoslav Anđus oformili laboratorije međunarodnog kvaliteta koje su privlačile istraživače sa različitih strana sveta. Tako sam, ne samo ja, nego i svi mi koji smo radili u Kotoru, od "malih nogu" bili izloženi uticaju različitih škola mišljenja, kritici, podršci - svemu onome što naučnoistraživački rad treba do nosi u sebi. Pred kraj 1974. prelazim u Laboratoriju za neurobiologiju profesora Ljubiše Rakića koji je ne samo meni, nego i generacijama biologa i lekara, otvorio nezasićen interes za izučavanje najvažnije ali i najkrhke funkcije mozga - funkcije pamćenja. Tu srećem još jednu izuzetnu ličnost - profesora Bogomira Mrsulju, koji je nažalost prerano preminuo. U toj laboratoriji je već radila Vesna Cvejić, te tako naše prijateljstvo postaje još bogatije. Doktoriram na Medicinskom fakultetu juna 1978, i odmah

posle toga odlazim prvi put da svoje znanje i sposobnosti proverim i van svoje zemlje. Odlazim u Englesku, na Otvoreni univerzitet (The Open University) u Laboratoriju za izučavanje mozga koju vodi profesor Steven Rose (za beogradske prijatelje poznat kao Steva Ruža). Vraćam se posle šest meseci, pošto dobijam mesto asistenta na Katedri za biohemiji Medicinskog fakulteta. I na toj katedri, a u laboratoriji profesora Ljubiše Rakića provodim gotovo 15 godina. Beograd napuštam maja 1993, kao vanredni profesor Medicinskog fakulteta. U međuvremenu stičem prijateljstvo dve sjajne osobe: Marije Mostarice i Zorice Ramić, danas profesora na Institutu za mikrobiologiju i imunologiju Medicinskog fakulteta u Beogradu.

Moj profesionalni razvoj je tekao, naizgled vrlo "glatko". S jedne strane, imala sam sjajne profesore; možda ste primetili - svi su bili muškarci; s druge strane, imala sam sjajne prijatelje: Juditu, Vesnu, Mariju, Zoricu i Anu (učitelja i prijatelja) koje su bile siguran oslonac u mnogim teškim trenucima; kao što vidite - sve su to žene; žene su bile i ostale jedini sigurni oslonac u mom životu. Međutim, ove priče uopšte ne bi bilo bez neprekidne podrške mojih roditelja, kojima nikada ništa nije bilo teško učiniti za dobrobit svoje dece. Sve što smo poželeli, i moj brat i ja, a što je moglo

doprineti boljem obrazovanju, bilo nam je pruženo. Oboje smo bili okruženi ljubavlju koja nas nije gušila i prijateljstvom koje nam je obezbeđivalo osećanje sigurnosti. Iako danas vodimo vrlo različite živote i živimo udaljeni jedni od drugih, ostali smo duboko vezani ljubavlju i međusobnim poštovanjem.

Beograd moje mladosti je bio grad u kome je kulturni život vrio. Bilo je prosto pitanje "časti" znati sve i videti sve, ili bar što više. Koncerti u Kolarcu, nove predstave u Ateljeu (u to vreme Atelje je funkcionisao u vrlo skućenom prostoru u zgradi Borbe), odlasci u paviljon Cvijete Zuzorić... a ponekad (mada retko) i večera u Klubu književnika, bili su integralni deo načina života mladih ljudi s velikim pretenzijama; pretenzijama da poštanemo kosmopoliti i stvarni intelektualci. I Judita i Vesna i ja, kao i mnogi naši prijatelji, delili smo veliku glad za saznavanjem. Stoga smo i Vesna i ja ponekad stizale u laboratoriju podosta neispavane... naše jutarnje kafe bi nas danas ubile!

Šta možete reći o molekularnoj biologiji kao nauci od koje se očekuju odgovori od kapitalnog značaja za čovekovo zdravlje, kao i za najdublje uvide u najskrivenije kutove sveta živih bića i života uopšte? Kojom idejom vodiljom definišete svoj rad, na kojim postulatima ga temeljite? Koliku veru, i koje sumnje i skepsu imate kada

je o nauci uopšte reč na početku ovog milenijuma? Predstavite iz svog naučnog rada ono što smatrate najbitnijim, a posebno objasnite novu terapiju Alchajmerove bolesti za koju ste s dvojicom britanskih kolega ove jeseni dobili dobili prestižno priznanje Nagradu za inovacije u budućnost medicine. Takođe nagovestite u kom smeru će se odvijati vaša dalja istraživanja.

- Mnoge moje kolege se verovatno neće složiti sa mojim viđenjem molekularne biologije. Naime, smatram da molekularna biologija zapravo i nije neka izuzetna naučna disciplina, disciplina sine qua non i iznad svih ostalih, nego je to samo jedna od mogućih, i verovatno vrlo značajnih pristupa izučavanju biologije ćelije. Biologiju ćelije možete izučavati na različite načine i na različitim nivoima, a molekularni biolozi to čine na nivou molekula i jedino time se razlikuju od drugih. Tajna života, uslovno rečeno, uskladištena je u molekulima nukleinskih kiselina i upoznavanje građe i funkcionisanja nukleinskih kiselina je dovelo do bitnog pomaka kako u razumevanju nastanka, razvoja i održavanja života, tako i u razumevanju procesa koji dovode do bolesti i smrti. Savremena molekularna biologija je izuzetno uzbudljiva pošto je otvorila nove vidike u različitim oblastima medicine i objasnila procese koji dovode do nastanka bolesti. Ona je takođe pokušala i

uspela da nađe načine kojima će sprečiti pojava ili razvoj bolesti. Zahvaljujući poznavanju strukture i funkcije molekula koji dovode do nastanka bolesti, moguće je stvaranje novih lekova koji dovode do izlečenja mnogih, do sada neizlečivih bolesti.

Neurobiologija, odnosno biologija ćelija nervnog sistema je doživela veliki preobražaj zahvaljujući napretku molekularne biologije. Svi mi intuitivno znamo da su ćelije koje čine mozak različite od svih ostalih ćelija našeg tela. Jasno nam je takođe, da sposobnost učenja i pamćenja imamo zahvaljujući ćelijama mozga. U stvari, starost nas plaši ne samo zbog nemoći tela, već mnogo više zbog gubitka pamćenja. Nažalost, starenje različitih ćelija tela možda možemo usporiti, ali starenje ćelija mozga nikako. Šta to ćelije mozga čini tako različitim? Koji su to molekuli i molekularni procesi koji omogućavaju formiranje ili gubitak memorije? Zašto tokom starenja dolazi do nastanka bolesti kao što je Alzheimerova bolest? To su pitanja koja interesuju ne samo mene nego i hiljade drugih neurobiologa.

Poslednjih 10 godina bavim se izučavanjem porodice molekula proteina koji obezbeđuju nastanak memorije. U tu grupu molekula spada i molekul koji kad njegova obrada u mozgu krene pogrešnim putem, dovodi do nastanka

Alzheimerove bolesti koju karakteriše između ostalog i potpuni gubitak pamćenja. Naš tim koji čine troje ljudi: gospođa Kris Lankasir, profesor Steven Rose i ja, pronašao je da jedan molekul od tri aminokiseline, ukoliko se unese u mozak životinja koje su počele da gube pamćenje na način sličan kao kod Alzheimerove bolesti, može da sačuva, pa čak i da povрати izgubljenu memoriju. Hemijska struktura tog molekula je potpuno različita od svih postojećih molekula koji se danas koriste u lečenju Alzheimerove bolesti. Stoga nam je taj pronalazak doneo priznanje za inovacije u medicini, u oblasti mentalnih bolesti. Duboko verujem u neurobiologiju kao nauku koja može da izmeni svet. Ako upoznamo molekule i molekularne procese različitih vrsta ćelija mozga, ako jednog dana shvatimo kako funkcioniše mozak kao celina, možda ćemo uspeli da shvatimo šta je to što čini našu svest. Možda ćemo na taj način shvatiti zašto smo surovi, zašto mrzimo, zašto ubijamo, zašto ne prihvatamo različito. Ovo vam sigurno zvuči, u najmanju ruku naivno. Možda i jeste. Međutim, mozak jeste jedini deo našeg tela koji definiše našu ličnost. Sve ono što zovete narav, navike, znanje, neznanje, dobrota, surovost - sve su to osobine koje dobrim delom zavise od funkcionisanja mozga. Nemam nameru da poreknem uticaj okoline, ali i ta okolina utiče na to kako vaš mozak radi i kako reaguje na

različite uslove okoline. Stoga je moja vera u neurobiologiju nepresušna. Neurobiologiju današnjice karakteriše i to da ona zbližava istraživače iz različitih oblasti prirodnih i društvenih nauka, biologe, hemičare, fizičare, psihologe, filozofe. To neurobiologiju čini jedinstvenom i vrlo uzbudljivom naučnom disciplinom koja vas tera da stalno učite nešto novo. Pa da li možete zamisliti nešto privlačnije?

Uskoro je proslava 200 godina moderne srpske države. Gde je Srbija danas? Šta iz ta dva veka može da bude inspiracija, a šta opomena za budućnost?

- Pitate me gde je Srbija danas a u kontekstu proslave 200 godišnjice moderne srpske države. Mogu Vam odgovoriti samo delimično na to pitanje, naime samo na to kako vidim Srbiju danas. O Srbiji kao "modernoj državi", štaviše modernoj državi koja slavi 200 godina svog postojanja, ne mogu govoriti pošto takvu Srbiju ne poznajem. U stvari verujem da "moderna evropska Srbija" nikada nije ni postojala. Ja sam pre 12-13 godina duboko verovala da Jugoslavija ima šansu da se transformiše u modernu evropsku državu, naravno ukoliko to njeni građani zele. To nažalost nije bila istina. Građani Jugoslavije u stvari nisu ni bili građani svoje države, već su to bili zapenušeni pripadnici različitih etničkih i verskih grupa. U

Srbiji bili su predvođeni kvaziintelektualcima, većinom članova SANU, Srpskom pravoslavnom crkvom, Udruženjem književnika, i beskrupuloznim politikantima i zločincima, ušli su u strašan rat koji su vodili sve dok su mogli.

I tako su neki od nas koji su rođeni kao Jugosloveni izgubili svoju zemlju. Nikad nisam želela da budem građanin lažne, okrnjene Jugoslavije, u kojoj Miloševićeva politika ima podršku većine stanovnika te zemlje. Zemlje u kojoj Palmotićeva ulica u Beogradu, Zemun, pa čak i Novi Sad glasa za Šešelja. Preovladalo je osećanje užasa, sramote i očaja. I zato smo Mirko (moj muž profesor Miroslav Simić) i ja otišli u emigraciju. Onda je došao oktobar 2000 godine. Mirko i ja smo poverovali da je neka moderna Srbija možda i postojala, ali skrivena i da se konačno probudila. Naše ushićenje kao i nada da ćemo se konačno vratiti kući su se brzo ugasili. Srbija je danas država u kojoj tri nosica lista na sledećim izborima predstavljaju tri čoveka osumnjičena za ratne zločine: Milošević, Šešelj i Pavković. I kao da to nije dosta. Izgleda da će stanovnici Srbije izabrati politiku Srpske radikalne stranke kao svoju budućnost. I kao da ni to nije dosta... Stanovnici, a posebno "beli hrišćanski" stanovnici Srbije jasno daju do znanja da sve što je različito jeste i neprihvatljivo. Znači, vaše pitanje mora da se preformuliše: za mene nema moderne već

samo sramotne Srbije. Nažalost, u toj Srbiji žive ljudi koje ja volim i zato se često vraćam. Želela bih da stanovnici Srbije požele da ta mala zemlja postane moderna država koja vodi brigu o svim svojim državljanima, da Beograd prihvati sve svoje stanovnike... zato želim da vam poželim bolju budućnost i srećnu Novu godinu.

